

PERSFOCUS

ZESDE JAARGANG NUMMER 3 - MAART 1990

knipselkrant van vereniging Martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

in dit nummer:

Maassen nieuwe NVSH-coördinator	pag. 2
Nederland kampioen criminaliteit	pag. 6
Kinderrechters	pag. 10
Staatjes Melai en TBS	pag. 12
Rossen again	pag. 13
Seksuele delinquenten	pag. 14
Lief en leed in pedoland	pag. 16
Ontzettend	pag. 18
Meanwhile abroad	pag. 19
Kosto en homovluchtelingen	pag. 23
Pedo's in Duitsland	pag. 25
Ontucht van de maand	pag. 26
Seks en de jeugd	pag. 28
Achtergrond	pag. 32

PERSFOCUS, zesde jaargang, nummer 3, maart 1990

Knipsels uit:

Volkskrant	VK
Trouw	Tr
NRC Handelsblad	NRC
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
Gelderlander	Geld
Utrechts Nieuwsblad	UN
Vrije Volk	VV
Haagsche Courant	HC
Zutphens Dagblad	ZD
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Leids Dagblad	LD
Vrij Nederland	VN
Gay Krant	
U-Blad	
Mare	
Mannenkrant	
Naturisme	
Mens & gevoelens	
Van 't zelfde	
De Morgen	
Gazet van Antwerpen	GvA
De Janet	
Nambla Bulletin	
Jimmy	
Seattle Post Intellinger	SP
Seattle Times	ST

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-. Bezorging als brief is f 15,- dunder en komt op f 80,-.

Losse nummers f 8,-.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn

Postbus 5478, 1007 AL AMSTERDAM

NVSH-campagne wijst op plezierige kanten van seks

Nieuw taboe NRC 23

De NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming) zal een campagne voeren over de plezierige kanten van seks (NRC Handelsblad, 10 maart). Als na een jarenlange, éénzijdige en naïeve vrijheid-blijheid-seksuologie verspreid, verdedigd en gepropageerd te hebben, negatieve aspecten van de seksualiteit opduiken, meent de NVSH opnieuw te moeten wijzen op de leuke aspecten van seks. Zou het niet beter zijn dat de NVSH haar visie op de seks herzie? Er is geen onschuldige, paradijselijke seks. Seks heeft ook te maken met macht, geweld en dood. Seks kan ontsperren en mensen ongelukkig maken. Seks is vol kansen (intimiteit, lust, vruchtbaarheid) maar ook vol risico's. Over deze laatste aspecten mag schijnbaar niet veel gesproken worden. Dat is een nieuw taboe. Heeft men door de lustvijandigheid te bestrijden en op te komen voor het recht op lust, geen gehalveerde visie op seks gepropageerd?

Jan Rolies, ethicus-seksuoloog, Leuven.

Door een onzer redacteurs NRC

ROTTERDAM, 10 maart — Nederland dreigt te vergeten dat seks ook leuk kan zijn. Dat vreest de per 1 maart benoemde landelijk coördinator van de NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming), drs. M.M.C. Maassen. Om het plezier dat seks kan geven te benadrukken zal de NVSH de komende maanden een campagne voeren.

Seksualiteit heeft de laatste jaren veelvuldig onder negatieve publiciteit te lijden gekregen, vindt Maassen. Door fenomenen als incest, kinderporno, verkrachting en andere vormen van seksueel geweld is de seksualiteit nogal eenzijdig belicht. Dat heeft de aandacht voor en de beleving van prettiger kanten van erotiek schade toegebracht, meent de coördinator. Ter illustratie wijst hij op

„het geweldig toegenomen aantal hulpvragen”. Maassen, politicoloog en twee dagen per week docent op een middelbare school, is niet blind voor de kwalijke fenomenen maar waarschuwt voor hysterie naar aanleiding van affaires als 'Oude Pekela', waar op grote schaal kinderen zouden zijn gelokt, en het kinderdagverblijf de Bolderkar, waar men op grote schaal incest meende te hebben ontdekt.

Voor een deel houdt Maassen ook de 'veramerikanisering' van Nederland verantwoordelijk voor 'ontnemen' van het plezier in seks. Politie, politici en de aids-dreiging hebben seksualiteit en erotiek „in het verdomhoekje” gezet en televisieprogramma's als *Pin up club* zorgen voor een verwerpelijke „stereotype beleving van de erotiek”, meent hij.

MARTIN MAASSEN

Sinds kort landelijk coördinator van de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming. Volgens hem hebben velen een negatief beeld over sex. „Er zijn vaders die kinderen niet meer durven knuffelen omdat ze denken dat het incestueuze gevolgen zou kunnen hebben.” Mensen moeten weer plezier in sex krijgen, vindt Maassen.

„Het gewone, het lieve tussen mensen kan ook heel fijn zijn”

De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) heeft een nieuwe landelijk coördinator en dat zal het land weten ook. Drs Martin Maassen, in het gewone leven leeraar algemene economie en maatschappijleer te Alkmaar, is kort na zijn aanstelling de markt opgegaan met een Nieuwe Theorie. Bij een groot aantal mensen in Nederland is volgens Maassen de lol in sex verloren gegaan omdat het onderwerp voortdurend in de negatieve context (incest, porno, Aids) aan de orde komt. Een nieuw werkgebied van de NVSH dient zich aan. Het ledenbestand van de vereniging, dat nu zesduizend bedraagt, kan hiermee volgens de nieuwe coördinator stijgen naar tienduizend.

over sex, of hebben we misschien al een probleem?

„Ik denk beide. Het gaat zowel om mensen die vanuit hun opvoeding en omgevingsfactoren niet weten hoe ze met hun gevoelens moeten omgaan, als om mensen die in een 'eruptievorm' met sex omgaan en zich dan seksuele uitpattingen toestaan. Maar wanneer ze ermee hadden leren omgaan, zouden ze zich wel twee keer hebben bedacht. Criminalisering van sex helpt daar niet tegen. Dat verhoogt alleen de spanning en zet de zaak in een verdomhoekje. Je moet het open en bespreekbaar maken.”

— Dat gebeurt op al die congressen over incest, Aids en porno waar u zo'n hekel aan heeft.

„Omdat dat doorslaat naar de andere kant! In plaats van een of twee incest-congressen worden er nu al zo'n vijf per jaar gehouden. De hulpverlening juicht dat toe, maar ik heb daar een wat dubbele houding over. Het is goed dat het maatschappelijk middenveld zich met jeugdsex kan bezighouden. Maar de dans om de subsidiepot neemt soms wat groteske vormen aan.

„Je hoort nu al dat er per incest-geval vijf hulpverleners ingeschakeld moeten worden. Volgens mij ben je dan voornamelijk bezig je eigen broodwinning veilig te stellen. Ook de politiek neemt een laffe houding aan op dit gebied. Er is alleen hap-snap-beleid, en dat wordt gekenmerkt door een grote angst. Ik was vanmiddag nog bij een forum waar een CDA-politica pleitte voor de noodzaak van een enge-plekken-beleid. Nou ja...”

— Hoezo? Er zijn toch hele enge plekken in Nederland, en die moeten toch verdwijnen?

„Enge plekken bestaan, maar crimino-hysterie is in nog veel grotere mate aanwezig. Veel criminaliteits-angsten zijn niet gebaseerd op feiten, of op wat er werkelijk in de omgeving gebeurt. Dat is nu de negatieve context die het plezier in sex kan vergallen. Met leuk, aangenaam en respectvol heeft het niets meer te maken. Daarvoor moet je op een nuchtere manier tegen sex aankijken. De NVSH wil dat bereiken door relatiecursussen en door het congres 'Sex als gevaar?' dat dit najaar wordt gepland.”

— Alweer een congres.

„Maar tegen de klippen op! Een congres dat de andere kant op zwemt dan al die congressen die in de stroom meegaan van de crimino-hysterie.”

JEROEN TROMMELEN

'Te veel negatieve aandacht voor seks'

UTRECHT — De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) gaat proberen het grote publiek er van te overtuigen dat seks meer is dan geweld. Een campagne moet de komende maanden opnieuw duidelijk maken dat seks ook leuk kan zijn. Volgens de landelijk coördinator drs. M. Maassen is seksualiteit de laatste jaren in een veel te negatief daglicht gesteld. Incest, kinderporno, verkrachting en ander seksueel geweld hebben het plezier in seks vergald, vindt hij. De NVSH zou dat merken aan een grote stijging van het aantal hulpvragen.

NR 12-3

NVSH-campagne tegen negatief seks-beeld G&W. 10

UTRECHT — De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) gaat proberen het grote publiek er van te overtuigen dat seks meer is dan geweld. Een nieuwe seksuele revolutie wordt het niet, aldus gisteren de pas benoemde landelijk coördinator drs. M. Maassen, maar een 'nieuwe nuchterheid' vindt hij wel op zijn plaats.

Seksualiteit is de laatste jaren volgens de nieuwe NVSH-coördinator te veel als negatief gespreksonderwerp aan de orde geweest. Incest, kinderporno, verkrachting en ander seksueel geweld hebben het plezier in seks vergald, vindt hij. De NVSH merkt dat in 'een gigantische stijging van het aantal hulpvragen'.

Maassen wil de schaduwzijden van het lustleven niet ontkennen, maar hij waarschuwt voor massahysterie, wijzend op 'Oude Pekela' en 'De Bolderkar'. De komende maanden wil de NVSH in een campagne benadrukken dat seks 'ook leuk' kan zijn. Enig eigenbelang is de vereniging daarbij niet vreemd. De komende drie jaar wil Maassen het ledenbestand opkrikken van 6.000 naar 10.000.

Foto Judith Baas

H.C. 10 — 'Seks meer dan geweld'

Utrecht — De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) wil het grote publiek ervan overtuigen dat seks meer is dan geweld. Een nieuwe seksuele revolutie wordt het niet, aldus de pas benoemde landelijk coördinator drs. M. Maassen, maar een 'nieuwe nuchterheid' vindt hij wel op zijn plaats. Seksualiteit is de laatste jaren volgens Maassen te veel als ne-

gatief gespreksonderwerp aan de orde geweest. Incest, kinderporno, verkrachting en ander seksueel geweld hebben het plezier in seks vergald, vindt hij. De NVSH merkt dat aan 'de gigantische stijging van het aantal hulpvragen'. Maassen wil de schaduwzijden van het lustleven niet ontkennen, maar hij waarschuwt voor massahysterie, wijzend op Oude Pekela en De Bolderkar. De komende maanden wil de NVSH in een campagne benadrukken dat seks 'ook leuk' kan zijn. Enig eigenbelang is de vereniging daarbij niet vreemd. De komende drie jaar wil Maassen het ledenbestand uitbreiden van zesduizend naar tienduizend.

— Waaruit blijkt dat al die problemen ontstaan door negatieve beeldvorming van sex?

„De cijfers van het aantal hulpvragen bij de NVSH is daarvoor een goede indicatie. De laatste vijf jaar is dat aantal drastisch gestegen. Vooral van mensen die niet weten hoe ze met hun relatie moeten omgaan.”

— Gewone, doorsnee mensen?

„Gewone mensen ja. Met allerlei relaties, zowel met één vrouw als met twee vrouwen, met een of meerdere mannen of met één of twee jongens.”

— De traditionele relatievormen bedoelt u?

„Daarvoor zou je etiketten moeten plakken, en daar doe ik niet aan mee.”

— Worden we overvallen door het foute beeld

 Zutphen Dagblad

Martin Maassen moet vorm geven aan het 'nieuw erotisch elan' van de NVSH

'Laten we weer gewoon gaan doen over sex'

 Sijthoff PERS 2.0.
 DECEMBER
 17-3-90

(Door Francisca Muller) D.B.

Met zijn stropdas, colbertje en gestreept overhemd voldoet Martin Maassen niet aan het getewollensokenimago van de NVSH. Is het yuppietijdperk dan soms ook doorgedrongen tot de ooit 200.000 hervormers sterke maar nu amper 6000 leden tellende vereniging? „Misschien”, zegt hij, „hoewel ik dit pak voor de foto's heb aangetrokken. Maar ik denk dat de NVSH naar een nieuw erotisch elan moet.”

Sinds vorige week is Maassen bij de NVSH in dienst als landelijk coördinator. Een functie die in het leven is geroepen om het lichtelijk uitgebluste vuur in de vereniging weer wat op te porren en vooral het ledental van de club weer een beetje op te krikken. „Ik ga me voornamelijk bezighouden met het gezicht van de NVSH naar buiten toe. Wat doen we, waarom is dat wat we doen noodzakelijk en wat hebben wij de mensen te bieden. We richten ons voornamelijk op mensen die sympathiek tegenover onze doelstellingen staan maar nog niet de stap hebben gezet om lid te worden.”

Maassen, dertig jaar en leraar economie in zijn woonplaats Alkmaar, is vanaf begin maart twee dagen per week te vinden in het hoofdkantoor van de NVSH in Den Haag. Wat beweegt de economielaar om zich in te zetten voor een club waarvoor de belangstelling al tijden tanende is? „Het gaat sinds vorig jaar beter met de NVSH”, nuanceert Maassen dat negatieve geluid. „Er is twee jaar geleden een nieuw bestuur gekomen en dat heeft de boel toch fors aangepakt. We zitten nu op rond de 6000 leden, iets meer dan het COC, om maar even een vergelijking te trekken.”

De nieuwe coördinator is afgestudeerd politoloog. „Ik heb tijdens mijn studie het nodige gedaan in beleidsontwikkeling en de voorlichtingskunde. Voorlichting in het algemeen, welteverstaan. Dat komt me in deze functie goed van pas.” Sympathiek tegenover de doelstellingen van de NVSH staat hij al lang. „Ik heb ook wel eens wat geschreven voor de vereniging. Op een gegeven moment werd ik gepolst voor deze nieuwe functie, en het leek me heel leuk om me bezig te houden met het nieuwe beleid van de vereniging.”

Het nieuwe beleid van de NVSH, wat mag dat inhouden? Alle taboes rond bloot en sex zijn toch inmiddels wel zo'n beetje doorbroken. Is er nog wel werk aan de winkel voor de NVSH? „Zeker”, vindt Maassen. „In oktober houden we een congres dat 'Sex als gevaar?' heet. Dat congres is gekoppeld aan een landelijke campagne waarvoor we als slagzin 'Laten we weer gewoon doen over sex' hebben bedacht. De laatste tijd wordt heel sterk de nadruk gelegd op de koppeling tussen sex en allerlei vormen van

De taboes rond sex lijken al jaren de wereld uit. Condooms in de automaat, de pil bij de apotheker en elke avond sexprogramma's op televisie. Geen wonder dat het lange tijd stil bleef rond de NVSH, de in 1881 opgerichte Vereniging voor Seksuele Hervorming. Maar de seksuele hervormers hebben een nieuw probleem ontdekt. Als gevolg van alle berichten over in-

cest, porno, seksueel geweld en aids die de media met enige regelmaat over onze hoofden uitstorten, zijn we vergeten hoe we 'normaal' van sex kunnen en vooral mogen genieten. „We moeten er weer lol in krijgen”, aldus Martin Maassen. De NVSH heeft hem sinds vorige week ingehuurd om de nieuwe boodschap uit te dragen.

Martin Maassen, de nieuwe landelijk coördinator van de NVSH: „We moeten weer meer aandacht schenken aan het positieve van sex. Want er kan zoveel módis zijn tussen mensen!”

narigheid. Aids, incest, seksueel geweld, ontucht, porno en noem maar op. Daardoor ontbreekt het veel mensen aan een redelijk, nuchter beeld over sex. Wij zeggen: laten we weer met beide benen op de grond gaan staan en accepteren dat er ook zoveel fijns kan zijn tussen mensen. Een soort nieuwe nuchterheid, een seksueel modernisme.”

Worden we dan echt zo geïndoctrineerd door de media dat we al die ellende niet meer los kunnen koppelen van onze eigen sexbeleving? „We merken aan de telefonische reacties bij onze hulpdiensten dat heel veel mensen er mee zitten. Bij voorbeeld vaders, die een warme hechte relatie met hun kind hebben maar dat kind niet meer durven knuffelen omdat ze bang zijn voor incest. En dat is het probleem van al die negatieve dingen die naar boven zijn gekomen: mensen kunnen het niet meer los van elkaar zien. Niet zien dat zaken als aids en homo, houden van je kinderen en incest, dingen zijn die normaal gesproken los van elkaar staan.”

Het congres 'Sex als gevaar', dat, begeleid door een advertentiecampagne en affiches het nieuwe tijdperk van de NVSH moet invliden, is volgens Maassen bedoeld voor een brede doelgroep.

Ook voor hulpverleners, hoewel hij duidelijk laat merken daar een beetje zijn buik vol van te hebben. „De gesubsidieerde hulpverlening heeft de laatste jaren haar slag geslagen in deze sector. Het vervelende daarvan vind ik dat een aantal hulpverleners meteen op de stoel van de rechter of aanklager gaat zitten. Dat moeten we niet hebben. En als je ziet dat bij seksuele kindermishandeling zich soms vijf hulpverleners op één kind storten, dan denk ik dat het toch wat is scheefgegroeid.”

Alle nare dingen wegstoppen is volgens Maassen niet de oplossing. „In de jaren tachtig zijn er golven van ellende over ons heen gekomen. Wat aan het daglicht is gekomen ligt er niet om, en het is natuurlijk ook goed dat het gebeurd is. De vraag is nu alleen: hoe gaan we verder. Ik vind dat we meer aandacht moeten schenken aan het positieve van sex, de mooie kanten die er zijn. Dat is de laatste tijd wat verwaarloosd. We moeten weer leren sex te zien als een onderdeel van het menselijk leven. Mensen zouden zich meer moeten toestaan nog veel meer dingen te leren dan ze zelf ooit kunnen vermoeden. Te leren hoe ze tederheid en gene-

ghoed kunnen uiten tegenover elkaar. Want er kan zoveel módis zijn tussen mensen!”

Dat klinkt alsof we allemaal kouwe kikkers zijn geworden. „Ik denk inderdaad dat een deel van de mensen affectief gesteriliseerd is. Niet weten hoe ze met hun gevoelens moeten omgaan.”

Maar het is toch niet allemaal sex en geweld wat de klok slaat? Neem bij voorbeeld programma's als Pin Up Club en Verotique, waarbij een onschuldig soort sex tentoon wordt gespreid. Maar die programma's dragen ook bepaald niet bij tot een positieve beeldvorming over sex, vindt Maassen.

„De Pin Up Club zorgt voor een stereotiepe manier van erotische beleving. Ik vind dat soort programma's zeker niet verkeerd. Als iemand zich daarbij wil ontladen, dan zal ik hem dat genoeg niet ontnemen. Maar deze programma's staan in geen enkele verhouding tot de manier waarop mensen in het dagelijks leven met hun relatie zouden moeten omgaan.”

Om de mensen die met hun gevoelens in de knoop zitten te helpen gaat de NVSH cursussen organiseren. „Ook dat is een nieuwe activiteit”, aldus Maassen.

„We gaan relatiecursussen opzetten in het hele land, die ondersteund worden door seksuologen en psychologen. De nadruk ligt op het omgaan met gevoelens, op het erotische en seksuele vlak. We merken bij onze telefonische hulpdiensten dat relaties stukgaan of zelfs nooit tot stand komen doordat mensen niet met hun gevoelens overweg kunnen. De cursus is bedoeld als preventief middel, om te voorkomen dat relaties stuk lopen.” Hoewel de 'hulpvragen' zoals die volgens Maassen binnenkomen bij de telefonische hulplijn voornamelijk man-vrouwrelaties betreffen, zijn de cursussen in principe voor alle relaties bedoeld.

Zijn een cursus en een congres genoeg om de NVSH weer nieuw leven in te blazen? Nee, vindt Maassen. „We zijn in de afgelopen tijd te weinig naar buiten gekomen met waarmee de NVSH bezig is. Ons belang is nog steeds het emanciperen, en dan met name op het seksuele vlak, van de mens. Natuurlijk zijn er tal van taboes doorbroken in de loop van de jaren, maar zaken als travestie, transseksualiteit en pedofilie zijn bij een groot aantal mensen nog steeds niet geaccepteerd. We zouden graag willen dat mensen die met dat soort zaken in aanraking komen bij ons informatie komen inwinnen in plaats van bij voorbeeld meteen naar allerlei instanties te lopen.”

Maassen doet met dat laatste op pedofilie, waarover de NVSH een uitgesproken mening heeft. „Als je zoiets als ouder overkomt, dan stap je toch niet meteen naar de politie. Dan ga je daar toch over praten met degene die het betreft? Ik heb zelf geen kinderen, maar ik stel me voor dat ik dat op zo'n manier zou aanpakken.”

Maassen hoopt dat de campagnes het ledental van de NVSH binnen afzienbare tijd zullen opstuwten tot rond de 10.000. Want er zijn genoeg potentiële leden, vindt hij. Ondanks de individualiseringstrend van de laatste jaren, waardoor je zou denken dat mensen de NVSH niet meer nodig hebben, worden de avonden van de afdelingen van de NVSH goed bezocht.

„Want de NVSH is in het hele land actief met ontmoetingsavonden, massage-avonden, naturisme en voorlichting over voorbehoedmiddelen. Het gekke is echter dat de avonden van de NVSH voor 95 procent bezocht worden door mensen die geen lid zijn. We hebben het idee dat een grote groep passief idealist is. Mensen die thuis vroeger de Sextant (het verenigingsblad, red.) op tafel hadden liggen, en die nu zo tussen dertig en de veertig zijn maar er niet toe komen om lid te worden. De mensen willen we bereiken”, aldus Maassen. Die zullen, als het aan de nieuwe coördinator ligt, een vereniging vinden waarbij 'seksueel modernisme' centraal staat. Maassen: „De NVSH roept bij veel mensen nog het beeld op van de 'flower power' en 'make love, not war'. Die tijd willen we niet terughalen, maar we willen er wel weer iets van oppakken.”

door HERMAN VAN AMSTERDAM

AD 17

DEN HAAG — Sexy kleding en pikante lingerie is het aanbevolen tenue voor bezoekers van de erotische parenclub, die voortaan twee keer per maand in een Leids grachtenpand open huis houdt. In drie intieme zitkuilen en een stoeihoek kunnen belangstellenden er voor tien piek per paar veilig en ongeremd vrijen. De hartige hapjes zijn dan gratis.

Deze activiteiten in het NVSH Erotisch Centrum sluiten aan op de nieuwe koers die de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming is ingeslagen, namelijk: niet zo moeilijk doen over seks en relaties, gewoon genieten. Alleen, met zijn tweeën, desnoods met drie tegelijk, of meer.

Er is in Nederland lang genoeg moeilijk gedaan over de schaduwzijden van seks, meent de in de versukkeling geraakte NVSH, die een landelijk coördinator heeft aangesteld om orde op zaken te stellen.

AANHANGER

Martin Maassen, de 30-jarige redder-in-de-nood, voltooide aan de universiteit van Amsterdam de studie politicologie en stond reeds voor zijn benoeming bekend als een getrouw aanhanger van de NVSH. Van jongsaf aan al trekt Maassen in woord en geschrift ten strijde tegen de zedelijkheidswetgeving die in ons land nog dateert van 1886. „Het heeft mij altijd tegen de borst gestuit dat de overheid zich door regels en verboden bemoeit met het seksleven van de burger.”

Hij is voor D66 actief in de politiek, was kandidaat voor de Eerste Kamer en staat nu voor diezelfde partij als nummer twee op de lijst voor de gemeenteraad van Alkmaar en is zo goed als zeker van een zetel.

Voorlopig is hij maar een dag per week actief als landelijk coördinator. Voorts geeft hij drie dagen per week economieles op een meao in zijn woonplaats. Maassen, ongehuwd, heeft voor onbepaalde tijd de post public relations en beleidsvoorbereiding op zijn bordje gekregen en moet daar nu iets van zien te maken.

„Jarenlang”, zegt hij, „leken de media de NVSH niet meer te zien zitten. En andersom hebben wij ook te weinig moeite gedaan om in de belangstelling te komen. Nu krijgen we opeens zoveel publiciteit dat het lijkt alsof we een heel nieuwe organisatie zijn.”

De NVSH is 109 jaar oud; werd destijds opgericht onder de naam Nieuw Malthusiaanse Bond met als aanvankelijk

doel het propageren van geboortebeperving en het gebruik van voorbehoedmiddelen. Absolute hoogtijdagen beleefde de NVSH halverwege de jaren zestig toen de verkoop van voorbehoedmiddelen nog verboden was en de seksuele

hervormers in die behoefte voorzagen. Meer dan 200.000 leden telde de NVSH toen.

Maar eind jaren zestig begon de klad er in te komen en zakte het ledenaantal schrikbarend snel, vooral doordat andere maatschappelijke

groeperingen zich bezig gingen houden met zwangerschapsonderbreking, sterilisatie, geslachtsziekten en voorlichting op het gebied van seks en relaties.

Maassen: „De successen die we boekten, zijn uiteindelijk tegen ons gaan werken. In het normale verenigingsleven is het juist andersom. Als je goed aan de weg timmert, levert dat juist meer leden op.”

De NVSH raakte na haar 100-jarig bestaan meer en meer in de versukkeling. De eens zo florierende 'toko' met dertig beroepskrachten, honderden vrijwilligers, diverse eigen klinieken en vele tientallen telefonische hulpdiensten moest medewerkers ontslaan, stond voor een faillissement en zat in 1989 zo diep in de put dat er steeds meer stemmen opgingen om er maar een punt achter te zetten. Het ledental was inmiddels gezakt tot 5000.

GELD

„We hebben er weer duizend bij”, zegt Maassen. „Hopelijk houden we die opgaande lijn

vast.” De NVSH heeft nog net voldoende geld om twee beroepskrachten te betalen.

In Nederland zijn taboes op seksgebied nauwelijks nog te bedenken. Maar wil dat ook zeggen dat mensen er op de juiste manier van genieten? Nee dus, concludeert de NVSH en die kennis put zij volgens Maassen uit de openhartige gesprekken die vooral via de telefoon worden gevoerd met mensen die wel eens hun hart willen luchten over wat hen dwars zit op het terrein van de erotiek.

Maassen zegt dat er vooral veel telefonisch contact is met mannen. Hun probleem is dikwijls dat zij op seksgebied meer willen dan hun partner kan of wil bieden. „Vrouwen willen daar meestal niet aan tegemoet komen.”

Een andere grote groep die dringend om raad verlegen zit, zijn mannen en vrouwen die geen partner hebben en daardoor in de problemen raken met hun eigen erotische gevoelens en verlangens. „De vraag is hoe zij aan een partner kunnen komen en wat goede manieren zijn om contacten te leggen.”

Hoewel de NVSH veel verwijst naar deskundigen en instanties die op die terreinen van wanten weten, is Maassen ervan overtuigd dat er toch nog een gat in de markt is. „Ons gaat het niet om hulp achteraf, dus als er al grote problemen zijn, maar meer de preventieve aanpak. Dus mensen al vroegtijdig leren omgaan met elkaars gevoelens, ook de erotische.”

EMOTIONEEL

Maassen schat dat mensen veel makkelijker over seks en aanverwante zaken zijn gaan praten, zonder dat dat automatisch tot gevolg heeft gehad dat zij er ook optimaal van genieten. „Sla de kranten er maar op na”, zegt hij. „Aids, incest, allerlei nare vormen van seks krijgen de aandacht en daardoor is bij het grote publiek zoetsjesaan het beeld ontstaan dat seks en erotiek alleen maar tot vervelende dingen kunnen leiden.”

Door dat negatieve beeld zijn horden mensen geremd geraakt in het zich emotioneel

uiten. Maassen noemt het voorbeeld van de vader die in het bijzijn van anderen niet graag zijn dochtertje op schoot neemt, of over het bolletje aait omdat al snel verband wordt gelegd met incest of ongewenste intimiteiten. „Zelfs allerlei vormen van tederheid en vriendelijkheid zijn in een ander daglicht komen te staan.”

Daarom is er dringend werk aan de winkel voor de NVSH, vindt hij. We leven naar zijn oordeel te veel in een maatschappij waarin mensen worden beoordeeld op hun economische prestaties en niet wat mensen ervan bakken op het terrein van liefde, warmte en tederheid. „Want dat is niet productief”, zegt hij.

John Lennon, de overleden Beatle, zei het destijds al: „We moeten lief zijn voor elkaar”. Dat is wat de NVSH in de nieuwe campagne nu ook voor ogen staat, zij het dat de benadering anders zal zijn.

In het aanvalsplan van de sukkelende NVSH (doel: meer leden) is onder meer opgenomen een relatiecursus die het nieuwe elan moet onderstrepen. Voor meer details over dit lesmateriaal verwijst Maassen naar de huidige voorzitter van de vereniging, psychotherapeute Miep de Groot.

DOE-CURSUS

Zij zegt: „Er is bij mensen wel veel theoretische kennis over seks en relaties, maar het in de praktijk brengen levert toch nog heel veel problemen op. Neem nu zo iets als elkaar strelen. Iedereen weet wat er mee wordt bedoeld, maar breng het ook maar eens in de praktijk. Hetzelfde geldt voor het elkaar vertellen, wat je lekker vindt tijdens het vrijen. Vooral vrouwen kunnen die

teksten maar moeilijk over de lippen krijgen. In deze cursus draait het om leren zeggen en leren doen en daar ligt het verschil tussen de NVSH-aanpak en andere reeds bestaande relatiecursussen.”

Geld voor het verder uitwerken van deze doe-cursus (bestemd voor groepen van 10 tot 12 deelnemers) zal worden gevraagd aan het ministerie van WVC.

Seks en plezier moeten weer hand in hand gaan, vindt Maassen. „Al willen we daarmee niet zeggen dat alles moet mogen. Als we dat propageren, dan krijgen we het geheid aan de stok met organisaties als Stichting tegen Seksueel Geweld en Blijf van Mijn Lijf. Nee, tegen misstanden keren wij ons uiteraard ook, maar dat neemt niet weg dat het toch de hoogste tijd is dat mensen seks weer leuk vinden.”

Actie NVSH: Seks is meer dan geweld

UTRECHT (ANP) — De Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH) wil proberen het publiek ervan te overtuigen dat seks meer is dan geweld.

Een nieuwe seksuele revolutie wordt het niet, aldus politicoloog M. Maassen, landelijk coördinator van de NVSH, maar een nieuwe nuchterheid vindt hij wel op zijn plaats.

Volgens Maassen is seksualiteit is de laatste jaren te veel als negatief gespreksonderwerp aan de orde geweest. Incest, kinderporno, verkrachting en ander seksueel geweld hebben het plezier in seks vergald, vindt hij. De NVSH merkt dat aan een 'gigantische stijging van het aantal hulpvragen'.

Maassen wil de schaduwzijden van het lustleven niet ontkennen, maar wijzend op 'Oude Pekela' en 'De Bolderkar' waarschuwt hij voor massahysterie. „Die constante criminalisering van de seksualiteit is deels terecht, maar er bestaat een groot schemerig gebied dat niet per definitie slecht is, maar wel wordt gecriminaliseerd”, aldus de politicoloog.

Verdomhoekje

Hij verklaart een deel van het negativisme uit de veramerikanisering van de Nederlandse samenleving. Politie, televisie en politiek dragen er volgens hem met hun negatieve houding toe bij dat seks en erotiek in het verdomhoekje terecht zijn gekomen. „Zij proberen Nederland weer kuis te krijgen”, aldus Maassen.

De komende maanden wil de NVSH in een campagne benadrukken dat seks ook leuk kan zijn. Hulpverlening 'vanuit een positieve grondhouding', relatiecursussen en een congres met de titel 'Seks als gevaar?' moeten daarvoor garant staan. Enig eigenbelang is de vereniging daarbij niet vreemd. De komende drie jaar wil Maassen het ledenbestand uitbreiden van 6.000 naar 10.000.

NVSH-CAMPAGNE TEGEN ZWARTE KANTEN VAN ONS LIBIDO

Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH), drs. Martin Maassen gecriminaliseerd en gekoppeld aan narigheid. Nog geen tien jaar discussies over porno zin in seks. Nederland jongeren hebben weer prima hier. Zeker gedeeld. „Het gaat in incest, ongewenste intimiteiten en zwarmoedige discussies over porno. Het is wrang als je ontdekt dat je doel is bereikt, maar dat er nog genoeg werk is te verzetten, aldus landelijk coördinator Maassen. „De seksuele problemen lijken te groeien. We merken dat mensen lijden onder al die overmatige aandacht rondom aids, incest, verkrachtingen en noem maar op. Die zaken drukken sterk op onze omgangsvormen. 'Mag ik nog wel mijn kind knuffelen zonder dat ik van incest word beticht', is een van de knellende vragen. En wat te denken van leraren die handschoenen aan willen omdat leerlingen weleens wondjes hebben.”

Schemergebied

De openheid is volgens de NVSH-woordvoerder te ver doorgegaan en heeft er voor gezorgd dat er een groot schemergebied is ontstaan tussen wat wel en niet kan. „Mensen weten niet meer waar ze aan toe zijn.” Maassen wijst een beschuldigende vinger naar de media, die te gemakkelijk termen als seksueel geweld en ontucht gebruiken.

Ook rolbevestigende erotische uitzendingen op de televisie zorgen volgens de coördinator voor emotionele chaos. „Al die stereotypen: het kwetsbare vrouwtje aan de ene kant en de ouderwetse genietster aan de andere kant. Tel daarbij het mannelijke macho-gedrag in Amerikaanse series op en mensen weten niet meer waar ze aan toe zijn, wat ze zelf eigenlijk echt willen. Hulpverlenende instanties genoeg, maar niemand die preventief optreedt en zegt 'Jongens, het kan ook met respect voor elkaar'. Dat gat willen wij dichten met onze nieuwe campagne 'Laten we weer gewoon doen over seks en erotiek.'”

Voorlichtingsmateriaal, relatiecursussen en het congres dit najaar 'Seks als gevaar' moeten deze nieuwe NVSH-lijn vorm gaan geven.

Maassen, die ook als leraar economie voor de klas staat, werd door de NVSH voor tien uur per week ingehuurd om 'als stem naar buiten' op te treden. En als je deze politi-

door ROB HAMMINK

DEN HAAG — De posters in de wachtkamer van de NVSH tonen vrouwen die verder gaan dan het krabben van elkaars rug. De organisatie van erotische 'paren-avonden' en uitgifte van het veelzeggende 'lijfblad' Sekstant gaat onverminderd door. De NVSH, ooit stond zij aan de wieg van de seksuele revolutie, propageerde altijd dat alles moest kunnen. Nu maakt zij zich ongerust. Waar is het gewone, het lieve in de seks gebleven, vragen de seksuele lansbrekers zich af.

VERVOLG TEL 17

coloog zo aanhoort waait er dus een koude wind door ons libido.

De man noemt het de veramerikanisering — de economische prestatiedrang overschaduwet het seksuele leven.

Luisteren

Misschien ongewild, maar de NVSH gooit met deze visies de spreekwoordelijke knuppel in het hoenderhok. Doctoranda Braeken van de Rutgersstichting ziet de seksuele problematiek in de Lage Landen juist niet somber in. „Op het moment dat je vrijer met seksualiteit omgaat en mensen bewuster door het leven stappen, komen er meer problemen naar boven. Logisch, maar het is niet zo dat mensen nu gaan

■ Drs. Braeken van de Rutgersstichting: ...Er is nog nooit zoveel met seksualiteit geëxperimenteerd als tegenwoordig...

Foto: Glenn Wassenbergh

bellen en zeggen: 'Mijn tederheid is verdwenen'. Ze bellen omdat ze weten dat ze kunnen bellen. Dat er wordt geluisterd. Daar moet je gebruik van maken. Nu mensen geïnteresseerd zijn, moet je ze informeren vanuit een positieve basis. Niet negatief,

RUTGERS-STICHTING:
„Mensen zijn nog nooit zo vrij en bewust geweest”

■ Drs. Martin Maassen, woordvoerder van NVSH: ...Economische geldingsdrang overschaduwet het seksuele leven...

Foto: Jan Stappenbeld

om hier eens een kijkje te nemen. „Wij gaan hier prima om met seks en de oplossing van seksuele problemen. Sterker nog,” stelt zij onomwonden. „Meisjes beginnen steeds meer aan te geven wat zij wel en niet willen. En vooral hoe! Er is nog nooit

zoveel met seksualiteit geëxperimenteerd als tegenwoordig.”

Met inleidende woorden van respect voor het werk dat de NVSH in het verleden heeft verricht, heeft drs. Braeken kritiek op de voorgestelde plannen van deze vereniging. „Ze beweren dat we tegenwoordig zo slecht omgaan met tederheid. Daar is nog nooit onderzoek naar gedaan. Als zij zich daarbij baseren op de telefoontjes die er binnen komen, twijfel ik aan de waarde van hun stelling. Alsof het in het verleden zo goed met tederheid was gesteld.”

Graag zou de Rutgersstichting-pedagoge zien dat de NVSH samen zou werken met andere hulpverleninginstanties. Dan krijg je niet zo'n chaotische aanpak. „Wij maken ons geen zorgen over de seks in Nederland. Natuurlijk moet er voorlichting blijven. Maar niet op deze manier. De NVSH is welkom om te komen praten.”

NVSH: de grauwsliuier moet van de seks af

TR 14
door Rita van Veen

DEN HAAG — De nieuwe landelijk coördinator van de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH), Martin Maassen, vindt dat de paniek over wat in het seksleven wel en niet kan en mag, veel te ver gaat.

Door de overmatige aandacht voor, om maar wat te noemen, verkrachting, incest, kinderporno en aids, is er een 'grauwsliuier' over seks gevallen. „Seks wordt te veel gekoppeld aan narigheid. Over erotische beleving wordt nauwelijks nog geschreven.” Na een studie politicologie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam en zeven jaar leraarschap economie aan een middelbare school, is Maassen gevraagd om voor twee dagen in de week de NVSH te leiden. De clubs die hem van oudsher aanspreken liggen „in de lijn VPRO, Trouw, Humanistisch Verbond en D66.” Maassen is zijn nieuwe baan krachtig begonnen. Als het om seks gaat, dient de mensheid weer eens met de beide benen op de grond te komen en nuchter na te denken over seks.

„Daarmee wil ik niet alle ongewenste seksuele uitwassen die de laatste jaren aan het licht zijn gekomen bagatelliseren. Het is goed dat bijvoorbeeld het taboe rond incest is doorbroken. Maar de schaduwkant is dat mensen door al die negatieve publiciteit niet meer weten hoe ze seksueel met elkaar moeten omgaan. Dat merken we tijdens de telefonische gesprekken. De mensen zijn angstig voor hun morele geweten. Mannen die van hun vrouwen dingen willen, waar de vrouwen nog niet aan toe zijn. En dan aan ons vragen hoe ver ze kunnen gaan. Er zit natuurlijk een groot schemergebied tussen verleiden en verkrachten en bij veel mensen is de angst ontstaan dat ze over de schreef gaan.”

Groepje Ideologen

Het is verbazend dat het zo lang heeft geduurd voordat de NVSH zich druk maakt over de gevolgen van seksueel geweld. Bij velen roepen de seksuele hervormers het beeld op van een groepje vriendelijke ideologen, die zijn blijven steken in het vrije seksgevoel van de jaren zeventig. De verenigingsrubriek in *Sekstant* bevestigt dat imago. Nog steeds zijn er ontmoetingsavonden met 'sensuele massage' en kan er in

de parenclub aan 'seks-erotiek' gedaan worden. Volgens Maassen is dat een wat te eenzijdig beeld, de NVSH houdt zich wel degelijk met zaken als incest, aids en kinderporno bezig. Twee hoogleraren in de seksuologie, Jos Frenken en Gerda van Dijk, hebben hun leerstoel aan de NVSH te danken. Ze zijn door de NVSH voorgedragen en staan nog steeds op de loonlijst van de hervormers. Maar Maassen geeft toe dat er aan de basis meer moet gebeuren om de mensen weer wat 'nuchterheid' bij te brengen. „We hebben de consequenties die de golf publiciteit rond incest met zich meebracht, niet ingeschat. Nu willen we met relatiecursussen beginnen, niet gericht op

Negatief nieuws koppelt seks aan narigheid

de technische kanten van seks zoals de NVSH vroeger deed, maar toegeeft op het leren omgaan met elkaar en het respect.” Het negatieve beeld rond seks schuift Maassen vooral in de schoenen van journalisten die volgens hem te ongenueanceerd over seks schrijven. Seks wordt te veel gecriminaliseerd. Kinderporno staat in media gelijk aan ontucht. „Er hangt een crimino-hysterische sfeer rond seks. Seks staat gelijk aan ontucht, verkrachten. Er wordt te makkelijk gesmeten met termen als seksueel geweld en ontucht, zonder dat deze veel te beladen begrippen worden uitgelegd.” Als voorbeeld haalt Maassen een 'affaire' aan die vorig jaar in Utrecht speelde. De *Telegraaf* was 'een kinderporno-schandaal' op het spoor. Meteen werd de conclusie getrokken dat het om 'ontucht met kinderen' ging, maar in werkelijkheid was er niet veel aan de hand. „Het ging om blootfoto's, niet om seksfoto's en het had dus niets met ontucht te maken. En toch laten journalisten zich verleiden om het meteen maar weer in de hysterische sfeer te trekken en het te bestempelen als ontucht.”

Is het niet wat al te makkelijk om 'de media' als schuldige aan te wijzen?

„Het is gewoon zo dat seks en ge-

weld heel eenzijdig, zwart-wit aan elkaar gekoppeld worden. De positieve kanten van seks, de erotiek, de tederheid, komt niet meer aan de orde.”

Maar dat is toch inherent aan de seksuele problemen die de laatste jaren naar boven komen? De boeren komen toch ook pas in het nieuws wanneer ze met tractoren de straat op gaan omdat de graanprijzen te laag zijn en hun bedrijven failliet dreigen te gaan?

„Dat kan zo zijn, maar toch vind ik het de plicht van journalisten om ook over de positieve kanten van seks te schrijven.” Journalisten zijn voor Maassen niet de enige die nogal eens ongenueanceerd denken over seks. De hysterie, het gevoel de wereld in goed en slecht te verdelen, ziet hij ook bij hulpverleners. Er is een hausse aan films en boeken over incest, terwijl er nog steeds geen goed afgestemde behandelingsmethode is voor slachtoffers van incest.

Dans om de subsidiepot

„Tijdens het laatste incestcongres dat ik bezocht, kwam het voorstel om op iedere incestzaak vijf hulpverleners te zetten. De dans om de subsidiepot begint echt gênant te worden.”

Nog erger vindt Maassen de hulpverleners die menen dat professor Frenken maar moet stoppen met het behandelen van daders van seksueel geweld. Hij krijgt daarvoor overheidssubsidie en sommige hulpverleners vinden dat het geld beter gebruikt kan worden voor de slachtoffers. „Doe je dat, dan ben je bewust bezig mensen uit de samenleving te aborderen. Dan ben je heel fout bezig.”

Hulpverleners zijn voor Maassen ook te veel 'op de toer' van de strafvervolging bezig. Hij vindt dat het veel minder snel tot een strafzaak moet komen en dat therapeuten zich meer bezig moeten houden met het tot elkaar brengen van mensen. En als het dan toch tot een rechtszaak komt, dan zijn politiemensen niet capabel om er mee om te gaan. Hij wijst op het bericht, gisteren in *Trouw*, over agenten die gaan experimenteren met het verhoren van kinderen onder het oog van een videocamera. „Daar moeten ze met hun vingers vanaf blijven. Ze zijn geen orthopedagogen of kinderpsychologen en moeten niet pretenderen op dit terrein deskun-

dig te zijn. De politie heeft de taak om strafbare zaken op te sporen en hulpverleners zijn er om ouders en kinderen te begeleiden.”

De paniek rond alles wat onder de woordje 'seksueel geweld' wordt benoemd, heeft volgens Maassen het denken over seks 'veramerikaniseerd'. „Dat staat gelijk aan preutsheid, disciplineren, een mechanistisch beeld van de maatschappij. Alles wordt teruggebracht naar economische prestaties, er is geen tijd meer voor knuffelen en erotiek. In Amerika zijn wel 200 Oude Pekela's geweest. In geen enkele stad is ooit het bewijs gevonden. Die massahysterie is naar Nederland overgewaaid.”

De seksbeleving van migranten, daar houdt de NVSH zich nog niet echt mee bezig. Over bijvoorbeeld

gedwongen huwelijken bestaat nog geen officieel standpunt. Maassen: „Persoonlijk vind ik dat dat verboden zou moeten worden. U roert wel een heikel onderwerp aan. Het is moeilijk om er een oordeel over te vellen. Het is een cultuurprobleem en het is moeilijk onze normen op te dringen. We zijn bezig om heel voorzichtig een goed voorlichtingspakket op te zetten.”

Trouw 10-3-1990

pagina 2

Drs. Martin Maassen (30) is benoemd tot landelijk coördinator van de Nederlandse vereniging voor seksuele hervorming (NVSH). Hij zal zich vooral bezighouden met beleidsvoorbereiding, public relations en activiteitscoördinatie. Maassen is nu docent algemene economie en maatschappijleer in Alkmaar. Hij staat op een verkiezingslijst voor de gemeenteraadsverkiezingen op de lijst van D66 Alkmaar.

'Alles moet kunnen heeft geleid tot verloedering'

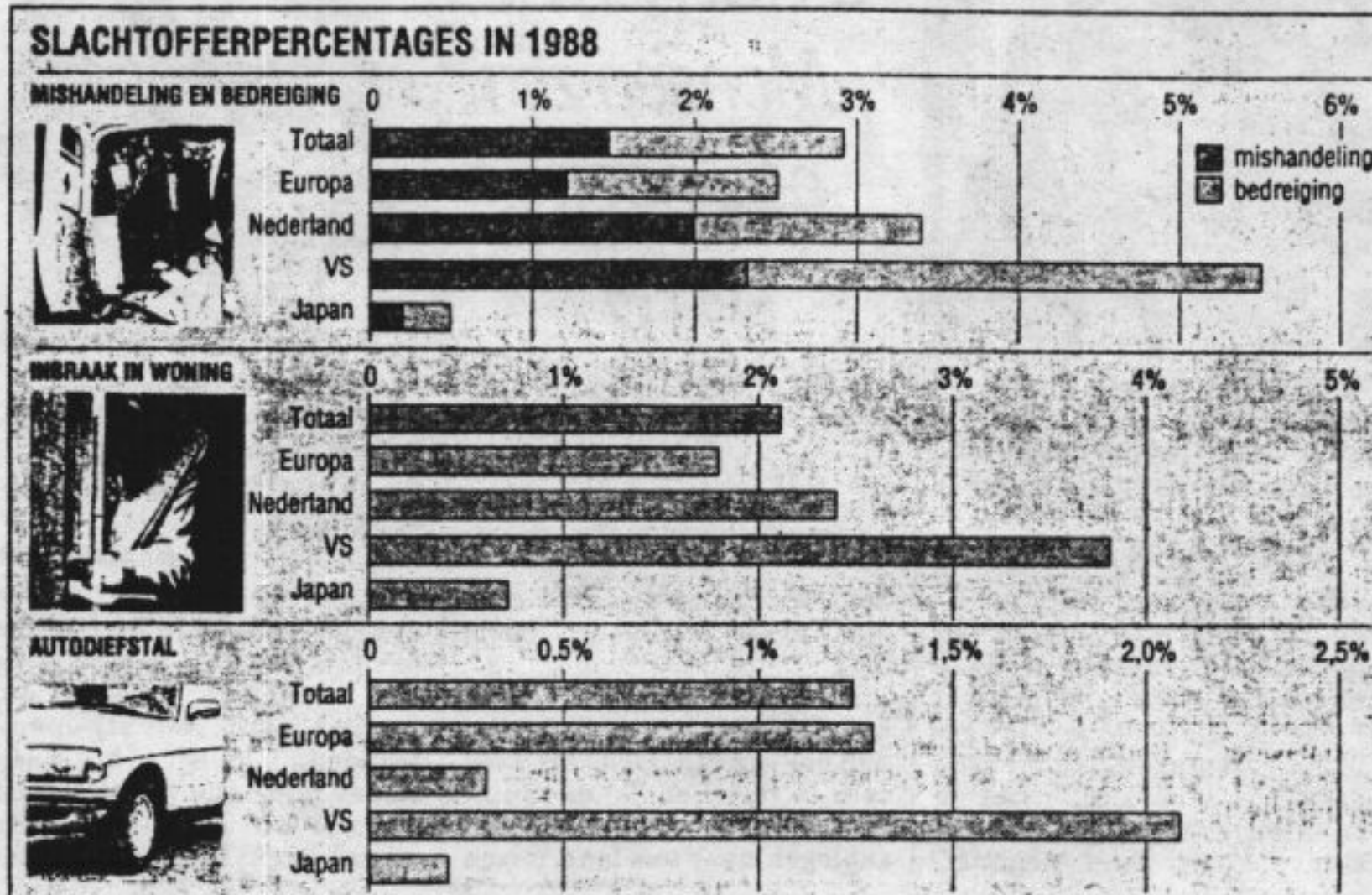
Vervolg van pag. 1 **NRC 29**

Zweden, Denemarken en Italië deden niet mee aan het onderzoek. Van Dijk: „Dat is mijn grote verdriet. Dat zijn belangrijke landen voor zo'n onderzoek — daar zou de criminaliteit wel eens fors kunnen zijn. Dan hadden wij er meteen minder droevig op gestaan". Er is één lichtpuntje: qua autodiefstal is Nederland het veiligste land (0,3 procent). Daar staat tegenover dat fietsdiefstal hier uiterst populair is. Ook in andere landen waar zowel veel fietsen als veel auto's zijn treedt deze voorkeur aan de dag. Conclusie volgens het rapport: 'criminelen' die snel vervoer nodig hebben nemen genoeg met een fiets.

Van Dijk: „Dat is een pikante illustratie van de gelegenheidstheorie. Maar dat gaat helaas niet op voor het geweld in Nederland. Daar val ik stil. Veel sociologen gaan uit van de civilisatie-leer. Hoe geciviliseerder een samenleving wordt hoe minder geweld er voorkomt. Dat is altijd ondersteund met de lage cijfers van geregistreerde zware geweldsmisdrijven in ons land. Maar deze uitkomst past daar niet in."

Bang

De enquête vraag luidde: Bent u in de laatste vijf jaar door iemand zodanig persoonlijk aangevallen of bedreigd dat u er werkelijk bang van werd, bijvoorbeeld thuis of elders, zoals in een café, een restaurant, op straat, op school of

op uw werk? 3,4 procent van de Nederlanders antwoordde ja. In West-Duitsland was dat 3,1, Spanje 3,0, België 2,0. „Kennelijk hebben onze zeer vrije omgangsvormen geleid tot klein geweld", probeert Van Dijk ter verklaring. „Men slaat er op in de uitgaansfeer. Kennelijk zijn onze jongeren in vergelijking met Belgen en Fransen losgeslagen". Overigens valt het in Nederland met berovingen op straat nog wel mee. „Dat is niet excessief hoog,

hoewel het bij ons toch meer is dan in Frankrijk".

Kan het wellicht zijn dat de Nederlander gemakkelijk te intimideren is of zich eerder bedreigd voelt, juist omdat het hier zo verondersteld rustig is? Van Dijk zegt die kritiek 'serius te willen nemen'. Maar tegelijkertijd biedt de enquête geen „vergoelkende nevenuitkomsten". Ook het wapengebruik in Nederland is, met uitzondering van vuurwa-

pens, hoog. Ook het aantal landgenoten dat zegt na een mishandeling doktersbehandeling nodig te hebben gehad, correleert met het hoge aantal dat zegt bedreigd te zijn geweest.

Sympathiek

Hoe kan het dan dat niemand dit in de gaten heeft gehad? „Tsjja", zegt Van Dijk. „Misschien vinden we onszelf door die vergaande democratisering juist wel een sym-

pathiek en voorlijk land. We vinden onszelf oprecht aardig — maar dat vrije, dat 'alles moet kunnen' heeft toch geleid tot een verloedering van de omgangsvormen, vooral in de grote steden".

Ook met inbreken scoort Nederland slecht: samen met Frankrijk aan de Europese top. Een deel van de verklaring is echter ook in de enquête te vinden. Nederland heeft op Zwitserland na het minste aantal huismeesters in flatgebouwen en relatief weinig inbraakalarmen.

Interessant zijn ook de liberale opvattingen die het publiek heeft over het nut van celstraffen. 46 procent van de Nederlanders vindt dienstverlening voor een gewoonte-inbreker de beste straf. Duitsers vinden zelfs in meerderheid (60 procent) dat celstraf voor deze categorie niet geschikt is. Alleen in de Angelsaksische wereld was er aanmerkelijke steun voor opsluiting, in plaats van boetes of dienstverlening.

Met deze cijfers hoopt Van Dijk een soort Europese criminaliteits-index te hebben ontwikkeld. Eindelijk internationaal vergelijkbare grootheden, die de vluchtwegen in de 'Hoe erg is de criminaliteit nu echt' discussie afsluit, zegt Van Dijk. „Die verzandde meestal in de anecdotische bewijsvoering. Het type — ik was laatst in Londen en wat ik daar toch meemaakte — verhalen".

In januari 1992 wordt het onderzoek herhaald. Dan doen ook de USSR, Zweden, Hongarije, Griekenland en Oostenrijk mee.

Door onze redacteur **FOLKERT JENSMAN NRC**

DEN HAAG, 29 maart — Nederland is het meest gewelddadige land in West-Europa als het gaat om mishandeling en bedreiging.

Ook woninginbraak komt in ons land samen met Frankrijk binnen West-Europa het meest voor. Dit blijkt uit een vergelijkend onderzoek onder bewoners van zeventien landen naar het niveau van de criminaliteit in 1988. Met een identieke telefonische enquête onder 2.000 inwoners per land werd geïnformeerd naar ervaringen met criminaliteit, getroffen preventie-

Nederland scoort hoog bij onderzoek naar criminaliteit in zeventien landen

maatregelen, angstgevoelens en aangiftebereidheid.

Het onderzoek is op Nederlands initiatief opgezet door een werkgroep onder leiding van dr. J.J.M. van Dijk, hoofd van de directie criminaliteitspreventie van het ministerie van justitie en uitgevoerd door bureau Inter/View in Amsterdam. Vanochtend is het

verslag in boekvorm ('Experiences of Crime across the world') gepresenteerd. Behalve elf Europese landen deden ook de VS, Canada, Australië en Japan mee aan het onderzoek. Daarnaast werden slachtofferenquêtes gehouden in Warschau en Surabaya.

Van Dijk noemt de uitkomst voor mishandeling en bedreiging

in Nederland „echt een schok. Dat we zo met elkaar omgaan wist ik niet". Eénmaal eerder waren bij het wetenschappelijk bureau van het ministerie door een bezoekend Amerikaanse criminoloog Amerikaanse en Nederlandse slachtofferenquêtes naast elkaar gelegd, met een vergelijkbaar resultaat. „Maar dat hadden we ver-

klaard uit verschillen in de vraagstelling."

Nu iedereen echter precies dezelfde vragen moest beantwoorden kon de uitkomst moeilijker meer worden ontkend. „Vergeleken met België is de score voor ons land bij veel delicten gewoon twee keer zo hoog." Voor wie het nog niet wist: „We hebben een opmerkelijk probleem in dit land". In West-Europa is de kans om slachtoffer van criminaliteit te worden het hoogst in Nederland: 26,8 procent. In de VS was dat 28,8 procent, in België 17,7 procent.

Pag. 3: Vervolg

Zware criminaliteit aanzienlijk gegroeid

DEN HAAG (ANP) — De zware en georganiseerde misdaad is de afgelopen jaren aanzienlijk gegroeid. De handel in verdovende middelen spant daarbij de kroon. De hoeveelheid in beslag genomen hard drugs (vooral cocaine) is met 1000 procent gestegen.

Dit blijkt uit het jaarverslag van de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI) dat donderdag is gepresenteerd. De CRI blikt in het verslag terug op de afgelopen tien jaar. Naast de drugshandel is in de jaren tachtig ook het aantal vermogens- en geweldsdelicten met minstens de helft toegenomen.

Het aantal overvallen ging van jaarlijks zeshonderd (1980) naar 1500 (1989). In totaal vonden in deze periode meer dan tienduizend overvallen plaats, waarvan ruim eenderde op financiële instituten, zoals banken en postkantoren. In dezelfde periode daalde het ophelderingspercentage van overvallen van 44 procent naar 32 procent.

Nederland speelde in het afgelopen decennium volgens de CRI binnen West-Europa een belangrijke rol op het gebied van de in-, uit- en doorvoer van verdovende middelen. Daarnaast was Nederland een belangrijke producent van amfetamine. Voor een niet gering gedeelte is die rol te danken aan de gunstige geografische ligging met zeehavens en een grote luchthaven.

De smokkel van cocaine (in 1989 is 1424 kilo in beslag genomen) wordt volgens de CRI versterkt doordat de koninkrijksdelen Aruba en de Antillen dichtbij de Zuid Amerikaanse bron- en verwerkingslanden liggen en als springplank naar Nederland dienen.

Vooral op het gebied van de anti-apartheid hebben misdrijven van terroristische aard zich in 1989 uitgebreid, zo blijkt uit het jaarverslag. Evenals andere Westeuropese landen kreeg Nederland te maken met bomaanslagen, schietpartijen, brandstichtingen en vernielingen met een politiek karakter. In 1989 registreerde de CRI meer dan 250 anti-apartheidacties, gericht tegen Shell-verkooppunten.

Begin 1980 was het aantal slachtoffers van schietpartijen „niet al te verontrustend" te noemen. Zes jaar later, in 1986, was er een aanmerkelijke stijging tot 68 doden en 109 gewonden bij 230 schietpartijen. Deze stijgende trend zette zich in de daaropvolgende jaren voort, hoewel het aantal schietpartijen afnam. In 1989 vielen bij 218 schietpartijen 69 doden en 167 gewonden.

De CRI heeft vorig jaar 72 gevallen van computercriminaliteit geregistreerd, bijna een verdubbeling van het aantal van het jaar ervoor (38). De CRI benadrukt dat de ware omvang van computercriminaliteit nog veel groter is. In 1988 was er in Nederland nog geen sprake van computervirussen. In 1989

daarentegen kwam de CRI elf virussen op het spoor, waarvan het data-crime virus en de aids-diskette de meeste bekendheid kregen.

De CRI verwacht dat misbruik van de computer in de jaren negentig nog flink zal toenemen. Computercriminaliteit is anoniem: daders kunnen op een (grote) afstand hun activiteiten uitvoeren zonder direct contact te hebben met hun slachtoffer. De daad is uiterst snel uit te voeren, onzichtbaar en laat in de meeste gevallen geen (directe) sporen na.

De enorme concentratie van grote hoeveelheden gegevens en koppelingen daartussen maken het voor de daders gemakkelijker te opereren. Voor het plegen van computercriminaliteit is steeds minder kennis nodig. De huidige generatie computers en de gebruikte programmatuur staan erg dicht bij de eindgebruiker. Door de eis van gebruikersvriendelijkheid kan het gewenste niveau van beveiliging vaak niet meer worden gehaald, aldus de CRI.

Een bijkomend probleem bij de bestrijding van deze vorm van criminaliteit is de tekortschietende wetgeving. Een wetsontwerp, dat nu bij de Raad van State ligt, stelt het binnendringen strafbaar in een beveiligd geautomatiseerd systeem voor de opslag of verwerking van gegevens.

Misdaadenquête afgekraakt

Criminologen: 'Het slechtste onderzoek sinds tijden'

door Hans Marijnissen
AMSTERDAM - De leden van de Nederlandse vereniging voor criminologie hadden gisteren tijdens hun congres in Amsterdam tenminste een smakelijk onderwerp voor de lunch: het onderzoek van het ministerie van justitie waaruit zou blijken dat Nederland het onveiligste land van Europa is.

„Het slechtste onderzoek sinds tijden”, betitelde de Groningse criminoloog R. W. Jongman het rapport tijdens een broodje. De criminologen waren gisteren bij elkaar op de Vrije Universiteit in Amsterdam voor het tweedaagse congres 'Kleine criminaliteit en overheidsbeleid'. Onderzoeker J. Van Dijk van het ministerie was ook van de partij, dus die kon mooi direct op de kritieken reageren. Uit zijn onderzoek dat donderdag werd gepresenteerd, blijkt dat de Nederlandse burger in vergelijking met andere West-Europeanen, over het algemeen het meeste risico loopt slachtoffer te worden van een misdrijf, van verkrachting tot fietsendiefstal. Uit het onderzoek dat is uitgevoerd in zeventien rijke landen, komt vooral naar voren dat Nederland een van de gewelddadigste landen is. Criminoloog Jongman van de rijksuniversiteit Groningen trok gisteren het felst van leer. „Vooraf: ik moet het onderzoek nog nader bestude-

ren, maar direct valt op dat de methode van onderzoek niet deugt. Die betreft een telefonische, dus selectieve enquête. En er zijn geen individuele personen benaderd, maar huishoudens. Het maakt dus veel uit wanneer onderzoekers bellen. Overdag krijgen zij over het algemeen vrouwen aan de lijn, 's avonds over het algemeen mannen. Verder heeft lang niet iedereen telefoon, vooral niet de onderzochten in de zuidelijke landen. Een specifieke groep is dus van het onderzoek uitgesloten. En dan nog: telefonische enquêtes zijn uiterst oppervlakkig. Mensen kunnen aan de telefoon terughoudend zijn, en het is bijna niet mogelijk dóór te vragen.”

'Veilig land'

Jongmans grootste bezwaar tegen het Europese onderzoek naar criminaliteit is echter dat slechts de veelvoorkomende criminaliteit is vergeleken. „Zware misdaad als moord en doodslag is niet in het onderzoek betrokken. Ik kan je wel vertellen dat in de VS of in Canada tien à twintig keer zoveel vermoord wordt als in ons land. Hoe kan dan beoordeeld worden of Nederland veilig is of gevaarlijk? Ik vind Nederland een veilig land en ik denk dat met dit onderzoek nodeloos schrik is aangejaagd.” Socioloog P. Kapteyn van de Universiteit van Amsterdam betoogde ook dat het onderzoek in zijn algemeenheid niets over de veiligheid

van Nederland zegt. Net als Jongmans vindt ook hij dat de zware criminaliteit in het onderzoek betrokken had moeten worden. „En waarom zijn de verkeersongevallen waarbij alcohol in het spel is, niet in het onderzoek opgenomen? Dan zou België bijvoorbeeld een stuk onveiliger te boek staan dan nu het geval is.”

Onbetrouwbaar

Verder is volgens Kapteyn de telefonische steekproef volstrekt ongenueanceerd en onbetrouwbaar. „Indien je de situatie in 17 verschillende landen met elkaar vergelijkt, moet je wel het verschillende 'slachtofferbewustzijn' in die landen relativeren. Je kunt bijvoorbeeld stellen dat hoe minder een burger is gewend aan geweld, hoe eerder hij zich slachtoffer voelt.” „Een Amsterdamer is wellicht vergeten dat vorig jaar zijn fiets is gestolen, terwijl een inwoner van Kampen daar nu nog van baalt.” Dat slachtofferbewustzijn is volgens Kapteyn cultureel bepaald. Een Italiaan, of een Ier, of een Fransman denkt na een handgemeen wellicht: 'Ach, ik heb even ruzie gehad', terwijl een Nederlander na een klap aangifte gaat doen bij de politie en een schadeclaim indient voor zijn verloren tanden. „Zulke verschillen tussen slachtoffers kun je alleen relativeren indien je uitvoering met de ondervraagden spreekt, en dat is niet gebeurd.” Onderzoeker Van Dijk gaf gisteren toe dat culturele verschillen een rol

spelen. „Dit is natuurlijk geen hard natuurwetenschappelijk onderzoek, maar we hebben zorgvuldig geprobeerd die culturele verschillen op te heffen. En wat betreft de telefonische enquête: er is zeer veel zorg besteed aan de formulering van de vragen. Ik vind die methode betrouwbaar. Alleen geef ik toe dat ik niet blij ben met de koppen in de dagbladen die melden dat Nederland een onveilig land zou zijn. Dat vind ik geen gelukkige term.” Universitair docent J. Silvis van de rijksuniversiteit Utrecht was gisteren niet op het congres in Amsterdam, maar gewoon aan het werk op het W. Pompe-instituut, waar de medewerkers de werkbransen hebben gefronst bij het zien van de berichten in de ochtendbladen. Silvis herhaalt de kritiek die de criminologen op het onderzoek hebben, en relatieveert nogmaals het cijfermateriaal: „Begin dit jaar nog beti-

telde de Centrale recherche en informatiedienst (CRI) Nederland als een luilekkerland voor autodieven. De CRI becijfert 10 000 gestolen auto's meer dan het Centraal bureau voor de statistiek, alleen vanwege een andere onderzoeksmethode.” Maar wat Silvis veel kwalijker vindt is Van Dijks uitleg van de gegevens. Silvis: „Volgens de ambtenaar van het ministerie van justitie is de hoge score op het gebied van de veelvoorkomende criminaliteit een uitvloeisel van de 'losheid van zeden'. Dat kan. Maar van de andere kant is er vanaf 1975 steeds minder aandacht besteed aan de samenlevingszorg. Burgers werden steeds meer aan hun lot overgelaten. De overheid bleef maar bezuinigen op de zorg. Dat kan ook een oorzaak van een stijgende criminaliteit zijn. En waarom Van Dijk voor de ene verklaring kiest en niet voor de ander, is volstrekt onduidelijk.”

VK 3-4 Kampioen

ZIJN WE nou Europees kampioen criminaliteit?

Ik had er wel oren naar gehad. Waar winnen we tenslotte nog wel eens wat? Jan Timman heeft het niet gehaald, met ijshockey schijnen we zelfs van Frankrijk verloren te hebben, morgen staat Libregts kansloos voor zijn rechtters. Dan in godsnaam maar het gevaarlijkste land ter wereld op Amerika na. Met genoeg las ik dus de internationale becijferingen van die mr JJ.M. van Dijk volgens wie er bij ons bijna 30 procent kans maakt het slachtoffer te worden van een misdrijf. Niet dat ik dat soort percentages van criminologen ooit zal geloven, maar daar gaat het in die dingen niet om; het gaat erom dat anderen ze geloven.

Een paar dagen later las ik een behoorlijk betrouwbaar ogende analyse van iemand die ze niet geloofde: weg illusie. De weerlegging van de veelbelovende getallenreeks was buitengewoon simpel en plausibel. Trek de fietsendiefstallen van Van Dijks gegevens af, en je hebt meteen de helft minder slachtoffers. Als meisje Maij vervolgens ook nog een nationaal autorijverbod uitvaardigt (of is het nou toch weer

Alders die dat mag; ik hou die twee steeds minder uit elkaar), zijn we waarschijnlijk het allerveiligste land van Europa, wat ik saaiër zou vinden, maar het is tenminste iets.

Waar zou trouwens die zucht vandaan komen al is het maar ergens een woordje in mee te spreken?

Onze kleinheid, wordt vaak gezegd — maar ik ken wel even kleine of nog kleinere landen waar ze er minder last van lijken te hebben. Als bij ons de lucht een beetje stil en geel wordt, blazen ze meteen alarmfase tien. Twee aandriften en het verkeer is levensgevaarlijk. Een hotelletje op een heuvel in Limburg en het heet Alpenzicht. Vage geruchten uit Oude-Pekela of de Bolderkar en Nel Draaijer komt met een rapport waaruit blijkt dat één op de drie kinderen wel eens verdacht met hun vader in bad is geweest. Vijf scholieren met een taalachterstand en Wallage besluit tot een fusie tussen het gymnasium en de ambachtschool. Een arrogant wethouder die op straat wordt gezet, en ik lees in alle kranten dat hij de bekwaamste aller tijden was.

Zouden buitenlandse toeristen intussen geattendeerd zijn op het (gelukkig in een vreemde taal geschreven) onderzoek van Van Dijk?

Ik hoop het. Toeristen, luidt mijn oude theorie, willen op vakantie dingen meemaken die ze thuis niet kennen — en aangezien er behalve Nederland geen land is waar ze ooit zullen publiceren dat het bij ze thuis niet pluis is, gelooft iedereen in den vreemde dat er thuis op crimineel gebied niks valt te beleven, en dat je voor een beetje avontuur dus het best veertien dagen naar Amsterdam kunt. Ik ben zelf jaren geleden toch ook naar Rome afgereisd omdat ik in de ANWB-gids had gelezen dat alle Italianen dieven waren? De geldtas in het kruis genaaid, de boksring in de vuist geklemd en op elke straathoek doodsangst als er weer zo'n onguur type naderde. Niks gebeurd natuurlijk, maar wel de hele week niet geslapen van opwinding over wat de volgende ochtend waarschijnlijk wel zou gebeuren.

Ze schijnen bij het VVV weer dure folders te maken vol windmolens en Van Gogh en andere vredelievendheden. Wat een verkwisting. Streep ons misdaadpercentage dik rood aan, en stuur een miljoen exemplaren van *Experiences of Crime across the World* naar New York — moet je eens opletten: kampioen overnachtingen.

JAN BLOKKER

Kritiek op misdaadenquête berust op slecht lezen

NRC

Volgens de door ons uitgevoerde enquête naar de ervaringen met criminaliteit van de bevolking in zeventien landen is gebleken dat het percentage slachtoffers in Nederland hoger was dan dat in de andere deelnemende Europese landen. De geldigheid van deze conclusie is inmiddels door verschillende commentatoren (o.a. een hoofdartikel en Herman Franke in *NRC Handelsblad* van afgelopen zaterdag) in twijfel getrokken.

Graag willen wij op de belangrijkste vijf punten van kritiek reageren.

1. In het onderzoek zouden bedreigingen en echte mishandelingen op één hoop zijn gegooid. In de enquête is gevraagd of men in 1988 persoonlijk door iemand was aangevallen of bedreigd op een manier die echt beangstigend was (thuis of ergens anders, zoals in een café, op straat, of school of op het werk). Aan degenen die hierop ja zeiden, is vervolgens gevraagd of men daadwerkelijk was mishandeld, of er een wapen bij was gebruikt, of men letsel had opgelopen en, zo ja, van welke graad. In het boek worden de percentages geïnterviewden per land die daadwerkelijk zijn mishandeld, afzonderlijk gepresenteerd. Het is juist dit percentage dat in Nederland hoger is (2) dan gemiddeld in Europa (1,2). Met de veronderstelde bijzondere gevoeligheid van de Nederlander voor bedreigingen kan dit niet worden verklaard. In Nederland waren er bovendien vaker dan elders mensen in het spel.

2. Het algemene slachtofferpercentage voor 1988 was in Nederland hoger dan gemiddeld in Europa. Volgens de critici zou dit geheel worden veroorzaakt door

Door J.J.M. van Dijk en A. van der Veen

het extreem hoge percentage fietsendiefstallen in Nederland. Indien men fietsendiefstal buiten beschouwing laat — op zichzelf een kunstgreep want ze worden toch echt gestolen — wordt het Nederlandse slachtofferpercentage 21,8. Elders in Europa was het exclusief fietsendiefstal gemiddeld 18,2 procent. De kans dat dit verschil op toeval berust, is miniem (kleiner dan één op duizend). Het is dus niet alleen een fietsendiefstalprobleem.

3. Het onderzoek is in de meeste landen uitgevoerd door middel van telefonische enquêtes. Anders dan wordt beweerd, is hiervoor op goede gronden gekozen. In landen als de Verenigde Staten, Australië, West-Duitsland, Frankrijk, Nederland en zovoort heeft tegenwoordig ongeveer 95 procent van de huishoudens een telefoon-aansluiting.

Uit testonderzoek is gebleken dat de betrouwbaarheid van telefonische enquêtes zeker niet onderdoet voor interviews aan huis. Het voordeel is dat hetzelfde huishouden zonder kosten verschillende keren en op verschillende tijdstippen kan worden benaderd en dat de interviewers de antwoorden op voorgeprogrammeerde schermen kunnen intikken zodat er minder fouten worden gemaakt. Slachtofferenquêtes worden om deze reden tegenwoordig in veel landen bij voorkeur telefonisch uitgevoerd. In landen met te lage percentages telefoonaansluitingen als Spanje en Noord-Ierland is de enquête deels door middel van persoonlijke interviews afgenomen.

4. Een deel van de benaderde personen heeft geweigerd aan de enquête mee te werken. Deze weigeringspercentages verschillen per land. Dit is inderdaad een problematisch aspect, waaraan in het rapport uitvoerig aandacht is besteed. Er zijn aanwijzingen dat personen die geen slachtoffer van een misdrijf zijn geweest, vaker weigeren om mee te doen. Dit zou ertoe leiden dat landen met relatief hoge weigeringspercentages een te hoog percentage slachtoffers vertonen. In Nederland was het weigeringspercentage echter juist relatief laag (24). Mede om deze reden is de conclusie getrokken dat de vertekeningen ten gevolge van de verschillende weigeringspercentages vermoedelijk gering zijn.

5. Volgens onder anderen professor Jongman zouden ten gevolge van de weigeringen netto veel

minder personen zijn geïnterviewd dan de steekproefomvang van 2.000 suggereert. Hierdoor zouden de gevonden verschillen geen statistische betekenis hebben. Bij deze bewering is de wens de vader van de gedachte. Uit het boek dat Jongman reeds enige dagen in zijn bezit heeft, blijkt zonneklaar dat er in de meeste landen netto 2.000 personen zijn geënquêteerd. Jongmans bagateliserende rekenvoorbeeld dat er in Nederland maar zes slachtoffers van geweld zouden zijn gevonden en in België vier, is daarom geheel onjuist. In Nederland ging het om ongeveer 40 slachtoffers op 2.000 ondervraagden en in België om ongeveer 15 op de 2.000. Dit verschil is in hoge mate statistisch significant.

De auteurs zijn onderscheidenlijk leider en coördinator van de enquête naar de ervaringen met criminaliteit van de bevolking in zeventien landen.

Rechters spelen te veel postkantoortje, met mevrouw Dales heeft hij nooit een verschil van mening en het beton maakt de mensen onverschillig. Met minister van justitie Ernst Maurits Henricus Hirsch Ballin (39) kan overal over gepraat worden. In een quiz zou het met hem een saaie boel worden. De kandidaat weet alle antwoorden en heeft zelfs nog tijd over om de vragen te analyseren.

HIRSCH BALLIN WEET ALLES

door Louis Cornelisse

TR 31

In tegenstelling tot zijn huidige collega van binnenlandse zaken, Ien Dales, die lang voor de formatie van het kabinet Lubbers/Kok al haar vinger opstak, had Hirsch Ballin geen enkele aandring om zich in de schijnwerpers te werken. „Nee, nee. Ik wilde graag doorgaan in Tilburg. We hadden een team met veel talent, dat werk wilde ik niet afkapen. Ik had ook geen behoefte aan een breuk in mijn eigen biografie.”

Hirsch Ballin reageerde dan ook niet juichend toen zijn partijgenoot Lubbers hem belde. De formateur vroeg hem minister van justitie te worden, maar het had net zo goed binnenlandse zaken kunnen zijn. Hirsch Ballin: „Natuurlijk werd door collega's en vrienden wel gespeculeerd op een ministerschap. Maar pas na dat telefoontje ben ik er serieus over na gaan denken. Tot ik op de bewuste zaterdag naar Den Haag kwam, had ik nog zo mijn twijfels.”

De rechtsgeleerde uit Tilburg trof op die kille vierde november op het Binnenhof een horde kleumende journalisten en toeristen aan. Zijn verschijning was inmiddels bij *insiders* bekend. Tenslotte had Hirsch Ballin de laatste jaren zijn naam verbonden aan zo'n beetje iedere staatscommissie van enige importantie. Toen ook Dales (gewapend met handtas) zich naar de vertrekkende van Lubbers spoedde was het voor de formatievolgers duidelijk. Hirsch Ballin (CDA) op justitie en Dales (PvdA) op het andere politieministerie, binnenlandse zaken.

De dinsdag erop werd alom aangenomen dat de nieuwe minister van justitie de macht over de politie naar zich had toegetrokken. Hirsch Ballin: „Voor mevrouw Dales en ik was het volstrekt logisch dat er grotere politiekorpsen moeten komen. Het is absoluut een misvatting dat mevrouw Dales en ik een meningsverschil hadden. Dat kon ook niet. We hadden allebei hoofdstuk 13 paragraaf 12 van het regeerakkoord gezien.” De minister citeert uit het hoofd het politiehooftstuk en komt eng dichtbij de letterlijke tekst.

Meldkamer

Tot op de dag van vandaag blijft rond de macht van de politie de indruk dat de minister van justitie 'heeft gewonnen'. Dales heeft in de nieuwe opzet van de politie weinig te zeggen en laat het beleid over aan de burgemeesters van de

kerngemeenten. Hirsch Ballin krijgt de mogelijkheid 'speciale aanwijzingen' te geven en houdt diensten, zoals de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI). De minister: „Mevrouw Dales en ik zaten beiden in het curatorium van de politie-academie en in de marge van onze ontmoetingen daar hebben we het er wel eens over gehad dat de politie toch anders opgezet moet worden. Het is toch te gek dat ieder korpsje van vijftig man een meldkamer van een miljoen gulden moet hebben? Daarnaast zijn we er van overtuigd dat justitie om zaken op te sporen niet als een bedelaar langs de korpsen moet”

In de eerste optredens van het duo Dales/Hirsch Ballin in de Tweede Kamer is er voor buitenstaanders toch een merkwaardige cesuur met het verleden te bespeuren. Beantwoorde tot voor kort de minister van binnenlandse zaken de vragen over de politie - en die liet dan wat kruimels over voor de collega van justitie -, nu staat Hirsch Ballin als eerste op. Bij de eerste confrontatie over de reorganisatie van de politie zat Dales tijdens het exposé van Hirsch Ballin eigenlijk voortdurend zwijgende in de 'ja-cadans'. Maar daar moet volgens Hirsch Ballin, niets achter gezocht worden

Ja?

Vond de minister ook niet dat het parlement terecht eens wilde weten hoe in het kabinet de kaarten geschud zijn? Hirsch Ballin kijkt wat verstoord. Blijft vriendelijk lachen en zegt eerst een paar maal hartgrondig 'uh'. „Dat is heel goed van de Tweede Kamer. Dat is de taak van de Tweede Kamer. De heer Dijkstal van de VVD had dan ook groot gelijk dat hij ons vroeg hoeveel dit allemaal gaat kosten, maar misschien teleurstellend voor de heer Dijkstal konden we daar nog geen antwoord op geven.”

Gaandeweg het gesprek wordt nog eens bevestigd dat Hirsch Ballin niets weg heeft van zijn voorganger, de welbespraakte VVD'er Frits Korthals Altes. De kleine vechtjas uit Rotterdam wist zich overal uit te redden, de theoreticus uit Tilburg heeft geen trucs nodig. Hij doceert en laat er stevast op volgen: 'ja?' Heeft hij de indruk dat zijn gehoor het heeft begrepen, dan kan de minister verder met zijn betoog.

Hij concludeert zelf, dat het wel goed komt met de politie. Het besef is groeiende dat Nederland in vergelijking tot de omringende landen minder agenten in dienst heeft. Betekent dit dat de spreekwoordelijke blikken met agenten worden opengetrokken? „Nee, misschien een klein blikje, maar met de samenvoeging van rijks- en gemeentepolitie en een effectiever optreden kunnen we winst

boeken”, zegt de minister met overtuiging.

De geleerde zoon van een joodse vader en een katholieke moeder stukt even als gevraagd wordt wat de burger in de straat er van voelt. Na die aarzeling raakt de minister op drift. Hij is op bekend

terrein, het sociale middenveld. „De maatschappij is veranderd. De criminaliteit is de afgelopen tien jaar schrikbarend opgelopen. Dat heeft te maken met de lossere verbanden van de mensen. De opvoeding, de religieuze binding, ze zijn soms geheel weggevalen. De winst is dat men lossere en opener is geworden. Aan de andere kant trekken mensen zich minder van elkaar aan. De mensen hebben minder respect voor elkaar en elkaars spullen. De wereld is anoniemer geworden. Jongeren vernielen en gaan uit stelen, omdat ze zich vervelen of weinig perspectief denken te hebben.”

De minister is niet meer te stuiten: „En dan kom ik automatisch bij de fouten die we hebben gemaakt. Sommige wijken zijn letterlijk in het slop geraakt. Niet alleen de oude wijken maar ook nieuwe. Toen ik studeerde in Amsterdam kregen we van die mooie folders in de bus over de Bijlmer. Prachtig zag dat eruit. En nu moeten we tot de conclusie komen dat de enige binding die de mensen die daar wonen met elkaar hebben, beton is. De vuilniszak die van zeshoog naar beneden wordt gegooid, daar is niemand verantwoordelijk voor.”

Alles goed en wel, maar wat kan een minister van justitie daar aan doen? „Natuurlijk niet veel. Maar ik verwacht bijvoorbeeld veel van het aanstellen van huismeesters. En voor de straten en winkelcentra stadswachten. Je ziet dat het werkt. Kijk in Hoog Catharijne in Utrecht. Het feit dat daar stadswachten rondlopen, voorkomt al een hoop narigheid. Daarnaast moeten de straten eenvoudiger veiliger worden. In sommige buurten lijkt het of de jongeren het voor het zeggen hebben. De ouderen durven niet op straat of gaan snel in hun auto zitten. Dat straatbeeld moet veranderen en dan volgt de sociale controle vanzelf.”

Drugsbeleid

Effectiever politie-optreden dus, maar welke bijdrage levert de minister van justitie? Hirsch Ballin: „Die moet ervoor zorgen dat men er op kan vertrouwen dat er een berechting plaats vindt. En dat er een cel gereed staat. Dat een drugshandelaar niet op vrije voeten gesteld wordt wegens gebrek aan bewijs of omdat we geen cel vrij hebben.”

De minister komt meteen op een ander punt dat hem duidelijk van het hart moet. De aanpak van de drugshandel. Hirsch Ballin is er de man niet naar om mee te huilen met de wolven in het bos. „In dit geval is dat terecht geweest. Je ziet dat de Nederlandse aanpak steeds meer terrein wint. De Duitsers komen hier kijken hoe we omgaan met de scheiding tussen hard en soft drugs. De opvang van verslaafden tegenover de jacht op de dealers. Zelfs moet ik vaststellen dat in de

Amerikaanse pers positieve verhalen verschijnen. Kun je nagaan, wat er is veranderd in een paar jaar.”

Hirsch Ballin brengt graag verschijnselen met elkaar in verband. De kleine, ergerlijke criminaliteit (tegenwoordige betiteld als veel voorkomende crimi) kost Nederland ongeveer acht miljard gulden per jaar. De hoogte van dat bedrag is misschien nog niet het schokkendste, de burger wordt door dat onrustige en onveilige beeld achtervolgd. „Ja”, zegt Hirsch Ballin, „Daar moeten we heel alert op zijn. Ik noem maar even de uitkomsten van de verkiezingen voor de gemeenteraden. In sommige wijken is een nadrukkelijk signaal afgegeven. We moeten niet overdrijven, ook niet de effecten die de sociale vernieuwing teweeg zullen brengen, maar we moeten zichtbaar maken dat we iets aan die vormen van criminaliteit doen. Bijvoorbeeld door jongeren die grafitti kalken dat zelf te laten schoonmaken. Ik noem maar wat.”

Postkantoortje spelen

De hele dreiging dat de potentiële overtreder van de wet wel linker uitkijkt, staat of valt met het optreden van de rechterlijke macht. En rechters klagen stenen en been dat ze worden begraven onder het werk terwijl ze onder bijna middeleeuwse omstandigheden moeten opereren. Een typemachine met z'n tweeën delen, een wetboek op een etage lager en sommige rechters hebben niet eens een zitplaats. Hirsch Ballin is een beetje in zijn wiek geschoten: „Er wordt bij de rechtbanken veel te versnipperd en omslachtig gewerkt. Als je ziet welke mengelmoes aan rechters bijvoorbeeld een vonnis voorbereidt. En rechters die zelf postkantoortje spelen. Een beschikking schrijven, zelf foto-kopiëren, in een enveloppe doen, slotje erop maken en naar de brievenbus brengen. Daar moet toch winst te boeken zijn?”

De minister, die door Lubbers 'indringend' is verzocht Justitie te gaan bezetten, kijkt bij die woorden langdurig naar de klok. De tijd is op. Onhoorbaar gaat de collegebel. Even later zegt een medewerker van justitie, die hem nog kent uit de tijd dat hij als groentje bij het departement werkte, 'dat hij weinig is veranderd'. En opmerkelijk voor een minister van justitie, wordt gemompeld dat Hirsch Ballin 'gewoon aardig' is. Alleen gaat hij wel vaak 'erg de diepte in, maar dat leren we hem wel af'.

Signalement / Piet Vroon

Deskundigen

VK 17

Recht is toegepaste psychologie. We bepalen wat wel en niet mag en welke straffen bij overtredingen en misdrijven moeten worden toegepast. Mensen die in dit opzicht over anderen oordelen, heten rechters. Zij behoren op de hoogte te zijn van de regels, en zij moeten natuurlijk veel weten over menselijk gedrag. Het eerste is wel het geval; het tweede vaak niet. Rechters zijn daardoor in zekere zin halve deskundigen. Soms hebben zij dat in de gaten. Er wordt dan aan psychologen gevraagd iets over getuigenverklaringen en dergelijke te zeggen. Die traditie is oud; het eerste psychologieboek hierover dateert uit 1908.

Met verklaringen van getuige-deskundigen gaat het echter niet altijd goed. Dat heeft twee oorzaken. De eerste is dat de Nederlandse rechter een enorme macht heeft. Als alle gegevens in een bepaalde richting wijzen, staat het hem vrij de andere kant op te kijken. Dat leidt ongetwijfeld tot juridische dwalingen, die in Nederland (dan ook?) nog nooit in kaart zijn gebracht.

Ook getuige-deskundigen gedragen zich soms op een rare manier. Een tijdje geleden las ik in een door een psycholoog geschreven stuk dat de grote consistentie die in een verklaring werd aangetroffen, een aanwijzing was voor de juistheid daarvan. Dat is niet zo, maar goed. Diezelfde zielkundige verklaarde een paar maanden later bij een andere zaak dat de aangetroffen inconsistentie juist liet zien dat de waarheid werd gesproken. Dit type deskundigen kent zijn vak blijkbaar niet en is gevaarlijk voor aangeklaagden en dus ook voor de samenleving.

Over geheugenprocessen die een rol spelen bij getuigenverklaringen of aangiften is veel bekend. Ik pik er wat krenten uit, onder dankzegging aan dr W.H. Janssen (TNO, Soesterberg) die hier het nodige aan heeft gedaan.

- Wij hebben de neiging veel dingen in een vaste volgorde waar te nemen. Zo wordt bij gezichten het eerst gekeken naar ogen en neus. Wanneer men iemand maar eventjes heeft kunnen zien, is alleen het oordeel over deze onderdelen in beginsel betrouwbaar.

- Gebeurtenissen die zich vaak voordoen, worden door ons niet goed geregistreerd. Verhalen over de toedracht van (verkeers)ongevallen zijn daardoor relatief onbetrouwbaar.

- Het kan gevaarlijk zijn, te vragen hoe lang een bepaalde gebeurtenis heeft geduurd. Bij ingewikkelde, nieuwe tafereelen kan de tijdschattiging een factor twee te hoog uitvallen. Psychologische tijd onderscheidt zich van klokke-tijd door grote vertragingen en versnellingen.

- Zeer emotionerende gebeurtenissen

gaan door de bank genomen gepaard met slechte getuigenverklaringen.

- Politiefunctionarissen zijn geen betere getuigen dan andere mensen, hoewel zij zulks graag beweren. Het is bovendien niet mogelijk te worden opgeleid tot 'supergetuige'.

- Terloops gestelde vragen kunnen een enorme invloed hebben. Het is mogelijk getuigen met bepaalde vragen tot de overtuiging te brengen dat dingen hebben plaatsgevonden die zich niet hebben afgespeeld. Die vorm van geheugenvervalsing is niet hetzelfde als liegen; wij compenseren slechts voor onze zwakte.

- Woordgebruik is van groot belang. Als men vraagt hoe snel werd gereden toen twee auto's tegen elkaar reden, wordt een lagere snelheid genoemd dan wanneer men melding maakt van 'tegen elkaar klappen', of iets dergelijks. Datzelfde geldt voor andere zaken. Als wordt gevraagd of u vaak hoofdpijn hebt, hebt u veel vaker last dan wanneer men vraagt of u wel eens door een dergelijke ongesteldheid wordt getroffen.

Heel gevaarlijk is ook *stelligheid* in de vraag. De gebroken koplamp is vaak gezien, in tegenstelling tot een gebroken lamp.

- Wat wij ervaren, kan in diezelfde omgeving beter worden gereproduceerd dan in een andere. Je moet er daarom naar streven getuigenverklaringen vast te leggen op de plek waar iets gebeurd zou zijn.

- De status van de vragensteller is van belang. Vragen die worden gesteld door hooggeplaatste functionarissen leiden er vaak toe dat mensen lange antwoorden geven, hun verhaal wordt ingewikkeld, het bevat uitweidingen, men spreekt zich uit over veronderstelde motieven van daders, en dergelijke, zaken die er bij zo'n verklaring vaak helemaal niet toe doen.

- Er zijn geen sekseverschillen bij de waarde van getuigenverklaringen.

Wat wil ik hiermee? Dat staat in het begin van dit stukje. Recht is toegepaste psychologie. Rechters en officieren van justitie moeten een paar stevige cursussen zielkunde hebben gevolgd. Datzelfde geldt voor politie-agenten die aangiften opnemen en verhoren afnemen.

Het wordt de hoogste tijd dat een dergelijke maatregel wordt ingevoerd. Wie schuldig is, verdient straf, maar als je dossiers van misdrijven leest, slaat je de angst om het hart als je ziet hoe slordig de procedures in Nederland vaak zijn. Gevolg? Schuldigen vrijgesproken en onschuldigen achter de tralies. Dat is niet het idee. Ten slotte mag het Nederlands Instituut van Psychologen als kwaliteitsbewakend orgaan wel eens gaan kijken naar zielkundigen die zich als deskundigen opwerpen.

„Kindervriendelijke” aanpak politie succes

Van onze verslaggever VK 14
AMSTERDAM — Het Legospel staat in de hoek, de tekeningen hangen aan kleine knijpers aan een lijntje tegen de muur. De wanden zijn voorzien van een schilderij, de auto's staan klaar op tafel, naast de kleurpotloden. Gordijnen met een bloemmotief voor de ramen, die aan de buitenkant geblindeld zijn. Placaten bloemen op de vensterbank. Een ruimte waar geen daglicht binnenkomt.

Op de derde verdieping van het pand van de Rijkspolitie district Amsterdam aan de Sarphatistraat is deze „kinderkamer” ingericht als „kindervriendelijke interviewstudio”. Kinderen die getuige of slachtoffer zijn van een delict worden er ondervraagd, zonder het idee te krijgen aan een echt verhoor onderworpen te worden. De eerste training van zeven rechercheurs is inmiddels succesvol afgesloten.

„De resultaten van de verhoren zijn reden geweest om te besluiten het werk ook elders in het land te beginnen”, aldus J. Oost, chef afdeling jeugdzaken van de rijkspolitie in Amsterdam. Hij heeft het proefproject negen maanden lang begeleid samen met J. Jans, die als orthopedagoog bij de vraaggesprekken betrokken is.

Er zijn volgens Oost de afgelopen negen maanden 25 kinderen, in de leeftijd variërend van vijf tot negen jaar, geïnterviewd. De gesprekken worden gevoerd door speciaal opgeleide rechercheurs en opgenomen op video door vier camera's die vrij onopvallend in de hoeken van de kamer zijn aangebracht. De banden kunnen in de rechtzaal worden gebruikt. Daarmee wordt voorkomen dat kin-

deren verscheidene keren worden ondervraagd.

„De bedoeling van het hele project is geweest rechercheurs meer toe te rusten op het verhoren van heel jonge kinderen. Dat gebeurde tot nu toe veelal in een nogal eng politiebureau, in onpersoonlijke ruimtes. Door nu een kinderkamer speciaal in te richten en de rechercheurs op te leiden voor het vraaggesprek hebben we het gevoel dat kinderen sneller loskomen”, vertelt Oost tijdens een rondleiding.

„Het succes van de kindervriendelijke aanpak is af te leiden uit de ervaringen van de betrokken rechercheurs en het gedrag van de kinderen. Die voelen zich duidelijk meer op hun gemak”, aldus Oost. Speciale aandacht wordt besteed aan het taalgebruik van de rechercheurs, die ambtelijk taalgebruik zoveel mogelijk proberen te mijden.

„Heel belangrijk is het om kinderen direct met respect te behandelen, om vriendelijk te zijn, aandacht aan ze te besteden, zo nu en dan zijwegen in te slaan en vooral niet drammerig over te komen. Je moet kinderen uitnodigen te praten en dat later zorgvuldig afbouwen. Daarbij is de kwaliteit van de vragensteller van doorslaggevend belang. Als het toevallig niet klikt, moet een ander de zaak overnemen”, zegt Jans.

De Amsterdamse aanpak is volgens Oost „uniek in Europa”. Binnenkort komt er een vervolg in Leeuwarden, Zwolle, Eindhoven en Leiderdorp. Het project heeft 4,5 ton gekost, en is deels gefinancierd uit subsidies van Justitie, Binnenlandse Zaken en een gift van de Stichting Kinderpostzegels. Ook bij WVC is een subsidie aangevraagd.

D'Ancona belooft spoed met wet VK 14 gelijke behandeling

AMSTERDAM (ANP) — Minister d'Ancona van WVC heeft zaterdagavond tijdens een werkbezoek aan de homo-organisatie COC in Amsterdam bekendgemaakt dat de wet gelijke behandeling nog voor de zomervakantie bij de Tweede Kamer wordt ingediend. D'Ancona vond het een schande dat de wet er nog niet is, terwijl er al in de jaren zeventig over werd gediscussieerd.

„Het moet nu echt eens tot besluitvorming komen”, aldus de minister. Zij zei ervoor te willen waken dat de wet niet opnieuw wordt uitgekleeft met uitzonderingsbepalingen.

De bewindsvrouw kondigde verder aan dat half april de interdepartementale werkgroep bestrijding homoseksueel geweld wordt geïnstalleerd. „De werkgroep zal concrete maatregelen op dit terrein ontwikkelen. Daarbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan training van de politie”, aldus d'Ancona.

Zij bezocht zaterdagavond verder de homodisco's Mae West en It in gezelschap van de partijgenotes het kamerlid Jeltje van Nieuwenhoven en de Amsterdamse gemeenteraadsliden Annemarie Grewel en Els Agstribbe.

Tweede Kamer wenst discriminatie als misdrijf strafbaar te stellen

Door een onzer redacteuren NRC

DEN HAAG, 28 maart — De regeringspartijen in de Tweede Kamer, gesteund door D66, wensen dat minister Hirsch Ballin (justitie) discriminatie als misdrijf strafbaar stelt. Het kabinet wil het laten bij een bepaling die discriminatie als overtreding aanmerkt. Het CDA wil dat het kabinet alsnog de belediging van een groep mensen 'wegens hun geslacht' strafbaar stelt.

Het Kamerlid Swildens (PvdA) meent dat dan de ernst van discriminatie beter wordt uitgedrukt, de rechter hogere straffen kan opleggen, voor ambtenaren een aangifteplicht geldt en er bij opsporing meer dwangmiddelen mogelijk zijn. Zij verwachtte bovendien dat het openbaar ministerie zich dan actiever zou opstellen. Mocht de officier een klacht se-

poneren dan heeft het slachtoffer bij een misdrijf bovendien de mogelijkheid van een beroepsprocedure.

Minister Hirsch Ballin toonde zich in de schriftelijke voorbereiding van het wetsvoorstel geen voorstander van discriminatie als misdrijf. Het vereiste van opzet brengt het openbaar ministerie in bewijsproblemen, meent hij. Krajenbrink (CDA) wees gisteravond echter op de rechtspraak waar in bewijs van opzet door de rechter al heel snel wordt aanvaard. Bij opzettelijke belediging is bijvoorbeeld al de 'wetenschap dat beledigd zal worden' voldoende bewijs van opzet, aldus Krajenbrink. Ook opzettelijke belediging van vrouwen kan om die reden tegenwoordig gemakkelijker worden aangenomen. Bij pornografie neemt men immers „willens en wetens het risico de groep

'vrouw' in onze samenleving te beledigen”, aldus Krajenbrink. Minister Hirsch Ballin denkt dat pornografische afbeeldingen „in combinatie met tekst” onder dit wetsvoorstel wel geïnterpreteerd kunnen worden als aanzetten tot haat.

In het voorstel wordt het doen van discriminerende uitspraken, het deelnemen aan de verspreiding ervan en het zich discriminerend opstellen in beroep of bedrijf strafbaar gesteld. Het wetsvoorstel voegt aan de bestaande discriminatie-gronden wegens ras, godsdienst, levensovertuiging de nieuwe gronden geslacht of hetero- of homoseksuele gerichtheid toe. Specifiek strafbaar wordt het openlijk aanzetten tot haat of discriminatie, openlijke belediging van groepen en het verspreiden van beledigingen of discriminerende uitspraken.

Dagen uit het leven van een kinderrechtster

Frank Vermeulen 10

De vader is boos. Zijn linkerwijsvinger priemt in de richting van de kinderrechtster. "Julie kunnen mijn rug op en mijn buik af. Ik vind dit schandelijk", zegt hij. Voor hem op tafel ligt een zwart leren polstasje. Zijn hoofd is kaal, het haar op zijn achterhoofd hangt tot in zijn nek. "Mijn kind is me afgenomen en nou geeft u hem een opleiding tot crimineel."

De kinderrechtster negeert de beschuldiging. Ze overspoelt de man met vriendelijkheid. De beveling is diens woede te dempen maar hij doorziet de techniek en blijft boos.

Het is een maandagochtend in de Alkmaarse rechtbank. In haar verkkamer houdt kinderrechtster mevrouw mr. M.G.W. Otterspoor-Kousemaker zitting. Buiten regent het. Het geluid van voorbijrazende autobanden op het natte wegdek van de Geesteringel overstemt nu en dan het raten van de mensen hier binnen. Behalve de kinderrechtster zijn aanwezig: een griffier, een functionaris van de Raad voor de Kinderbescherming en een *voontaire*, die optreedt als persoonlijk secretaris van Otterspoor.

Kevin, het kind waar het om gaat, staat onder toezicht van Otterspoor. Hij is uit huis geplaatst in een internaat. Tijdens deze zitting moet duidelijk worden of het nodig is de ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing te verlengen met weer een jaar.

Kevin zit ook aan tafel, ingelemd tussen zijn vader en de gezinsvoogd, een oudere man met wit haar aan de slapen en een watje in zijn linkeroor. Kevin houdt zich doodstil, een rimpel op zijn voorhoofd, alleen zijn lippen bewegen.

Tijdens een *survival kamp* in België, zo vertelt de vader, hebben "die knapen" zich schuldig gemaakt aan joy-riding, bovenaan is er een kano gestolen die terug is genomen naar Nederland. "Dat ding ligt nou gepoed bij dat internaat en de leiding weet ervan. Men steelt en oft en het mooiste is dat het allemaal gebeurt op uw gezag!"

an de muur achter de kinderrechtster hangt een portret van de koningin. Verder wat abstracte schilderijen, een prent van Daubier, een Droevig Zwervertje, en Ernie en Bert, televisiehelden voor de kleinsten.

De wijzers van de monumentale Amsterdamse staatklok staan voorgoed stil op vijf voor half tien.

De Alkmaarse kinderrechtster, een vrouw van middelbare leeftijd, is streng in strafzaken: in toga en taf, hoog op het podium en achter de tafel. In civiele zaken is ze meer een onderhandelaar tussen de partijen, gekleed in een wit-blauw *deux-pièce* of in een lui bestikt met fleurige vlinders. Wanneer ze met mensen praat, houdt ze haar hoofd iets achterver, kin omhoog.

Otterspoor, zelf dochter van een advocaat, was bedrijfsjurist, advocate en lerares, voordat ze in 1969 kantonrechter-plaatsvervanger werd in Den Helder. Ze is nu ruim zeven jaar kinderrechtster en vice-president van de rechtbank in Alkmaar.

Ze leent een welwillend oor aan het lesbisch paar dat de 16-jarige Mariza in huis heeft genomen omdat ze van haar moeder was weggevloden. De beide vrouwen hebben zich neergezet aan weerszijden van het bleke meisje, zodat Mariza's moeder aan het uiterste einde van de tafel belandt. Mariza heeft zelf om een onder-

toezichtstelling gevraagd, maar inmiddels vindt ze die maatregel, volgens haar pleegmoeders, "niet meer zo hard nodig". Otterspoor knikt begrijpend.

Maar als later op de dag de vader van Mariza (die van haar moeder is gescheiden) vertelt dat de pleegmoeders het kind van hem afschermen, meent Otterspoor dat een ondertoezichtstelling misschien toch moet worden uitgesproken: "Zo kunt u binnen die OTS een omgangsregeling

krijgen met uw dochter. Het lijkt me helemaal niet goed wanneer dat meisje alleen maar met vrouwen omgaat. Hoe moet dat wanneer ze ooit een vriendje krijgt?" Otterspoor maakt een energieke indruk, ze houdt ervan kortdaat en doortastend op te treden. Tijdens de behandeling van een van de zaken blijkt bijvoorbeeld *en passant* dat de gemeentereiniging van Purmerend kinderkleertjes die toebehoren aan een der partijen weigert vrij te geven. De kleertjes zijn bij een uithuiszetting ten onrechte in beslag genomen. Otterspoor achtervolgt ter zitting hoogst persoonlijk de gemeentesecretaris van Purmerend met telefoontjes om de kwestie te regelen.

Landelijk staan er ruim 10.000 kinderen onder toezicht van de kinderrechtster, Otterspoor heeft ongeveer zeshonderd 'ots-klantjes'.

De ondertoezichtstelling, ingevoerd in 1922, is een exclusieve bevoegdheid van de kinderrechtster: het instituut kinderrechtster werd er destijds mede voor in het leven geroepen. Wanneer een minderjarige met 'de geestelijke

of lichamelijke ondergang wordt bedreigd', kan de kinderrechtster in 'het belang van het kind' een ondertoezichtstelling uitspreken. De ouderlijke macht (oorspronkelijk: de *vaderlijke* macht) wordt ingeperkt, er wordt een gezinsvoogd aangewezen die zich namens de kinderrechtster bemoeit met de opvoeding van de 'pupil'. De ondertoezichtstelling, de lichtste kindbeschermingsmaatregel, kan worden uitgebreid met een uithuisplaatsing, een ontheffing of ontzetting uit de ouderlijke macht.

Ouders nemen de bemoeienis van de rechtster meestal niet in dank af. "Ik baal hier ontzettend van!" roept een moeder later op de dag. Ze barst in snikken uit en gooit haar sleutelbos op tafel. Ze heeft lange blonde haren, een jas van imitatie-bont en kniehoge rode laarzen. Naast haar zit haar 12-jarige oudste zoon.

"Willen jullie me geestelijk slopen? Ik kan er niet meer tegen, hoor. Mijn ex-man moet de kinderen maar nemen."

Otterspoor laat haar enige ogenblikken uitrazen en zegt dan kalmpjes: "Maar wat is er nu zo verschrikkelijk?"

Beslissingen van de kinderrechtster grijpen vaak diep in het persoonlijke leven van burgers in, dieper dan de vonnissen op andere rechtsgebieden. Omgekeerd staan kinderrechtsters ook onder grotere emotionele druk. Een jonge vrouw barst aan het begin van de behandeling van haar zaak in tranen uit en houdt niet meer op met huilen. Onder-tussen doet haar raadvrouw het woord. De ex-echtgenoot - die overigens niet is komen opdagen - wil een omgangsregeling met hun kind. Het paar heeft vijf jaar samengewoond en in die tijd is de vrouw voortdurend zwaar mishandeld. Dat hield niet op toen

zij zwanger was en ook niet toen het kind er was.

Het is even stil in de kamer als de vrouw weg is. Dan zegt Otterspoor aangedaan: "Wat een verdriet. Wat heeft zij het slecht gehad."

In de pauzes tussen de verschillende zaken hebben de aanwezigen behoefte de narigheid waarin de ruimte telkens gedompeld wordt, van zich af te zetten. Luchtiger onderwerpen worden aangesneden en over kleine grapjes wordt net iets te hard gelachen om te spanning te breken. "We lijken soms wel een evenementenbureau", zegt Otterspoor tijdens zo'n intermezzo, "die vaders die omgang willen met hun kinderen, weten vaak helemaal niet wat ze dan eigenlijk met hun kroost willen doen op zo'n dag. Dus hebben we hier een standaardrijtje van pretparken voor te klaarliggen: Artis, het Dolfinarium, de Efteling, samen zwemmen, noem maar op. Halverwege de lijst roepen ze meestal wel: 'Stop! Dat gaan we doen!' Dan heb je weer een probleem opgelost."

Het gevoelsleven van kinderrechtsters kwam in het middelpunt van de belangstelling toen bekend werd dat twee kinderrechtsters (in Den Haag in 1985 en in Arnhem 1988) werden verdacht van ontucht met 'pupillen'. De twee ambtsgenoten werden destijds unaniem geprezen vanwege hun grote inzet voor kinderen in

moelijkheden. Beide mannen waren dag en nacht in de weer met fondsen, stichtingen en praktische hulpverlening. Na hun bekentenissen werd emotionele betrokkenheid voor kinderrechtsters bijna verdacht.

Het ambt van kinderrechtster is die gevoelige klappen nog altijd niet te boven. Een gevolg van de schandalen rond de twee 'disfunctionerende' collega's is dat kinderrechtsters meer dan ooit letten op hun persoonlijk handelen. "De vuistregel is: nooit contact met pupillen zonder aanwezigheid van een griffier. Nooit afspraken buiten het gebouw en buiten kantooruren", zegt Otterspoor. "Ik vind het geen schande dat je een vader of moeder laat weten dat je het persoonlijk moeilijk hebt met een bepaalde beslissing. Je moet ook zoveel inzicht hebben dat je je kunt voorstellen wat een bepaalde maatregel bij de mensen teweeg brengt. Maar ik vind niet dat je je moet laten meeslepen door emoties en zieligheid. Je mag je niet identificeren met de kinderen, wat sommige advocaten wel eens doen."

In de discussie die op de schandalen volgde, werd gezegd dat het 'disfunctioneren' van de kinderrechtsters voortvloeide uit de aard van het ambt zelf. Het beeld werd geschapen van de gespecialiseerde, machtige en door niemand gecontroleerde kinderrechtster, vervreemd van heersende waarden en normen.

"Mij lijkt dat beeld van toen vergezocht", zegt Otterspoor nu, "misschien zijn die twee mannen gewoon ziek."

Het is dinsdag. Deze week is het de dag van de omgangsregelingen. Volgende week is de dinsdag weer bestemd voor voogdijkwesties.

Aan tafel bij Otterspoor zit een voormalig echtpaar met wederzijdse raadslieden. De man heeft een hangsnor, grijzend haar, wit-

te gymshoenen onder zijn spijkerbroek. Zijn ex-vrouw is zichtbaar zwanger.

De ex-echteliiden negeren elkaar volkomen; hun advocaten doen het woord. Zij duiden hun cliënten aan als 'vader' of 'moeder'.

"Vader heeft gezegd dat hij het indertijd niet heeft aangekond de kinderen op te zoeken, omdat hij dan ook moeder moest zien, die hem zo wreed op straat heeft gezet."

De man heeft de kinderrechtster verzocht om een omgangsregeling met zijn twee kinderen die bij hun moeder en haar nieuwe man leven. Hij heeft de kinderen al in geen zes jaar gezien.

Er speelt zich een plaatsvervangende echtelijke ruzie af tussen de raadslieden. Terwijl het gescheiden paar vol afkeer zwijgt, vliegen de juristen elkaar in de haren. "Ik vind dat moeder wel erg weinig ruimte geeft, hoor", merkt de advocate van de man getrriteerd op. Haar confrater reageert vinnig: "Waar was vader toen zij in haar eentje voor twee kleine kinderen moest zorgen? Nergens. En nu moet moeder zo maar overal voor open staan?"

Otterspoor onderbreekt de raadslieden. Ze vraagt de vrouw of ze niet bereid is haar ex-man af en toe te informeren over de kinderen. "U zou bijvoorbeeld eens in het half jaar de rapportcijfers kunnen sturen met een foto, een tekening of een briefje van de kinderen." De vrouw weigert. Ze is mordicus tegen ieder contact met haar ex-man. Maar Otterspoor zet door. "Ik kan het opleggen, maar ik ga liever uit van vrijwilligheid."

Tijdens de lunch stelt ze vast dat advocaten wel eens de neiging hebben te veel alleen het belang van de eigen cliënt na te streven. "Ik zit er in het belang van het kind. En dat is gediend bij ouders die samenwerken. Op een zeker moment zullen ze willen weten wie hun echte vader is. En dat is ook belangrijk om te weten, die kun je niet verdonkeremen zoals die moeder wilde."

In het belang van het kind

vervolg van pagina 1

"Te veel macht? Maar dat is niet waar. Zoveel functionarissen hebben méér macht." Otterspoor reageert op kritiek van ouderorganisaties. Het is half negen in de ochtend. Ze drinkt haar eerste kop koffie, en profiteert van de rust om wat telefoontjes te doen en de post in te kijken. In Den Haag hebben boze ouders gedemonstreerd tegen misstanden in de justitiële jeugdbescherming. Eén van de grieven is dat te veel macht is geconcentreerd bij de kinderrechtster. Otterspoor: "Ik ben hiervoor rechter-commissaris geweest. Toen ik net was benoemd, zei een collega tegen me: 'Zo, nu ben je de machtigste vrouw van Noord-Holland.' Ik had grotere bevoegdheden dan nu. Maar afgezien daarvan: ik kan altijd gecorrigeerd worden door het Hof, bij iedere beslissing behalve de voorlopige OTS." De regelgeving rond de ondertoezichtstelling is dan ook vaak bekritiseerd als te weinig selectief en te krachtig. Immers: in principe worden alle kinderen voortdurend "met de zedelijke of lichamelijke ondergang bedreigd". Prof. dr. G.P. Hoefnagels typeerde de maatregel eens als "een sleutel die past op elk slot van elke kinderkamer". Door de algemene formulering van de

wet wordt volgens critici te veel overgelaten aan de persoonlijke invulling van kinderrechtsters en dat werkt volgens hen rechtsongelijkheid in de hand.

Otterspoor haalt over dat verwijt de schouders op: "Natuurlijk, rechtsongelijkheid bestaat alleen al doordat rechtsters verschillende mensen zijn. Een rechter kan bij het nemen van een besluit een goed of slecht humeur hebben. Het is allemaal mensenwerk."

Tijdens de strafzitting op woensdag wisselen de ambtelijke hoedanigheden van Otterspoor voortdurend. In de ene zaak is ze politierechter, in een volgende

voorzitter van de meervoudige strafkamer, dan is ze weer rechter-commissaris, bezig met het vooronderzoek.

In het rechtszaaltje is buiten de kinderrechtster, de officier van justitie en de griffier alleen de 'coördinator alternatieve sancties' aanwezig als toehoorder. Alle zittingen van de kinderrechtster - civiel- en strafrechtelijk - vinden plaats achter gesloten deuren. De meeste jongens (meisjes plegen minder misdaden) moeten voorkomen wegens diefstal of geweldpleging. Vaak is het misdrijf lang geleden gepleegd. Het Openbaar Ministerie is overbelast, zo heet het, de machinerie is 'verstopt'.

Typend voor het jeugdstrafrecht is dat Otterspoor in twee gevallen een straf uitspreekt die is samengesteld uit een gedeelte 'echte' straf en een gedeelte 'hulpverlening'.

Zo wordt de 17-jarige Wouter wegens poging tot inbraak tot zes maanden tuchtschool veroordeeld, de zwaarste straf die het jeugdrecht kent. Maar jeugdofficier van justitie mr. G. Botman heeft in zijn eis benadrukt dat de jongen ook onder toezicht van de kinderrechtster moet worden gesteld en ogenblikkelijk op vrije voeten moet komen als er een plaats voor hem is in een van de zogeheten *vakinternaten*, waar onderwijs op LTS- of LHNO-niveau gegeven wordt. Overigens is de rechtsgang ook aan deze kant geconstipieerd: er zijn te weinig van dit soort instellingen zodat voor de poorten der internaten een stuwmeer van gegadigden is gegroeid.

"Nu valt tenminste nog wat te ritselfen en te rommelen met civielrechtelijke maatregelen", zegt de officier in zijn requisitoir, "als je straks achttien bent, kom je voor de meerderjarigenrechter en daar wordt uit een heel ander vaatje getapt."

De advocaat van Wouter staat ondertussen met zijn rechterduim opgeheven achter zijn leze-naar. Hij vindt de officier 'een wijs man'.

De advocate van een andere jongen, die wat later voor het hekje staat, maakt echter bezwaar wanneer Botman in zijn eis eenzelfde constructie voorstelt. "De straf wordt dienstbaar gemaakt aan de hulpverlening. Dit is een principi-

NRC 10 Kinderrecht ter discussie

Het ambt van kinderrechter bestaat in Nederland sinds 1921. Twintig jaar discussie over de wenselijkheid van dit specialisme ging daaraan vooraf. Een discussie die de laatste decennia steeds opnieuw opblaast. Op dit moment weer met de instelling van twee Haagse onderzoekscommissies, een door staatssecretaris mr. A. Kosto van Justitie in januari, en de ander door de Tweede Kamer in februari. Beide commissies hebben tot taak de justitiële jeugdbescherming tegen het licht te houden.

De eerste kinderrechter werd geïnstalleerd in de Amerikaanse staat Illinois in 1899. Daar had het inzicht postgevat dat minderjarigen die strafbare feiten pleegden, geen straf verdienen maar hulp. Kinderen werden geheel onttrokken aan het strafrecht. De kinderrechter was beschermer van kinderen in nood. In Nederland vonden die ideeën weerklank. De wetgever was hier echter minder radicaal: de wetten die in het eerste kwart van deze eeuw tot stand kwamen, probeerden strafoplegging en hulpverlening te combineren. Doel was enerzijds de bestrijding van verwaarlozing van minderjarigen en anderzijds de bestrijding van jeugdcriminaliteit. De kinderrechter verenigt die dubbele taak in één persoon.

Binnen de rechterlijke macht zelf werd vanaf het begin getwijfeld aan de noodzaak van een specialisme: een aparte opleiding tot kinderrechter heeft nooit bestaan. Vanaf de jaren zestig nam ook kritiek van buiten de rechterlijke macht toe. Actiegroepen en bewegingen als BM, JAC en Release kwamen in het geweer tegen justitiële hulpverlening. Thema's die toen werden aangesneden en die sindsdien telkens terugkeren, zijn: de kinderrechter is bevooroordeeld door zijn civielrechtelijke en strafrechtelijke dubbelrollen. Verder zou de informele en snelle werkwijze van de kinderrechter de rechtspositie van de betrokkenen schaden en leiden tot rechtsongelijkheid. Bovendien wordt gesteld dat de kinderbescherming bevoogdend is; jeugdigen zijn mondig geworden en moeten dezelfde rechten hebben als volwassenen.

Voor de kinderrechters zelf kwam de discussie twee jaar geleden in een stroomversnelling. Twee ambtsgenoten werden verdacht van ontucht met 'pupillen' (in Den Haag in 1985 en in Arnhem in 1988) en in de discussie die op de schandalen volgde, werd gesteld dat dit 'disfunctioneren' voortvloeide uit het ambt zelf; uit de machtspositie van de gespecialiseerde kinderrechter. Ook schafte de minister van justitie in 1987 plotseling het zogeheten *avancement sur place* af, waardoor de promotiemogelijkheden voor gespecialiseerde kinderrechters geblokkeerd werden.

In oktober 1988 staken 29 kinderrechters uit veertien rechtbanken (er zijn 19 rechtbanken en ongeveer 35 kinderrechters) bezorgd de koppen bij elkaar tijdens een studieweekende. Dit overleg mondde uit in een aantal standpunten die van belang zijn voor de toekomst van het ambt van kinderrechter. Zo werd om de rechtsongelijkheid te bestrijden, vastgelegd dat de kinderrechters voortaan onderlinge werkafspraken maken. Voorts komt er een introductie cursus voor beginnende kinderrechters om het specialisme meer inhoud te geven. Ook werd gesteld dat kinderrechter geen aanvangsfunctie is en dat de kinderrechter dat ambt voor tenminste zes jaar uitoefent. In 1988 kozen de kinderrechters voor een type kinderrechter dat 'kinderbeschermingsbelangen en pedagogische aspecten' laat prevaleren, geheel in lijn met de allereerste kinderrechter in Illinois. Het tij is echter gekeerd. De Minister van Justitie merkt in zijn toelichting bij het wetsvoorstel herziening strafrecht - dat nu bij de Tweede Kamer ligt - op: "De kinderrechter wordt niet meer gezien als een goedwillende magistraat die het beste met het kind voor heeft, maar als een overheidsfunctionaris, die bevoegdheden heeft die in strijd kunnen zijn met de belangen van het kind."

VERVOLG NRC 10

piële kwestie. U moet duidelijkheid scheppen: of straffen, of hulpverlening." Otterspoor verwerpt het verweer en veroordeelt de jongen conform de eis: vier maanden tucht-school met aftrek, ondertoezichtstelling en onvoorwaardelijke in vrijheidstelling als er plaats is in een internaat.

Later zal ze zeggen 'blij' te zijn met de mogelijkheid die het huidige strafrecht biedt om in strafzaken uit opvoedkundig oogpunt uit te wijken naar een civiele maatregel. "De zielige jongens die net nog een extra zetje nodig hebben, kun je zo nog helpen tot hun eenentwintigste." Die mogelijkheid verdwijnt wanneer het nieuwe jeugdstrafrecht - waarvan een voorontwerp van wet nu bij de Tweede Kamer ligt - van kracht wordt. De nieuwe wet legt minder dan de oude de nadruk op hulpverlening. Uitgegaan wordt van een toegenomen mondigheid van de jeugd waarbinnen het paternalisme van de oude wet niet past.

"Het betekent in feite een hardere opstelling tegen jeugdcriminaliteit", zegt Otterspoor, die overigens zelf bij de totstandkoming van het wetsontwerp was betrokken. Ze maakte deel uit van de Commissie Anneveldt die de minister adviseerde over het jeugdstrafrecht. Nu zegt ze daarover: "Dat was acht jaar geleden. Intussen ben ik enigszins van die ideeën over mondigheid teruggekomen. Mondige jongeren redden zich altijd wel. Het gaat er om de zwakkeren te beschermen."

Het grote probleem met het opleggen van tuchtstrafstraffen is de 'omgekeerde moraal' die jongeren hanteren, zegt Otterspoor. "Een jongen die gezeten heeft, ontleent daaraan status. Hij heeft het gemaakt in de ogen van leeftijdgenoten. Dat maakt het straffen moeilijk. Soms vraag ik me af waar ik aan begin." Aan de andere kant signaleert Otterspoor dat alleen al het strafrechtelijk ritueel - met dagvaarding, podium, hekje, mensen in toga - sommige jongeren voldoende schrik inboezemt om zich de volgende keer te bedenken. "Vaak moet je ook straf opleggen omdat je niet alles zo maar kunt toelaten. De voetbal-supporter die zonder veel aanlei-

ding de aanhanger van een andere club een paar keer met een slagmes in de rug steekt, moet straf krijgen. Immers, de rechtsorde is dan geschokt. Ja, dat is een gevaarlijk begrip en doet misschien een beetje denken aan het *Gesundes Volksempfinden*. Maar je houdt rekening met de weerslag die een daad heeft in de samenleving."

Het is woensdagmiddag. Otterspoor zit weer in haar eigen kamer, nu als rechter-commissaris. Bij haar aan tafel zitten officier van justitie Botman, de griffier met een tikmachine en de 17-jarige Harm met zijn advocaat. Otterspoor heeft de verklaring doorgenomen die Harm tegenover de politie heeft afgelegd. Afgelopen weekeinde heeft hij met een groep vrienden een jongen mishandeld. Het slachtoffer ligt met zwaar hersenletsel en een gecompliceerde kaakbreuk in het ziekenhuis. Harm heeft bekend dat hij tegen het hoofd van de jongen geschopt heeft, en daarmee doorging "zelfs toen hij niet meer bewoog".

De advocaat heeft er aanvankelijk voor gepleit zijn cliënt onmiddellijk in vrijheid te stellen. Harm heeft nooit eerder zoiets gedaan. Nu zit hij voor zijn eindexamen. Daar moet de kinderrechter rekening mee houden. Officier Botman piekert er niet over. Zijn verontwaardiging lijkt oprecht. "Mijn medeleven gaat alleen uit naar die jongen in dat ziekenhuis", zegt hij. En hij beoogt dat eindexamens geen reden mogen zijn af te zien van vervolging.

Otterspoor is het met de officier eens. Harm blijft voorlopig in hechtenis. Tegen de jongen zegt ze: "Bovendien lijkt het me nodig dat je psychologisch onderzocht wordt. We moeten erachter komen waarom jij tot zoiets in staat bent."

Harm knikt. Hij staat aan het begin van de machinerie, van de instanties, van maatschappelijk werkers, van kinderbescherming. De wereld van onderzoeken en rapportages. "Mag ik wat vragen?" zegt hij, "kan ik die jongen opzoeken om te zeggen dat het me spijt?"

De tekeningen zijn gemaakt door basisschoolkinderen op excursie bij de kinderrechter, en eerder gereproduceerd in: M.G.W. Otterspoor-Kousemaker, Kinderen doen recht, Gouda/Quint, 1983.

Kaden te snel ingrijpen (immers een veelgehoord verwijt aan de Raden).

De kinderrechter uit de titel is mw. mr. M.G.W. Otterspoor-Kousemaker. Ik heb een paar maal een zitting van mevrouw Otterspoor mogen meemaken, en ik heb een diep respect voor haar gekregen. Het is jammer, dat Vermeulen haar laat zeggen: "Die vaders die omgang willen met hun kinderen, weten vaak helemaal niet wat ze dan eigenlijk met hun kroost willen doen op zo'n dag." Als ze dit gezegd heeft, zal het in een verband geweest zijn waardoor de woorden een andere betekenis, minstens een andere kleur hadden. Mw. Otterspoor verdient beter dan zo'n uit zijn verband gerukt citaat in de mond gelegd te krijgen, waaruit toch alleen te lezen valt, dat 'die vaders die omgang willen met hun kinderen' een stel idioten zijn, die zelf niet eens kunnen bedenken dat je naar Artis kunt. Beter had Vermeulen erop kunnen wijzen, dat wetsvoorstel 18964 nu al 10 (!) jaar 'behandeld' wordt. Door dit wetsvoorstel zullen nu hopelijk eindelijk gescheiden ouders en hun kinderen doodgewoon recht op omgang krijgen, i.p.v. de door de rechter verleende gunst die deze omgang nu is. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa heeft al in 1984 de uitspraak gedaan, dat alleen in zeer bijzondere omstandigheden omgangsrecht ontzegd mag worden.

In 1988 heeft de Commissie van de Mensenrechten van de VN geoordeeld, dat de Nederlandse wetgeving tekort schiet op dit punt. Hopelijk zal NRC kritisch volgen, wat de naaste toekomst ons in dit verband brengen zal.
Drs. T.P. Cornelissen
Haarlem

Kinderrechter 3

De sfeervolle beschrijving door Frank Vermeulen van het dagelijks werk van de geduldige en tactvolle kinderrechter mevr. Otterspoor en het erbij horende nogal neutrale kadertje maskeren de werkelijk zere plek van de kinderbescherming en de rol van de kinderrechter hierin. Over de twee 'disfunctionerende' kinderrechters wordt binnen de ouderorganisaties nauwe-

lijks nog gesproken - of het moest zijn dat een getal van twee van de 35 kinderrechters die ontucht plegen aantoonde dat zij niet anders zijn dan andere Nederlanders. Maar wel anders is hun macht. Hun gedrag wordt weinig of niet gecontroleerd. Hiervoor zijn drie verklaringen.

1. I.t.t. wat mevr. Otterspoor meent, kan de kinderrechter niet altijd gecorrigeerd worden. Immers, sommige (pleeg)ouders zijn niet ontvankelijk bij het Hof; verder worden plaatsingsbeschikkingen vaak per 3 maanden genomen en is de wachttijd bij het Hof lang (in Amsterdam bv. 4 maanden), dus de ouder/cliënt holt altijd achter de feiten aan. Maar erger is dat als het Hof na een X aantal maanden - natuurlijk veel te lang bij verkeerde plaatsingsbeschikkingen van kleine kinderen - een beschikking van de kinderrechter corrigeert, deze zo'n nieuwe beschikking gewoon naast zich neer kan leggen en zijn eigen zin kan doorzetten. Prof. J. Doek noemt dan ook zo'n hoger beroep 'illusoir'. Hij zal binnenkort een casus publiceren, waarin twee kinderrechters van de rechtbank Amsterdam onmiddellijk na een 'naar aanleiding' van een uitspraak van het Amsterdamse Hof, nl. 'kind terug naar pleeggezin', die terugkeer verhinderden door de Onder-Toezicht-Stelling, die ze overigens wel nodig vonden, op te heffen. Dit gebeurde alleen omdat die pleegouders hen hadden 'tegengeroep' (lees: beroep hadden ingesteld) ... waarna het Hof dit gedrag van de kinderrechters accepteerde.

2. De kinderrechter verenigt in zich verschillende rollen en functies, wat leidt tot gevaarlijke combinaties. I.t.t. wat mevr. Otterspoor denkt, heeft ze nu, als kinderrechter, meer macht dan als rechter-commissaris, althans volgens haar collega-juriste C. Hilverda (in Ned. Juristenblad 23 dec. 1989, blz. 1673): zij heeft nu naast haar functie van rechter-commissaris (zij het alleen voor kinderen), nog een viertal andere rechterlijke functies, die in andere sectoren van het Nederlandse recht - gelukkig - door verschillende personen worden uitgeoefend. Volgens Hilverda strookt zo'n combinatie niet met het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, vooral wat betreft het strafrecht. Mr. L. Damen (in: Kinderen en Recht, M. de Langen e.a., Kluwer, 1989, blz. 115) kritiseert vanuit bestuursrechtelijk oogpunt de gevaarlijke combinatie van beleidsuitvoering en rechtspraak door één persoon. De kinderrechter is gewoon hoofd van het team hulpverlenende beschermers. Zo'n hybride van sociaal werkster en Salomo is zeer riskant.

3. De kinderrechter is theoretisch misschien wel, maar in de praktijk niet onafhankelijk. Hij/zij heeft een klein aantal vaste deskundigen nl. enkele maatschappelijk werkers van de Raad voor de Kinderbescherming, en enkele -gogen-, -logen en -aters van de voornamelijk voor de kinderrechters werkende, 'onafhankelijke' adviesbureaus. In Amsterdam bv. is dat het MWKJ en in Rotterdam het PAR (we la-

ten even in het midden of die deskundigen zo deskundig zijn; daaraan wordt ook nog wel eens getwijfeld). Hun rapporten vermelden vaak, in hulpverlenersjargon gestelde, vrijblijvende conclusies als: "in de actuele situatie bestaat het vermoeden van seksueel misbruik door de vader", "lichamelijke mishandeling en verwaarlozing kunnen niet worden uitgesloten", "de moeder lijkt de kinderen emotioneel te verwaarlozen", "plaatsing op neutraal terrein lijkt te verkiezen", "het kind beleeft in de concrete situatie relationele conflicten." Eenmaal van zulke rapporten voorzien, neemt de kinderrechter de stap van deze uiterste subjectiviteit naar wat de uiterste objectiviteit hoort te zijn (een rechterlijke beslissing) gewoonlijk zonder enige aarzeling: hij volgt in 95% van de gevallen die adviezen op. Contra-expertise wordt zelden geaccepteerd, en praktisch nooit gevolgd. De officiële rapportages verkrijgen dus dezelfde status als een waterdicht bewijs, geleverd door een onder ede afgelegde verklaring door een getuige-deskundige, op grond waarvan bv. in het gewone strafrecht veroordelingen tot stand komen, hoewel zulke vage vermoedens daar zo'n status zelden zouden bereiken.

Hoe is dit verschil te verklaren? Professionele beschermers kwalificeren de bezwaren van de ouders, hun kinderen en hun eigen experts gewoonlijk als partijgebonden, en adviseren de kinderrechter die te negeren; de rechter moet, vinden zij, de mening van die partij maar niet in aanmerking nemen. Zo gebeurt 't dan ook meestal. De rechter spreekt hier geen recht in een conflict tussen twee partijen, nee, zij is partij. Hoe kan dat? De Salomo in haar delft het onderspit in de strijd tegen de andere personen in haar (die van sociaal werkster, etc.).

Pas als dit hybride systeem veranderd wordt, als de kinderrechter weer rechter wordt, kan gesproken worden van kinderrecht. Pas dan zal onze oververhitte kinderbeschermingsindustrie afkoelen en het percentage van 85, dat door prof. Van Acker uit Nijmegen voor onterecht uit huis geplaatste kinderen wordt genoemd, afnemen. Alleen al aan verpleeggeld spaart Nederland dan zo'n half miljard gulden uit. Maar belangrijker nog, pas dan zal het onnoemelijke leed, dat nu ouders en kinderen wordt aangedaan door vernederingen en valse beschuldigingen en door een willekeur van plaatsingsbeschikkingen en bezoekregelingen, verminderen. Pas dan kan ons land met opgeheven hoofd een toetsing aan het Europees Recht en het Handvest van de V.N. tegemoet zien.

Dr. J. Wind
Amsterdam

Kinderrechter 1 NRC

In het kadertje bij het artikel 'In het belang van het kind' (NRC-Hbd 10 maart jl.) is sprake van twee Haagse onderzoekscommissies. Een nuttige aanvulling lijkt me de samenstelling van een van de twee, de door staatssecretaris van Justitie mr. A. Kosto ingestelde commissie-Gijsbers: de heer A.J. Gijsbers, gepensionerd ambtenaar wvc, drie kinderrechters (mw. mr. A. Chr. Blom, prof. mr. J.E. Doek, mr. F.C.H.M. Robbers), een kinderpsychiater (prof. dr. D.J. de Levita), een juriste (mw. mr. C. de Wit-in 't Veld), en een organisatie-deskundige, hoogleraar bestuurskunde (prof. dr. M.R. van Gils).

Het is door de samenstelling van de commissie, dat velen vrezen, dat dit een doofpotcommissie moet worden: geen vertegenwoordiger van ouders, wel drie kinderrechters. Kinderrechters volgen vrijwel altijd het advies van de Raden voor de Kinderbescherming. Zij geven deze Raden in feite de gelegenheid rechter te spelen. Is het dan niet wat veel gevraagd, dat zij zullen zeggen: die Raden doen hun werk vaak niet goed, die adviezen hadden niet opgevolgd moeten worden?

Een van hen, kinderrechter Doek, zegt in *Het Binnenhof* van 20 januari al, dat hij betwijfelt of de

REACTIES

Melai MARE 22-2

Na andere onvermijdelijke besloemingen is het noodzakelijk wat post af te doen in Mare om een einde te maken een misleidend schimmenspel. Op 8 december 1989 zijn in dit blad vlekkeloos enkele door mij in een interview gedane compacte uitspraken afgedrukt, die ik dezelfde dag in een (biografische) lezing voor Studium Generale heb herhaald. Ze hielden verband met de uiteenlopende beperkingen van de door ons in Nederland gekoesterde vrijheden en - vanuit dat gezichtspunt - met mijn werk als voorzitter van een regeringscommissie die in de jaren zeventig en tachtig de (on)aanvaardbaarheid van de toen bestaande seksuele delicten in onze strafwetgeving onder ogen had te zien. Geen vrijheid geldt volstrekt, want geen confrontatie wordt ons bespaard met bijzondere waarden of belangen, die - met het oog daarop - onze vrijheden limiteren. In verband daarmee heb ik aangevoerd, dat - tegenover de grootst mogelijke seksuele vrijheid van volwassenen (van welke kaste of herkomst ook) - de geslachtsomgang van volwassenen met kinderen behoort te worden vermeden. In Mare heb ik mij daarvoor kort aangebonden beroepen op de (a-symmetrische) seksuele conditie van kinderen en volwassenen, respectie-

velijk op de vaak schadelijke gevolgen van de negatie van die ongelijkheid voor de betrokken kinderen. Drastisch en ondubbelzinnig gezegd: volwassenen hebben een dergelijke omgang noch te zoeken noch te bevorderen. Bij de openbare lezing waarvan dit een beperkt onderdeel was ondervond ik geen tegenspraak. In Mare stelden zich daarentegen drie schrijvers te weer. Wilbert Helsloot, Arie de Klerk (21 december 1989) en G. Kocken (18 januari 1990). In de afdoening van Helsloot ligt die van de andere twee opgesloten. Als ik het schrille bijgeluid en de circulaire omhaal daarlaaf, werpt Helsloot mij het volgende voor de voeten. 'De wetenschap is steeds meer de mening toegedaan' dat een relatie tussen een volwassene en een kind - mits vrijwillig gekozen door het kind - een positieve ervaring voor het kind kan betekenen. Als je al zou kunnen spreken van seksualiteit van volwassenen en die van kinderen - wat Helsloot moeilijk valt -, zou dat dan 'automatisch' een verbod inhouden voor volwassenen om seksuele omgang te hebben met een kind: ook als een kind hierom vraagt? En hier gaat Melai de mist in, want hij plaatst de seksualiteit van volwassenen onomwonden tegenover die van kinderen om die tot normatief uitgangspunt te maken voor zijn bezorgdheid. Juristen kijken helaas niet verder dan hun neus lang is om zicht te krijgen op het libidineuze Arcadië van Helsloot waarbij Melai in zijn kortzichtigheid de Staat in zijn kwalijke rol van zedenmeester nog een handje helpt om dat onbedorven oord te verpesten. Het ongelukkige van Melai is, dat hij voor

zijn welbehagen klaarblijkelijk nogal afhankelijk van literatuur, maar dat hij daarbij ongelukkigwijze verstoken is gebleven van de geliefde pamfletten van Helsloot. Dat manco moet wel niet meer te zijn overkomen. Helsloot hoeft in één opzicht niet uit de droom te worden geholpen. Als het gaat om seksualiteit en een botsing van belangen van kinderen en die van volwassenen, kies ik voor kinderen en bijgevolg voor onvolgroeide mensen in wording. Hun zinnelijkheid en hun wils- of oordeelsvorming (wat het fenomeen 'wil' ook mag betekenen) zijn daaraan adequaat. In kinderen voltrekken zich ontwikkelings- of groeiprocessen die een afwijzende selectie meebrengen van omstandigheden of handelingen van derden die daarin (ver)storend en met schadelijke gevolgen voor het kind kunnen werken. Van een dergelijke afwijzing is sprake als van volwassenen wordt verlangd dat zij zich van geslachtsomgang met kinderen onthouden. Die afwijzing heeft haar wortels niet in Staphorst of Oude Pekela, maar zij berust daarentegen uitsluitend op de breedst mogelijke spreiding van medische (psychiatrische), psychologische en pedagogische inzichten, respectievelijk op de daaruit getrokken conclusies als het gaat om de kwetsbaarheid van kinderen. Van enig 'automatisme' is in het benepen brein of het verdorven hart van 'zedenmeesters' - om aan te knopen bij de sleutelwoorden van Helsloot - is dan ook alleen sprake in zijn vooringenomen fantasieën. Hij mist klaarblijkelijk het besef dat feitelijke kennis van de gang van het leven van mensen doorgaans

haar morele implicaties heeft. Onder de al dan niet aan academische instellingen verbonden psychiaters, kinderpsychiaters, kinderartsen, psychologen en psychotherapeuten bestaat over de limiet in de omgang met kinderen een consensus waarvan de geldigheid in geen actueel wetenschappelijk discours wordt gerelativeerd of tegengesproken. Helsloot's abstracte beroep op de wetenschap is dan ook niet alleen in strijd met de controleerbare feiten, maar het is bovendien gespeend van ook maar enige verwijzing naar de wetenschappelijke bedrijvigheid - of een uithoek daarvan - waaraan hij voor zijn opvattingen steun zou kunnen ontleen. Ook niet voor de gevallen waarin - om met Helsloot te spreken - 'een kind zelf om geslachtsomgang vraagt'. Om aan een dergelijke vraag de rechtvaardiging te kunnen verbinden die Helsloot op het oog heeft, zal een kind besef moeten hebben van de draagwijdte van wat het verlangt. Aan die voorwaarde zullen kinderen in verreweg de meeste gevallen niet voldoen, omdat het dan op weg zou moeten zijn naar een staat van wasdom (bewustzijn) die aan de kindertijd voorbij is. Helsloot zou een keer moeten binnen lopen bij Curium, Academisch centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie in Leiden. Daar werken goedwillende mensen van uiteenlopende professie, die geen andere preoccupatie kennen dan een - niet door vooringenomenheid, persoonlijk belang of ressentiment belaste - zorg voor kinderen en jeugdigen. Daar wordt ook onder ogen gezien wat kinderen al dan niet vermogen en wat - zonder dat volwassenen zich daarin als deelnemer

hebben te begeven - aan kinderen zelf moet worden overgelaten. Dat geldt in het bijzonder voor de ervaring van de zinnelijkheid of seksualiteit in hun relaties. In Curium is ongetwijfeld ook een uitstekende - goed bijgehouden - breed opgebouwde bibliotheek, zodat Helsloot zich daar nader kan oriënteren. Tenslotte: het geeft mij geen genoegdoening wanneer iemand - met een overheersende neiging tot geslachtsomgang met kinderen - onder de aanvechting daarvan in justitiële moeilijkheden raakt. Ik heb eertijds dan ook met overtuiging verklaard dat - als dergelijke moeilijkheden mede zijn ontstaan door toedoen van een opgeschoten jeugdige - dergelijke zaken met inachtneming daarvan zo veel mogelijk buiten een strafrechtelijke vervolging behoren te worden afgedaan. Maar dat doet niet af aan mijn opvatting, dat volwassenen zich van geslachtsomgang met kinderen moeten onthouden. Zoals Helsloot kan weten voltrekt de geslachtsdaad zich niet uitsluitend onder de influisteringen van de vertederder. Ook het geslachtsleven is niet vrij van de bot- en grofheden of van de agressie die tot de inventaris behoren van het menselijk gedrag. Naast wat hiervoor is aangevoerd, behoort in elk geval een kind daartegen te worden gevrijwaard. Als bovendien jeugdige Nederland - vooral tegen de vakantietijd - wordt doordrongen van de noodzaak om 'veilig te vrijen' - dan wil ik het niet nog een keer over kinderen en hun al dan niet vluchtige passanten hebben.

A.L. Melai

REACTIES

Twee getypte vellen Mare-kopijpapier zijn het maximum om plaatsing van uw brief in het algemeen gegarandeerd te krijgen. Voor langere reacties is vooraf overleg met de redactie noodzakelijk als men tenminste prijs stelt op integrale plaatsing. Overigens komen alleen die brieven voor plaatsing in aanmerking die binnen twee weken reageren op eerder in dit blad gedane publikaties. Opname van brieven in deze rubriek betekent geenszins dat de redactie zich de daarin verwoorde mening(en) tot de hare maakt.

Melai MARE 22-3

Graag wil ik, naar aanleiding van de reactie van de heer A.L. Melai van 22 februari 1990 op ingezonden brieven, het volgende opmerken. Door de vele woorden die de heer Melai nodig had om zijn visie toe te lichten is mij één ding wel duidelijk geworden: we praten over héél verschillende zaken. Waar de één uit ervaring spreekt over kinderen zoekend naar warmte, tederheid, geborgenheid, knuffelen, affectie, blij bij elkaar te kunnen zijn, zoveel als mogelijk bij elkaar te kunnen zijn en ook, niet zelden, het zoeken naar spanning en avontuur, daar spreekt de ander vanuit de wetenschap over geslachtsomgang, geslachtsdaad, incest, het verlangen van het kind de volwassene uit de weg te gaan, seksueel misbruik en tenslotte ook nog aids. Het is nog niet zo lang geleden dat inderdaad gold dat 'seksuele handelingen' tussen kinderen en volwassenen, mits in vrijheid beleefd, niet per se als schadelijk gezien behoeften te worden. Het verhoor door de politie, de reacties van de omgeving vormden het grotere kwaad, was vrij algemeen de opvatting. Ongetwijfeld zijn er velen, niet alleen belanghebbenden, maar ook wetenschappers, die deze mening nog steeds aanhangen. Waarom zou men ook een na zo vele jaren verworven kennis ineens weer overboord gooien? Zo zijn er nog steeds zeer goede psychiaters, kinderpsychiaters, psychologen en psychotherapeuten, die proberen hun vastgelopen cliënten te leren omgaan met hun gevoelens en het verschil te leren inzien tussen misbruik en wederzijds plezier. Eerlijkheidsshalve had de heer Melai daar

ook op mogen wijzen als hij daarvan kennis had. Tevens lijkt het mij dat de vele ondertekenaars van de COC-petitie niet alleen ondertekenden omdat zij vinden dat deze wetsovertreders niet in de gevangenis thuishoren, maar toch ook wel om iets meer dan dat. Namelijk omdat er aan kinderen en volwassenen onrecht geschiedt.

Medeondertekenaars van deze petitie waren te vinden in: de rechtswetenschap en criminologie, sociale wetenschappen en geestelijke volksgezondheid, onderwijs, jeugd welzijn en -emancipatie, godsdienst, levensbeschouwing en wijsbegeerte, politiek, emancipatiebeweging en dergelijke.

Toch beweert de heer Melai, volgens mij geheel naar zijn eigen liberale principes, dat 'volwassenen zich daarin niet als deelnemer hebben te begeven en dat het aan kinderen zelf moet worden overgelaten. Dat geldt met name voor de ervaring van de zinnelijkheid of seksualiteit in hun relaties.' Niettemin vindt hij dat dit niet geldt voor de door de kinderen zelfgezochte en onderhouden contacten. Juist ten aanzien van seks zouden ze de draagwijdte daarvan niet kunnen overzien. Ze moeten en mogen voor hun latere leven van alles leren, maar ervaring opdoen in seksuele zaken is uit den boze, is de boodschap. Hoewel, kinderen mogen wel onderling wat experimenteren. Maar volwassenen bepalen voortdurend wat kinderen wel of niet mogen en wat wel of niet goed voor ze is. Omdat wij dat zo goed weten? Het nieuwste en grootste taboe van deze tijd is er over te praten dat kinderen een brede belangstelling hebben voor seks; hoe ze uit nieuwsgierigheid, verlangen enzovoorts op avontuur uit kunnen gaan. Tenslotte wil ik er ten overvloede nog op wijzen dat als er in deze relaties sprake is van seks, dit over het algemeen veilige seks zal zijn.

A. de Klerk

Melai

Mare 13-01-90
18-01-90

Hierbij reageer ik op het interview uit Mare 16 van 7 december 1989 dat werd gehouden met emeritus hoogleraar strafrecht Melai. De duiding dat er een a-symmetrie bestaat tussen de seksuele drijfveren van volwassenen en die van kinderen, op grond waarvan volwassenen het moeten laten om seksuele omgang te hebben met kinderen, is in de context van het strafrecht mijns inziens verwarrend en onjuist. Verwarrend omdat de inhoud van het begrip pedofilie en van het begrip incest totaal verschillend zijn. Onjuist omdat deze begrippen op één hoop worden gegooid en vervolgens wordt gesteld dat seksuele omgang met kinderen schadelijk zou zijn.

Bovenstaande fout wordt veel gemaakt in onder meer de media, maar een hoogleraar strafrecht mag zich hieraan niet schuldig maken.

De schommelingen waaraan ons strafrechtstelsel onderhevig is en waar Melai over spreekt, worden onder meer veroorzaakt door verworven inzichten. Wat vroeger als schadelijk of misdadig werd beschouwd, is door onderzoek inmiddels als zodanig achterhaald. Nuancering bij het gebruik van begrippen zou hiervan het gevolg moeten zijn. Van een emeritus hoogleraar strafrecht die nota bene voorzitter is geweest van een commissie voor herziening van een zedelijkheidswet die stamt uit 1886, zou je zo'n nuancering mogen verwachten.

G. Kocken

NRC 6 Ongelimitieerde TBS

In het artikel 'Mensen vol deuken en kwetsuren' dat onlangs in deze krant werd gepubliceerd ageren de heren Hoekstra en Leeuwestein en mevrouw Besamusca (allen werkend in een TBS-kliniek) tegen de nieuwe Wet-TBS. Door deze wet kan de termijn van een TBS niet meer automatisch verlengd worden als er geen sprake was van een geweldsmisdrijf.

Zij vinden dit vooral kwalijk in die gevallen waar TBS is opgelegd in verband met seksueel contact tussen volwassene en minderjarige. Hoekstra omschrijft zijn patiënten daarbij als volgt: „Mensen zijn zeer gehavend, zitten vol krassen, deuken en kwetsuren”. Vier jaar TBS zou te kort zijn om pedofielen te behandelen.

Het voorstel „geestelijk geweld als criterium voor geweldsdelict” is gevaarlijk voor de rechtsvorming in Nederland. Dit zou kunnen leiden tot een onverantwoorde uitbreiding van de ongelimiteerde TBS. Niet alleen voor zaken waar seksueel contact met een minderjarige een rol speelt, maar ook in andere zaken waar relaties tussen mensen een rol spelen. Ook de verbinding 'pedofilie = geestelijk geweld' doet de waarheid geweld aan. In een aantal pedofiele contacten zal dit een rol spelen. In vele pedofiele relaties is echter sprake van wederzijdse genegenheid en wil ook de jongere zelf dat seksuele contact. Tot op heden is nog niet bewezen dat dergelijke vrijwillige seksuele contacten geestelijke schade toebrengen. In het recente werk van de sociaal-psycholoog Sandfort 'Het Belang van de ervaring' komt naar voren dat jongeren dergelijke contacten als zeer positief kunnen ervaren.

Een negatieve beeldvorming van pedofielen wordt hier gebruikt om maatschappelijk steun te verkrijgen en de ongelimiteerde TBS ruimer te kunnen toepassen. Pedofielen worden hierin beschreven als moeilijk te genezen patiënten, die in hun contacten met jongeren gebruik maken van psychische druk om tot seks met hen te komen.

Angst opwekken bij volwassenen en jongeren leidt tot niets. Openheid en goede voorlichting over wat pedofilie werkelijk inhoudt is nodig, maar alleen mogelijk als de maatschappij respect kan opbrengen voor de pedofiel als mens en voor de gevoelens die hij en een jongere voor elkaar kunnen hebben. Het wordt tijd dat er niet alleen over, maar ook met pedofielen wordt gesproken.

Ronald Luiben,
Amsterdam.

Wit: Tijdschrift voor Jeugdtheater en Jeugdwerk (TJ) N° 2/3 (maart '80)
 Wilhelminakanaal 17 3) D19 HN Amerfoort (033-651106)

RECENSIES

Zedenangst

Benjamin Rossen: *Zedenangst. Het verhaal van Oude Pekela.*
 223 blz., f 37,50. Swets & Zeitlinger, Lisse, 1989.

"Dit boek is voornamelijk gebaseerd op wat er over de gebeurtenissen in Oude Pekela is gezegd en geschreven," staat op bladzijde 37 van *Zedenangst*. Rossen gaat ervan uit dat er in Oude Pekela geen ontucht met kinderen geweest is, geen pornobende, geen clowns, niets. Hiervan uitgaande doet zich de vraag voor hoe het mogelijk is dat tientallen kinderen verhalen vertelden over meegelokt zijn, misbruik, foto's etcetera en dat een deel van de ouders, artsen, het onderwijzend personeel, externe deskundigen en de media stellig geloofden dat er zeer ernstige dingen gebeurd waren. Dit alles verklaart Rossen aan de hand van het begrip 'zedenangst'. Zijn boek is een exposé van het verloop van een uitbarsting van zedenangst aan de hand van de casus Oude Pekela. Als een soort opmaat somt hij zestien gevallen op van massahysterie in de Verenigde Staten, veroorzaakt door zedenangst. In die gevallen ontstonden geruchten naar aanleiding van futiele voorvallen en werd de zaak steeds verder opgeblazen totdat er uiteindelijk mensen werden vervolgd en in een aantal gevallen werden veroordeeld. Terwijl er, aldus Rossen, evenals in Oude Pekela niets aan de hand was. Hierna beschrijft Rossen de affaire Oude Pekela chronologisch, onderbroken door beschouwingen over seksueel misbruik in het algemeen. In zijn theorie is zedenangst

lange tijd onder de oppervlakte aanwezig en komt het af en toe tot een uitbarsting. Dat begint met geruchten. In Oude Pekela begon het met de ontdekking van een klein wondje aan de anus van een jongen, vermoedelijk veroorzaakt door een grotere jongen. Dat, weet Rossen, is het enige wat feitelijk is voorgevallen. De geruchten leidden echter tot een reactie van enkele mensen, die als een soort kruisvaarders een sleutelrol in het geheel gingen vervullen. Met name het artsenrechtspaar Jonker wijst Rossen aan als gangmakers. Zij gingen kinderen onderzoeken en met ouders en autoriteiten praten. De zaak werd groter toen er een voorlichtingsbijeenkomst werd gehouden en ouders daarna op eigen houtje hun kinderen gingen ondervragen. Rossen beschrijft hoe het echtpaar Jonker, een deel van de ouders, later de psychiater Mik en een deel van de media (waaronder het weekblad *Vrij Nederland*) lange tijd druk uitoefenden op politie en justitie om het onderzoek te intensiveren en de daders te achterhalen. Justitie poogde in de loop der tijd twee maal het onderzoek te sluiten, omdat ondanks intensief speurwerk en het verhoren van tientallen kinderen, niets in de richting van concrete daders wees. Maar beide keren werd justitie geconfronteerd met een soort volksofstand en besloot men verder te gaan. Er werden kamervragen gesteld en tenslotte ging minister Kortals Altes zelf naar het dorp om de situatie op te nemen. De affaire begon in mei 1987 en duurde tot in oktober 1988 toen justitie voor de derde en laatste maal aankondigde het onderzoek stop te zullen zetten.

Rossen stelt dat in dergelijke situaties massahysterie ontstaat, die zich steeds verder verspreidt. Er worden 'volksduivels' gecreëerd, die het veronderstelde gevaar belichamen. Zoals dat in vroeger tijden de

heksen waren, zo waren dat hier de clowns. De harde kern van de strijders wordt gevormd door kruisvaarders, die de zaak gebruiken om hun eigen normen op te leggen aan anderen. De theorieën van deze kruisvaarders worden volgens Rossen gekenmerkt door de volgende onwetenschappelijke elementen: de speurders doen alsof ze helderziende zijn, in zoverre dat ze zeker weten wat er met kinderen gebeurd is; de theorieën zijn grotendeels onfalsificeerbaar; de theorieën bevatten innerlijke tegenstrijdigheden, het veronderstelde gevaar wordt verdraaid en overdreven, er ontstaan samenzweringstheorieën en de kruisvaarders schermen zich af voor kritiek, door iedereen die tracht nuancering aan te brengen zelf verdacht te maken. Zedenangst en massahysterie hebben volgens Rossen een verwoestende en ontwrichtende invloed in de samenleving. Het kost enorm veel energie en maakt vele slachtoffers onder onschuldige burgers. Aan het eind van zijn betoog spreekt hij de hoop uit dat Nederland niet te veel naar Amerika zal kijken, omdat het daar allemaal nog veel erger is.

Tot zover het betoog van Rossen. Nu mijn mening. *Zedenangst* is een belabberd boek. Niet omdat hij de berichtgeving over Oude Pekela onder vuur neemt, want die berichtgeving heb ik vanaf het begin met grote argwaan gevolgd en ik erger me al jaren stelselmatig aan mensen die denken dat ze kinderen kunnen helpen door luidkeels moord en brand te schreeuwen. Mijn kritiek op het boek van Rossen is tweeledig. Ten eerste pretendeert hij objectief-wetenschappelijk te zijn, terwijl hij die bewering niet waarmaakt. En ten tweede lardeert hij zijn analyse van de affaire Oude Pekela met discutabele uitspraken over seksualiteit tussen volwassenen en

kinderen in het algemeen, terwijl zijn feitenmateriaal alleen op Oude Pekela is gebaseerd, zoals hij zelf schrijft.

Eerst de wetenschappelijkheid. De pretentie van het boek dat het een van de weinige objectief-wetenschappelijke analyses over dit onderwerp geeft - Rossen durft zelfs expliciet naar Popper te verwijzen - prikkelde mij de theorie van Rossen te toetsen aan de kritiek die hij zelf geeft op het denken van de kruisvaarders, zijn opponenten. Dat levert het volgende op:
Helderziendheid - Veelvuldig gebruikt Rossen termen als in feite, in werkelijkheid, gewoon, nuchter, bewijs etcetera, gevolgd door zijn conclusie dat er niets aan de hand was. Hij weet dat kennelijk heel zeker, maar hij vertelt niet hoe hij dat weet. De enig mogelijke conclusie is dat hij gebruik maakt van dezelfde helderziendheid - met een andere uitkomst - die hij zijn opponenten verwijt.

Onfalsificeerbaar - De theorie van Rossen staat bol van de onfalsificeerbare elementen. Massahysterie bijvoorbeeld is een verschijnsel dat je alleen ziet als je erin gelooft. Rossen zegt dat het verschijnsel vaak wordt onderschat omdat je niet aan mensen kunt zien dat ze onder invloed van massahysterie geraakt zijn. En de mensen die erdoor zijn aangetast ontkennen zelf heftig dat zij in de ban zijn van massahysterie. Ook de begrippen kruisvaarder en volksduivel zijn nauwelijks afgebakend en zijn meer geschikt voor het oproepen van een bepaald beeld dan voor empirische toetsing.

Tegenstrijdigheden - Rossen zegt nu eens, dat de meeste mensen sceptisch waren en dan weer dat de massahysterie enorme proporties had aangenomen. "Alhoewel het verhaal ongelooflijk was, nam de gemiddelde Nederlander het als waar gebeurd aan" (blz. 168; hij vertelt niet hoe hij dat

weet). Eén bladzijde verder: "Heel wat mensen, waaronder ook ouders in Oude Pekela, hadden hun twijfels over de pornobende." (blz. 169)

Overdrijving - Rossen heeft het over golven van massahysterie die voortdurend over het land slaan; de maatschappelijke ontwrichting is veel erger dan iedereen denkt, kan tientallen jaren doorgaan, de natie kan in de valkuil van de zedenangst vallen, "Iedere gemeenschap in Nederland werd min of meer besmet met de ziekte van de patiënt Oude Pekela" (blz. 207), en ga zo maar door. Het ontbreekt er nog maar aan dat de noodtoestand wordt afgekondigd.

Samenzweringstheorie - In het verhaal over Oude Pekela zegt Rossen over de verspreiding van een brief in het dorp: "Evenals het fatale persbericht van een half jaar tevoren was het misschien een meesterlijke zet in het spel van massale manipulatie." (blz. 177) Helaas onthult hij niet wie het meesterbrein achter dit grote spel is.

Verdacht maken van kritiek - In een ten geleide schrijft prof. Brouwer, dat hij veilig kan voorspellen dat nogal wat recensenten Rossen zullen aanvallen vanuit de algemeen heersende massahysterie en dat hij slechts kan hopen, "dat er ook een aantal recensenten zal zijn, dat gewoon het bewijsmateriaal en de argumentatie weegt. En die zijn niet gering." (blz. 6) Dat wil zeggen: wie het lef heeft Rossen te bekritisseren geeft daarmee per definitie te kennen slachtoffer te zijn geworden van de massahysterie.

Nu aldus de analyse van Rossen voldoet aan alle kenmerken van de door hem bekritiseerde denkwijze, hindert deze recensent het voortdurende gekreet van Rossen en Brouwer over wetenschappelijkheid in hoge mate.

Dan mijn tweede bezwaar. Rossen doet bijna terloops uitspraken waaruit je kunt lezen dat seksueel misbruik van kinderen veel minder vaak voorkomt dan iedereen denkt, dat seks tussen volwassenen en kinderen meestal niet schadelijk is voor het kind, dat de reactie van de omgeving de enige werkelijk beschadigende factor is, dat de politie zich niet mag bemoeien met wat er in persoonlijke relaties gebeurt, dat het onderzoek van Nel Draijer niet deugt, dat de massahysterie vrouwen en kinderen in de slachtofferrol drukt terwijl ze helemaal geen slachtoffer zijn, dat de aandacht voor seksueel misbruik wordt ingegeven door een puriteinse anti-seksuele moraal en dat de berichten in de kranten over seksueel misbruik zoveel aandacht trekken omdat de lezers erop geilen (al zullen ze dat zelf ontkennen en juist zeggen dat ze geschokt zijn). En deze beweringen vlecht hij in zijn betoog over de affaire Oude Pekela. Daarmee wekt hij de suggestie dat wie het niet met hem eens is, een slachtoffer is van massahysterie. Ik vind het buitengewoon onzuiver dit soort discutabele opvattingen terloops in een betoog te verwerken. Als Rossen over een aantal zaken anders denkt dan de hoofdstroom, dan moet hij dat gewoon zeggen en daarmee anderen de gelegenheid geven inhoudelijk te reageren. Daar komt bij, dat zijn uitspraken eerder mystificaties zijn dan nuanceringen, hoe zelfgenoegzaam zijn professor dat laatste ook stelt. In zijn 'theorie' over hoe mensen in de slachtofferrol gedrukt worden zegt hij: "Een vrouw kan bijvoorbeeld een seksuele ervaring met iemand omschrijven als 'onverwacht en opwindend vrijen' of als 'aanranding'. Naar welke kant de keuze uitvalt, wordt mede bepaald door factoren die niets met het seksuele contact te maken hebben, zoals de opvattingen over seksualiteit waarmee men is grootgebracht." (blz. 92)

En over kinderporno zegt hij, dat niet-commerciële activiteiten, die op kleine schaal plaatsvinden "waarschijnlijk in mindere mate als misbruik of exploitatie aangemerkt kunnen worden. Zij spelen zich meestal af binnen een persoonlijke relatie, waarbij foto's voor iemand een bepaalde gevoelswaarde kunnen hebben." (blz. 149)

Dergelijke passages worden gevolgd door eveneens onduidelijke opmerkingen, dat het soms toch misbruik kan zijn, waarna de auteur weer draait en zegt dat het allemaal wel meevalt. Omdat deze quasi-wetenschappelijke onzin kan worden ingezet om de factor geweld te verdoezelen en daarmee om aanranding, verkrachting en seksueel misbruik te legitimeren, daarom is 'zedenangst' - als ik Van Maarseveen mag parafraseren - een boek dat schoffeert.

De thema's die Rossen beweert te behandelen: het op hol slaan van het speuren naar misbruik, de morele paniek, de neiging agressief-straffend te reageren, het risico van overreactie of van reactie in het verkeerde gezin, op het verkeerde moment, met de verkeerde middelen, dat zijn zaken die een beter boek waard zijn. Kennelijk geeft Swets & Zeitlinger boeken uit zonder enige toetsing op inhoud, pretentie en wijze van argumenteren.

Adri van Montfoort

Seksuele delinquent is gebaat bij gedwongen

NRC 27

et is de laatste tien jaar duidelijk geworden dat ook in Nederland seksueel geweld als incest en verkrachting veel meer voorkomt dan we daarvoor dachten. Er is een groeiend besef dat de gevolgen van seksueel geweld ernstig kunnen zijn. De opvang van de slachtoffers heeft dan ook terecht prioriteit gekregen. Omdat de meeste daders in herhaling blijken te vervallen wordt er roep om effectieve verandering van de delinquent sterker. Maar zelfs na een intensieve behandeling van gemiddeld negen maanden in een TBR-kliniek, blijkt toch nog dertig procent opnieuw een seksueel geweldsdelict te plegen. Onder behandeling zou dat percentage boven de vijftig uitkomen, menen Amerikaanse des-
kundigen.

herhaling

Amerika is onderzocht hoe vaak iemand een agressief seksueel delict heeft begaan voordat hij tot de politie in aanraking komt. Gemiddeld bleek dat ongeveer vijf keer te zijn. In de helft van de gevallen vond het eerste delict plaats voor iemands 19de. Dat zou erop kunnen wijzen dat seksueel geweld wezenlijk kan veranderen wanneer de pleger in

een zo vroeg mogelijk stadium wordt ontdekt en behandeld. De behandeling van seksuele delinquenten kent twee benaderingen. De in Nederland gangbare behandeling is meer gericht op de persoon, in Amerika zijn de behandelprogramma's veel meer georiënteerd op het delict. Daar blijkt gemiddeld vijftien procent van de seksuele delinquenten na behandeling in herhaling te vervallen. Dat is dus de helft van het percentage in Nederland na intensieve behandeling. Deze getallen zijn niet geheel te vergelijken omdat zij verschillende vormen van seksuele delinquentie betreffen. Ook zal het uitmaken of de seksuele delinquent in of buiten een kliniek wordt behandeld. Toch maken deze cijfers het Amerikaanse model interessant, als we het aan de Nederlandse situatie kunnen aanpassen.

Een tweede onderscheid in de benadering is de mate van vrijwilligheid. Weinig seksuele delinquenten zijn zelf gemotiveerd voor behandeling. De Amerikaanse justitie kan de crimineel de keuze voorleggen: vijftien jaar gevangenisstraf of verplichte behandeling. In Nederland wordt gedwongen behandeling van de seksuele delinquent slechts incidenteel toegepast. Een voorbeeld hiervan is het

Nederland werd vorig jaar opgeschrikt door het bericht dat een jonge vrouw uit Groningen verkracht en vermoord was door een man uit de Mesdagkliniek. In Den Haag werd een 17-jarige opgepakt die in de afgelopen anderhalf jaar dertien meisjes had verkracht. Deze verschrikkelijke voorvallen wekken terecht allerwegen grote verontwaardiging. Zijn ze te voorkomen?

Door Frits Bruinsma

lopende project in het arrondissement Rotterdam, waar de rechter het vonnis kan opschorten onder voorwaarde dat de incestpleger zich laat behandelen.

Intolerant

In de Amerikaanse behandelprogramma's wordt de seksuele delinquent stelselmatig gewezen op zijn verantwoordelijkheid voor het delict. Deze confrontaties ont-aarden nogal eens in een bestraf-fende houding als de crimineel niet snel genoeg schuld bekent. Omdat de meeste seksuele delinquenten een gebrek aan invoelend vermogen bezitten en bovendien weinig inzicht in zichzelf tonen, komt die schuld bekentenis onder druk van buiten tot stand.

Zolang de delinquent regelmatig onder controle wordt gehouden, is er met deze behandeling geen ge-vaar voor herhaling van het delict. Maar de delinquent blijft zich onvoldoende bewust van zijn eigen verantwoordelijkheid. Eenmaal aan zichzelf overgelaten wordt hij wel degelijk weer een gevaar.

In de meeste conservatieve staten in Amerika is er voldoende waarborg voor de noodzakelijke sociale controle. De houding tegenover seksueel geweld is daar veel minder tolerant dan in Nederland. Zo werd in de staat Montana enkele jaren geleden een vijfjarig jongetje tot een jaar tucht school veroordeeld omdat hij seksuele spelletjes met zijn buurmeisje van vijf had gedaan. Men meende dat

de jongen zich anders tot 'een ge-vaarlijke crimineel' zou ontwikke-len.

De seksuele delinquent is in zijn leven meestal zo vaak in de steek gelaten dat hij niemand meer vertrouwt. Hij is daarom moeilijk te bereiken. Op het moment dat de pleger net is gearresteerd ligt de situatie anders. Hij verkeert dan in een crisis. Omdat hij zich in het algemeen eenzaam voelt, kan de behandelaar met veel geduld in het begin wel contact maken. Wanneer deze basis er is, kan in een later stadium de (gedwongen) behandeling worden voortgezet zonder dat de delinquent zich te zeer bedreigd voelt.

Er vroeg bij

Wanneer de opgelegde behan-deling pas geruime tijd na het von-nis start, is de man vaak te veel in zichzelf opgesloten om die te aan-vaarden. Voor het welslagen er- van is dus een belangrijke voor- waarde in een zo vroeg mogelijk stadium erbij te zijn. Bij voorkeur al op het politiebureau direct na de arrestatie. Bovendien is het in de behandeling noodzakelijk dat er een vertrouwensrelatie tussen behandelaar en cliënt ontstaat. Op basis van dit vertrouwen is de delinquent in staat inzicht in

zichzelf en het delict te krijgen. De behandelaar mag evenwel niet volstaan met zich in zijn cliënt in te leven. Hij zal op de juiste mo- menten ook afstand moeten ne- men. Alleen op die manier kan de vertrouwensrelatie zodanig wor- den 'bewerkt' dat de delinquent uiteindelijk ook zichzelf gaat ver- trouwen. Door deze verandering leert hij de verantwoordelijkheid zelf te nemen en niet af te schu- ven op de therapeut of de samen- leving.

In Nederland richten de laatste tijd vooral gedragswetenschappers zonder opleiding in de psychothe- rapie zich op de behandeling van seksuele delinquenten. Dat is een gevaarlijke ontwikkeling, omdat de aandacht dan te veel wordt ge- richt op het delict en te weinig op de persoon. De eventueel bereikte verandering wordt dan afhanke- lijk van controle van buiten.

Aan de andere kant moet de Ne- derlandse psychoterapeut bereid zijn de seksuele delinquent ook in een door justitie opgelegd kader te behandelen. Indien hij hier niet aan wil, zal de roep om verande- ring leiden tot het eenzijdige en voor Nederland wellicht schade- lijke model uit Amerika.

De auteur is psychiater te Utrecht.

behandeling

BRIEVEN

Seksuele delinquent ^{NRC} 6-4

Frits Bruinsma gaat in zijn artikel over de noodzaak van gedwongen behandeling van seksuele delinquenten (NRC Handelsblad, 27 maart) niet in op de grote variatie in seksuele delicten. De produktie van kinderpornografie, seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, verkrachting, aanran- ding, het zijn alle seksuele delic- ten. In hoeverre moeten voor al deze delicten behandelprogramma's worden ontwikkeld?

Bruinsma baseert zijn pleidooi op een vergelijking van intensieve behandeling in TBR-klinieken met Amerikaanse behandelpro- gramma's. Hij stelt dat de getal- len (30 tot 15% recidive) niet ge- heel te vergelijken zijn. Ze zijn echter helemaal niet te vergelij- ken. Een behandeling in een TBR-kliniek ondergaat men niet zomaar. Voor het zover is heeft een persoon al een uitgebreid psy- chologisch onderzoek achter de rug: het gaat om ernstige ge- weldsmisdrijven waarbij de vraag van toerekeningsvatbaarheid cen- traal staat. In Amerikaanse be- handelprogramma's gaat het om mannen en jongens die een delict hebben gepleegd en daarvoor ver- antwoordelijk worden geacht. De psychodiagnostiek en de behande- ling hobbelen als het ware erach- ter aan. Geen wonder dat daar de motivatie voor behandeling vaak laag is; het onderscheid tussen straf en behandeling is onhelder en is het in zo'n situatie reëel van mensen te vragen dat ze naar straf verlangen?

De scheiding die Bruinsma aan- brengt tussen delict of persoon lijkt me fictief. Een man heeft een vrouw verkracht (delict) en 'voelt zich vaak in de steek gela- ten, bezit een gebrek aan invoel- end vermogen' (termen van Bruinsma). In de juridische pro- cedures is het onvermijdelijk dat delict en persoonlijkheid worden onderscheiden. De wet geldt voor iedereen. De gedragswetenschap- pelijke analyse kan gedrag en per- soon niet scheiden, het paradigma is immers dat gedrag door een persoon wordt geproduceerd.

Het is waar dat interventies het meeste effect hebben als ze zo snel mogelijk na het getoonde ge- drag gebeuren. Een goede juridi- sche procedure vergt echter, juist bij deze emotionerende zaken, zorgvuldigheid en tijd. Hier kun- nen recht en psychologie met el- kaar in conflict komen. Dit kan worden vermeden als aan de re- classering een duidelijkere taak wordt gegeven. Bij verkrachting en aanranding moet zo snel moge- lijk de reclassering worden inge- schakeld voor gesprekken. Straf of (gedwongen) behandeling, eens zal de man die verkracht heeft te- rug moeten keren in de samenle- ving, niet zelden opnieuw de con- frontatie aangaan met de vrouw of het kind die door hem ver- kracht zijn. De reclassering zal, sprekend met man, vrouw en kind de psychosociale achtergrond van het delict kunnen verhelderen.

Aan de vraag of de seksuele de- linquent gebaat is bij een gedwon- gen behandeling gaat de vraag vooraf of de maatschappij gebaat is bij een gedwongen behandeling van seksuele delinquenten. Mijn antwoord is ja, indien duidelijk is dat straf en behandeling twee to- taal verschillende zaken zijn. Een straf ontnemt iemand voor zekere tijd de vrijheid van handelen, een behandeling is gericht op het vergroten van die vrijheid, door inzicht in zichzelf en anderen.

Lex van Naerssen,
Utrecht.

Jaargang 51 — 17 maart 1990

Woet Gianotten

'Er was precies gebeurd waar we bang voor waren en waar we nog zo tegen gewaarschuwd hadden: Jacques werd in de verdachtenbank gezet'

Een langdurig conflict tussen twee opvattingen over hulp aan incestslachtoffers

Op het eerste gezicht lijkt het een bagatel. Toch wordt het incident hoog opgenomen: er zijn principes in het geding. De produktie maatschappij Egri Film en arts-therapeut Woet Gianotten zijn het grondig oneens met de Stichting Wetenschappelijk Bureau Seksueel Misbruik (SWBS) over de vraag hoe incestslachtoffers het beste kunnen worden geholpen. Het geruzie barstte los door een groot video-project over incest. Een man die voor de camera over zijn ervaringen werd geïnterviewd, schrok hevig toen hij zichzelf achteraf terugzag op het videoscherm. Die scène moest eruit, vond hij. De SWBS was dat volkomen met hem eens. Na dreefing met een kort geding ging de video-producent overstag en werd de gewraakte passage geschrapt. Een veelzeggend conflict tussen de 'therapeuten' en de 'solidair geëngageerden' in de incesthulpverlening.

Rudie Kagie

Regisseur Diego Pos van het video-bedrijf Egri Film vindt het 'heel akelig' dat Jacques 'zo van streek is gegaan'. Maar: 'Wij zijn niet op enigerlei wijze van mening dat wij onzorgvuldig gehandeld zouden hebben.' Jacques zegt: 'Als ik had geweten dat het de bedoeling was dat ik er zou worden ingeluisd, had ik nooit aan die film meegewerkt.' Frank Andriess, voorzitter van de Stichting Wetenschappelijk Bureau Seksueel Misbruik zegt: 'Het is allemaal de schuld van Woet Gianotten, een seksuoloog die uitsluitend zijn gelijk wil halen. Die man huldigt de opvatting dat elk mannelijk incestslachtoffer een potentiële dader is. Dat praat niemand hem uit zijn hoofd, daar blijft hij tot vervelens toe op hameren. Dat hij daarmee anderen in de vernieling helpt, kan hem

toekomst waarschijnlijk blijven doen - waardoor het uitdenken en uitwerken van plannen ter verbetering van de hulpverlening zal worden belemmerd.' Grofweg komt het er volgens de auteurs op neer dat 'morele verantwoordigheid en solidariteit met het slachtoffer' op gespannen voet verkeren met het 'klassiek-therapeutische model'.

Bewust ontkend

Andriess rekent zich tot de eerste categorie. Hij richtte twee jaar geleden met gelijkgestemden een stichting op, omdat hij vindt dat er 'vrijwel niets gebeurt voor mannelijke incestslachtoffers'. Zo kwam hij in contact met Gianotten, een vertegenwoordiger van de 'klassiek-therapeutische' school, die in diverse vakjidschriften publiceerde over mannen met incesttrauma's. Omdat hij vond dat dit taboe behoedzaam moest worden geslecht, deed de Hilversumse arts-therapeut tegen beter weten in wel eens beweringen waarvan hij wist dat ze niet klopten. In 1987 deed hij daar berouwvol verslag van in het *Tijdschrift voor seksuologie*: 'In die tijd wilden of konden nog weinig mensen de zwaarte van het incestprobleem bij vrouwen accepteren. Vaak kwam in discussies de vraag: "Doen moeders dat ook niet met hun zoons?" Als het ware om de discussie niet te "verdundenen" hebben we dat toen vaak heel bewust ontkend.' Nu de zwaarte van het incestprobleem wordt geaccepteerd, heeft Gianotten geen moeite meer met het uitdragen van de wetenschap dat een kwart, mogelijk zelfs een derde van alle incestslachtoffers uit mannen bestaat.

Om de deskundigheid bij incesthulpverleners te bevorderen' begon Egri Film in Amsterdam - een video-bedrijf voor 'audiovisuele producties' - in het voorjaar van 1987 met de voorbereidingen van de grootste klus die het ooit ter

hand nam. De ruim een miljoen gulden die de vervaardiging van de zeven instructiebanden moest gaan kosten, werd na moeizame fondswerving op tafel gelegd door drie ministeries en zes andere sponsors, waaronder de Algemene Loterij Nederland, het Comité voor de Zomerpostzegels en het Koninkrijk Juliana Fonds. Het onderwerp zou breed, van alle kanten worden belicht. Slachtoffers, plegers, echtgenoten van plegers, artsen, leerkrachten, therapeuten - iedereen zou uitvoerig aan het woord komen. Een begeleidingscommissie kreeg de opdracht de kwaliteit van het pakket te bewaken. De vier commissieleden zouden ook de meeste interviews afdemen, terwijl ze op hun beurt ook weer werden geïnterviewd. Een van de aangezochte deskundigen was Woet Gianotten, arts-therapeut te Hilversum. Hij zou ervoor waken dat de problematiek van het mannelijke incestslachtoffer niet over het hoofd werd

gezien. En daar begonnen de moeilijkheden. 'Gianotten belde ons op om te vragen of we bij wijze van spreken een blik slachtoffers voor hem konden opentrekken, gnuif SWBS-voorzitter Andriess.

Hoewel hij 'bedenkingen' had bij de opzet van de serie, beloofde hij toch zijn medewerking. Op dinsdagmiddag 14 maart 1989 kwam Gianotten met de videooploep langs bij het SWBS-kantoor in Leiden om vier deelnemers aan de gespreksgroep voor mannen met incestvervaling te interviewen. Andriess zou dat gesprek zelf anders hebben aangelegd, maar hij is dan ook geen therapeut maar 'emotioneel betrokken' bij het onderwerp dat aan de orde was. Hij moest storend was volgens hem dat de opnamen wegens tijdgebrek in rap tempo werden afgewerkt en dat 'suggestief werd doorgevraagd om bevestigd te krijgen dat mannelijke incestslachtoffers later incestplegers kunnen worden'. De briefwisseling die daarop volgde tus-

Een broer... M'n zwager... Nog eens een andere zwager... En nog eens een meeneer... Maar toen vervolgens de suggestie werd gewerkt dat hij door deze ervaringen zelf incestueuze handelingen was gaan verrichten draalde zijn maag om van schrik. 'Ik hoorde mezelf vertellen dat ik met de kinderen van mijn broer had liggen vozen, maar er werd niet bij verteld hoe oud ik op dat moment was. Ik was zelf nog een kind toen dat gebeurde.'

Die scène moest eruit, vond Jacques. Hij voelde zich 'gemanipuleerd', zijn woorden waren 'uit hun verband gerukt'. De Stichting Wetenschappelijk Bureau Seksueel Misbruik was het direct met hem eens: dit kon niet. Opnieuw laaide de oude tegenstelling tussen 'morele verantwoordigheid en solidariteit met het slachtoffer' en het 'klassiek-therapeutische model' in alle hevigheid op. 'Er was precies gebeurd waar we bang voor waren en waar we nog zo tegen gewaarschuwd hadden: Jacques werd in de verdachtenbank gezet. Terwijl de afspraak met Gianotten was dat het gesprek over incestslachtoffers zou gaan, niet over plegers,' zegt SWBS-voorzitter Andriess. Met boze brieven en telegrammen werd Egri Film ertoe bewogen de aangevochten passage te schrappen. Vijf al verspreide exemplaren van de band werden in alderlij bij de eerste alhemers teruggehaald in ruil voor een gecoupeerde versie. Gianotten weigerde over de kwestie te discussiëren. Correspondentie met SWBS als afzender stuurde hij terug: 'Gezeten de informatie die ik in de afgelopen week kreeg, ga ik ervan uit dat openen en lezen van deze brief noch in mijn belang noch in jullie belang is.'

De scheuring lijkt onherroepelijk. Therapeut Gianotten betwijfelt of het ooit goed zal komen met de moreel verantwoordige Andriess.

'We konden uitstekend met elkaar opschieten, totdat Andriess vorig jaar het idee kreeg dat ik met hem en zijn mensen rondsloide. Wat dat betreft verschillen we van mening,' zegt Woet Gianotten.

Van een meningsverschil is inderdaad sprake. 'Gianotten heeft bewezen dat hij niet oprecht in het lot van mannelijke incestslachtoffers is geïnteresseerd. Hij gebruikt ze als studieobject om er goede sier mee te maken in wetenschappelijke kring,' vindt Frank Andriess.

VIDEO

Boze brieven

Zaterdag 14 september was de grote dag waarop in het Utrechtse theater 't Hoogt Hulp bij Incest - deskundigheidsbevordering op video voor het eerst integraal werd vertoond. Federeen - hulpverleners, slachtoffers, deskundigen, subsidënten - die aan de totstandkoming had bijgedragen was uitgenodigd. Jacques, een van de geïnterviewden, was er ook. Dat hij zichzelf nog eens het verhaal hoorde vertellen over zijn treurige jeugd, waarin hij veelvuldig seksueel werd misbruikt, vond Jacques geen punt. Daar stond hij achter, dat was de waarheid: 'Thuis in ons gezin, woonde een tante, een zuster van mijn moeder. Daar silep ik bij. Op een gegeven moment kwam er een oom...

Twee pedofielen over relaties en sex

'Je moet niet sexueel contact met, maar misbruik van kinderen verbieden'

In de jaren tachtig verzwakte de aandacht voor pedofilie. Was er in de jaren zeventig nog sprake van groelend begrip; de afgelopen jaren werd pedofilie alleen nog geassocieerd met sexueel misbruik van kinderen. Anno 1990 bestaat het nog steeds en ook onder Zwolse studenten komt het voor.

Door Erik Thier

Kees en Ben zijn hun pseudoniemen, want sexualiteit tussen kinderen en volwassenen is in Nederland verboden. Ze kennen elkaar van huiskamerbijeenkomsten met andere pedofielen. Kees is een Zwolse student

en eigenlijk nog maar pas begonnen met het accepteren van zijn pedofilie. Relaties met jongens heeft hij nog niet echt gehad, evenmin als sexueel contact. Ben is ouder dan Kees en zich vanaf zijn dertiende bewust van zijn sexuele aard. Nadat hij zijn pedofilie had geaccepteerd, kreeg hij zijn eerste vriendje. Maar dat bleek alleen maar meer problemen te creëren. Vooral in zijn omgeving heerste veel onbegrip en onlangs kwam hij nog in aanraking met justitie. Kees treedt nu langzaam met zijn pedofiele gevoelens naar buiten.

Kees: 'De mensen die hier bij mij thuis komen, vertel ik het, zo veel mogelijk. Maar ik zit ook op een voetbalclub en daar kun je er niet mee aankomen, absoluut niet. Dan sta je onder de douche en dan is het van "wie heb jij weer plat geneukt".

Goed, dan lach je mee. Dan ben je ook een hetero die vrouwen met grote borsten leuk vindt, maar in principe vind ik daar geen bal aan.'

Ben: 'Als je het voor jezelf op een gegeven moment accepteert en je kruipt er niet voor weg dan krijg je ook vriendjes. Tot een jaar of twintig heb ik het weggestopt. Daarna heb ik tegen mezelf gezegd: "en nu is het genoeg. Ik wil met kinderen omgaan."

De sexuele omgang met kinderen is eigenlijk het belangrijkste punt waarop pedofilie niet wordt geaccepteerd. Waar liggen de grenzen aan die sexuele omgang?

Kees: 'Ik denk dat je met kinderen net zo ver kunt gaan als met

volwassenen, maar je moet natuurlijk steeds in de peiling houden wat de kinderen zelf willen en dat is soms moeilijk.'

Ben: 'Ik weet niet hoever de sexualiteit bij mij zal gaan. Tot nu toe is het lichamelijk contact en aanraking geweest, niet echt vrijen. Maar dat zal nog wel gebeuren. Er zijn ook pedo's die zeggen "nee, nee, ik zal nooit met kinderen vrijen. Dat is slecht voor kinderen." Maar dat vind ik onzin. Er kunnen natuurlijk dingen gebeuren die het kind als onprettig ervaart, maar die ervaring mag het ook hebben. Dat moet je niet expres doen, maar van alleen positieve ervaringen zal een kind weinig leren. Bovendien zijn kinderen heel goed in staat het te zeggen als ze iets niet leuk vinden. Als ze het niet leuk vinden dan doen ze het niet. Echt niet.'

Maar geloof je dan ook niet in sexueel misbruik van kinderen?

Ben: 'Dat bestaat. Zeer zeker, maar daarnaast bestaat er ook gewoon sexueel contact tussen volwassenen en kinderen. Ook sexueel misbruik tussen volwassen bestaat. Je kunt je positie uitbuiten als oudere, maar ik houd van kinderen, dus ik doe dat niet. Ja, het wordt natuurlijk wel van mij gezegd, maar dat is onbegrip.' 'Kijk je moet niet het sexuele contact verbieden, zoals nu het geval is, maar het misbruik van kinderen; dat moet verboden worden.'

Maar, is het niet moeilijk voor dat verschil criteria aan te leggen?

Ben: 'Nee, helemaal niet. Je kunt aan een kind vragen of het misbruikt is of niet. Dat geeft een kind wel aan, hoor.'

Dat geloof je echt?

Ben: 'Ja, natuurlijk. Als je iets doet met een kind wat het niet prettig vindt en je vraagt er achteraf naar, dan zegt het dat. Dat is ook uit onderzoek gebleken. Kijk, je gaat er al vanuit dat het initiatief alleen van mij komt. Het sexuele contact gaat ook heel vaak van kinderen uit. Nou, dan is er al helemaal geen sprake van "nee, ik wil het niet", want dan doen ze het zelf. Je zou zelf een keer

met een kind moeten vrijen, dan merkte je het wel.'

Haar

Kees: 'Ik stond laatst naar voetbal te kijken langs de lijn in mijn korte broekje en met een boel haar op mijn benen. Een klein negerjongentje, een jaar of vier vijf, loopt een beetje verwaasd rond. Naast mij staan nog een aantal voetballers ook met

haar op hun benen. Laat hij nu precies aan mijn benen gaan zitten. Ik geloof nooit dat dat toeval is. Hoe dat dan precies kan weet ik niet. De pedo heeft een soort belangstelling, die kinderen opvangen en waarvan ze denken: "Goh, die belangstelling is nieuw, dat hebben we nog nooit eerder gehad. Laten we eens bij die meneer gaan kijken."

Dus je denkt dat die aantrekkingskracht, om het zo maar even te noemen, echt wederzijds is?

Kees: 'Oh, zeer zeker. Kinderen zijn heel aantrekkelijk voor mij en ik ben ook aantrekkelijk voor hen.'

Maar ook op een vergelijkbare manier? Zou dat ook verliefdheid kunnen zijn?

Kees: 'Poeh, dat is een moeilijke vraag. Dat zou je kinderen moeten vragen.'

De GAY Krant - Nr.153 - 21 april 1990

ANTI DISCRIMINATIE
ADRIANNE DERCKSEN EN
EVERT VAN DER VEEN

Een jaar na dato

Zijn huis is in brand gestoken, zijn ruiten zijn ingegooid. Hij is uitgescholden en genegeerd en uiteindelijk weggevlucht. Hoe leer je daarmee leven, vroegen wij ons af. Het CAH zocht Jan een jaar na de brand op.

Zo'n drie jaar geleden kreeg Jan een huis in een volksbuurt in Rotterdam. "In het begin ging het best goed," meent Jan, "de burens waren vriendelijk, alhoewel ze een zwarte in de buurt niet gewend waren." Met name met de buurvrouw kon hij uitstekend opschieten. In de loop van de tijd kwam hij in contact met twee groepjes buurtjongens, die het heerlijk vonden om bij hem te zijn. Ze kwamen dan ook geregeld langs. De buurt had er wat moeite mee. De pesterijen begonnen. Scheldpartijen en andere grappen, of juist negeren. Jan: "Dat was eigenlijk het ergste, dat ik werd genegeerd; dat ik niet serieus genomen werd."

Hij schreef brieven aan verscheidene instanties en praatte met de wijkagent en het buurtoverleg. Het leverde niets op. "Ze waren niet op mijn hand," zegt hij. Al snel sloeg de angst toe. De buurt begon hij als een bedreiging te zien, maar ook de jongens die bij hem langskwamen. "Voor de jongens was het, denk ik, wel leuk. Ze konden zich bij mij ontpennen. Voor mij was dat anders. Ik voelde dat ik moest schipperen tussen de jongens en de buurt." Het bleef niet bij negeren. De jongens hadden al eens gedreigd zijn homoseksualiteit bekend te maken aan de burens. Toen bekend werd dat hij homoseksueel was, hadden ze eindelijk een stok om er de hond mee te slaan. De pesterijen namen extreme vormen aan, vertelt Jan. De ruiten werden ingegooid en hij werd - via het roddelcircuit - beschuldigd van diefstal. Daar hoorde hij overigens niets rechtstreeks van. De buurtbewoners bleven hem negeren. Via zijn buurvrouw hoorde hij hoe er over hem gesproken werd. "De wijkagent nam mijn klachten niet serieus," meent Jan. Brieven aan verscheidene instanties werden niet eens beantwoord. Hij voelde zich neerslachtig en alleen. "Ik had de situatie gewoon niet meer in de hand."

BRAND

De buurt werd gerenoveerd. In februari 1989 was zijn huis aan de beurt. Hij kreeg een tijdelijke woning toegewezen. Die woning, een hoekwoning met tuin, was bijzonder mooi. Dat viel niet in goede aarde bij de buurtbewoners. Nog voor hij verhuisd was, werd zijn oude huis met inboedel en al in brand gestoken. Hij was op dat moment niet thuis en kwam er zonder kleding af. Hij vluchtte naar zijn moeder in Leiden, bang en uitgeput. Drie maanden bleef hij bij zijn moeder. "Ik sliep voornamelijk en praatte veel met mijn familie." Hij wilde aangifte doen bij de politie, maar die raadde hem dat af. Hij kwam bij Michiel van het meldpunt terecht en samen gingen ze op pad. "Ik heb twee dagen met hem hulpverleningsinstanties afgelopen," zegt Michiel. "Ze ontvingen hem allemaal met open

armen." Er moest alsnog aangifte gedaan worden, meenden meldpunt en het politiehometeam. Hij durfde geen aangifte te doen in zijn buurt en daarom brachten team-agenten hem in de auto naar het bureau. Zo kon er toch nog aangifte worden gedaan en kon een politieonderzoek ingesteld worden. "Het is een ingewikkelde zaak," zegt onderzoeker Van Rooyen. "Hij heeft geen ondersteuning voor zijn verklaring en de vermoedelijke dader van de brand ligt al lang op het kerkhof." Hij maakte een proces-verbaal op en stuurde het door naar justitie. Via de algemene hulpcentrale werd tijdelijke huisvesting gezocht in een opvanghuis. Jan: "Ik was daar niet graag en ging nog veel naar mijn moeder."

De centrale zocht intussen een nieuwe woning voor hem en regelde een startkapitaalje. Ook het maatschappelijk werk kwam met hem praten. Een advocaat van het advocatencollectief hield de voortgang in de gaten. Er werd een nieuwe woning in een andere buurt gevonden via een woningbouwvereniging. Daar kon hij rustig overnieuw beginnen. Het was echter nog niet helemaal voorbij. Via de PTT wisten ze zijn telefoonnummer te achterhalen. Het "we weten je wel te vinden" maakte hem erg bang. Hij kreeg een ander - geheim - nummer. De telefonades hielden op.

EEN JAAR LATER

Nu, ruim een jaar na de brand, zegt hij: "Ik voel me in deze wijk prettiger. Mensen letten hier wat minder op elkaar. Je bent hier wat anoniemer." Toch blijft hij bang. "Als ik over straat loop, denk ik telkens als ik die en die nou maar niet tegenkom. Ik durf ook niet meer terug naar de oude buurt. Zo eens in de maand ga ik nog naar de oude buurvrouw. Dat doe ik altijd in het donker als niemand me ziet." Jan zegt er een hoop van geleerd te hebben. "Het heeft mij aan het denken gezet. Had ik het (de jongens in huis laten, red.) moeten doen of had ik het niet moeten doen. Ik geloof niet dat ik het had moeten laten. Die jongens trekken mij aan. Ze zijn mooi en jong. Ook hier in de buurt weer. Het zijn de buurtjongens die mij groeten. Ik heb erg veel nagedacht over zwart zijn en homoseksueel zijn. Achteraf denk ik dat ik naïef ben geweest. Over hoe het is om als zwarte hier te leven had ik wel eens nagedacht, maar over homoseksueel zijn eigenlijk niet. Ik had niet gedacht dat dat een probleem zou zijn. Nu weet ik wel beter."

Nota bene: Jan is een gefingeerde naam

De adressen van meldpunten staan vermeld in de uit/in lijst.

Kees: 'Grote borsten: in principe vind ik daar geen bal aan.'

Ben: 'Je zou zelf een keer met een kind moeten vrijen.'

Riad voor HBO Studenten Zwolle maart 1990

Ben: 'Het contact komt zeker van twee kanten. Ik denk dat kinderen graag op een andere manier contact met volwassenen hebben dan ze normaal hebben. Niet in de rol van ouder-kind of leraar-kind, maar op een vriendschappelijke manier. Of het direkt verliefdheid is, dat weet ik niet.'

Pedofilie wordt niet geaccepteerd in onze maatschappij. Worden jullie daardoor niet gedwongen de maatschappij te verwerpen, waarin je leeft?

Ben: 'Ik verwerp inderdaad deze maatschappij voor wat betreft de manier waarop men met sexualiteit omgaat en dan vooral de sexualiteit met kinderen. Ik vind dat kinderen onderdrukt worden in onze maatschappij. Nu wordt er vaak gezegd: "Pedo's lullen in hun eigen straatje", en dat is misschien ook wel

Een voordracht van Theo Sandfort

De Janet, mrt '90

Of het kind ermee instemt, is niet zo belangrijk ...

20 maart 1990
onderling.nl

Kees: Kinderen moeten hun verantwoordelijkheid dragen voor wat ze zelf willen en leuk vinden. Daarin worden kinderen anders dan en geminacht.

'Maar wij verwerpen niet alleen de maatschappij, wij passen ons ook gedeeltelijk aan. Het is heus zo dat wij wel beseffen dat wij niet zomaar in een kind zijn broekje kunnen gaan wriemelen. Dat kan gewoon niet. Je moet je aanpassen aan de maatschappij door de ouders in zekere zin in te lichten over waar het kind blijft, waarom het kind bij je komt, enzovoort. Het zou veel gemakkelijker zijn als je je alleen op het kind kon richten.'

Welke rol speelt pedofilie in je leven? In hoeverre bepaalt het je leven?

Kees: 'Op dit moment bepaalt het mijn hele doen en laten, in zoverre dat ik fotoboeken heb gekocht. Ik kijk TV-programma's waar veel jeugd in voorkomt, bijvoorbeeld bij de VPRO op zondagochtend. Als ik op vakantie ben, dan zit ik op een strand waar het helemaal boordevol met zonnende kinderen is. En zo is het ook met de buurt waar ik later zal gaan wonen. Daar moeten veel kinderen wonen.' 'Op dit moment leef ik in een droomwereld. Ik leef met plaatjes, TV-programma's en dromen over allerlei contacten die in werkelijkheid niet zullen plaatsvinden. Ik moet er nu naar toe werken dat ik wat praktischer ga nadenken over mijn nabije toekomst. Want als ik in deze droomwereld blijf, wordt het alleen maar moeilijker om echt kennis te maken met vriendjes. Als je je pedofiele aard niet kan uiten, dan ga je naar illegale dingen grijpen en dat wil ik niet.'

belangrijk. Zegt Sandfort: een veel belangrijker criterium is hoe die volwassene met dat kind omgaat. Laat hij het kind de ruimte om de dingen te doen die het zelf wil, of om nee te zeggen op bepaalde voorstellen. Het zelfs de vrijheid laat, hoe pijnlijk ook, om een eind aan de relatie te maken.

Zelf heeft hij onderzoek gedaan naar de gevolgen van seksuele contacten die jongeren hadden met volwassenen of leeftijdsgenoten. Anders dan andere onderzoekers hield hij daarbij rekening met het onderscheid tussen contacten op vrijwillige en op onvrijwillige basis. Conclusie was dat onvrijwillig seksueel contact nadelige gevolgen heeft en vrijwillig contact niet. Kunst, zal u zeggen, maar

toch een hele revelatie. De meeste onderzoeken vertrokken vanuit de hulpverlening en hadden als konklusie of gingen er zelfs van uit dat dergelijke relaties alleen maar negatieve gevolgen (kunnen) hebben. Waardoor een compleet vertekend beeld is ontstaan. Met het pijnlijke gevolg dat ook in wetenschappelijke middens pedoseksualiteit op weinig begrip kan rekenen.

Hoe ziet pedofilie eruit?

In het volgende hoofdstuk van zijn voordracht behandelde Theo Sandfort kort het thema van de

Ergens ver in mijn achterhoofd heb ik een piepklein lijstje met daarop namen van mensen die ik ooit zou willen interviewen. Edward Brongersma is daarop de onbetwistbare nummer één en Theo Sandfort, een Nederlands psycholoog die enkele onderzoeken heeft gedaan rond seks tussen jongeren en volwassenen, figureert er ook op. Eind november was Sandfort in Antwerpen voor een voordracht over pedoseksualiteit. Tot mijn grote ontgoocheling kon ik echter die avond onmogelijk daar zijn. Gelukkig was er een brave ziel zo goed om me ongevraagd twee kassettes te bezorgen met daarop de spreekbeurt en de vragen die men nadien uit de zaal stelde. En als ik mijn ogen dicht doe ben ik er toch nog geweest.

Ik heb me, gespreid over enkele avonden, rustig op mijn eigen tempo (een luxe die je je als toehoorder helaas niet kan permitteren) vermaakt met het beluisteren van die voordracht. Het is leuk het ook eens van een ander te horen, dacht ik nadien. De argumenten ter verdediging van pedoseksualiteit zijn immers beperkt in aantal. En zoals ik vorig nummer al uitlegde, na een tijdje kreeg ik het gevoel in herhaling te vallen. Sandfort heeft niet zo heel veel nieuwe dingen gezegd, wel zei hij ze op een andere manier en met een andere invalshoek. Ook heeft hij enkele zaken gezegd die als ik ze hoorde vanzelfsprekend klonken, maar zelf was ik er niet opgekomen.

Eén misverstand werd evenwel al spoedig de wereld uitgeholpen: Sandfort is zelf geen pedo, wel homo. Weer een illusie minder en ook een bewijs van mijn eigen kortzichtig denken: ik nam voetspoets aan dat iemand die een onderzoek opzette naar seksuele relaties tussen mannen en jongens, zelf ook wel boter op zijn hoofd zou hebben. Nu ja, het pleit voor hem, vind ik. En men kan hem tenminste geen eigenbelang verwijten.

Tweede vaststelling was dat je hoort dat Sandfort een wetenschapper is. Van hem moet je geen statements verwachten, wel hopen nuanceringen. Wat in deze materie niet zonder belang is, omdat juist het grote probleem is dat er over sex tussen volwassenen en jongeren nauwelijks genuanceerd wordt gedacht.

Nog even vooraf: wat hieronder volgt is geen letterlijke samenvatting van wat Sandfort precies heeft gezegd, maar een eigenzinnige synthese van wat ik noteerde uit zijn relaas en mijn eigen opvattingen. De enkele keer dat we een klein beetje verschillen van opinie of andere nuances leggen, vermeld ik het. Maar dit is geen tekst van Sandfort.

avond: pedofilie. Kort, want men weet er eigenlijk niet zo heel veel over, omdat er maar weinig onderzoek naar is gebeurd. Wat men nu weet is vooral anekdotisch van aard en betreft vooral verhoudingen tussen mannen en jongens. Dank zij de lesbische beweging zijn er echter de laatste jaren ook moer verhalen bekend van meisjes die relaties hebben of hadden met vrouwen. Het belangrijkste aan het verzamelen van dergelijk materiaal is dat ze "nieuwe" pedo's kan bevrijden van hun gevoel alleen te staan op de wereld met hun gevoelens.

Toch zou het onderzoeken van pedoseksualiteit en de relaties tussen kinderen en volwassenen een belangrijke bijdrage kunnen leveren in het onderzoek naar de seksualiteit van kinderen. Immers, de theorie van Freud daaromrent blijft inmiddels achterhaald, maar er is ook niets voor in de plaats gekomen. Wat je al wel kan stellen is dat "de pedofiel" niet bestaat en dat er zoveel bevingsvormen bestaan als er pedo's zijn. Ook de jongeren zelf die een relatie hebben met een pedo, hebben elk hun eigen motief daarvoor. Opvallend is evenwel dat ze zich praktisch allemaal, tenminste degenen die Sandfort sprak voor zijn studie, bewust hun relatie verborgen houden voor de buitenwereld, ook voor hun ouders. Ze doen dat omdat ze zich maar al te goed bewust zijn van de mogelijke gevolgen en van de negatieve visie van de samenleving over die relaties. Dit heeft wel als nadeel dat ze ook met nauwelijks iemand kunnen spreken over die toch ingrijpende verandering in hun leven, tenzij dan met andere kinderen die in hetzelfde milieu zitten.

Wat is pedoseksualiteit?

Een verrassende vraag om je discours mee te beginnen, wanneer je er zeker van kan zijn dat driekwart van je publiek uit pedo's bestaat. Maar ook geen onnutte vraag. Zijn definitie was ongeveer als volgt: we spreken over pedofilie wanneer het gaat om een relatie tussen 2 mensen waarbij de ene volwassene en de andere jong is en in die relatie gevoelens meespelen van aantrekkings, ook in seksueel opzicht. "Jezus!" hoor ik half-Vlaanderen denken, "daar was ik zelf ook wel opgekomen." Nochtans wijst Sandfort terecht op de problemen van zo'n definitie.

Vraag 1: wat is een kind? Meestal denkt men dan spontaan aan een klas uit de lagere school, maar voor de wetgever bijvoorbeeld ben je kind tot je 16.

Tenminste als de wetgever in de Lage Landen woont, want elders heersen er andere wetten. Toch denk ik dat iedereen wel doorheeft dat iemand van 15-16 jaar in staat is tot een verantwoorde seksuele relatie, zelfs met iemand die ouder is. (Met piepklein, bang, beverig stemmetje: "Ja toch?"). Het begrip "kind" wordt anders ingevuld naargelang de omstandigheden: een psychiater of een wetgever, een Amerikaan of een Europeaan verstaan er allen iets anders onder.

Ook de seksuele kant van een pedofiele relatie is niet altijd evident. Er zijn net zo goed pedo's die het veel belangrijker vinden een rol te spelen bij het opgroeien van het kind, het samen dingen doen dat de seksuele kant daaraan ondergeschikt is of althans minder aanwezig. Vele pedo's zitten dan ook in opvoedende beroepen, en doen daar vaak uitstekend werk.

Rest natuurlijk nog de vraag naar de oorzaken van die gevoelens en voorkeur. Daarrond bestaan, net zoals bij homoseksualiteit, tal van theorieën - alle getoetst aan de feiten en weer weerlegd. De vraag is eigenlijk ook niet echt terzake, hooguit boeiend. Al vind ik dat het stellen van die vraag al te vaak een zoeken naar genezing inhoudt, en in die zin ook gevaarlijk is. Als men pedo's en homo's al bij voorbaat als te genezen zieken ziet, zal men niet vlug geneigd zijn om hen volledig bestaansrecht te gunnen. Trouwens, men heeft al op vele manieren geprobeerd mensen van hun voorkeur te genezen, electroshocktherapie en chemische castratie zijn daarvan waarschijnlijk de pijnlijkste

voorbeelden, en geen van al die kuren bleek afdoend. Laat ons het dus maar vergeten en ons verzoenen met de realiteit.

Niet elk seksueel contact tussen een volwassene en een kind hoort onder de noemer pedofilie thuis. Sandfort gaf daar als voorbeeld incest, waar ik niet zo gelukkig mee was en zelfs ongebruikelijk genuanceerd, al trok hij dat wel recht. Nochtans is wat men meestal onder die term verstaat, een vader die zich bij gebrek aan een volwassen partner vergriipt aan het dichtstbijzijnde slachtoffer: zijn eigen dochter, een goed voorbeeld van een seksuele maar niet pedoseksuele verhouding tussen jongere en oudere. En een schoolvoorbeeld van een verkrachting, en willen we het in de toekomst ook zo noemen a.u.b.? Het vermijdt misverstanden als men zaken juist benoemt.

Seksueel misbruik van een kind gebeurt meestal omdat men de afwijzing door een kind minder bedreigend vindt. Is vaak ook het gevolg van drankmisbruik omdat drank nogal eens helpt om bepaalde grenzen te kunnen overschrijden. Wel huivert Sandfort ervoor om over zulke situaties morele oordelen als goed of kwaad uit te spreken. Voor men iemand veroordeelt, moet men de omstandigheden waarbinnen men tot bepaald gedrag overgaat in beschouwing nemen. Al heerst de laatste tijd het standpunt dat men misbruik van kinderen niet streng genoeg kan bestraffen. Vreemd, nadat men jarenlang de ganse thematiek heeft doodgezwegen.

Pedoseksualiteit en seksueel misbruik

Al te vaak gebruikt men die 2 begrippen als synoniemen. En al kan men soms een overlappen niet uitsluiten, toch moet men inzien dat er verschil bestaat. Het onderscheid tussen elke seksuele daad tussen een kind en een volwassene als misbruik bestempelen en slechts die gevallen over houden waar een volwassene misbruik maakt van een kind, is van erg groot belang.

Men vindt een relatie tussen een pedo en een kind verwerpelijk, omdat men zich niet kan indenken dat het kind met zoiets kan instemmen. Ineens is die instemming van het kind een belangrijk criterium, terwijl nochtans in andere relaties tussen volwassenen en kinderen de instemming van het kind niet zo belangrijk is. Weinig ouders stellen zich bij de opvoeding van hun telg de vraag of die wel instemt met al wat ze haar of hem opsolferen. Ook leraars en opvoeders hebben weinig last van die vraag. Maar als er een pedo ten tonele verschijnt die een relatie wil met dat kind is het plots

opbergen gaan verdwijnen. Dat er niet langer homo's, hetero's en pedo's bestaan, maar dat er relaties komen gebaseerd op een respect voor de ander, ongeacht zijn/haar leeftijd en sekse. Een droom die ik nogal graag koester, omdat volgens mij het onderverdelen van mensen in strenge categorieën meer schaadt dan baat. Theo Sandfort twijfelt echter aan de realiteitszin van deze fantasie omdat hij bij zichzelf een nogal duidelijke voorkeur constateert en denkt dat er dus altijd wel hokjes zullen blijven bestaan. De ene fantasie sluit de andere natuurlijk niet uit, maar we kunnen enkel afwachten hoe het uitdraait. Voor morgen zal het alvast nog niet zijn.

Al bij al een boeiende voordracht. Treurig is het

natuurlijk wet dat het de zoveelste preek voor eigen kerk was. De overtuigden zaten in de zaal, de tegenstanders thuis met hun kroost voor de buis naar "Wedden dat" te kijken. En aangezien er van de verzwakte pedobeweging momenteel weinig weerwerk valt te verwachten zal het nog geruime tijd duren eer er van enige tolerantie voor relaties tussen kinderen en volwassenen sprake is. Reden te meer om te blijven betrouwen dat er binnen het kader van de Roze 90 niets gebeurt rond pedoseksualiteit. Ze hadden die ricm onder het hart best kunnen gebruiken.

S. Laenen

DE JANET
STANDPUNT

De toekomst

Dromen kan nooit kwaad, en zeker in deze tijden waarin pedofilie bijna weer net zo erg verdrukt wordt als in de jaren '50. De tolerantie die in de zestiger en zeventiger jaren bestond, is door de ganse problematiek van het seksueel misbruik van kinderen, vooral binnen het gezin, sterk verminderd. Het is een verdienste van de feministische beweging dat het taboe rond die verkrachtingen terecht verbroken werd. Maar het is minstens zo jammer dat men meteen het bestaan van mogelijke positieve relaties tussen volwassenen en kinderen is gaan ontkennen en de tolerantie die tegenover pedoseksualiteit langzaam aan het groeien was, overboord werd gegooid.

Een mogelijke toekomst zou erin kunnen bestaan dat langzamerhand de hokjes waarin we nu mensen

DE JANET
STANDPUNT

Ex-directeur van Helderingsstichting moet betalen

Van onze correspondent

ARNHEM — De ex-directeur van de Helderingsstichting, de 56-jarige Theo F., moet aan vijf ex-pupillen ieder drieduizend gulden betalen, als voorschot op een schadevergoeding.

De vrouwen zouden jarenlang seksueel misbruikt zijn door de ex-directeur. Het vonnis van het Hof is gelijk aan het vonnis van de rechtbank. Omdat de ex-directeur het niet eens was met het vonnis van de rechtbank, ging hij in beroep. Daarop eisten de ex-pupillen ieder vijfduizend gulden schadevergoeding. Deze eis is door het Hof verworpen. Theo F. had bij de behandeling van

zijn zaak te kennen gegeven, dat hij onmogelijk schadevergoeding kan betalen, omdat hij van een wao-uitkering rond moet komen. Ook moet hij zijn vrouw alimentatie betalen.

In tegenstelling tot de rechtbank bepaalde het hof dat de ex-pupillen geen bankgarantie hoeven af te geven ten aanzien van het door F. te betalen voorschot. Zo'n garantie vormt de zekerheid dat F. het geld terug kan vorderen als hij in een bodemprocedure niet zou worden veroordeeld.

Vrijdag doet de rechtbank in Arnhem uitspraak in het kort geding dat een ex-patiënte tegen Theo F. heeft aangespannen. Zij eist schadevergoeding omdat ze een kind van F. kreeg.

Misbruikte ex-bewoonster inrichting van bed gelicht

Van onze verslaggever VK 17
AMSTERDAM — „Volledige lamgeslagen” was Annie Bijnoord nadat ze in de nacht van dinsdag op woensdag door de politie van haar bed was gelicht. „In de Helderings Stichting werden we in de isoleercel gedumpt om ons monddood te maken. Ik had niet verwacht dat me dit nu weer kon overkomen.”

Twee dagen heeft ze nodig gehad om bij te komen. Vrijdag deed ze haar verhaal. Annie Bijnoord (een pseudoniem) is een van de slachtoffers van ex-directeur F. van de Helderings Stichting in Zetten, een tehuis voor moeilijk opvoedbare meisjes. F. wordt verdacht van seksueel misbruik van bewoonsters van zijn inrichting. Zijn zaak komt 16 mei voor de rechter.

Op 8 februari protesteerde Bijnoord met anderen in Nijmegen tegen het uitsstel van de rechtszaak. Zij vermoedt dat het bestuur van de Stichting zijn, zoals ze zegt, „nauwe connecties” met justitie en politie gebruikt om de berechting van F. te traineren. Haar beschuldigingen werden vorige maand breed uitgemeten in een landelijke krant. Tijdens het protest voor het huis van F. „kraakte” Bijnoord de brievenbus en opende een enveloppe met bankafschriften van de ex-directeur.

Die korte actie in Nijmegen had vijf weken later onverwachte gevolgen. Dinsdagnacht om kwart voor één werd Annie Bijnoord, een alleenstaande moeder met kind, in haar Maastrichtse woning uit bed gebeld. De politie: of ze mee wilde gaan naar het bureau, om vandaar met de auto te worden overgebracht naar Nijmegen.

Het ging om een zaak met openlijke geweldpleging. Bijnoord moest naar Nijmegen om een verklaring af te leggen over haar gedrag bij de woning van F. Bijnoord: „De politie heeft me correct behandeld, maar wel volgens de regels. Dus fouilleren en de cel in. Ik heb ze verteld over mijn ervaringen in Zetten en mijn angst om vastgezet te worden. Maar dat hielp niet.”

In de cel in Maastricht ging ze volledig „over de rooie”. Bijnoord: „Ik kon

het niet geloven dat dit werkelijk gebeurde.” Om kwart voor vijf werd de arrestante in een politiewagen gezet en naar Nijmegen gereden. Daar wachtte opnieuw de cel. Na een verklaring kon ze om elf uur uitgeput vertrekken.

„Puur treiteren”, noemt Annie Bijnoord het optreden van de politie. Ze vermoedt dat justitie en politie haar het zwijgen willen opleggen. De beschuldigingen aan het adres van politie en justitie werden haar in Nijmegen niet in dank afgenomen.

Bijnoord: „De pers mocht geen lucht krijgen van de politie-actie. Daarom moest het snel en 's nachts. Het is absurd iemand om een futiliteit als het kraken van een brievenbus zo te behandelen.”

Volgens een woordvoerder van de politie in Nijmegen is het normaal dat iemand thuis wordt opgehaald voor het afleggen van een verklaring. Bijnoord had, aldus de politie, geweigerd zelf naar Nijmegen te komen. Het nachtelijke tijdstip van optreden is bepaald door de collega's van het Maastrichtse korps.

Annie Bijnoord erkent niets te hebben gevoeld voor een vrijwillige gang naar Nijmegen. Maar overleg tussen haar advocaat en officier van justitie Leeman in Arnhem had volgens haar een bevredigende oplossing opgeleverd. Er was geen haast bij de verklaring. Ze hoefde zich geen zorgen te maken. Te zijner tijd zou ze nog van de justitie horen, aldus Bijnoord.

Leeman was gisteren niet bereikbaar voor commentaar. Volgens de politie van Nijmegen was er geen sprake van een overeenkomst met de officier van justitie. „Voor we in actie kwamen, hebben we Leeman gebeld of er afspraken bestonden. Dat was niet het geval”, aldus de politiewoordvoerder.

Hij benadrukt dat openbare geweldpleging „een ernstig feit” is dat de handwijze van de politie rechtvaardigt. Annie Bijnoord heeft er geen woorden voor. Ze houdt het op „complete waanzin”.

Algemeen Dagblad 7.3.90

Directeur Zetten moet immateriële schade vergoeden

Door een onzer redacteurs NRC

ROTTERDAM, 9 maart — De president van de Arnhemse arrondissementrechtbank, mr. L.R. van der Weij, heeft de voormalige directeur H.O.T.F. van het orthopedagogisch en jeugdpsychiatrisch centrum de Helderingsstichting in Zetten vanochtend in een kort geding veroordeeld tot het betalen van een immateriële schadevergoeding van drieduizend gulden. Het geding was aangespannen door een ex-patiënte, die in 1985 onder behandeling bij de de psychotherapeut was gekomen en met wie zij tussen 1987 en 1989 een seksuele relatie onderhield. Uit deze relatie werd eind 1989 een kind geboren. De patiënte eiste 20.000 gulden van de psychotherapeut als voorschot op geleden materiële en immateriële schade, die zij op 200.000 gulden begrootte. De president van de rechtbank stelde dat het aangaan of onderhouden van seksueel contact door een therapeut met een patiënt onrechtmatig is — ook wanneer de patiënt een dergelijke relatie zoekt of toelaat.

Ex-baas Helderingsstichting moet oud-pupillen betalen

ARNHEM (ANP) — Het hoger beroep dat de ex-directeur van de Zettense Helderingsstichting dr. H. F. had ingesteld tegen het vonnis in het door vijf ex-pupillen aangespannen kort geding, is op niets uitgelopen. Het Arnhemse gerechtshof veroordeelde dinsdag de ex-directeur tot het betalen van drieduizend gulden per persoon als voorschot op een eventueel in een bodemprocedure nog vast te stellen schadevergoeding.

Het hof bekrachtigde hiermee het vonnis. Of zo'n bodemprocedure wordt aangespannen staat nog niet vast. F. wordt ervan verdacht dat hij tijdens zijn directeurschap meisjes uit de instellingen voor moeilijk opvoedbare kinderen seksueel heeft misbruikt. De strafzaak moet nog worden behandeld.

Ex-pupillen hadden in het hoger beroep bij het hof ieder vijfduizend gulden schadevergoeding geëist. Die eis werd door de president van het hof afgewezen. Wel werd de ex-directeur veroordeeld tot het betalen van de proceskosten, ruim twaalfduizend gulden.

Ex-psychoater moet opvoeding onwettig kind patiënte betalen

ARNHEM (ANP) — De ex-directeur van de Helderingsstichting in Zetten, ex-psychoater H. F. uit Ubbergen, moet drieduizend gulden betalen als bijdrage in de opvoeding van een kind dat hij twee jaar geleden bij een toen 26-jarige patiënte heeft verwekt. De ex-patiënte had twintigduizend gulden geëist.

Dat heeft de Arnhemse rechtbank-president mr. L. van der Wey vrijdag bepaald in het kort geding dat de ex-patiënte van F. had aangespannen.

De raadsman van F. betoogde tijdens het kort geding dat de ex-directeur totaal berooid is sinds publicaties over zijn seksueel wangedrag. Hij zou ook geen smartegeld kunnen betalen aan vijf ex-pupillen, waartoe hij eerder door het hof werd veroordeeld.

De strafzaak tegen de ex-directeur dient op 16 mei voor de rechtbank in Arnhem. Dan komen 21 aanklachten van ex-pupillen uit de Zettense inrichting tegen F. aan bod.

Ex-directeur Zetten uit zijn ambt gezet

ARNHEM, 16 maart — De ex-directeur van de Zettense Helderingsstichting, H.O.T. F., is woensdag door het medisch tuchtcollege te Eindhoven uit zijn ambt gezet. Het college heeft F. de bevoegdheid om als arts op te treden ontnomen omdat F. het vertrouwen in de medische stand heeft ondermijnd. De moeder van een ex-patiënte diende in 1989 een klacht in bij het medisch tuchtcollege wegens het verwekken van een kind bij haar dochter door F., die het college indertijd te kennen gaf dat hij een lichaamsgerichte therapie op de patiënte toepaste en dat in de loop der tijd de therapeutische relatie was overgegaan in een persoonlijke relatie.

28 MAART 1990.
 ← DE MORGEN →

Sociaal. Onthullingen over heilige pater

SEXSCHANDAAL BEDREIGT HULP AAN DAKLOZE TIENERS IN VS

(New York. Van onze medewerker)

Het lot van Covenant House, de liefdadigheidsinstelling die bijna alle hulp aan dakloze tieners in de VS organiseert, hangt aan een zijden draadje. Een sekschandaal heeft de reputatie van de organisatie in die mate besmeurd dat haar voortbestaan in gevaar is.

Het verdwijnen van Covenant House zou een ramp zijn, jammeren de experts. Velen van hen hebben kritiek op de werking van Covenant House maar stellen dat er op dit ogenblik geen alternatieven zijn. Zeker wat de opvang van oudere kinderen betreft, is Covenant "the only game in town". Elke avond kan men vrijwilligers van Covenant House aan het werk zien

aan de pieren langs de Hudson-rivier in Manhattan, waar ze aan minderjarige meisjes en jongens die in de schaduw van vervallen pakhuizen wachten op klanten, sandwiches en warme chocolademelk geven en desgewenst advies en een adres voor de nacht. In Times Square, de beruchte uitgangsbuurt in het hart van New York, is het onthaalcentrum van Covenant House nog steeds dag en nacht open voor jonge zwervers die medische of psychologische hulp zoeken of enkel een veilige plaats om te slapen.

Het aantal dakloze tieners in de VS wordt op ruim 1 miljoen geschat. Velen zijn "runaways" (van huis weggelopen) maar een nog groter aantal zijn "throwaways"-wegwerpkinderen, die door ouders of voogden in de steek zijn gelaten. Door de groeiende armoede in de binnensteden, blijft hun aantal stijgen. De regering besteedt jaarlijks ongeveer een miljard BF aan diverse hulpprogramma's voor dakloze tieners, wat volgens de experts veel te weinig is. Covenant House geeft bijna drie keer zo veel uit. De organisatie heeft zeventien grote onthaalcentra voor tieners en verscheidene speciale programma's voor hulp aan tieners met Aids, voor jonge drugverslaafden. Tot hiertoe werden meer dan

200.000 jongeren door Covenant geholpen.

De organisatie kende een spektakulaire groei. Tijdens de laatste vier jaar stegen haar inkomsten met driehonderd procent. Ze heeft nu al 3400 staffleden op haar loonlijst en had tot voor kort plannen voor nieuwe onthaalcentra in Canada en Latijns Amerika.

Iedereen is het er over eens dat dit succes bijna uitsluitend te danken is aan een man: pater Bruce Ritter. Deze 63-jarige Franciscaan is een legendarische figuur in de VS. In de pers werd hij soms beschreven als "de heilige man van Times Square". In 1968 liet hij een comfortabele positie als professor in de steek om tussen de armen te gaan leven in de vervallen "Lower East Side". Op een koude winteravond, zo gaat het verhaal, klopten dakloze kinderen aan zijn deur en vroegen onderdak. En zo werd "Covenant House" geboren... Dat de groep zo snel groeide was te danken aan pater Ritters talent voor geld inzamelen. Hij deed dat met toespraken en brieven waarin hij in pakkende bewoordingen vertelde over "zijn" kinderen. Ritter specialiseerde zich in verhalen over seksueel misbruik die het meest indruk maakten op zijn geldschieters, ook al werd

hem verweten dat hij het probleem veel groter deed lijken dan het in werkelijkheid was.

Dat kon hem niet afremmen. Hij leek soms geobsedeerd door de strijd tegen seksueel misbruik van kinderen en voerde campagne tegen pornografie. Op verzoek van president Reagan, die Ritter in een tv-toespraak een voorbeeld voor iedereen had genoemd, zetelde hij in een regeringskommissie over pornografie die strenge maatregelen voorstelde. Maar nu noemt niemand hem nog een "heilige man". In december zorgde een jongeman voor opschudding met de beschuldiging dat Ritter zelf seksueel misbruik maakte van kinderen. De pater had hem verleid, zo beweerde hij, en had hem daarna met een gratis appartement, dure kleren en geschenken betaald voor seksuele diensten. De pater ontkennde bij hoog en laag maar het bleek dat Covenant de jongeman op illegale wijze nieuwe identiteitspapieren had bezorgd en dat Ritter er persoonlijk voor gezorgd had dat de jongen een beurs kreeg om naar een universiteit te gaan - hoewel hij geen middelbare school-diploma had. Ritter probeerde nog de storm te laten overwaaien. Maar dan daagden andere mannen op die ook beweerden dat Ritter zijn

machtspositie misbruikt had om hen in zijn bed te krijgen. Eén van hen was 13, een andere 14 toen Ritter hen "verleid" had. Hun verhalen waren zo concreet en precies dat Ritters ontkenningen steeds holler begonnen te klinken.

In februari moest hij tenslotte ontslag nemen. Maar daarmee waren Covenants' problemen nog niet van de baan. Nieuwe onthullingen volgden: Ritter en andere leden van Covenants' raad van beheer bleken naar hartelust geld te hebben genomen van Covenant om zichzelf en familieleden goedkope leningen te geven.

In Covenant House heerst nu een crisissfeer. De topfiguren zijn ontslagen, de kardinaal van New York heeft het beheer overgenomen. Maar volgens de New York Times is het "misschien al te laat om Covenant nog te redden". De liefdadigheidsbijdragen zijn als een baksteen gezakt. En zonder die bijdragen kan Covenant niet overleven. In de komende weken moet blijken of Covenants reputatie nog kan hersteld worden. Als dat niet het geval is, zullen wellicht nog meer jonge zwervers in de VS aan hun lot worden overgelaten.

Tom Ronse

Youth-shelter priest relieved of duties as sex allegations surface

Seattle Post-Intelligencer, Wednesday, February 7, 1990.
 The Associated Press

NEW YORK — The founding priest of Covenant House was directed by his order to take leave of his duties yesterday while it investigates the allegations of sexual misconduct brought against him by three men, including a Seattle resident.

Earlier in the day, the Rev. Bruce Ritter issued a statement saying he had elected to take several weeks off from running the shelter program for runaways so he could recuperate from stress.

But Ritter's order of Roman Catholic priests, the Franciscans, said it had instructed him to relinquish his duties until its investigation was done.

The New York Times yesterday reported the Franciscan's investigation of charges by a former Covenant House client that the 62-year-old Ritter had a sexual relationship with him in 1973, when he was 14. Ritter, a campaigner against the sexual exploitation of youth, characterized such charges as "garbage," telling the Times he "never, never" had sexual relations with any youth in Covenant House.

The Manhattan district attorney's office is investigating Covenant House's use of funds.

A former male prostitute, Kevin Kite, 26, in

Ritter

former Covenant House clients appear to predate the December disclosure.

On Jan. 24, the Village Voice reported that John Melican, now of Seattle, charged in an unpublished interview in 1986 that he had a 13-year sexual relationship with Ritter. Melican repeated the charges to the Times, saying the relationship began when he was 13.

The Times reported that the third man, Darryl Bassile, 31, now of Ithaca, charged that he had sexual relations with Ritter in 1973.

December in the New York Post alleged that he had an eight-month sexual relationship with Ritter beginning a year ago. He said Ritter gave him money, housing and gifts in exchange for sex. Ritter has denied the charges, and Kite's father described his son as a chronic liar.

At a Dec. 14 news conference, Ritter warned that "copycats" might make charges similar to Kite's. But the newly public accusations from two more former

Editorial: Where's the Problem

NANDELA BELLEFON

For the straight press, much of which remained committed to a whitewash of Father Bruce Ritter even in the face of multiple independent allegations, the priest's forced departure from Covenant House seemed to mark the end of the story. And even with between four and seven men claiming they'd had sexual relations with the founder of the \$90-million a year organization offering shelter to homeless teens, the Franciscan was treated with compassion the mass media rarely extends to boy lovers. Once it became impossible to credibly defend Ritter, the message shifted to reassuring the public that with his departure, Covenant House would resume its important work.

In short, the media reported, Ritter -- regrettably -- was the problem with Covenant House. We as boy lovers know differently. Covenant House, which refuses to provide information on safe sex, birth control and abortion to its clients -- was the problem with Bruce Ritter.

We recognize in Ritter a boy-lover who let society -- and the Catholic Church in particular -- shame him for his love for boys, and then exploit that love. There is much that is good about Covenant House: the agency is a place of last resort for many youth, and it provides food and shelter for thousands who would otherwise be hungry and cold. All that, stems from Bruce Ritter's impulse to love boys, an impulse the Church was happy to put into service, to publicize and to praise.

But many boy-lovers have recognized for years in Ritter's caring for youth, and his particular expression of it, a man whose affection for teenagers is rooted in a healthy dose of sexual desire. But the Church condemns such desire; and Ritter, at least publicly, shared that condemnation. Was it his secret realization that he was a liar and a fraud that made Ritter such a critic of other boy-lovers, such a proponent of homophobia, such an enemy of sexual pleasure?

If you read the accounts of Kevin Kite and John Melican, two men who claimed sexual relationships with Ritter, it seems the genuine affection the man felt for boys had to be bled out of the act before the priest --mechanically, joylessly -- silently sucked off the youths he picked as sexual partners.

It's tempting for boy-lovers to gloat over Ritter's fall from grace; the cleric certainly passed up no chance to roast us while he was riding high -- and, apparently, finding sex partners among his favorite Covenant House clients. But it's more important for us to take the opportunity to point out that hypocrisy and intolerance over the issue of boy-love destroyed a man who, it seems certain, started out many years ago to use his love for boys to save some of them from very scary lives. And to point out further that cynical forces in our culture twisted that love to make a self-hating man their representative in a sex-hating attack on young people that masquerades as a crusade for their salvation.

Friday, February 9, 1990
The Seattle Times

a priest

A life in ruins and molestation allegations against

At a table near the bar, a nervous John Melican sat rubbing his bleary eyes. "I haven't slept for five days. Every reporter in America's chasing me. I don't have a home. I'm broke. I feel like a truck hit me."

Melican, 33, wagged his head. "I wish I was dead, man." He quietly moved to New Orleans, then Seattle, trying to distance himself from a life of booze, jails and illegal sex. But last week when he took a telephone call, the past came rushing back. The caller was a New York reporter who wanted to know whether Melican had ever had sex with a priest.

Yes, John Melican, a former altar boy, said. More than once. With that, his planet tipped. Melican became one of now four former residents of a New York shelter for runaway youths to accuse the shelter's founder, the Rev. Bruce Ritter, of having engaged in sexual relationships with

Ritter, 62, who bitterly denies

RICK ANDERSON
Times staff columnist

the charges, this week was ordered by Franciscan leaders to take a leave of absence from his \$87 million international shelter program.

The leave was the order's first move against Ritter since the allegations began surfacing two months ago.

And as the church and the Manhattan district attorney's office opened inquiries, John Melican slipped away from the head-

lines and into the Seattle night. "There I was, named in The New York Times, Village Voice, the Seattle papers, everywhere — they were talking about me on CNN," Melican said. "I was going crazy. I had to get out of the little place I was living in."

Wearing a New Orleans Saints jacket and cap, two shirts and two sweaters, unshaved, hands shaking, Melican hunched over a cup of coffee in a downtown Seattle bar.

"I was a teen-ager. I was cold and hungry. That's how it began in New York," Melican said. "(The shelter) was a place to stay. Sex was your rent, man."

"We continued after I moved out. Fourteen years altogether. I guess in the later years, I was doing it in part because it was a kick. You know, having sex with someone who was on the Meese Commission?" Ritter was a member of the commission on pornography.

Melican said he took to the streets last Friday after the brief telephone interview and when his

name began showing up in print.

"The worst part is that my mother, on Long Island, is hearing this spread over the place. She'll never talk to me again. And I was finally getting my life together."

As life goes, it wasn't pretty. Runaway, street kid, prostitute and alcoholic in New York and other cities. He also worked as a stand-up comic and cab driver. At one time, he says, he was married to a transsexual.

"She loved me and cared for me. Then I took her home to mom. Well ..."

After he arrived in Seattle from New Orleans three years ago, Melican settled into a relationship with a woman, took an apartment house custodial job, and recently reunited with his mother and sister.

He was putting the past out of its misery, Melican said, although he hadn't given up prostitution altogether.

"It's what you do when you need money," said Melican, who describes himself as bisexual. "I

don't go out and rob people or burglarize homes or sell drugs. I sell the one thing I've got to sell."

Such sexual relationships with men began in 1972, at age 16, when he met Ritter, Melican claims.

He came to the shelter "freaked out," he said, after running away from his middle-class home on Long Island when his parents divorced.

"At first, I didn't think of it as sex," he said. "I thought of it as affection."

Melican said the relationship continued intermittently until 1986.

A spokesman for Covenant House, the nation's largest runaway-shelter operation, yesterday said there would be no further comment on the charges while the church inquiry is being conducted.

"The denials have been made, and they stand," said the spokesman.

Ritter earlier this week told reporters:

"I have no way of proving my

innocence. My accusers cannot establish my guilt. I devoutly hope the inquiries under way will bring an end to this incredibly painful chapter in my life."

Melican says he has not yet been contacted by the church inquiry board — but then he hasn't exactly been available for phone calls.

However, the Manhattan district attorney's office has talked to him.

And assistant district attorney Dan Castleman told Melican yesterday that the office has heard from dozens of people alleging sexual involvement with Ritter. However, Castleman told Melican, none of the callers is still a minor nor is any of them younger than 23 — which would allow prosecution under the five-year statute of limitations.

Melican admits that his dilemma today is in part his own doing. It began in 1986, when he agreed to an interview with Philip Nobile,

Would I be here, like this, if I hadn't been molested?

ANDERSON

continued from B 1

writer from Penthouse magazine. The topic was Ritter.

For a fee, Melican said he was willing to tell all about the alleged long-running sex affair with the aging priest.

Penthouse apparently be-

lieved Melican's story: He passed a polygraph test. But it held off because Melican stood alone in making the allegations.

The story did break, finally, in December when The New York Post reported the allegations of another former Covenant House resident and prostitute, Kevin Lee Kite, also known as Tim Warner.

He, as did Melican and two other former residents who would later come forward,

claimed to have had sexual liaisons with the priest.

Kite's father, however, was flown in by Ritter to announce that his son had a "history of lying" and a "personality disorder."

The story then lingered until last week when the ex-Penthouse writer, Nobile, broke Melican's story in The Village Voice.

Looking at the storm that has swirled around the story, Melican

observed:

"Monday's my 34th birthday. Working the streets, I've been stabbed, shot — I have a .38 slug inside me still. I've lost all my teeth."

"Would I be here, like this, if I hadn't been molested when I was 16? You tell me."

■ Rick Anderson's column appears Monday, Wednesday and Friday in the Northwest section of The Times.

Engels gedragsreglement voor kranten van kracht

Deze week is de eerste praktijkcode voor journalisten in Engeland van kracht geworden. Het gaat om een document van zestien punten. Het is opgesteld na twee maanden overleg tussen de Press Council (Engelse persraad), krantenorganisaties en een aantal instanties, zoals de Commissie voor Gelijke Rechten en de Campagne voor Homoseksuele Hervorming. De code is nog niet volledig. In een begeleidend schrijven zegt de Press Council dat de punten over misdaad en discriminatie op grond van sekse en godsdienst mogelijk nog nader zullen worden aangepast.

Het stuk van de Press Council is uitgebreider dan de gezamenlijke verklaring van hoofdredacteuren van landelijke Engelse kranten uit november vorig jaar. Die verklaring werd toen uitgegeven omdat onder publiek en parlementsleden toenemende onrust werd waargenomen over de methoden die de pers hanteerde.

De code zegt onder meer: ● Kranten mogen niet moedwillig of gemakzuchtig onjuistheden medelen die zijn bedoeld om het publiek te misleiden. Onjuistheden behoren ogenblikkelijk te worden gerectificeerd. En er moeten excuses komen waar dat past. ● Kranten moeten in het alge-

meen het recht op weerwoord toestaan. Over het privé-leven van individuen mag slechts worden geschreven wanneer die individuen dat toestaan, tenzij het algemeen belang publikatie vereist.

● Kranten mogen partijdig zijn, maar ze moeten zorgvuldig scheiding aanbrengen tussen nieuws en commentaar.

● Kranten en journalisten moeten met middelen die recht-door-zee zijn hun nieuws vergaren. Er mogen alleen trucs (zoals vermommingen) worden gebruikt wanneer de informatie in het algemeen belang is en niet op een andere manier kan worden verkregen.

● Er mag niet voor informatie worden betaald aan getuigen of mogelijke getuigen in rechtszaken of aan misdadigers of beklaagden. Ook hier is de uitzondering weer: het algemeen belang.

● Bij persoonlijk leed past grote terughoudendheid. In dit soort zaken moet met discretie en sympathie worden opgetreden.

● Kranten mogen geen onschuldige verwanten van misdadigers of verdachten met naam en toenaam noemen tenzij dat van direct belang is voor de zaak.

● Kinderen onder de zestien jaar mogen niet worden ondervraagd zonder de toestemming van een ouder of voogd.

● Kranten behoren geen kinderen onder de zestien met name te noemen als slachtoffer, getuige of beklaagde in een zaak waar sex bij betrokken is. Uitzonderd is hier: moord.

● Namen van slachtoffers van verkrachting mogen niet in de krant.

● Foto's die nodeloos verdriet of leed veroorzaken horen niet in de krant.

● Kranten behoren geen artikelen te publiceren die discriminatie aanmoedigen op grond van ras of huidskleur. Ras of huidskleur mogen ook niet worden vermeld tenzij dat direct van belang is voor het verhaal.

● Journalisten mogen geen informatie voor hun eigen financieel gewin gebruiken, die zij ontvangen voordat zij algemeen wordt gepubliceerd.

● Journalisten die onderzoek doen in ziekenhuizen dienen zichzelf te identificeren bij een verantwoordelijke autoriteit voordat zij het ziekenhuis binnengaan, tenzij in zeer zeldzame gevallen waar informatie, die openbaar moet worden, niet anders kan worden verkregen.

● Journalisten hebben de plicht vertrouwelijke bronnen of informatie te beschermen.

HENK STRABBING

Gay Krant 21 april

Expositie Mapplethorpe omstreden

CINCINNATI - De tentoonstelling van de verleden jaar aan aids overleden kunstenaar/fotograaf Robert Mapplethorpe in de Amerikaanse stad Cincinnati (Ohio) heeft aan belangstelling niet te klagen. Niet alleen kunstminnaars, ook de politie en de plaatselijke officier van justitie toonden een meer dan gemiddelde belangstelling. Iets wat de interesse voor het werk van de kunstenaar alleen maar aanwakkerde.

Enkele uren na de opening viel de politie met dertig man de expositieruimte binnen. De vijfhonderd bezoekers werden gesommeerd het pand onmiddellijk te verlaten. De politie stoorde zich vooral aan de foto's waarop naakte kinderen zijn te zien en aan de portretten met homoseksuele handelingen. De directeur van het museum (het Contemporary Arts Center), Dennis Barrie, wordt het tentoonstellen van obscene materiaal en het laten misbruiken van kinderen voor pornografische doeleinden, ten laste gelegd en moet zich voor de rechter verantwoorden. Hij kan tot een gevangenisstraf van maximaal zes maanden en een boete van tweeduizend dollar worden veroordeeld. Het museum kan een geldboete van tienduizend dollar opgelegd krijgen. Overigens voorzag Barrie al moeilijkheden met de sterke arm. De sheriff en de officier van justitie hadden al laten weten de 'obscene' afbeeldingen niet in hun stad te dulden. Daarom had Barrie, een week voor de opening, de rechter gevraagd een jury te installeren die de foto's zou beoordelen om uit te maken of het materiaal al dan niet in strijd is met de gemeentelijke normen. De rechter wees het verzoek af. Reden waarom Barrie besloot het erop te wagen en de tentoonstelling gewoon voor het publiek open te stellen. Met de inval als gevolg. Het is niet de eerste keer dat het werk van Mapplethorpe aanleiding geeft tot een controverse. Een expositie van zijn foto's, verleden jaar in Washington, werd afgeblazen nadat de homofobe senator Jesse Helms protest aantekende. Hij vond het een schande dat de nationale kunststichting subsidie verleende aan tentoonstellingen met homo-erotische afbeeldingen. Onder een storm van protest zag het museum (Corcoran Gallery of Art) daarop maar helemaal van de Mapplethorpe-tentoonstelling af. Uiteindelijk was het werk van de kunstenaar in een kleiner museum in de hoofdstad te bewonderen. Daarna was zijn werk nog te zien in Hartford en Berkeley. Cincinnati is één van de vele Staphorsten die Amerika rijk is. Met dien verstande, dat het daar waar mogelijk nog vromer aan toe gaat dan in de andere godsvruchtige plaatsen. In de stad is het hoofdkantoor van de Nationale Coalitie tegen Pornografie gevestigd, pomozaken zijn er derhalve taboe en voor het zien van de film The Last Temptation of Christ moesten de inwoners ook al naar een andere gemeente uitwijken. Toch sluipt ook in Cincinnati de geest van Sodom en Gomorra rond. Tegen de sluiting van de expositie werd door enkele honderden mensen gedemonstreerd. De politie

werd uitgemaakt voor fascist en, zo meenden de demonstranten, voor één keer lag het Plein van de Hemelse Vrede niet in Peking, maar in Cincinnati. Dat dit toch ook weer niet opgaat, bleek toen de rechter de actie van de politie onwettig verklaarde.

De zedenbewakers kregen het bevel de tentoonstelling met rust te laten. Eerst moet de gerechtelijke hoorzitting over de aanklachten die zijn ingediend tegen het museum en de directeur, worden afgewacht. Op het moment dat deze krant ter perse gaat, moet de rechtszaak nog plaatsvinden. In afwachting daarvan blijft de politie waken over de zedelijkheid van jeugd en volwassenen. Jongeren beneden de achttien mogen de tentoonstelling niet bezoeken. De vijf foto's met homo-erotische afbeeldingen zijn in een aparte kamer ondergebracht, zodat niemand er onverwachts mee geconfronteerd hoeft te worden. Bovendien let de politie erop dat er geen veranderingen in de expositie worden aangebracht. Of de expositie nu wel of niet voortijdig gesloten wordt, zeker is dat de hele affaire in het nadeel van de zedenmeesters uitpakt. De politieactie in het Amerikaanse Staphorst heeft nationale en zelfs internationale aandacht getrokken. Alleen al de eerste drie dagen kwamen twaalfduizend nieuwsgierigen op de tentoonstelling af. Veel meer dan wanneer de zedenmeesters niet met geweld de stad hun moraal hadden willen opleggen.

Obsceen

De politie en overheid van de stad Cincinnati in de VS moeten afzien van verdere actie tegen een museum dat werk vertoont van de fotograaf Robert Mapplethorpe. Dit heeft een federale rechtbank zondag bevolen. Zeven van Mapplethorpes werken zijn door anti-porno-activisten als 'obscene' gebrandmerkt. Het gaat om foto's van bijna naakte kinderen en geslachtsverkeer tussen homoseksuelen mannen.

SRI LANKA trekt weer

De zuidelijke palmstranden van Sri Lanka stromen weer vol toeristen nu de burgeroorlog op een lager pitje gaan branden is. "Het aantal toeristen stijgt pijlsnel", zegt Manthri Perera van het vijfsterren Meridien Hotel in Colombo, "men heeft het gevoel dat de stabiliteit weerkeert op Sri Lanka". In sommige streken van het eiland worden nog altijd brandende lichamen gedumpt langs de weg. De resten van een linkse opstandelingsgroep, legergroepen en rechtse waakzaamheidscomités blijven elkaar hier en daar bevechten. Het noorden van het eiland is nog steeds in de greep van de Tamil-separatisten. Maar militaire overwinningen op de linkse groepen gedurende de jongste zes maanden hebben geleid tot een schaalverkleining van het konflikt. In de straten van Colombo patrouilleren minder soldaten en een grote stakingsgolf is net beëindigd. Sri Lanka's landschappelijke pracht, de boeddhistische cultuur en zijn lage prijzen herwinnen daarmee hun aantrekkingskracht voor westerse toeristen, maar meer en meer ook voor inwoners van Hong Kong en andere Aziaten. "Wij hadden niet verwacht dat de toeristen zo snel terug zouden komen", zegt reisorganisator Gehan Perera. Zijn omzet is de jongste zes maanden met 50 pct. gestegen en hij verwacht dat het totale aantal toeristen van 185.000 in 1989, dit jaar met 30 à 40 pct. zal stijgen. In 1982, voor de bloedige etnische onrust begon, had Sri Lanka jaarlijks 400.000 toeristen. Het toerisme, dat de belangrijkste inkomstenbron is, stortte daarna bijna helemaal in elkaar. In 1986 doodde een bom aan boord van een Air-Lanka-toestel 13 buitenlanders, en de nationale toeristische dienst vroeg toen zelf aan de toeristen om te vertrekken 'voor hun eigen veiligheid'. De herleving van het toerisme heeft de hotels en badplaatsen evenals de arme dorpelingen die voeding en ambachtelijke voorwerpen verkopen, eindelijk terug wat adem gegeven. Volgens Manthri Perera is de bezettingsgraad van haar hotel tot 60 pct. opgeklommen (van 20 pct. zes maand geleden). Het hotel telt 494 kamers en moet een bezettingsgraad van 40 pct. hebben om uit de kosten te komen. De hotels in het zuiden van het eiland zitten nu bijna vol, maar toeristen blijven het noorden vermijden en het oosten wacht op de wederopbouw van uitgebrande hotels die door de strijdende partijen bezet waren. Een 74-jarige Engelse toerist verbleef drie maanden in het zuiden van Sri Lanka en zegt: "Ik zag bijna niets wat me aan het politieke konflikt kon herinneren. De meesten van mijn vrienden vonden dat ik een groot risico nam door hierheen te komen. Maar als je de gevaarlijke zones vermijdt zal je geen probleem hebben". Een bij-effect van de toeristische revival is de vernieuwing van de prostitutie en de drughandel in de zuidelijke badplaatsen, waar hoeren en dealers de stranden afschuimen. "Voor 1983 had Sri Lanka een reputatie voor die dingen bij de toeristen. Nu beginnen we er terug gekend voor te worden", zegt een toeristisch directeur. "Maar het hoort bij de toeristische industrie. Je zou kunnen zeggen dat het een onvermijdelijk kwaad is".

offenders 24 MAART 1990 - DE WROEN

The Seattle Times Wednesday, March 7, 1990

Police start to tackle new law on sex

by Christy Scattarella
Times South bureau

If a sex offender leaves prison vowing to rape children, Tacoma police may buy advertisements in local newspapers and publish his picture.

If a sex offender leaves prison remorseful for his crime and eager to begin life anew, officers may spread news of his release only among themselves.

These are among proposed public-notification guidelines announced yesterday by the Tacoma Police Department. Under sex-offender legislation enacted last week, state corrections officials will notify local police when a sexual offender is being released from prison. Police then can choose to publicize the offender's release to the community.

Tacoma's apparently is the first police force in the Puget Sound area to come up with a set of guidelines, although they first must be approved by Police Chief Raymond Fjetland and Pierce County Prosecuting Attorney John Ladenburg.

"We need a system in place. Obviously the law is right around the corner," said police spokesman Mark Mann. The new law takes effect July 1.

In the past month, Tacoma police publicized the names and addresses of two recent inmates whom corrections officials had labeled as sexual predators. Mann said he notified the public in those cases in anticipation of the passage of the sexual-offender legislation.

Checks with Seattle, Bellevue and Everett police departments, King County Police and the Snohomish County sheriff's office revealed that no policies have been formulated by those departments.

"We haven't even seen the final (legislation) draft. We're going to be working closely with the prosecutor's office and we plan to comply with the law," said Tina Drain, Seattle police spokeswoman.

"It's an important law, and we expect to come up with a policy. We haven't had to confront that issue in a real sense, to identify or not identify somebody," said Elliott Woodall, Snohomish County sheriff's office spokesman.

Steve Bourgette, Bellevue police spokesman, said, "We haven't been put in the position to make a decision" on publicizing the release of sexual predators. "When we are presented with that decision, we will do so on the basis of our

legal advice."

Officials at the Pierce County sheriff's department have discussed guidelines but have not yet put together a proposal, according to spokesman Curt Benson.

Donald Moore, a program administrator with the Department of Corrections, said the agency is trying to put together a numerical system to evaluate a prisoner's risk of re-offending - the higher the score, the more likely.

Corrections counselors - who carry caseloads of about 80 inmates - would do the scoring based on the inmate's criminal history and behavior in prison, Moore said.

Several factors would be considered. Inmates who have both male and female victims, who torture or mutilate victims or who have several victims are generally more likely to re-offend, according to the department. And an offender who says he wants to re-offend, who sexually assaults other inmates or denies his problem is also considered more likely to re-offend.

Counselors now evaluate criminal history and behavior but not in a uniform manner, Moore said. In some cases, local police agencies have been notified when

an inmate considered predatory is released.

The proposed Tacoma guidelines call for three levels of response.

At the lowest level, police would only alert officers in the neighborhood where the offender would be living. Police would take this measure for individuals who had served time for a sex crime but would be considered unlikely to offend again, based on the recommendation of a corrections counselor.

At the second level, schools and neighborhood groups would also be notified of the offender's name and approximate location but not his exact address, said police spokesman Mann. This level would be for questionable cases, offenders "who might be remorseful, but it's uncertain whether or not they'll offend again," he said.

At the highest level of response, police would also try to publicize the offender's release through the media. In the case of an especially predatory offender, police may buy advertisements, which may include a photograph, in newspapers.

In each case, Mann said, police would confirm the offender's name and address with corrections officials before notifying

NAMBLA

P.O. Box 174 Midtown Station, N.Y., N.Y. 10018

NORTH AMERICAN MAN/BOY LOVE ASSOCIATION

March 24th, 1990

To Steering Committee Members and friends:

On Monday March 19th, Chris Farrell, editor of the NAMBLA Bulletin, was arrested at work. The enclosed newspaper clippings provide the only media accounts. As of this date, Chris is a prisoner at Rikers Island Detention Facility, New York City.

To get him released, a bail bondsman requires \$75,000. in assets, an additional \$20,000 in liquid assets, \$3,750. cash fee, and two additional signatories to guarantee the bail. We hope that Chris' family and friends will arrange for Chris's release sometime in the next week. Additional monies will be required to secure legal representation.

There may be a delay in publishing the April NAMBLA Bulletin. Arrangements have been made to secure those NAMBLA materials in Chris's possession. For further information, telephone Bob Rhodes, (201) 659 3685.

On Tuesday, March 20th, we received a telephone call from the west coast notifying us that Joe Power had been arrested. Joe's arrest was the result of a report to police, in violation of the boy's confidence but pursuant to state law, by a psycho-therapist treating a 15 year old boy. Joe is in prison in San Jose, C A. detained in lieu of \$150,000 bail. From phone calls, he seems to be in relatively good spirits. He has excellent legal representation. For further information, call Floyd Conaway, (415) 564 2602.

On a happier note, pedophile activist, Philippe Carpentier, was released from his Belgium prison two weeks ago on humanitarian grounds.

DAILY NEWS

20-3

Charged in boy sex

By PATRICE O'SHAUGHNESSY
Daily News Staff Writer

The editor of a magazine for a group that advocates sex between men and boys was arrested yesterday on charges he prowled a poor Brooklyn neighborhood for teen boys whom he allegedly paid to sodomize.

The suspect, Christopher Farrell, 32, of Woodward Ave., Queens, is the editor of a monthly publication for

members of NAMBLA, the North American Man-Boy Love Association, which maintains that children have the right to have sex.

Extra money

Farrell, employed in the computer department of a midtown advertising agency, was arrested in his office on Third Ave. He is charged with 19 counts of sodomy and nine counts of endangering the welfare of a minor.

Farrell allegedly lured four Bushwick boys to his Ridgewood home at different times between July and early this month, performed oral sex on them and paid them between \$20 and \$40, said Sgt. John Quinn of the public morals division.

"If a boy brought someone with him, he would get extra money," Quinn

said.

One of the boys Farrell is charged with paying for sex is 13, two are 14 and one is 16. Police said they were led to Farrell when his name came up during a different investigation.

Farrell's name is listed on the cover of the NAMBLA magazine as editor, and "he doesn't deny it," Quinn said.

"It's not often that we get someone from NAMBLA," said Inspector Frank Biehler of public morals. He said the group claims to have about 200 members in New York.

"They want laws removed that prohibit sex with minors," Biehler said. "They believe that any human being has the right to free choice, and that includes choosing sex."

Calls to the phone number listed for NAMBLA were not returned.

Please see GOLUB on Page 30

'Boy Love' Advocate Arrested

By Peg Tyre

A Queens man was arrested yesterday after allegedly having sex with four male teenagers from Bushwick, Brooklyn, police said.

Christopher Farrell, 32, who lives on Woodward Avenue in the Ridgewood section, was charged with one count of first-degree sodomy, 13 counts of second-degree sodomy and nine counts of endangering the welfare of a child.

Farrell was arrested yesterday morning at Grey Advertising, the midtown advertising agency where he has been a computer programmer for five years. According to police, Farrell is the editor of the North American Man Boy Love Association newsletter, which promotes sex between adult men and boys.

Det. Joseph Gelfand, from Manhattan South Public Morals Division, said Farrell was introduced to the four boys, described as between the ages of 14 and 16, by another Brooklyn youth. During the six-month investigation, the youths would phone Farrell and then go to his apartment to have sex with him for between \$25 and \$40.

Gelfand said the investigation began after the arrest of movie producer David McCloud, who in December was charged with endangering the welfare of a minor after he allegedly picked up a Bushwick youth and brought him to a motel in New Jersey for sexual activity.

While interviewing youths for that case, Gelfand and his partner, Det. Mike Pascucci, began tracing names of pedophiles. "Certain names kept coming up over and over," said Gelfand.

According to Inspector Frank Biehler, commanding officer of public morals, pedophiles frequently solicit sex in poor neighborhoods. The boys accept the offers "because they need the money," said Biehler. "It is enough to buy a pair of sneakers." Biehler said the youths are frequently given additional money to recruit their friends.

Urteil zum Umgang mit minderjährigen Strichjungen

Karlsruhe (Magn) Der Bundesgerichtshof hat ein neues interessantes Urteil zum Umgang mit minderjährigen Strichjungen gefällt. Nach Auffassung des Bundesgerichtshofes kommt in solchen Fällen ein Absehen von der Bestrafung nach § 175 Abs. 2 Nr. 2 StGB in Betracht. Danach müssen die Tatrichter jeden Einzelfall daraufhin überprüfen, ob ihm aufgrund des jeweiligen Täter-Opfer-Verhältnisses Bagatelcharakter zukomme. Dies kann dann der Fall sein, wenn sich feststellen läßt, daß die Jugendlichen „gegen Entgelt gehandelt haben und zu ihrem Tun „nur allzu gern“ bereit waren.“ Das Urteil ist auch für entsprechende Ermittlungsverfahren von Bedeutung, weil die Staatsanwaltschaften in solchen Fällen mit Zustimmung des Gerichts von der Anklageerhebung absehen können (§153 b StPO). ●

the public, to avoid repeating recent mistakes.

Late last month, police released the incorrect address of a man who had been serving time for raping a 5-year-old girl. Earlier in February, Tacoma police released an offender's father's name by mistake. In that case, the offender had been convicted of assault and indecent liberties involving a minor.

"If there's any discrepancy at all, the dissemination of information will cease at once," Mann said.

But that's not good enough for the American Civil Liberties Union, which has expressed outrage over the earlier mistakes and now skepticism over the proposed guidelines.

"I question the whole basis for which you've got these three levels of response," said Kathleen Taylor, ACLU executive director in Seattle. "You've got somebody at the department making a decision about a person's future behavior, but how do you know what that person's going to do? You don't have a crystal ball."

Times staff reporter Charles E. Brown contributed to this report.

NEWSDAY, TUESDAY, MARCH 20, 1990 NY 19

Mac...
11/11/90

Kosto: De Engelse wetgeving is de mijne niet

VAN 'T ZELFDE NO 19 HUMANISTISCHE HOMO "

Aad Kosto kwam in 1972 voor de PvdA in de Tweede Kamer. In het kabinet Kok/Lubbers is hij de staatssecretaris van Justitie en als zodanig verantwoordelijk voor asielbeleid. We waren nieuwsgierig naar de opvattingen van deze man als het gaat om homoseksualiteit en het asiel- of vluchtelingenbeleid. Op een stormachtige dag togen drie leden van de redactie naar Den Haag en ondervroegen de staatssecretaris, bijgestaan door zijn voorlichter, over dat onderwerp. En natuurlijk confronteerden we hem ook met met 'het geval Prichodsky'. Aad Kosto is gehuwd en heeft twee kinderen.

door de redactie

Een algemene vraag om mee te beginnen. Kunt u uitleggen wat de rol is van homoseksualiteit in het vluchtelingenbeleid?

In zijn algemeenheid kan homoseksualiteit een grond zijn waarop men een geslaagd asielverzoek kan baseren, als namelijk in het land van herkomst het homoseksueel zijn als zodanig grond is voor vervolging. De Raad van State heeft daar in 1981 al eens een uitspraak over gedaan, namelijk dat homoseksueel zijn betekent: het behoren tot een bepaalde sociologisch onderscheiden groep, en dat vervolging van zo'n sociale groep een grond kan zijn voor asielverlening. De betrokkene moet metterdaad ook vervolgd zijn en dus ook kunnen aantonen dat men zelf slachtoffer is geworden van dat overheidsbeleid en dat men daarvoor is gevlucht. Want als op een goed moment het voornemen van een overheid in een artikel zou staan van wij zullen — laat ik het nou maar eens heel kort zeg-

gen— homoseksuelen vanwege hun geaardheid gaan vervolgen en men doet dat in de praktijk niet, dan kun je niet met het verhaal aankomen dat die overheid vervolgt want dat doen ze niet. Het komt ook wel eens voor dat je een betrekkelijk streng wetsartikel aantreft waarvan komt vast te staan dat het in dat betrokken land niet wordt toegepast. Dan kun je er moeilijk een verhaal op baseren omdat het in de wet staat.

En omgekeerd als in de wet niet met zoveel woorden staat dat homoseksualiteit tot strafvervolging leidt, maar het er in praktijk er wel op neer komt?

Dat kan dan natuurlijk wel een grond zijn. Dat wordt zorgvuldig nagegaan: er wordt in verscheidene landen recherche gedaan om een beslissing te kunnen baseren. Daarbij wordt onderzocht wat de wetsartikelen daar zijn, én wat het concrete beleid is dat in die landen gevoerd wordt.

bestraft met 20 jaar gevangenisstraf.

Kan worden bestraft is natuurlijk wat anders dan dat het bestraft wordt.

In de realiteit worden wel straffen uitgedeeld van 10 jaar.

Ik wil me niet in de kasuïstiek laten lokken. Het is natuurlijk wel zo dat een bepaalde strafbedreiging in een wet kan staan. Maar je moet kijken naar wat er in een concreet geval gedaan is.

Wat vindt u eigenlijk van die Engelse wetgeving?

De Engelse wetgeving is de mijne niet. Ik stel met tevredenheid vast dat sommige Engelsen graag naar Nederland komen, omdat ze hier meer zichzelf kunnen zijn dan in Engeland. Ik ben een beetje trots op Nederland dat dat hier kan omdat de wetten anders zijn. Het komt ook voor dat Engelse homoseksuelen hier in Nederland een bestaan en een relatie opbouwen, wat ik dan wederom met tevredenheid vaststel.

Als je het ver doortrekt kom je uit op een beoordeling van die Engelse wetgeving door de Nederlandse regering. Zover wil ik niet gaan. Bij asielbeleid kan het alleen maar over een individueel geval gaan. Het Europees parlement en de Raad van Europa hebben, als ik het goed begrepen heb, in algemene termen een uitspraak gedaan over het gehalte van die Engelse wetgeving, wat hun goeie recht is. Als ik

Lees verder op pagina 27

Maakt Andrew Prichodsky een kans om hier te mogen blijven?

Ik was zelf enigszins verrast toen ik in de Gay-krant, die ik pleeg te raadplegen, en vervolgens nog weer in Vrij Nederland, met grote verontwaardiging standpunten van mij met naam en toenaam genoemd zag opgevoerd. Ik had het geval Prichodsky op dat moment nog helemaal niet gezien, wat op zichzelf niet zo vreemd is want het aantal asielaanvragen belooft de afgelopen jaren 14000 en iedereen weet natuurlijk dat het een onzinnige gedachte zou zijn dat één enkele persoon of dat nou de staatssecretaris of één van zijn ambtenaren is, die alle 14000 zou zien.

U bent wel verantwoordelijk.

Natuurlijk ben ik verantwoordelijk. Er is nu een herzieningsverzoek ingediend en daar gaan we nu naar kijken. Dat is een onderdeel van de rechtsbescherming en betrokkene mag dat ook in Nederland afwachten; er is schorsende werking gegeven.

Ik ken de zaak nu, dus dat betekent dat die zaak nu, heel nadrukkelijk, wel onder mijn aandacht gaat komen.

Nu is een van de argumenten die in de afwijzing zijn genoemd, dat die straf bepaling in Engeland niet discriminerend zou zijn. Dat is niet juist, aangezien de 'age of consent' voor heteroseksuelen op

"Het is een persoonlijke opvatting van mij dat mensen alles moeten mogen, mits de wil van eenieder in vrijheid geuit is"

16 jaar ligt en voor homoseksuelen op 21 jaar. Er is dus duidelijk sprake van discriminatie van een bepaalde groep. Bovendien: lesbische seksualiteit wordt überhaupt niet genoemd in de Britse wetten.

Dat is een juridisch dispuut dat je dan voert. Daar is meneer Van Bennekom (de advocaat van Prichodsky, red.) mee bezig. Ik denk dat ik vooral moet kijken naar de individuele casus in dit geval, anders zet je impliciet de hele wetgeving van een nabijliggend, verwant EG-land overboord. Dat is een zware zaak. Of er sprake is van discriminatie in de zin die wij ook gebruiken voor het beleid waar het gaat om het verlenen van asiel, is niet zondermeer vanzelfsprekend. Men heeft een wetgeving, waarvan je kunt zeggen dat er onderscheid gemaakt wordt. En een geladen woord voor het maken van onderscheid is discriminatie. Dat is gewoon objectief waar te nemen. De volgende vraag is of dat voldoende grond biedt om een individu de vluchtelingenstatus te geven. En dat is iets anders, omdat, waar het gaat om de vluchtelingenstatus, altijd gekeken wordt naar de persoonlijke belevingen van een individu. Het gaat echter bij een asielaan-

vraag om de beslissing over een individueel geval, of iemand vervolgd is om het enkele, loutere feit dat hij homoseksueel is. Als iemand om die reden gearresteerd en gemarteld wordt, dan zou dat een hele zuivere grond zijn. Hier gaat het om wetten: het verbod op seksueel contact met een minderjarige, en daar zie je dat verschil inderdaad. Heeft Engeland dat nou opgesteld om de homoseksuelen te treffen? Of heeft Engeland dat gemaakt omdat ze denkt daarmee de jeugd te beschermen? Dat zijn natuurlijk verschillende intenties.

Een staat heeft het recht om zijn wetten te stellen in het licht van de bescherming van minderjarigen. Kijk wij hebben ook nog steeds een verbod in onze wet staan op het seksueel contact met zeer jonge kinderen. Voor mij persoonlijk is de vrije wil altijd het criterium. Het is een persoonlijke opvatting van mij dat mensen alles moeten mogen mits de wil van eenieder in vrijheid geuit is. En vanaf een zekere leeftijd kun je daar je twijfels over hebben.

Maar heeft een staat het recht om welke straf dan ook op te leggen?

Nee, dat is natuurlijk niet zo. Want er kan op een goed moment een dusdanige onevenredigheid zijn tussen de straffen die men oplegt en het vergrijp, dat je dan zegt: dit is te verdederend, te drakonisch, dit is ongerechtvaardigd.

Maar je zit ongeveer op dat nivo, want anaal seksueel contact met een jongen van 16 jaar bijvoorbeeld, kan worden

Vervolg van pagina 14

vanuit mijn verantwoordelijkheid over een asielverzoek beslis, dan beslis ik over een individueel geval, niet over een wetgeving. Het gehalte van mijn beslissing kan weliswaar impliciet een uitspraak over die hele wetgeving betekenen, maar dat is niet het doel van het asielbeleid.

Uiteindelijk moet je het in een land als Engeland, dat een grote en oude democratie is, hebben van een zich ontwikkelende publieke opinie, die het op een goed moment niet langer pikt en dan zou het wel eens een keertje kunnen zijn dat de voorbeelden die u aanhaalt op een goed moment een dusdanige invloed op de publieke opinie kunnen gaan krijgen, dat de politiek daardoor bereikt wordt en ook beroerd wordt. Dat men zegt: we moeten dit toch maar eens anders gaan doen, want dit wordt te gek. Want we worden zo langzamerhand in Europa toch wel een hele merkwaardige natie als dat bij ons niet blijkt te mogen. Ik denk dat dat eigenlijk de meest koninklijke weg is: als het van binnen uit, uit die democratie zelf wordt opgevoerd. En dan kunnen sommige mensen die wij nu als slachtoffer zien, wel eens een keertje, degenen blijken te zijn geweest die tot die verandering hebben bijgedragen. Omdat zij helder in het licht hebben gesteld hoe onzinnig het is, om de eigen geaardheid van medeburgers niet te aanvaarden.

Als je woorts wat verhalen hoort over de manier waarop homoseksuelen die met jonge mensen seksueel contact hebben achterna gezeten worden, dan krijg je

sterk de indruk dat er echt sprake is van speciale aandacht van justitie voor homoseksuelen.

Speciale aandacht van justitie of speciale aandacht van bepaalde ambtenaren? Dat is niet zo duidelijk.

Het lijkt erop alsof de Nederlandse regering bang is de schijn op te wekken dat het zich bemoeit met de binnenlandse aangelegenheden van Engeland.

In zijn algemeenheid is er natuurlijk de tendens om de wetgeving van andere landen te respecteren tot die wetgeving in strijd blijkt te zijn met internationale overeenkomsten. Wij zouden het ook niet erg op prijs stellen als andere landen zich met onze wetgeving kwamen bemoeien. En als ik het wel eens merk in een concreet geval dan probeer ik er ook wat tegen te doen. Dat principe geldt dan natuurlijk wederzijds: je moet kijken of die wetgeving strookt met internationale wetten. Ik denk dat voor wat betreft Engeland een proces aan de gang is in het kader van het Europees parlement en de Raad van Europa. Als er daar uitspraken worden gedaan waarin die wetgeving wordt veroordeeld, begint zich vanuit de internationale gemeenschap een druk te ontwikkelen, waardoor in Engeland op een goed moment wel eens het bewustzijn kan ontstaan dat ze niet zo vreselijk meer in de pas lopen met de rest van de wereld. Ik juich dat soort uitspraken van internationale organisaties dan ook toe. Dat is echter wat anders dan wanneer de Nederlandse regering met het vingertje

VERVOLG VAN 'T ZELFDE

"Ik heb liever dat vanuit de internationale gemeenschap Engeland de spiegel wordt voorgehouden, dan dat ik nu op zo'n blonde duin aan de Noordzee ga staan en dan naar de overkant die spiegel voorhoudt."

zij worden vervolgd, als een soort outcast beschouwd.

Zou er in dit geval een humanitaire reden kunnen zijn voor verlening van de vluchtelingstatus?

omhoog nu tegen de Engelsen zegt: gij zult. Zoiets is natuurlijk niet zo gebruikelijk.

Momenteel zijn we in de fase van de eenwording van Europa waarbij allerlei landen nog heel nadrukkelijk hun eigen soevereiniteit beleven. Hoe dichterbij zaken die met levensovertuiging samenhangen, hoe meer 'reluctant' men zal zijn om dat te laten vallen. Wat dat betreft, zou het misschien een kwestie van tijd kunnen zijn. En die internationale druk die we net signaleerden, zou misschien kunnen worden gekwalificeerd als een aantal stappen op die weg.

Je hebt nu het geval van die Schotse rechters die alleen al vanwege het feit dat ze een keer in een bombar gesignaleerd zijn, hun professie moeten opgeven. Dat geeft wel aan hoe de sfeer daar is. En dat geeft ook aan, denk ik, hoe individuen zich toch vervolgd kunnen voelen. Omdat de media natuurlijk absoluut alleen maar vreselijke verhalen schrijven over homoseksuelen als seksmaniakken. Bovendien is section 28 er die ook nog eens verbiedt om propaganda voor homoseksualiteit te maken. Er is dus denk ik een algemeen gevoel onder homo's in Engeland dat

U voert de pers op: de pers schrijft zo naar. Stel je nou voor dat ik dát criterium in het beleid zou toelaten...

Nee dat is niet wat ik zeg. De uitwerking van de wetgeving is op psychologisch nivo zo, dat homoseksuelen in Engeland zich als een outcast gaan voelen.

Ja dat zei u later, maar daarvoor introduceerde u de sensatiepers die er op een bepaalde manier over schreef. Stel je nu voor dat dát op een goed moment het criterium zou worden waardoor mensen zich psychisch onder druk gezet zouden voelen; daar kán ik in de praktijk gewoon niets mee. Waar het om gaat is wat een overheid doet. Zodra ik op een overheid zou stuiten die mensen om hun homoseksualiteit zou martelen, gevangen zetten, zou vervolgen, dan heb je een zuiver voorbeeld, maar zo zuiver is het voorbeeld nooit. Dat is precies wat ons bezighoudt en dat betekent dat je ieder individueel geval moet bekijken. Daarnaast is er ook nog zoiets als verschillende soorten van toelating. Het voorbeeld van daarnet zou dan tot een vluchtelingenschap moeten leiden. De Staatssecretaris van Justitie heeft in dit land ook nog de bevoegdheid om wegens klemmende rede-

nen van humanitaire aard in een concreet geval te besluiten en het is dan niet de bedoeling dat dat dan algemeen geldende waarde krijgt. Je beoordeelt zo'n zaak dan door te zeggen dat er zodanige aspecten verbonden zijn, dat het onredelijk, eigenlijk onmenselijk zou zijn om iemand uit te zetten. Tot zo'n algemene uitspraak die je wél doet als je het vluchtelingenschap toekent aan iemand op grond van een zeer helder te bepalen gedrag van een andere overheid, kom je dan niet. Ik denk dus dat ik zeker in deze zaak vluchtelingenschap als zodanig niet zie, maar dat we vervolgens moeten gaan kijken of er niet dusdanig klemmende redenen zijn —en dat onderzoek zal dus in de herziening gedaan worden— dat je in dit concrete geval moet kijken of zo iemand mag blijven. U begrijpt wel dat ik niet ten overstaan van uw blad plotseling een uitspraak hierover ga doen.

Wat zal er gebeuren als een Brit, die in eigen land met een minderjarige iets heeft gedaan, hier asiel zou krijgen?

Als het in z'n algemeenheid gaat om iemand die veroordeeld is, dan betekent dat dus dat we de deuren zouden openzetten voor iedereen in die termen om maar hier heen te komen. Ik blijf erbij dat het denkbaar is dat iemand veroordeeld wordt op basis van een wet die ik zelf niet een aantrekkelijke wet vind terwijl ik toch niet kan zeggen dat degene die veroordeeld is onder die wet in termen van vluchtelingenschap terecht komt. Dat heb ik in het begin proberen duidelijk te maken. Ook als ik die wet niet aantrekke-

lijk vind en hem niet graag in mijn wetboek zou willen zien, dan hoeft nog niet iemand die op grond daarvan elders veroordeeld is, een vluchtelingstatus te krijgen.

Zou je het ook kunnen vergelijken in de zin van economische vluchtelingen?

Nee, ik vind het duidelijk een ander soort dan economische vluchtelingen.

Die gaan naar een land dat prettiger is.

Ja precies.

Wánt voor homoseksuelen uit Engeland is Nederland een prettiger land.

Een beter klimaat ja. Ik vind het persoonlijk niet helemaal met elkaar te vergelijken. Het eerste heeft te maken met het economisch klimaat en omstandigheden in een land, de hogere sociale voorzieningen. Het andere heeft te maken met, ik zou bijna zeggen het kulturele klimaat en dat vind ik van een toch wat andere orde.

Maar in het buitenlandse en ontwikkelingsbeleid van Nederland speelt dat wel een rol, in die zin dat wij proberen het economisch klimaat in de verschillende landen te verbeteren, zodat mensen minder reden hebben hun eigen land te ontvluchten.

Ja, ik zie uw punt ja. En zo zouden we ook moeten proberen Engeland voor te houden dat ze hun wetgeving moeten... U

probeert nu via een andere ingang weer op het onderwerp terug te komen, wat natuurlijk goed journalistiek werk is. Ik blijf echter toch bij mijn eerste opvatting dat ik liever heb dat

vanuit de internationale gemeenschap Engeland de spiegel wordt voorgehouden, dan dat ik nu ineens op zo'n blonde duin aan de Noordzee ga staan en dan daar naar

de overkant die spiegel voorhoudt. Men weet in Engeland zeer wel dat het Nederlands klimaat anders is. Men weet ook zeer wel dat de eigen onderdanen nog eens naar Nederland gaan om hier een beetje vrij adem te kunnen halen zoals zij dat willen.

Is er met het oog op die ethische en culturele discriminatie misschien meer te verwachten van de huidige sociaaldemocratische regering, waar u lid van bent, dan van een christen-liberale?

Nou, ik moet eerlijk zeggen dat de liberale minister die hiervoor zat, toch ook niet uitblonk door gebrek aan begrip. Ik denk dat in dit land, ook onder de christendemocraten, meer dan bij christendemocraten elders, een groot begrip is voor de tolerante samenleving. Als het gaat om de homorechten zijn een paar partijen per traditie meer vooroplopend geweest en dat zijn over het algemeen de partijen geweest die niet confessioneel waren.

Dat is een feit. Echter ook de christendemocraten in ons land zijn niet als rabiate vervolgers aan te merken. Die zijn duidelijk ook deelhebbers in dat meer tolerante klimaat.

Ik denk dat in dit land, ook onder de christendemocraten, een groot begrip is voor de tolerante samenleving. Ook de christendemocraten in ons land zijn niet als rabiate vervolgers aan te merken.

Maar als het gaat om homoseksualiteit is dat een ontwikkeling van het laatste decennium.

Zo zie je maar weer, hoe we vooruit gaan. Ik zou in

Engeland dus ook wel kunnen verwachten dat dat gaat gebeuren.

We hebben het nu gehad over het naar buiten brengen van het Nederlandse beleid. Denk u niet dat Nederland in een soort verdedigingssituatie gedrongen zou kunnen worden, omdat het homobeleid in andere landen nog stukken slechter is dan het Nederlandse?

Niet in een een verdedigingsbeleid. Integendeel, ik denk dat wij in grote blijmoedigheid ons beleid moeten blijven voeren. Als u met uw vraag suggereert, dat wij op ons beleid zouden moeten inleveren dan zeg ik dat daar geen sprake van zal zijn. Ik verwacht dat ook geen moment. Zoals men ook in het internationale overleg zonder meer heeft aangevaard dat wij ons eigen drugsbeleid voeren. Het is een beetje naar om deze twee dingen naast elkaar te leggen en er wordt natuurlijk mijnerzijds geen verband gesuggereerd, maar u begrijpt wat ik be-

doel: dat men op een goed moment ook eens op dit punt met een scheef oog naar onze wetgeving kijkt. Het is ondenkbaar, ik herhaal ondenkbaar, dat wij als samenleving minder tolerant zouden worden vanwege de internationale samenspraak. Geen sprake van!

Bij de beslissing wordt ook heel duidelijk het Nederlandse belang meegewogen. Wat verstaat u daaronder?

Er zijn een paar afwegingen. Er kan een grond voor toelating zijn als er sprake is van een Nederlands belang, maar dat staat los van de genoemde klemmende redenen van humanitaire aard. Je kan op een goed moment een vreemdeling—en dat hoeft niet altijd een asielzoeker te zijn; het vreemdelingenbeleid omvat meer—toelaten omdat hij bij uitstek de specialist is op een bepaald gebied, die ons kan verder helpen om dit of dat te doen. Dat is een zelfstandige grond en dat betreft meestal geen asielzoekers. Asielzoekers die komen óf op de status dat ze hier toegelaten worden omdat ze een vluchtverhaal hebben en hier erkend worden als vluchteling, óf ze krijgen een toelating bijvoorbeeld om klemmende redenen van humanitaire aard. Een zwaarwegend Nederlands belang is een aspect in het vreemdelingenbeleid, maar meestal niet bij asielzoekers. Kijk, ik weet niet of we die kant opgaan, hou me ten goede, maar ik weet dat de kollega van onderwijs (bedoeld wordt minister Ritzen, red.) met het probleem zit dat hij straks geen onderwijzers meer heeft. Dan rijst de vraag of je vreemdelingen moet gaan

toelaten voor dat doel. Zoals Engeland op dit moment aan het doen is. Dan kan dat, als je kunt vaststellen dat je in Nederland absoluut niet de onderwijskrachten kan vinden voor redelijk onderwijs, dan kun je zeggen: we gaan buiten Nederland kijken. Op dat moment is de toelating die je dan hebt typisch een voorbeeld van toelating met het oog op een Nederlands belang.

Dieter F. Ullmann

DER ANFANG LAG IM DEUTSCHEN HERBST...

PÄDOBEWEGUNG - SCHNEE VON GESTERN? Jimmy nr. 12 ZWEITER TEIL

es geschah im deutschen Herbst
(Fortsetzung aus JIMMY 11)

Arbeitskreis Päderastie (AKP)

Bereits 1978 hatte sich von dem gerade entstehenden Verein einer der seinerzeitigen Initiatoren abgespalten und eine sich **Arbeitskreis Päderastie** nennende Gruppe zu initiieren versucht. Lange blieb dies eines jener obskuren Einzelunternehmungen, wie sie in Pädokreisen hin und wieder auftauchen ... Rainer M. zeigte sich unfähig, weitere Leute an sich zu binden, einziges Zeichen öffentlichen Wirkens blieb ein im Fotokopierverfahren gefertigtes Blättchen, in dem R. seine verschrobene Moral propagierte.

Dies änderte sich erst, als Phillip Sch., gewesenes Mitglied von Michael Köhnens ANS (Aktion nationaler Sozialisten, einer rechts-extremen Neonazi-Bande) in Hamburg eine Gruppe organisierte und in den AKP einbrachte. Rainer M., sich in der Gründungsphase des Vorläuferkreises der DSAP noch gerne recht links gerierend, war es nie in den Sinn gekommen, Sch.s rechtsextremen Hintergrund zu hinterfragen, zu froh ist er offenbar gewesen, sein Einmann-Unternehmen endlich zur Gruppe erweitern zu können und in das von der sich im Absterben begriffenen DSAP hinterlassene Vakuum vorstoßen zu können.

Dieses seltsame Bündnis hielt nicht einmal zwei Jahre, 1983 wurde Sch. durch eine Mitgliederversammlung des AKP "aus persönlichen Gründen" seiner Funktionen enthoben und damit quasi aus dem AKP ausgeschlossen. In der Folge ist der AKP-Nord, wie sich Sch.s Gruppe nannte, eingegangen, übriggeblieben ist ein kleines Grüppchen im Ruhrgebiet, das allerdings kaum noch von sich reden macht.

WAS ERREGT SELBST OTTO SCHILY?

Als nach der Bundestagswahl 1983 die Grünen in das Bonner Parla-

ment einzogen ist für Pädos ein neuer Silberstreif am Horizont aufgekommen. Die Formulierung im Programm dieser neuen Partei, die schon zur Bundestagswahl 1980 einen Schwulen als Hamburger Spitzenkandidaten aufgestellt hatte, der den Pädos gewogen war (Corny Littmann), ließ Hoffnung aufkommen, daß es möglich sein könnte, am so monolithisch erscheinenden Sexualstrafrecht zu sägen.

Pädos begannen nun, sich in der **Bundesarbeitsgemeinschaft Schwule, Päderasten und Transsexuelle** sowie bei den fachlich zuständigen Landesarbeitsgemeinschaften der Partei zu organisieren und dort ihre Forderungen einzubringen.

Als die Grünen in Nordrhein-Westfalen im Zuge ihrer Programmdebatte zur Landtagswahl auch ein Diskussionspapier verabschiedeten, in dem die Pädoforderungen zwar als umstritten, aber immerhin diskussionswürdig gekennzeichnet waren, war ein wichtiger Meilenstein in dieser langen Auseinandersetzung erreicht. Eine Grundlage, auf der diese Diskussion hätte vorangetrieben werden können, war geschaffen. Bereits am folgenden Tag nahmen sich die Medien dieses Diskussionspapiers an, stilisierten es hoch zu einem **Kindersexprogramm**. Der Run auf die Wählerstimmen war den Grünen zu wichtig, das Papier, vorher von der Spitzenkandidatin Marianne Hürten noch als 'ausgewogen' bezeichnet, wurde in aller Eile zurückgezogen. Statt dessen arbeiteten Teile der Bundestagsfraktion nun ein neues Programm aus, (unter Verwendung einer recht dümmlichen Presseerklärung des BT-Nachrücker **Herbert Rusche**) das jeder Diskussion um den § 176 StGB eine krasse Absage erteilte.

Der schwule Nachrücker in der Bundestagsfraktion der Grünen, **Herbert Rusche**, entblödete sich in diesem Zusammenhang nicht, eine Presseerklärung zu veröffentlichen, in der er betonte, daß die Grünen selbstverständlich nicht daran dächten, Kinder zum **Freiwild geiler alter Männer** zu machen, ganz im Gegenteil gestand Rusche dem § 176 eine Schutzfunktion zu,

die unverzichtbar sei. Ähnlich äußerten sich **Waltraud Schoppe** (die beim kurz darauf folgenden Parteitag der Grünen in Hagen den Stand der BAG SchwuP, auf dem das umstrittene Papier und eine dazu zusammengestellte Dokumentation (s.u.) verteilt wurde, "abräumte"), Antje Vollmer und Otto Schily.

Der Nichteinzug der Grünen ins Düsseldorf Landesparlament dürfte seinerzeit zu einem Teil zumindest dieser Medienkampagne geschuldet gewesen sein. Die Baisse an der Koalitionsbörse wurde für die Grünen zum Trauma, von dem sie sich bislang nicht erholt haben. Für die Stimmung, die damals herrschte, mag es kennzeichnend sein, daß etwa der Landesvorstand der Grünen Niedersachsen zu einer Krisensitzung zusammentrat, als ein Brief der BAG SchwuP eintraf, in dem ein Arbeitstreffen in Hannover angekündigt wurde, verbunden mit der Bitte um Mithilfe bei der Organisation des Treffens.

Auch mit der administrativen Keule des Parteiausschlusses ist in der damaligen Aufregtheit gedroht worden, der Kreisverband Minden-Lübbecke kündigte dahingehende Schritte an. Noch weiter gingen Meinungen, die einen Unvereinbarkeitsbeschluß forderten, der Päderasten automatisch aus den Grünen ausschließen sollte. (Vgl. die Dokumentation der BAG SchwuP, **Was erregt selbst Otto Schily**, Berlin 1985)

Offensichtlich unfähig, ein Diskussionspapier als Minderheitenvotum auch als solches zu erkennen, wurde nun auch bei den Grünen nur noch vom "Kindersexprogramm" gesprochen. Der Antrag der Bundes-AG, sich aus der Finanzierung durch die Bundestagsfraktion abkoppeln zu können und Anbindung an die Partei zu erreichen, wurde von den zuständigen Gremien verschleppt, man hoffte wohl, die BAG würde finanziell austrocknet und sich so von selbst auflösen.

Diesem Gefallen tat die BAG ihren Kontrahenten nicht, statt dessen wurde ein Entwurf für das Bundestagswahlprogramm 1987 erarbeitet und in die Programmdebatte einge-

bracht, in dem die Pädofrage bewußt offen gelassen worden war ... richtig hatten die Mitarbeiter der BundesAG SchwuP erkannt, daß ihre Position in diesem Bereich nicht mehrheitsfähig gewesen wäre.

Konkurierend dazu haben auch Teile der Bundestagsfraktion einen solchen Programmentwurf eingebracht, ... es gehört wohl zu den Geheimnissen des Bundestagshochhauses am Tulpenfeld, weshalb dem als Antragsteller genannten Bundestagsabgeordneten **Christian Ströbele** sein eigener Antrag unbekannt

war, als er darauf angesprochen wurde.

Anfang 1987 verweigerte der Bundeshauptausschuß der Grünen der BAG SchwuP die Anerkennung als BundesAG der Partei und beauftragte stattdessen jedes Pädismus unverdächtige LandesAG Baden-Württemberg mit der Einberufung eines schwulenpolitischen Ratsschlags, aus dem dann eine neue **BAG Schwulerpolitik** hervorging, die zwischenzeitlich mit knebelnden Auflagen als BAG der Partei anerkannt worden ist. Diese Auflagen

meinen insbesondere eine Einschränkung des Arbeitsauftrages der BAG dahingehend, daß ein Diskussionsverbot über Pädophilie bzw. die einschlägigen Paragraphen des Strafrechts verhängt wurde; Pädos ist so eine Mitarbeiterin in dieser neuen BAG von vorneherein verunmöglicht worden ... die Initiatoren aus Baden-Württemberg werden sich schon etwas dabei gedacht haben, als sie diese Einschränkungen in den Beschluß des BHA schreiben ließen. (vgl. Beschluß des Bundeshauptausschusses der Grünen vom 22.04.1989)

PÄDOS 1989

Mit dem Herausdrängen der Pädos aus den Grünen war die Phase politischer Aktivitäten der Pädobewegung beendet ... seither haben sich Pädosexuelle, sieht man einmal von der Gründungsphase des 1986 entstandenen **Bundesverband Homosexualität** ab, nicht mehr nach außen hin artikuliert. Die noch bestehenden und zwischenzeitlich neu entstandenen Gruppen in Bochum, Berlin, München und Bremen haben in den letzten Jahren auf Aktionen nach außen verzichtet. ... bei ihnen steht die **Hilfe zur Selbsthilfe** im

Vordergrund oder sie sind, wie die Berliner Gruppe, zu einem relativ unpolitischen Kaffeekränzchen verkommen.

Über diese politische Abstinenz kann auch das Entstehen (und wie im Fall des philius, wieder Vergehen) zweier eher kommerziell zu nennenden Projekte nicht hinwegtäuschen, der Zeitschriften **JIMMY** und **philius**. Zumindest die letztere hat zwischenzeitlich ihr Erscheinen wieder eingestellt; der Abdruck neckischer Storys, knabentümelnder Literaturrezensionen und mehr oder weniger gelungener Bildchen genügt offenbar nicht, um eine feste Leser-Blatt-Bindung zu erreichen. Gerade der **philius** hätte durchaus die Möglichkeit gehabt, Kristallisationspunkt für die Bewegung zu werden, verbindendes Organ des Austauschs und der Diskussion, Initialzündung für das Entstehen neuer Gruppen. Schon von der redaktionellen Linie des **philius** her war dies nicht möglich! Solange man sich darauf beschränkt, einen mit Farbe aufgemotzten zweiten Aufguß des 1975 dauerindizierten **Pikbube** herauszubringen wird man vielleicht noch die Interessen "bemooster Oberlehrerhäupter" (Hohmann,

a.a.O.) treffen, kaum aber die der Pädos heute.

Auch die Abhaltung von **Bundestreffen pädophiler Selbsthilfe** ändern nichts daran, daß die Fähigkeit der Pädos verloren scheint, sich aktiv in die Auseinandersetzung

einzubringen, dort ihre spezifischen Interessen zu vertreten. Wenn von Teilnehmern dieser Treffen als herausragendes Ereignis berichtet wird, daß die Salatschüssel beim kalten Buffet der Form eines Knabenarschs nachgebildet war ... nichts könnte bezeichnender sein dafür, wie entpolitisiert solche Treffen ablaufen.

Die Analyse, die Inaktivität der Pädos läge an einem Ausbluten personeller Ressourcen, ist zu kurz gegriffen. Hier scheint eine, wie ich meine, schädliche Selbstbeschränkung der Pädos vorzuliegen, das Bedürfnis, eingeeigelt in den Selbsthilfegruppen zu überwintern, sich dort einen Schonraum zu schaffen, um der beständigen Angriffe, denen man sich ausgesetzt sieht, weitestgehend auszuweichen. Tatsächlich hat sich die Situation

seit Beginn der 80er-Jahre für Pädos erheblich verschärft. Das bis dahin allmächtige Tabu ist geknackt, die Diskussion wird heute in aller Öffentlichkeit geführt, nicht mehr in den Insidergruppen oder im sexualwissenschaftlichen Elfenbeinturm. Den Pädos bläst der Wind ins Gesicht ... in Gruppen wie **Wildwasser** bzw. ihren diversen Ablegern in Westdeutschland finden sie unversöhnliche Gegner. Wurden die Kinder früher noch eher hinter vorgehaltener Hand vor den bösen Onkels gewarnt oder mit dümmlichen Filmen wie **Katja** und **der frem-**

de Mann oder **Christian** und sein **Briefmarkenfreund**, so finden heute in großem Stil Fortbildungsveranstaltungen für Pädagogen statt, die ganz diesem Thema gewidmet sind. An Schulen in Berlin-Kreuzberg mußten Elternabende wiederholt werden, weil der Andrang nicht zu bewältigen war, als es um "sexuellen Mißbrauch von Kindern" ging. Auch in anderen Bereichen wird die "Wende rückwärts" deutlich: bei den Grünen ist ein Diskussionsverbot in Kraft und auch sonst zuckt

in der Politik jeder zurück, wenn um **Kindersex** geht ... die Erinnerung an das Medienspektakel um das Diskussionspapier der Grünen ist noch zu frisch.

Nachrichten aus anderen Ländern stimmen da nicht fröhlicher ... im Zuge der sich weiter verschärfenden ökonomischen und ökologischen Krise werden wieder Sündenböcke gesucht, auf die Aggressionen abgelenkt werden können. Vor allem die sich als Weltpolizei gerierende USA und ihr NATO-Partner Norwegen machen hier den Vorreiter ... mit der Wahrheit nimmt man da nicht allzu genau, wenns darum geht, erneut ein Horrorszenarium an die Wand zu malen. So berichtete die Justizministerin von Norwegen z.B. 1987 darüber, daß in der Bundesrepublik **hunderttausende** von Kindern in Bordellen gehalten würden, auf einer 1989 von der UNESCO veranstalteten Konferenz nahm man dann Frankreich aufs Korn. Da wird

dann die Bekämpfung von Kinderprostitution und Pornographie vorgeschoben, nur, um die liberale Haltung dieser Länder einzudämmen und sie nach und nach auf neokonservative Linie zu bringen. (vgl. Jimmy 6, S. 20 ff)

Gerade hier wären die Pädos eigentlich gefordert, gegen dies unglaubliche Stimmungsmache anzugehen. Aber: Im Jahr 1989 muß die einst recht schlagkräftige und aktive Pädobewegung als quasi inexistent betrachtet werden, das Bestehen einiger weniger, in die Isolation zurückgezogener Gruppen und der zwei, drei Einzelkämpfer, die es noch geben mag, können dieses Bild auch nicht schönern.

DIETER F. ULLMANN,

Jahrgang 1953, war von 1976 bis 1978 Mitarbeiter des "Krefelder Arbeitskreises" (später: Arbeitskreis Rundbrief), ab 1979 bis 1981 Mitglied des Vorstandes der DSAP. 1981 aus der Haft heraus Kandidatur als offen Pädosexueller auf der Liste der AL Berlin zu den Abgeordnetenhauswahlen.

1983/84 Mitarbeiter im Leitungskreis des "Treffen Berliner Schwulengruppen". 1985 - 1987 Erster Sprecher der BundesAG Schwule, Päderasten und Transsexuelle bei den Grünen.

1987 - 1989 Haft, seit Jan.90 wieder inhaftiert.

N/AN 23-3-90

Nieuwsblad van het Noorden • vrijdag 16 maart 1990

Officier eist drie jaar en zes maanden gevang

Vader leende dochtertje tegen betaling voor sex

Van onze correspondent
DORDRECHT — "We maken de laatste tijd in Dordrecht steeds meer incestzaken mee, maar dit is een van de meest weerzinwekkende die ik ooit heb gezien," sprak officier van Justitie mr. F. Varkamp gisteren, waarna hij drie jaar en zes maanden gevangenisstraf eiste tegen de 43-jarige W.B. uit Leerdam.

De man moest terecht staan op beschuldiging incest te hebben gepleegd met zijn dochtertje. Toen hij daarmee begon was het kind zes jaar. Verder zou hij toestemming hebben verleend aan twee vrienden om, tegen betaling, seks met het meisje te hebben en tenslotte had hij zijn echtgenote, onder bedreiging met geweld, gedwongen tot prostitutie.

De vrouw, de 37-jarige P. van M. uit Leerdam, moest eveneens voor de Dordtse rechtbank verschijnen. Zij werd ervan beschuldigd niet te hebben ingegrepen toen twee mannen zich aan haar dochter vergrepen. De officier eiste tegen haar achttien maanden celstraf, waarvan zes voorwaardelijk.

De vader ontkende ter zitting ooit seksuele gemeenschap met het meisje te hebben gehad. Ook zou hij zich nooit aan ontucht schuldig hebben gemaakt. Bij de politie had hij echter een zeer gedetailleerd verhaal gespuid over hetgeen hij met het meisje had ondernomen. De moeder was op dat moment niet thuis geweest. "Het viel me naderhand wel op dat ze heel stil was. Ik heb toen aan mijn man gevraagd of er iets gebeurd was. Hij ontkende. Omdat ik bleef aandringen, vertelde hij dat er iets was voorgevallen. Laat maar zitten, zei hij toen," aldus de moeder.

Later was er ruzie ontstaan tussen de echtelieden. Die liep zo hoog op, dat de vrouw dreigde haar man met een koekepan de

schedel in te slaan. Een zwager kon nog net ingrijpen. De onmin zou het gevolg zijn geweest van wat zich die bewuste dag tussen vader en dochter had afgespeeld.

De incestaffaire zou zich hebben voorgedaan in 1982. Een paar jaar later vroeg een vriend aan de vader toestemming om met diens dochter naar bed te gaan. "Als je maar betaalt," had het antwoord geluid. Er werd een bedrag van vijftig gulden afgesproken. De verdachte ontkende deze gang van zaken, die echter door zijn vrouw werd bevestigd. De vriend, een collega, zou zich in totaal vijftien keer aan het meisje hebben vergrepen. "U leende uw dochter tegen betaling aan de man uit," vroeg rechtbankpresident mr. H. Behrends, waarop de moeder knikte. Ook de buurman bekende dat hij met de dochter geslapen had. Hij had zelfs wekenlang in het huis geloged. De vader vertelde dat hij uit angst niet had durven ingrijpen.

Ook de echtgenote moest vele vernederingen ondergaan. Ze werd door haar man gedwongen om sex met andere mannen te hebben. Als zij weigerde, werd ze zo hard geslagen dat ze uiteindelijk toef. De verdachte vertelde dat hij, levend van een uitkering, het geld goed kon gebruiken. Niet alleen gaf hij het uit aan eten, maar ook aan publieke vrouwen.

De man werd volledig toerekeningsvatbaar genoemd en zijn vrouw in verminderde mate. Zij had uiteindelijk de huisarts ingeschakeld en zo was het balletje gaan rollen. De officier van justitie noemde het slachtoffer 'een verkreukeld meisje'.

Twintig slachtoffertjes

Eis van twee jaar en TBS wegens ontucht

Van onze justitiemedewerkster
ASSEN — De 26-jarige B.P.H. uit Hollandscheveld hoorde gisteren voor de rechtbank in Assen twee jaar gevangenisstraf en TBS met dwangverpleging tegen zich eisen. De man heeft toegegeven dat hij de afgelopen tien jaar 20 kinderen seksueel heeft misbruikt.

Het ging hierbij voornamelijk om jongens, in de leeftijd van zes tot twaalf jaar. De ontucht werd gepleegd in Hollandscheveld en allerlei andere plaatsen. Volgens H. heeft hij met twee jongetjes meer dan 50 contacten gehad.

Officier van justitie mr. E.C. Van der Vliert zei gisteren dat alle betrokken kinderen goede bekenden van H. waren. Zij verwijt de man vooral dat

hij zich op erg jonge kinderen heeft gericht en misbruik heeft gemaakt van het vertrouwen van de kinderen en hun ouders. Uit de verklaringen van de slachtoffertjes leidt de officier verder af dat de man hen door middel van zijn overwicht en soms ook dreigementen tot seksuele handelingen heeft gedwongen.

Uit een psychiatrisch rapport komt naar voren dat H. deels ontoerekeningsvatbaar is. Hij bevestigde gisteren dat hij in aanmerking wil komen voor TBS met dwangverpleging. Raadsvrouw mr. J.G. Besling constateerde dat weinig verdachten daar zelf om vragen. Ze vroeg de rechtbank een beperkte gevangenisstraf op te leggen opdat de behandeling op korte termijn kan beginnen.

Celstraf en tbs voor ontucht met 20 kinderen

Van onze justitiemedewerkster

ASSEN — De 26-jarige B.P.H. uit Hollandscheveld is gisteren door de rechtbank in Assen veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf en tbs met dwangverpleging. De man heeft in de afgelopen tien jaar ontucht gepleegd met 20 kinderen in de leeftijd van zes tot twaalf jaar. Het ging hierbij hoofdzakelijk om jongetjes. Twee weken geleden vertelde H. de rechtbank dat hij met twee jongetjes meer dan 50 contacten heeft gehad. Hij vroeg overigens zelf om hem tbs met verpleging op te leggen.

Officier van justitie mr. E.C. van de Vliert had tegen H. twee jaar gevangenisstraf en tbs geëist.

Man opgepakt voor ontucht met kinderen

Van onze correspondent

NIEUWEGEIN — Een 67-jarige inwoner van Nieuwegein is aangehouden op verdenking van ontucht met minderjarigen. Met de aanhouding denkt de politie ook een omvangrijke handel in kinderporno op het spoor te zijn gekomen.

In de woning van de verdachte vond de politie enorme voorraden foto's en videobanden met daarop ontklede jongens tussen de zeven en vijftien jaar.

Nadat de verdachte verhoord was, werden ook nog een 54-jarige Nieuwegeiner en een 65-jarige man uit Biltoven aangehouden. Bij hen werden dezelfde soort 'voorraden' gevonden.

(Van een onzer verslaggevers)

ZUTPHEN — Zutphenaar J.C. (28) zal een psychiatrisch onderzoek ondergaan voordat de rechtbank een oordeel velt over de verdenking dat hij van begin '87 tot eind '89 met minstens vijf minderjarige jongens seksueel contact heeft gehad. C. bekende dat gisteren wat betreft twee van de jongetjes. Maar, zo zei hij, "ze stonden er positief tegenover."

De zaak kwam eind vorig jaar aan het rollen toen de moeder van twee van de jongens aangifte deed. Daarop volgden ook aangiftes van andere ouders. C. heeft enige tijd in voor arrest gezeten maar werd uiteindelijk vrijgelaten.

De Zutphenaar kreeg regelmatig bezoek van jongens in de leeftijd van tien en elf jaar, waarvan enkele op een school voor moeilijk lerende kinderen zaten. Sommige van de

Man verdacht van ontucht met vijf jongens

Zutphenaar stemt in met psychiatrisch onderzoek

20 p-2-90

jongens ontmoette hij op een zwembad, anderen doordat de jongetjes ook wel eens vriendjes meemaken naar C. Met de jongens deed hij spelletjes, maakte uitstapjes en soms kwamen ze bij hem logeren. Enkele jongens zou hij echter ook gedwongen hebben tot ontucht. C. bekende dat hij met twee jongens seksueel contact heeft gehad, maar zei dat hij absoluut niets gedaan heeft dat de jongens niet wilden. "Ik vind dat je kinderen moet respecteren en dat heb ik ook gedaan. Ze stonden er positief tegenover."

Toen de rechtbankpresident hem vroeg hoe het dan kwam dat ook de andere jongens gedetailleerde verklaringen hebben afgelegd over wat C. met hen zou hebben gedaan, zei hij dat ze dat waarschijnlijk gehoord hadden van vriendjes. "En er is natuurlijk veel commotie ontstaan. Ik denk dat mensen er dan nog wat bij gaan verzamelen."

Dat hij de kinderen bedreigde en verbodt iets te vertellen aan hun ouders, ontkende C. Op vragen van de rechtbank over hoe hij zelf nu op de gebeurtenissen terugkijkt, zei C.

dat hij over bepaalde zaken een andere opvatting heeft dan de meeste mensen. Op de vraag of hij het normaal vond dat hij en de jongens naakt door het huis liepen, zei C. "Dat gebeurde niet omdat ik het vroeg. Het was onderdeel van een spelsituatie."

De ouders van de jongens dachten er anders over. Een van de moeders wilde aanvankelijk geen aangifte doen omdat ze bang was dat C. "dan geestelijk door zou draaien". Zij probeerde C. door middel van een gesprek te laten inzien dat hij fout bezig was. Toen dat niet hielp, deed ze toch aangifte.

C. wilde aanvankelijk niet meewerken aan een psychiatrisch onderzoek. Gisteren stelde hij er op aanraden van zijn advocaat toch mee in, hoewel hij aangaf zijn twijfels te hebben. In afwachting van de rapportage besloot de rechtbank de zaak aan te houden.

Door onze redacteur
MARCEL HAENEN NRC

Haagse politie moet op zoek naar dertien verkrachte meisjes

DEN HAAG, 2 maart — „Volstrekt uniek in de geschiedenis van de Haagse zedenpolitie”, noemt de chef van het bureau zedenzaken J.A. Meijnen de zaak. Een jongen van zeventien die vertelt in de afgelopen anderhalf jaar dertien meisjes in leeftijd variërend van tien tot dertien jaar te hebben verkracht, dat schokte de toch gelouterde rechercheurs.

Een week geleden werd de jongen opgepakt. Zijn veertiende slachtoffer, een 11-jarig meisje dat hij in de bosjes trok en ontcleedde, gilde ondanks het feit dat haar keel werd dichtgeknepen zo hard dat de aanrander het op een lopen zette. Even later werd de dader thuis aangehouden. Het slachtoffer was met haar moeder verhaal gaan halen bij de jongen die in dezelfde straat woont. „We waren er gelukkig snel bij anders was er een volksoptand uitgebroken”, vermoedt Meijnen.

Op het bureau ontkende de jongen aanvankelijk „spijkerhard”. Maar allengs biechtte hij drie verkrachtingen op. Omdat uit zijn verhalen een grote vaardigheid bleek in het overmeesteren van zijn slachtoffers werd hij verder verhoord. Uiteindelijk bleef hij bij dertien gevallen steken. Gezien de zeer gedetailleerde verklaringen twijfelt de politie niet aan de juistheid ervan.

Tot grote verbazing van de politie had geen enkele vrouw een verkrachting gemeld. Ook een oproep in de plaatselijke kranten heeft de politie tot nu toe geen enkele aangifte opgeleverd. De politie wijt dit aan de afkomst van verdachte en slachtoffers. De dader is een Surinaamse hindoes-taan, zijn slachtoffers waren allemaal hindoes-taanse Surinaamse of islamitische Marokkaanse meis-

jes. „Zij zullen hoe dan ook zwijgen omdat het verlies van de maagdelijkheid het hele gezin schande en onheil zal bezorgen”, zegt R. Gerrits van de jeugdpolitie.

Alle slachtoffers zijn verkracht in de Molenwijk of de Spoorwijk. De coördinator migrantenhulpverlening bij de Haagse RIAGG's, R. May, denkt dat die lokaties mede verklaren waarom er geen aangifte is gedaan. Vooral de Spoorwijk staat volgens hem bekend om ernstige migrantenproblematiek.

„Deze wijk is het uiteindelijke dumpgebied voor migranten die uit andere wijken, zoals de Schilderswijk, worden weggesaneerd. Die mensen trekken van het ene krot naar het andere, vader heeft geen werk en er is geen contact met de omgeving. Ouders zitten met de handen in het haar en kinderen zullen hen niet met dit soort problemen lastig vallen. Want verkrachting betekent dat het meisje niet meer huwbaar is op een redelijke manier”, zegt May.

De politie denkt de slachtoffers te kunnen opsporen maar overweegt daarvan af te zien. „We moeten afwegen of we de meisjes en hun familie niet nog meer ellende bezorgen door hun geheim te onthullen”, zegt rechercheur Meijnen. Begin volgende week zal de politie zich met een aantal hulpverlenende instanties buigen

over de vraag of men er goed aan doet via scholen en artsen de verkrachte meisjes tot aangifte te bewegen.

Consequenties

Het Haagse openbaar ministerie is van mening dat de politie de slachtoffers moet opsporen. „Het zou toch al te dwaas zijn als het verkrachten van vrouwen met die achtergrond geen consequenties zou hebben voor de dader”, zegt officier van justitie mr. H.M. Vos. Bovendien is het in zijn ogen in dit geval om specifiek preventieve redenen van belang aangiften te verzamelen. „Anders is er een gereede kans dat die jongen binnen hele korte tijd weer buitenloopt en opnieuw vrouwen lastig valt”.

May van het RIAGG is het met de officier van justitie eens. „Alle hens aan dek zijn nodig om de slachtoffers op te zoeken”, zegt hij. „De meiden hebben nu ook al veel narigheid. Doe je niets dan breken over een paar jaar problemen uit als de kwestie van de uithuwelijking serieus gaat spelen”.

De hulpverlener zegt wel dat het „een proces van lange adem” zal zijn de slachtoffers te vinden. Het opsporen dient in alle beslotenheid te gebeuren. Via het bureau vertrouwensarts of via huisartsen is tot nu toe ook geen informatie binnengekomen. Gerrits

van de jeugdpolitie zegt dat veel huisartsen de neiging hebben problemen van seksuele kindermishandeling te omzeilen omdat ze „liever geen beerput openen”.

J. Avezaat die al twaalf jaar als huisarts werkt in de Haagse Schilderswijk sluit niet uit dat dit laatste een rol speelt. „Niets menselijks is de huisarts vreemd. Hij zal soms denken: waar begin ik aan? Het is emotioneel heel belastend om hulp te bieden bij dit soort problemen”.

Beroepsgeheim

De belangrijkste oorzaak dat artsen signalen van mishandelde meisjes niet opvangen, is volgens Avezaat echter dat bijvoorbeeld klachten over buik- of hoofdpijn zo vaag zijn dat de arts niet merkt dat er iets aan de hand is. „Het taboe op seks is in deze kringen zo groot dat problemen ook vaak gewoon niet bespreekbaar zijn. Meisjes weten bovendien niet dat ons beroepsgeheim ook tegenover de ouders geldt”.

De huisarts heeft weliswaar zijn beroepsgeheim, de politie kan eigenlijk niet buiten de ouders om contacten leggen met de meisjes die zijn verkracht. Formeel kunnen ook alleen ouders namens hun minderjarige kind aangifte doen. „En dan kunnen we nog zo aardig en behulpzaam zijn, minderheden zien de politie toch niet zo snel als een hulpverlenende instantie. Ze snappen niet dat we discretie kunnen garanderen”.

Dat alles maakt het vergaren van bewijsmateriaal en de berechtiging van de verdachte er niet eenvoudiger op. Hoewel dit voorlopig nog het laatste is waar ze zich bij de zedenpolitie druk om maken. „Die jongen heeft een knoepje los”, zegt Meijnen „en behoeft psychiatrische hulp”.

Man (67) half jaar cel in wegens ontucht

(Van een onzer verslaggevers)
UTRECHT — De Utrechtse rechtbank heeft een 67-jarige Utrechter wegens ontucht met vier kleine kinderen veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden waarvan zes voorwaardelijk. De man moet aan de ouders van de kinderen in totaal 3000 gulden smartegeld betalen. Tegen de Utrechter was een gevangenisstraf geëist van twaalf maanden, waarvan vier voorwaardelijk.

In 1987 en 1988 had de man ontucht gepleegd met twee kleinkinderen: een meisje van acht en een van vijf jaar. In 1989 had hij bovendien ontucht gepleegd met een kleinzoon van vijf jaar. Voorts achtte de rechtbank bewezen dat hij in de eerste helft van 1989 in zwembad De Zwoer in Driebergen een meisje ontuchtig had benaderd. Ondanks de ontkenningen van de verdachte achtte het college alle telaste gelede feiten wettig en overtuigend bewezen.

ON 20/3

Voorwaardelijke straf voor ontucht met 13-jarig meisje

Van onze justitiemedewerkster
ASSEN - De 41-jarige J. S. uit Assen gisteren door de rechtbank in zijn woonplaats veroordeeld tot drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf wegens ontucht met een 13-jarig meisje. Officier van Justitie mr. H.A. Marquart Scholtz had 90 uur dienstverlening tegen de man geëist. Twee weken geleden gaf S. tegenover de rechtbank toe dat hij in 1987 het dochttertje van kennissen een paar keer onzedelijk heeft betast. Volgens de man is het meisje in dit opzicht nogal vrij opgevoed en had zij zelf toenadering tot hem gezocht.

S. had het meisje leren kennen via zijn vriend L. V.(42), die een tijd bij haar familie in huis logeerde. V. zal binnenkort terecht staan op verdenking van seksueel contact met hetzelfde meisje.

N 1/4 N 30-3-90

3 Zutphen Dapblad 0-3-90

Eis anderhalf jaar wegens ontucht

(Van een onzer verslaggevers)

ZUTPHEN - Anderhalf jaar gevangenisstraf, waarvan een half jaar voorwaardelijk, eiste officier van justitie mr. G.J. de Haas gisteren tegen de 34-jarige H. M. Hij wordt ervan verdacht in september vorig jaar onder bedreiging van een mes ontucht te hebben gepleegd met een 16-jarige Zutphense jongen. M. ontkende niet dat er sprake was geweest van seksueel contact, maar volgens hem was dat met wederzijdse instemming gebeurd.

M. kwam vorig jaar in Zutphen wonen in afwachting van plaatsing in een therapeutische gemeenschap. Hij leerde een Zutphense jongen kennen met wie hij enkele keren uitging. Bij hem thuis zou M. de scholier hebben gedwongen tot seksueel contact. M. zou de jongen onder het tonen van een mes hebben gezegd dat hij dat in zijn rug zou krijgen als hij zou schreeuwen.

M. ontkende dit gisteren. „Er is niets gebeurd met geweld en ook niets dat hij niet wilde. Ik weet niet waarom hij naar de politie is gegaan”.

M., die enkele keren is veroordeeld wegens ontucht met minderjarige jongens, is uitgebreid onderzocht in het Pieter Baancentrum. Uit het onderzoek kwam niet naar voren dat hij ontoerekeningsvatbaar is, hoogstens licht verminderd toerekeningsvatbaar. Wel vroegen de deskundigen zich af of M. de grenzen die andere mensen stellen, kan accepteren. Verder werd daar de conclusie getrokken dat M. iets aan zijn alcoholverslaving moet doen.

De officier zei dat hij de verklaringen die het slachtoffer heeft afgelegd, onvoorwaardelijk gelooft. Hij eiste een gevangenisstraf van anderhalf jaar, waarvan een half jaar voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. Als bijzondere voorwaarde moet M. zich naar de aanwijzingen van de reclassering gedragen, ook als dat opname betekent. M. zelf gaf aan dat hij zeker opgenomen wil worden om van zijn alcoholverslaving af te komen.

Raadsman B.H. van den Tooren voerde aan dat het slachtoffer op geen enkele wijze lichamelijk verzet heeft geboden. Ook zou hij verschillende gelegenheden hebben gehad om weg te gaan. Omdat M. al ruim een half jaar in voorarrest heeft gezeten zou volgens de raadsman een voorwaardelijke celstraf volstaan, zodat M. meteen in behandeling kan gaan.

Uitspraak 21 maart.

KATWIJK — Voor het plegen van ontucht gedurende enkele jaren met acht jongens beneden de 16 jaar heeft een 42-jarige Katwijker gisteren voor de Haagse rechtbank 15 maanden celstraf waarvan vijf voorwaardelijk tegen zich horen eisen. Hij moet bovendien contact houden met de reclassering en een psychiater en bereid zijn zich te onderwerpen aan eventuele klinische opname. De eis is met aftrek van voorarrest. De man zit sinds half december in hechtenis.

Volgens officier van justitie mr. I.E. Klopker-Gerretsen hebben de jongens verklaard dat ze vanaf hun elfde en twaalfde jaar bij de Katwijker over de vloer kwamen. Hij heeft ze volgens haar het huis „ingelokt”

Wegens handtastelijkheden met leerlingen G.V.A 10.3-90

Godsdienstleraar aangehouden in Brussel

Via het Brusselse parket heeft onderzoeksrechter mev. Callewaert gisteren bevestigd dat ze een 62-jarige godsdienstleraar van het St-Jan Berchmanscollege in Brussel onder aanhoudingsmandaat heeft geplaatst. Meer wenst de onderzoeksrechter voorlopig niet bekend te maken.

De gearresteerde godsdienstleraar zou diverse leerlingen seksueel hebben lastig gevallen. Tot dusver dienden ouders van twaalf leerlingen, elf meisjes en één jongen, een klacht in tegen de leraar van de basisschool. Politieagenten vonden in zijn kamer een doos met naakfoto's van kleine jongetjes en meisjes en exemplaren van een porno-blad.

Vorige maand werd ook een onderwijzer uit Gooik, eveneens van het St-Jan Berchmanscollege, opgepakt wegens zedenfeiten.

Celstraf voor plegen ontucht

met cola, computerspelletjes en videofilms. „De jongens kwamen in zijn ban. Hij was erg aardig. De sfeer werd na verloop van tijd zo dat er een seksuele tegenprestatie van hen werd verwacht. Soms wilden ze niet, maar hij drong toch aan”.

De man ontkende gisteren niets van wat hem ten laste werd gelegd. Wel weersprak hij verklaringen dat de jongens een jaar lang twee keer per week diverse seksuele handelingen met hem moesten plegen. De Katwijker beweerde dat de jongens

veel minder vaak, niet meer dan zes keer, door hem zijn misbruikt. Eveneens ontkende hij dat hij softdrugs had verstrekt aan minderjarige jongens. Hij gaf wel toe dat hij soms een paar jongens tegelijk tot seksuele handelingen aanzette. Ook mochten jongens die inmiddels 16 jaar waren 'stickies' roken.

De man betuigde dat hij enorm veel spijt had van zijn daden. „Ik had als oudere beter moeten weten. Ik realiseer me pas nu terdege wat voor verdriet ik hen en hun ouders heb aangedaan”, zei hij tegen vice-president van de rechtbank mr. P. Kalbfleisch. De oorzaak van zijn daden hield volgens hem verband met frustraties als gevolg van een langdurige werkloosheid.

10-3-90

Amerikaanse conferentie over seksueel misbruik van jongens

Dat jongens en mannen seksueel misbruikt worden is nog nauwelijks bekend, laat staan erkend in Nederland. In de Verenigde Staten is men daar verder mee. Eind vorig jaar vond daar al een tweede conferentie over dit onderwerp plaats.

JOOST HEINSIUS

Jos van den Broek was aanwezig op die conferentie, daartoe in staat gesteld door het project 'Werken met jongens' van Lauk Woltring. Hijzelf werkt als docent op de afdeling Maatschappelijk Werk van de Rijkshogeschool Groningen en is bezig met een boek over seksueel misbruikte mannen.

"Als maatschappelijk werker in de jeugdhulpverlening kwam ik regelmatig in aanra-

MANNENKRANT

uit te vinden wat voor invloed dat op hen heeft gehad. Jongens kunnen er moeilijk over praten. Hoe kun je hen als hulpverlener aanspreken en ondersteunen?

Er is momenteel veel aandacht voor jongens als potentiële plegers. Dat is terecht omdat veel jongens ook daadwerkelijk seksueel geweld plegen. Er zit een keerzijde aan, namelijk dat jongens weer alleen aandacht krijgen als ze rotzooi trappen. Maar als het met een jongen niet goed gaat, bijvoorbeeld als gevolg van misbruik, is de hulpverlening daar weinig attent op. Aan de ene kant viel me in Amerika op dat ze vanuit een positieve optiek naar jongens kijken, aan de andere kant dat ze het politiek bekijken. Namelijk dat ze wat de samenleving van jongens verwacht in de analyse betrekken, en in de behandeling daar rekening mee houden. Ik had dat eigenlijk daar niet verwacht. Ik vind dat het ook hier een uitdaging moet zijn als je werkt met jongens om de konsekwenties van de positie van mannen in de samenleving te vertalen naar behandelingsituaties."

OVERLEVEN

Tijdens de conferentie heeft Jos van den Broek diverse lezingen en workshops bijgewoond. We pikken er een aantal interessante onderwerpen uit.

'Survivor':

"Ze gaan daar uit van de opvatting dat het gaat om de fase na het misbruik: de therapeut moet een goede ontwikkeling in het herstelproces van mensen ondersteunen. Het woord 'slachtoffer' wordt alleen gebruikt als het gaat om de tijd dat het misbruik plaatsvond. Het gaat er niet alleen om dat je eerst moet vertellen dat je misbruikt bent en hoe, dat je erkent dat je slachtoffer bent en heel veel gevoelens gaat verwerken. Het gaat er ook om dat je een stap voorbij het slachtofferschap komt. Dat je seksueel misbruik overleefd maakt het belangrijk om uit te zoeken hoe je dat hebt kunnen doen. Daarop moet je aansluiten om verder te gaan. Dat is de basis van de survivor-methode."

Leeftijdsgroepen:

"In de behandeling maakt men onderscheid tussen jongens van drie tot zes, jongens van zes tot vijftien en adolescenten. Bij die laatste groep, die ik zelf het interessantste vind, is je taalgebruik heel belangrijk. Het moet niet-verhullend zijn, die jongens hebben het over een pik, niet over een penis. Je moet concrete en rechtstreekse vragen stellen, niet: heeft seksueel misbruik plaatsgevonden, maar wat is er toen precies gebeurd, wie was er in die kamer, hoe zag het eruit, heb je moeten pijpen. Daarmee maak je het voor zo'n jongen overzichtelijker en ook vanzelfsprekender om over te praten. Je moet als therapeut laten blijken

king met seksueel misbruiksituaties. Dat en mijn eigen persoonlijke ervaring met mishandeling vormden de aanleiding om me te verdiepen in de thema's mannen en geweld en mannen en seksueel misbruik. Het reactiepatroon van slachtoffers is voor mij heel herkenbaar.

Woet Gianotten heeft als enige in Nederland iets gepubliceerd over jongens als slachtoffer van seksueel misbruik. In Nederland vindt zover ik weet geen enkel onderzoek ernaar plaats. Het eerste cijfermatige

gegeven komt voor zover ik weet uit het recente landelijke verslag van het Bureau Vertrouwensartsen waarin gemeld wordt dat het van seksueel misbruiksituaties in 20% van de gevallen jongens betrof. In de Verenigde Staten is men een stap verder dan het in kaart brengen van de omvang van het probleem, er zijn ook therapeuten mee aan de gang. Er worden knelpunten aangegeven zoals hoe spreek je jongens aan die seksueel misbruikt zijn. Niet alleen om te horen dat ze misbruikt zijn maar ook om

foto: Joost Heinsius

dat je weet dat seksueel misbruik van jongens plaatsvindt en dat dat niet in de haak is. In plaats van bijvoorbeeld heel verwonderd te doen. Laat ze er verhalen over lezen, geef ze dat mee. Laat ze hun ervaringen op papier zetten. Jongens worden vaak op jongere leeftijd misbruikt dan meisjes, je moet letten op de rol van oudere zussen in gezin. Men gaat er nog steeds vanuit dat het gezin voor een jongen wel een veilige plek is. Dat is dus niet zo."

De gemengde groep:

"Hetero's en homo's in één groep kan heel goed zijn. Maar voor homo's is het ook heel belangrijk om hun eigen seksuele gevoelens, hun verwarring over hun identiteit en wat daarin de rol is geweest van het seksueel misbruik uit te vlooiën. In een gemengde groep is dat vaak moeilijk. Moet je de groep dan splitsen en op welke thema's? Homoseksuele jongens raken vaak verward in hun seksuele oriëntatie door het misbruik. Ben ik wel hetero als ik misbruikt ben door een man? Jongens denken dan: ik zal wel misbruikt zijn omdat ik homo ben in plaats van denken dat ze gewoon misbruikt zijn."

De systeem-aanpak:

"Er was een heel enthousiaste therapeut die niet alleen met de misbruikte jongens werkt maar tegelijkertijd met groepen voor de ouders en voor broertjes en zusjes. Daarnaast verplicht hij alle anderen uit het circuit om zo'n jongen heen, mensen van school, huisarts, mensen van justitie, om een sessie van twee uur mee te maken waarin hij met hen onderzoekt wat de gevolgen van seksueel misbruik kunnen zijn en hun mogelijke houding daar tegenover.

Zo'n groep van zes tot zeven jongens draait in perioden van 15 tot 20 weken waarin één keer per week twee en een half uur gewerkt wordt en die jongens gewoon thuis wonen. Het is heel intensief. Volgens hem was het heel belangrijk om gedragingen van die jongens niet negatief te benaderen, bijvoorbeeld door de moeite die een jongen heeft

om over zijn misbruik te vertellen te typeren als weerstand. Als je de verhalen hoort van die jongens ben je verbaasd dat ze er nog zijn en naar zo'n groep komen, dat getuigt van kracht. Het gaat er om uit te zoeken wat voor strategieën die jongen heeft ingezet om de kop boven water te houden. Die hebben hun waarde bewezen en moet je niet meteen afpakken van zo'n jongen. Hij gaat dan na met die jongen wat van dat oude gedrag in nieuwe situaties effectief is. Belangrijk is ook om de jongens zelf verantwoordelijkheid in het gebeuren te geven, zelf sessies te laten voorbereiden en ook af te sluiten met een zelf geplande activiteit. Zodat ze merken dat ze dingen kunnen die gewaardeerd worden en lol kunnen hebben. Daardoor komen ze van het idee af dat een ander er is om je te gebruiken. Omdat ze rond seksualiteit veel niet zelf hebben kunnen uitzoeken bestaat de kans dat zij opnieuw door andere mensen en situaties laten bepalen wat er met hen gebeurt. Ze moeten leren zelf te beslissen met wie ze contact willen hebben en hoe."

MEER AANDACHT

De vraag rijst waarom ze in Amerika verder zijn dan hier.

"Mijn eigen interpretatie is dat wil je in Amerika overleven, ook in de hulpverlening, je moet presteren, je moet wat kunnen laten zien. Het zijn veelal privé-praktijken, dus je moet je profileren op de markt door onderzoek te doen, je te specialiseren. Dat vind ik positief. Naast de ideële motieven om met misbruikte jongens aan de gang te gaan, zijn dat waarschijnlijk de praktische motieven. De negatieve kant is natuurlijk: wie kan die hulp betalen? En dan verdwijnen de lagere sociaal-ekonomische groepen uit het gezicht.

Daarnaast zijn degenen die bijvoorbeeld die conferenties aangezengeld hebben heel vaak zelf slachtoffer geweest. Daar is dat blijkbaar minder taboe dan hier. Als je in Nederland aparte aandacht wil voor jongens wordt dat snel soft gevonden. Verder ligt het, denk ik, nog heel gevoelig dat je aandacht wil voor jongens als pleger en slachtoffer terwijl de hulp voor vrouwelijke slachtoffers nog steeds niet goed geregeld is.

In Nederland zou veel meer gepubliceerd moeten worden over jongens die seksueel misbruikt worden. In preventieprogramma's zou expliciet vermeld moeten worden dat jongens ook slachtoffer kunnen zijn. Veel mannen beginnen niet over misbruikt zijn omdat ze dan hun beeld over de ideale man niet overreind kunnen houden: ze zijn een zwakkeling in hun eigen ogen. Ze hebben het niet gered. Ze zijn bang om als mieltje gezien te worden en doen er het zwijgen toe.

LICHAAMSTAAL

In haar brief 'Lichaamstaal' in NATURISME 89/4 veronderstelt Ine Elzinga dat er mensen kunnen zijn die aanstoot zouden nemen aan het spontane gedrag van haar dochtertje. Ine, dring je spontane meid geen frustraties op. Zij vindt haar en onze naakte lichamen heel gewoon. 'Knietjes tegen elkaar houden', lijkt mij een vermoeiende bezigheid. Wat zouden jongetjes dan moeten doen? Knietjes tegen elkaar helpt hier niet, of geven piemeltjes dan geen aanstoot? Als je dochter in een naturalistische omgeving wordt opgevoed, zal haar veel kommer en kwel op dit gebied bespaard worden en waarschijnlijk een hulp tijdens de pubertijd zijn.

Naturalisme Lex Reelick,
Voorjaar '90 's Hertogenbosch

Leo (6 jaar) : « ... Ik weet het! Seks is zes in het Duits! »

Seks, wat is dat?...

Dit boekje is bedoeld voor wie een kind - of kinderen - van de basisschool heeft. Het wil hen helpen om « gewoon » over seksualiteit te praten met de kinderen.

Wij, als volwassenen maken onderscheid tussen vragen op seksueel gebied en vragen op elk ander gebied. Als een kind vraagt wat minister betekent dan krijgt het heel waarschijnlijk gewoon antwoord : wanneer het echter vraagt wat « neuken » of « vogelen » betekent ... ja, dan komt er meestal geen gewoon antwoord.

Kinderen maken dit onderscheid niet,

ze vragen gewoon wat ze willen weten. Ze leren uit onze reacties wel wat wij van hun vragen vinden. Ze weten dus al heel vlug of ze er kunnen over praten of niet.

« Maar waarom moeten we nu zo openlijk over seksualiteit praten? », zul je zeggen.

Binnen een gezonde emotionele ontwikkeling hoort de beleving van seksualiteit. Ook kinderen genieten van knuffel, van lichamelijke sensatie en van fysiek contact : zij zoeken datgene ook op wat hen prettige gevoelens geeft.

Maar seks is meer dan een techniek-

die-je-later-wel-leert... Seksualiteit gaat over relaties, over gedrag tussen mensen en dat moet aangeleerd worden net zoals elk ander gedrag. De schrijfster merkt op dat seksualiteit nog altijd in de taboesfeer zit terwijl iedereen het wel doet; men geneert er zich over. En mensen kunnen aardig in de knoei komen te zitten wanneer ze niet geleerd hebben met deze gevoelens om te gaan.

De manier waarop kinderen opgevoed worden, bepaalt mee hoe ze met seksualiteit (in de brede zin van het woord) kunnen en zullen omgaan. Is de badkamerdeur op slot? Wordt er openlijk geknuffeld en gezoend? Wordt er gepraat over verliefd worden op klasgenootjes? Kruipen men samen in het grote bed op zondagmorgen?

Je kan nu éénmaal niet zeggen : ik begin pas op 12 jaar met seksuele opvoeding. Je bent ermee bezig vanaf de eerste minuten. Vanaf dan geef je je eigen waarden en normen door. Het boekje behandelt volgende items : kinderen ontdekken hun lichaam en dat van de ander; lastige vragen op lastige momenten; met elkaar naar bed gaan; de zwangerschap; andere seksuele waarden en normen.

Je krijgt geen antwoorden op alle vragen : die pretentie heeft het geenszins. Je kan er in alle geval wat steun en moed uithalen om het thema bespreekbaar te maken. Het is heus niet zo moeilijk om « gewoon » te praten over seksualiteit. Proberen maar!!

van Rossem Kitty : Seks, wat is dat?; praten met kinderen over seksualiteit; 1989 Zomer & Keuning Boeken B.V.; Ede/Antwerpen; 79 pp.; 340 frank.

Boeken over relaties, seksualiteit en geboorteregeling kunnen ontleend worden bij het :

Dokumentatiecentrum C.G.S.O.
Kon. Albertlaan 167
9000 Gent
Tel. 091/21.07.22

"Stem der Vrouw" maart/april 1990 13

Seksuele risico's middelbare scholier onderzocht

Dor onze redacteur
BRAM POLS

NRC

LEIDEN, 14 maart — Onder 2.000 scholieren uit het hele land is het afgelopen half jaar een grootscheeps AIDS-onderzoek geloudd door het Nederlands Instituut voor Preventieve Gezondheidszorg (NIPG/TNO) in Leiden en het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek (NISSO) in Utrecht.

Op grond van dit onderzoek moet een betere schatting kunnen worden gemaakt van de huidige en toekomstige risico's die scholieren lopen op geslachtsziekten in het algemeen en AIDS in het bijzonder. Bovendien kan de studie duidelijk maken waarom scholieren zich al dan niet riskant gedragen.

Aanleiding tot de studie is het gebrek aan representatieve gegevens over het seksuele gedrag van scholieren van elf tot zeventien jaar. Omdat die kennis ontbreekt is het moeilijk gerichte voorlichting te geven over riskant seksueel gedrag in verband met infectie met het AIDS-virus (HIV). Het onderzoek is het grootste ooit op Nederlandse scholen gehouden en kost ruim 900.000 gulden. Daaraan levert het Preventie-

fonds de grootste bijdrage. De eerste resultaten worden op zijn vroegst in oktober verwacht.

Het onderzoek is opgezet in samenwerking met de Peilstations Jeugdgezondheidszorg. Dat is een netwerk van diensten van schoolartsen, dat sinds 1984 geregeld gegevens verzamelt over gezondheid en gedrag van scholieren. Tot nu toe ging het daarbij om bijvoorbeeld rook- en voedingsgewoonten en gebruik van alcohol en drugs. Voordat het onderzoek naar 'seksualiteit, kennis en attitude ten aanzien van AIDS en condoomgebruik' na de zomervakantie begon, is het bijna driehonderd vragen bevattende enquêteformulier uitgebreid getest onder ongeveer 1.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Het eerste geval van AIDS in Nederland werd in 1982 gesignaleerd. Rond de jaarwisseling bedroeg het aantal bekende AIDS-gevallen ruim duizend. Aangenomen wordt dat van deze mensen ongeveer de helft is overleden. Onder de patiënten zijn tien kinderen van jonger dan tien jaar. Zij liepen de besmetting op door een bloedtransfusie of werden geïnfecteerd tijdens zwangerschap of bevalling, doordat de moeder seropositief was. In de

leeftijdsgroep tussen tien en negentien jaar is er op het ogenblik één patiënt.

De Inspecteur voor de Jeugdgezondheidszorg, de arts F. Wafelbakker, die nauw bij het onderzoek betrokken is, wijst erop dat AIDS een incubatie-tijd van jaren

Studie onder 12.000 jongeren kostte 900.000 gulden

kan hebben. De AIDS-patiënten in de leeftijd tussen 20 en 29 jaar (vorig jaar meer dan 120) hebben het virus dus tijdens of kort na hun schooltijd opgelopen.

Kleinschalige onderzoeken hebben uitgewezen dat drie procent van de kinderen van twaalf tot dertien jaar seksuele contacten heeft. Bij veertien- en vijftienjarigen bedraagt dat percentage twintig, bij zestien- en zeventienjarigen vijftig. Aangenomen mag worden dat scholieren binnen een jaar of vijf wisselende seksuele relaties krijgen, menen drs. T. Vo-

gels en dr. M. Danz, de psychologen van NIPG/TNO, het instituut dat het onderzoek coördineert. Gevoegd bij een incubatie-tijd van drie tot acht jaar, maakt dat het grote belang duidelijk van tijdige en goede voorlichting.

De onderzoekers hebben met twee vragenlijsten gewerkt. De 'juniorlijst' is bedoeld voor de eerste en tweede klas LBO, IBO, MAVO, HAVO en VWO en voor de derde en vierde klas IBO. Deze lijst is beduidend korter en heeft vragen die minder ver gaan dan de 'seniorlijst' voor de hogere klassen. Gekozen is voor een zorgvuldig systeem van doorverwijzing waardoor de kinderen zonder 'ervaring' geen vragen tegenkomen die op dergelijke ervaringen ingaan.

Opvallend is dat nogal wat kinderen op de anonieme vragenlijst hebben verzuimd hun geslacht in te vullen. Door de wijze van vragen wordt toch duidelijk of het om een jongen of een meisje gaat. Ook worden de resultaten gecorrigeerd op over- en onderrapportage. «Je mag verwachten dat jongens op grond van hun stoerheid een wat ruimere melding maken van hun ervaring met seksualiteit dan meisjes», zegt Vogels. Er is gewerkt met vier varianten op het

formulier, om te voorkomen dat de kinderen bij elkaar zouden spieken.

«Volgens Vogels en Danz is een belangrijke vraag „in hoeverre groepen scholieren al op jonge leeftijd in contact staan met zogeheten risico-groepen, zoals homo-seksuelen en druggebruikers die injectienaalden gebruiken. Het virus verspreidt zich immers — anders dan bijvoorbeeld griep — alleen door specifieke, riskante contacten met HIV-dragers. Behalve in Amsterdam en Rotterdam, waar beperkte studies zijn gedaan, bestaat er geen enkel idee over de besmettingsgraad.»

Van de ongeveer 170 benaderde scholen zijn er zeventien uitgevallen omdat de schoolartsendienst bij nader inzien niet kon of wilde meewerken. Vijftig scholen hebben zelf geweigerd aan het onderzoek mee te doen. Daarvoor zijn 'vervangende' scholen gevonden. De weigeringen hingen veelal samen met de kerkelijke gezindheid van de school. Om bij tien scholen toestemming voor het houden van de enquête te krijgen, moesten bij het rooms-katholiek en het openbaar onderwijs twaalf scholen worden benaderd. Bij het protestants-christelijk onderwijs zestien.

N° 13 maart/april '90

mens & gevoelens

36

De Amsterdamse tandarts Dirk Vermeulen werd door de redactie van het NOS-radioprogramma 'HOMONOS' benaderd om eenmalig een column te verzorgen. De eindredacteur weigerde echter de column die Dirk Vermeulen schreef, omdat deze 'niet identiteitsversterkend' zou zijn. M&G stelde desgevraagd haar kolommen wél open en publiceert bij deze de tekst alsnog.

MIJN EERSTE ERVARING

Dirk Vermeulen

Mijn eerste bewuste ervaring was, hoe ik als 2-jarige op een stormachtige kerstavond te vondeling werd gegooid uit de trein op het traject Geldermalsen-Tiel. Deze gebeurtenis heeft mij de ogen geopend voor de grillen van het lot, want volgens mij hield mijn moeder veel van me, ondanks haar wanhoopsdaad.

Door een stroper werd ik opgepikt en liefdevol verzorgd. Zijn naam was Jan de Haan. Hem zal ik eeuwig dankbaar blijven.

Hoe moet ik mijn pleegvader karakteriseren? Ruw en ook zacht; streng maar tegelijk teder; koel... maar ook hartstochtelijk.

Zijn hut stond diep in een eeuwenoude boomgaard, waar niemand durfde te komen. In het begin, toen ik de warme moederborst miste, troostte Jan me door mij tegen zijn rijzige, harde lichaam te drukken. Wat ben je toch zacht, fluisterde hij dan. Voorzichtig, voorzichtig, ik ben pas twee, kirde ik terug, terwijl ik mijn beentjes opende. Zijn Four-Roses parfum deed me duizelen. Zijn behaarde huid en mijn roze babyvelletje vormden een eenheid die bijna religieus te noemen was.

Misschien was ik toen wel het gelukkigst van mijn leven.

Tot mijn twaalfde hebben Jan en ik lief en leed gedeeld, totdat de onderwijsin-

specteur me wegrukte uit deze Hof van Eden. Ik moest op kostschool. Daar kwamen de autoriteiten er al snel achter dat ik over uitzonderlijke capaciteiten beschikte. Grieks, biologie en gymnastiek waren mijn lievelingsvakken. Mijn lichaam ontwikkelde zich in die tijd tot een feërieke verschijning. Een tengere gestalte in ideale proporties. Ik had ook prachtige pijpekrullen die haast meisjesachtig waren. Was het daarom dat ook de jongens langer dan normaal hun ogen op mij lieten rusten, vooral Harrie Noordhuis, de stoerste jongen uit de klas? Iedereen had ontzag voor hem. Hij reed al brommer en dronk, vaak in omgekeerde volgorde. Onze vriendschap werd niet altijd begrepen. Hij recht voor zijn raap, ik dromerig; hij fors, ik breekbaar. De relatie werd bruut verstoord op die onzalige nacht in de zomer van 1965. We waren op een feestje in het dorp. Harrie was de hele avond luidruchtig geweest met gevaarlijk glanzende ogen. Er werd zwaar gedronken en gesnoeven. En steeds vroeg hij om meer. Wist hij toen al wat er die avond zou gaan gebeuren?

Zoals gewoonlijk vertrokken Harrie & ik 's nachts samen met de Zündapp richting internaat. Maar in plaats van bij de kerk linksaf te slaan, gingen we recht door richting strand. Het werd een dolle rit. Bij de duinen aangekomen sloten Harrie's knuisten zich om mijn frêle polsen en sleurde hij me grommend naar de vloedlijn. Daar waren de golven getuige van gebeurtenis-

sen die nog haarscherp op mijn netvlies staan. Hij pakte mijn krullen en duwde mijn gezicht in het zand. Toen greep hij zijn geslacht en maakte de weg vrij voor het 25 cm. lange, polsdikke monsterwerktuig. Zonder enige preparatie of consideratie beukte hij mij aan flarden. Ik was te ontzet om te roepen. Het was te erg voor woorden. Een kwal als glijmiddel, een coquille St. Jacques in mijn mond, 2 oesters onder mijn oksels en die sidderaal die na 3 keer nog van geen ophouden wist. Snakkend, snikkend, slikkend en bijna stikkend heb ik dit als een Loulou over me heen laten gaan. Toen verloor ik het bewustzijn.

De periode hierna zou de donkerste worden in mijn leven.

Ik kon mijn ogen niet dichtdoen, of de gebeurtenissen trokken weer aan me voorbij, als een film, met te felle belichting en te grote close-ups. Ik kwam onder hulp van een psychiater. Na veel praten, huilen en schreeuwen was zijn conclusie dat ik een vak moest kiezen, waarbij ik mijn handen zou gebruiken. Zoiets als concertpianist, diamantbewerker of tandarts. Ik koos voor het laatste.

Ik ben nu al weer jaren gelukkig getrouwd met mijn praktijk en mijn patiënten zijn mijn kinderen.

Oostduitse jongerenorganisatie ziet in de toekomst veel gevaren

door Theo Koelé TR 21-3
BERLIJN - Nog niet zo gek lang geleden waren er meer dan twee miljoen 'blauwhemden' in de DDR. Nu telt de Oostduitse communistische jeugdbeweging nog maar 14 000 leden.

Het blauwe hemd is niet langer het 'uniform' van linkse jongeren in de DDR. „Je mag het wel dragen, maar het hoeft niet meer,” zegt de al wat oudere jongere Klaus-Peter Jahn. Hij werkt in een reusachtig gebouw vol eindeloze gangen en lege kamers in het hartje van Oost-Berlijn. In die gangen en kamers was het vroeger heel druk, want bijna alle jongeren waren lid van de jongerenorganisatie FDJ. Er werd altijd heel gewichtig gedaan, want je kon het als actief lid van de FDJ ver schoppen in de communistische staat.

Maar sinds de vrije verkiezingen van afgelopen zondag tellen de communisten in Oost-Duitsland niet meer mee. Voor een carrière hoef je niet meer bij de FDJ te gaan. De jongerenorganisatie noemt zich nu trouwens niet

meer communistisch, maar gewoon 'links'. In de kamer van Klaus-Peter, afgestudeerd filosoof, staan nog wel beeldjes van communistische opperbazen als Marx en Lenin, 'als herinnering aan het verleden'. En je kunt dat dure spul toch niet zomaar kunt weggooien, vindt Klaus-Peter. De FDJ denkt liever niet meer aan het verleden. Ze houdt zich nu vooral bezig met de toekomst, met de dreigende aansluiting van het kleine, arme Oost-Duitsland bij het grote, rijke West-Duitsland. Dat gaat zeker gebeuren, nu bijna de helft van alle Oostduitsers op de conservatieve partij CDU heeft gestemd.

Video

Voor een heleboel jonge Oostduitsers is West-Duitsland het land waar je cassetterecorders en mooie kleren kunt kopen. Maar de FDJ ziet allerlei gevaren op de jeugd afkomen. Bijvoorbeeld videobanden vol porno en geweld. Die zijn sinds de opening van de Berlijnse Muur, eind vorig jaar, ook in de DDR in omloop.

Er gaat volgens de linkse jongeren veel moois verloren in Oost-Duitsland als er straks nog maar één Duitsland is. Op sommige gebieden lopen de Westduitsers flink achter. Zo heeft de DDR volgens Klaus-Peter veel progressievere wetten als het gaat om seksuele contacten tussen ouderen en jongeren (niet bedoeld om porno te maken natuurlijk!). Ook in het onderwijs is er veel te verliezen, vindt de FDJ. Zeker nu de 'Pioniers', de jongsten onder de georganiseerde jongeren, niet meer aan de leiband van communistische leerkrachten willen lopen. 'Perestrojka' (dat is het Russische woord voor vernieuwing) ook voor Pioniers', kun je lezen op pamfletten in een Berlijns schoolgebouw. Maar er hangen ook nog ouderwets lelijke kalenders met daarop het woord 'Vriendschap' in het Russisch. Binnenkort kunnen veel leerlingen dat niet eens meer lezen: het Russisch komt als verplicht vak te vervallen. En omdat het alles met communisme te maken heeft, wordt het vast geen populair keuzevak.

W

VK 31

AT IS HET hier veranderd, fluistert Herman Herikhuizen als hij binnenkomt in het bordeel waar hij vroeger heeft gewerkt. Achter de bar hangt een poster van een heel jong, mooi jongetje, dat de cliënte met grote onschuldige ogen aankijkt. Recht daar tegenover is een affiche aan de muur geplakt van een blote gespierde dertiger met een formidabele erectie.

Herman vindt het spannend weer terug te zijn. Toen hij hier werkte, was Freddy nog eigenaar. Maar die is nu dood. Neergestoken aan de Amstel door een van zijn jongens. Volgens de overlevering omdat Freddy hem geen vrij wilde geven voor de verjaardag van zijn moeder. Dat is toch maar een hoer, had Freddy nog gezegd, uitgerekend tegen iemand die was opgevoed in de islamitische cultuur. En toen was er iets geknapt in de jongen.

Zelf is 24-jarige Herman al vijf jaar uit het leven. Hij kon de kracht opbrengen, dank zij de steun van vrienden. Maar veel van de ongeveer driehonderd jongensprostitues die Amsterdam (volgens officiële cijfers) telt, hebben geen vrienden — of het zouden hun collega's moeten zijn. En of dat echte vriendschap is?

Daarom wil Herman, die zegt dat er zeker drieduizend jongensprostitues in Amsterdam werken, een belangenvereniging oprichten met een pand in de binnenstad, waar ze kunnen slapen, eten en voorlichting krijgen over ziektes als Aids. De vereniging Welp, die de jongens een substituuut geeft voor de vriendschap die ze ontberen.

Het is ook voor de belangenvereniging dat Herman nog een keer een rondgang door zijn verleden maakt, om een ander te laten zien wat zich allemaal afspeelt in de jongensprostitutie.

In een van de zachtverlichte peeskamers van het bordeel vertelt de Duitser Olivier dat hij hoopt door het werk een oudere, rijke man te ontmoeten, bij wie hij kan wonen, die hem verzorgt. Herman knikt: dat is wat alle jongens willen, dat wilde hij vroeger ook.

Olivier zit op een heel groot bed, tegenover de badkuip. Op het planchet boven de wastafel staat een fles massageolie. Hij kijkt naar de televisie, naar een heteroseksuele seksfilm.

Olivier zegt dat hij twintig is, want je moet ten minste achttien zijn om in een bordeel te mogen werken. Hij lijkt meer zestien. Heel bleek en mager, met een speldje in de vorm van een adelaar op zijn bloes. Hij ziet er netjes uit, draagt een colbertje en een schone spijkerbroek. Alleen als hij voorover leunt, zie je het mes in zijn binnenzak.

Hij heeft een hekel aan de jongenshoeren die er vies en onverzorgd uitzien. Die jongens, die nadat ze een klant hebben gehad, het geld meteen weer opmaken aan drugs. Maar de snelheid en de nervositeit waarmee Olivier praat, doet vermoeden dat ook hij niet is verschoond gebleven van pepmiddelen.

De zachtmoedige Olivier is op zijn vijftiende begonnen met het hoereren op het station van Dortmund. Vanwege het geld, zegt hij. Over wat er daarvoor thuis is gebeurd, praat hij niet. Maar het station was koud en akelig en vies. Is dus naar Nederland gekomen, net als zoveel andere Duitse jongens, omdat hij daar tenminste in een mooi bordeel kon werken. Jongensbordelen zijn verboden in Duitsland.

Tegen zijn ouders heeft hij gezegd dat hij ging bedienen in een Amsterdams restaurant. Voor Aids is hij niet bang. Olivier weet hoe je het krijgt. Als er bloed vrijkomt bij het *ficken*. Dus zorgt hij dat dat niet gebeurt, want hij heeft zijn hele leven nog voor zich. Olivier laat in het midden of hij condooms gebruikt.

Olivier heeft een eigen huis, waar hij kan koken. Hij is niet zoals de anderen,

die tussendoor voor veel geld wat gaan eten in de stad. Olivier is blij met zijn eigen woonruimte. Hij heeft vier maanden in het bordeel gewoond, wat betekende dat hij 24 uur per dag met zijn werk bezig was.

Maar deze zomer houdt Olivier op, zegt hij wel vier keer. Hij kan er niet meer tegen. Is moe. 's Middags beginnen en doorgaan tot de ochtend daarop. In de zomer komen al die mannen rechtstreeks van het strand naar het bordeel. Topdrukte, rond acht uur 's avonds. Terwijl hij dan zelf zo graag overdag in de zee had willen zwemmen.

Hij wil in nette pakken lopen, met een stropdas, net als de mannen met wie hij naar bed is geweest. Hij heeft een grote droom: zelf een jongensbordeel beginnen en veel geld verdienen. Daar is hij nu al voor aan het sparen.

Er is nog iets dat het werk voor Olivier extra zwaar maakt: hij is eigenlijk heteroseksueel. Vrouwen zijn heel goed, zegt hij. Vrouwen hebben hem nog nooit gebruikt.

Herman aait de jongen door zijn haar, als hij de kamer verlaat. Olivier trekt zorgvuldig de lakens van het bed recht.

De bordeelhouder lacht, als Herman ter sprake brengt dat veel van de jongenshoeren eigenlijk heteroseksueel zijn en het werk alleen doen uit geldnood. Volgens de eigenaar is dat onmogelijk. Geen jongen kan dit werk doen als hij in zijn hart niet homoseksueel is, zegt de bordeelhouder, die afkomstig is uit Israël.

Hij is accountant van origine, maar wat had hij een hekel aan dat vak. Zo saai. Ze hadden hem tien jaar geleden alleen niet moeten vertellen dat hij nog eens eigenaar van een bordeel zou worden: dat was het laatste waaraan hij dacht, toen. Hij was een hele linkse jongen, namelijk. Maar hoe gaan die dingen? Hij is wat cynischer geworden, door de jaren dat hij in Amerika heeft gewoond.

Soms heeft hij inderdaad het gevoel dat hij de jongens gebruikt. Dan moet hij zijn ogen even dichtdoen. Als een zakenman net met een jongen naar bed wil die moe is, en de bordeelhouder dan toch de deal sluit. Maar aan de andere kant moet iedereen vechten voor zichzelf. En die jongens hebben er toch voor gekozen?

Hij heeft de club nu twee jaar en wil er eigenlijk van af, vertelt hij, zittend op de rand van de badkuip. Dit werk maakt hem gek. Er is geen een jongen, van de vierduizend die er tijdens zijn bewind hebben gewerkt, die niet uit een totaal gebroken gezin kwam. En de klanten zijn vaak vervelend. Mannen die met veel bravoure binnenkomen en zich tegenover de jongens voordoen als de grote miljonair.

Veel klanten zijn ook dronken, omdat ze eigenlijk niet willen weten wat ze doen. Zoals die Engelse rechter, een hele goede klant, die keer op keer stomdronken is en dan duizenden gulden uitgeeft.

Maar ja, wat wil je? Zijn tent is een eerste klas tent. Per keer kost het dan ook 175 gulden, zonder extra's. De jongens krijgen daarvan de helft. Om de zoveel tijd vervangt hij de jongens: ze moeten fris zijn, geen professionals, daar houdt hij niet van.

Hij praat veel met de jongens. Haat de drugs die ze gebruiken. Maar heeft niet de neiging zich als een vader op te stellen. De jongens zijn er meer mee gebaat als je ze leert zich te gedragen als kleine zakenmannen die op hun geld kunnen passen.

De klanten komen van over de wereld en uit alle lagen van de maatschappij. Sommigen vliegen speciaal over, omdat jongensprostitutie in hun eigen land niet is toegestaan. Zelf neemt hij nooit een jongen uit zijn eigen club, da's niet goed voor de sfeer.

Als hij terugloopt naar de bar, strijkt hij Olivier over zijn wang. De mooiste jonkvrouw van stal, zegt hij, en Olivier bloost. De barman onderhandelt intussen telefonisch met een klant die een jongen wil hebben met een penis van zeven tot acht inches. Achter hem hangen kaarten van klanten: verstuurd uit alle landen van de wereld, ja.

Natuurlijk, zegt Herman later, is de bordeelhouder een charmante man. Dat zijn ze allemaal. Anders kunnen ze de jongens niet aan zich binden. Maar hij is net zo hard als de rest. Kijk alleen maar naar de denigrerende manier waarop hij omspringt met Olivier.

Herman is kwaad dat er pas de laatste tijd serieus aandacht wordt besteed aan jongensprostitutie. Omdat de schandknaapjes, zoals ze zo mooi ouderwets heten, nu een bedreiging beginnen te vormen voor de gewone maatschappij. Omdat ze behoren tot de risicogroep

voor Aids: er zitten vermoedelijk nogal wat jongens tussen die seropositief zijn. Maar het probleem speelt al jaren. Jongens die weglopen van huis, in Amsterdam terecht komen en het eerste het beste aanpakken waarmee ze geld kunnen verdienen.

Zelf kwam hij op zijn zeventiende terecht in de prostitutie. Hij had ouders die zich gedroegen als bewakers. Herman was twee, toen zijn ouders van een specialist te horen kregen dat hij een aangeboren vaatafwijking had waarmee hij niet ouder dan elf zou worden. Zijn ouders raakten in de ban van de angst en verboden Herman zo'n beetje alles, waardoor hij zich meer en meer beklemd ging voelen. Terwijl al lang duidelijk was, dat de specialist ongelijk had gehad.

Na de zoveelste ruzie liep hij weg, naar Amsterdam. Hij kreeg geen uitkering, want zijn vader had tegen de sociale dienst gezegd dat hij zo terug mocht komen. Maar hij had wel honger en geen slaapplek. Zo kwam Herman in contact met een jongen die een kleuren-televisie had, enthousiast vertelde over een tripje dat hij had gemaakt naar New York en over de manier waarop hij aan de benodigde pecunia was gekomen.

Herman begon in een bordeel, maar stopte daarmee omdat de baas te veel opstreek van de winst. Hij had liever zijn eigen winkeltje, wat inhield dat hij tippelde op de bekende plaatsen: het Centraal Station, het Rembrandtsplein,

de Paardenstraat. In die tijd heeft Herman zo'n beetje in alle Amsterdams hotels geslapen, met alle mogelijke klanten. Tot schrik van kamermeisjes die bij bezorging van het ontbijt twee mannen te bed vonden.

Het festival, lacht Herman als hij de smoezelige kroeg betreedt in de Paardenstraat, het Sodom en Gomorra van de Amsterdams homowereld. Waarop de naam festival slaat weet hij niet: de Paardenstraat heeft die naam nu eenmaal. De atmosfeer in het café is verstikkend, op de pluche stoelen zitten zwarte vlekken en de muziek staat hard.

Tegen de bar hangen mannen, nette mannen met nette stropdassen en nette pakken, met hun armen om jongens van zestien. De jongens zijn bleek, met vermoeide, rode ogen, die verleidelijk proberen te kijken, maar iets smekends hebben. Velen van hen zijn donker, de jongens die hun traditionele opvoeding niet langer konden rijmen met het vrije leven in Nederland. Zo nu en dan gaan er twee weg, de man in een lange regenjas, de jongen in een kort leren jack.

Het zou verboden moeten worden, barst Herman, die stil is geworden, ineens uit. De hele tent plat. Net als de jongensbordelen, die dan wel een leeftijdsgrens hebben van achttien jaar, maar waaraan niemand zich houdt. De zedenpolitie kan dan wel eens langskomen, maar dan zeggen die veertienjarige jongens gewoon dat ze op bezoek zijn

bij een vriend, dat heeft hij zelf vaak genoeg meegemaakt.

Herman wordt begroet door een jongen met afgeschoren haar die binnenspringt, geen moment kan blijven stilstaan, niets dan rusteloosheid uitstraalt. Herman moet even heel diep nadenken, herinnert het zich plots. Die jongen zag er vroeger nog zo goed uit, zegt hij zachtjes. Mooi haar, schoon, gezond, moet je kijken wat er van over is.

De jongen komt uit Lissabon. Hij is naar Nederland gekomen omdat er familie woont, zegt hij. En omdat je in Portugal helemaal niets mag, terwijl je in Nederland gewoon een joint op straat kunt roken. Welnu, hij rookt wel iets anders dan een joint, zegt hij, terwijl hij trots een pakje wit poeder showt.

De nerveuze jongen omzeilt te vertellen waar hij precies zijn inkomen vandaan haalt. Hij zegt dat ie discjockey is bij house party's, grijpt tegelijkertijd naar zijn binnenzak, pakt een metalen doosje met pillen en slikt er snel eentje door. Als discjockey is hij een geweldig succes, hij verdient bergen geld.

Een façade, mompelt Herman. Alle jongens doen alsof ze hun geld met iets anders verdienen, daarmee houden ze zelfs zichzelf voor de gek.

Een paar meter verderop, bij de gokautomaat, gaat een Marokkaanse jongen door het lint. Hij begint te springen, zwaait agressief met zijn armen, draait rondjes, sneller en sneller.

Herman wil weg.

'n JONGENSROOM

door Steffie Kouters

Trouw

Onderwijs Opvoeding & Wetenschap

21 - 3 - 90

„Ik ben al zes jaar naar school geweest. Ik kan lezen en schrijven. Ik zie niet in wat ze me nog meer kunnen leren.“ Dat zei de 9-jarige Amerikaan Jimmy toen hij aanmonsterde bij het zeiljacht 'Paladin' van Leonid Kameneff. Twintig jaar later verruilen kinderen nog steeds de schoolbanken voor het Franse project 'Ecole en Bateau'.

De Franse psycholoog Leonid Kameneff richtte in 1969 een nieuwe school op aan boord van zijn schip. Hij noemde zijn initiatief *Ecole en Bateau* (de 'Schoolboot'). Met vijf jongens tussen de twaalf en vijftien jaar verliet Kameneff Frankrijk voor een zeiltocht van negen maanden op de Middellandse Zee.

Dat was in 1968, het jaar waarin alles mogelijk leek in Frankrijk. Veel revolutionaire initiatieven zijn inmiddels een stille dood gestorven, maar Leonid Kameneff vaart nog steeds met zijn jeugdige bemanning de wereld rond.

Vorig jaar kwam de groep aan in het Caraïbisch gebied, in het kielzog van Columbus. Met de *Karrek Ven*, het grote zeilschip dat in 1980 de bescheiden vloot versterkte, ging *Ecole en Bateau* op zoek naar de verloren beschaving van Atlantis. In het rustige vaarwater van de havens die ze aandoen, brengen de deelnemers verslag uit van hun bevindingen. Met hun eigen computer maken de kinderen acht keer per jaar een tijdschrift *Le Petit Voyageur* (De Kleine Reiziger) dat ze illustreren met foto's uit de doka aan boord van het schip. In het pasverschenen jubileumnummer beschrijven zij de geschiedenis van het project.

Gelijkheid

Het opheffen van de scheidslijnen tussen de generaties en het samenleven van volwassenen en kinderen op basis van gelijkheid, dat stond Leonid Kameneff twintig jaar geleden voor ogen. Dat idee sprak de Nederlander Lars Hermesdorf (24) sterk aan, toen hij enkele jaren geleden dit project ontdekte. „In een bibliotheek vond ik een boek met foto's van de school. De sfeer die daaruit sprak, vond ik heel mooi. Je zag hoe die kinderen op de boot leefden; met zijn allen rond een kaart om de route te bepalen of op volle zee aan het roer. Vaak waren ze naakt, want waarvoor zou je kleren nodig hebben, als je de hele dag op een zonnige Middellandse Zee zit?“

Hermesdorf besloot de school met eigen ogen te gaan bekijken. Hij was al langer op zoek naar alternatieve leefvormen, waarin volwassenen en kinderen elkaars gelijken zijn. Volgens Hermesdorf zijn mensen van elkaar vervreemd: oude mensen zitten in een bejaardentehuis met een bordje 'Verboden toegang voor onbevoegden' ervoor en kinderen zitten achter gesloten school-

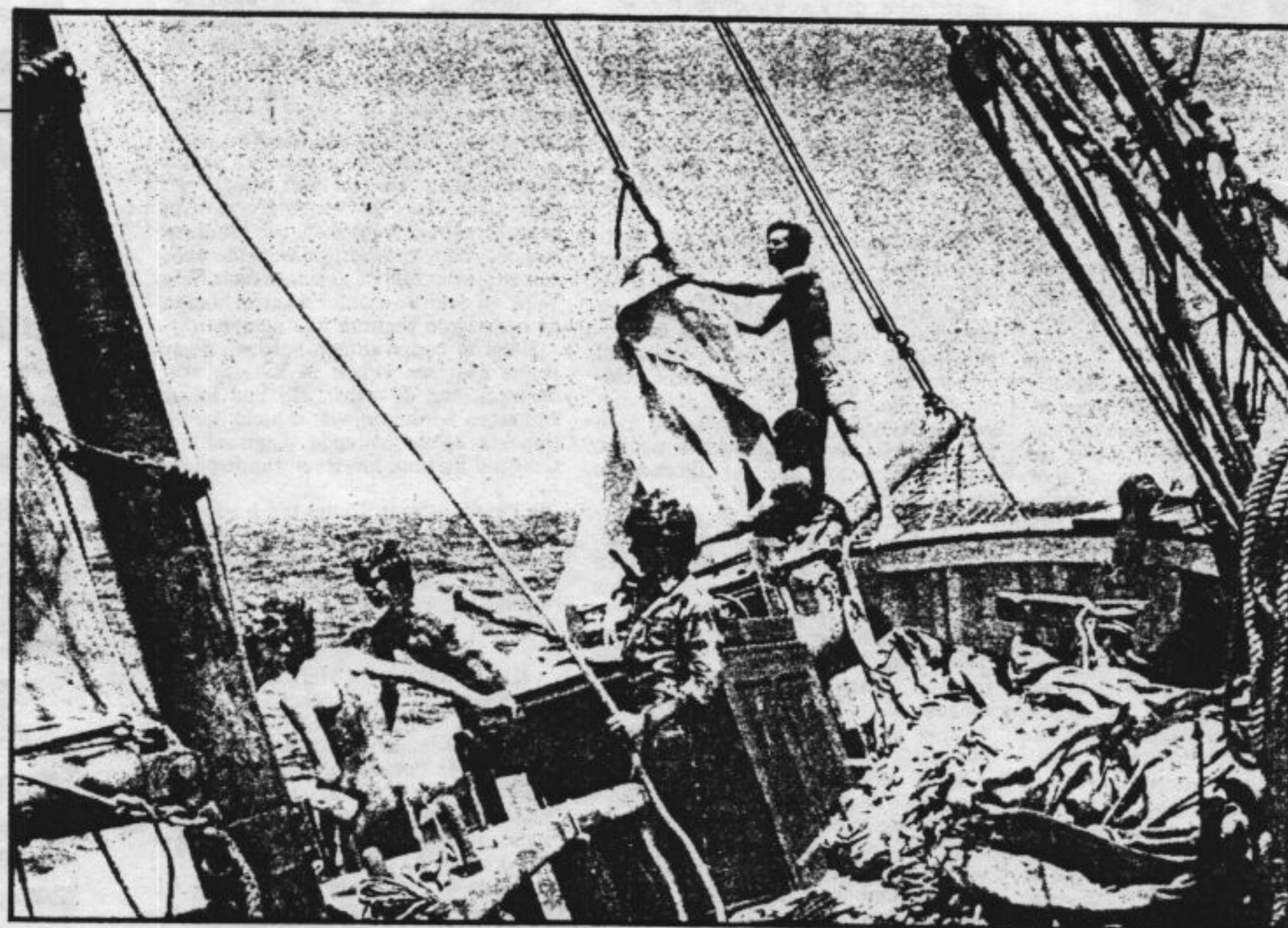

FOTO LE PETIT VOYAGEUR

FRANSE 'SCHOOLBOOT' ZEILT COLUMBUS ACHTERNA

door Marc van Bijsterveldt

deuren. „Er zijn mensen die van hun levensdagen niet met andere leeftijdsgroepen in aanraking komen. Dat versterkt het onbegrip tussen mensen. Als je iets wilt veranderen zul je, behalve bij jezelf, bij de kinderen moeten beginnen.“ Hermesdorf vond verscheidene alternatieven, maar de meeste daarvan hebben hun beste tijd gehad. *Ecole en Bateau*, daarentegen, bleek nog volop in ontwikkeling.

Elk kind tussen de negen en veertien jaar kan zich aanmelden voor een reisstage van twee weken. Ook volwassenen die op de school willen werken, moeten deze stage doorlopen. Dat doen zij op de varende woonboot *La Péniche Mistral*, die onder de rook van Parijs in de Seine afgemeerd ligt. Het leven op de *Mistral* is een afspiegeling van dat op het grote schip *Karrek Ven*.

Seine

Hermesdorf schreef een brief naar Frankrijk en werd gevraagd langs te komen. „Ik kwam 's avonds bij de boot op de Seine aan,“ vertelt hij. „Drie jongens van een jaar of dertien heetten me welkom. De volwassen bewoners zouden pas twee dagen later komen. De jongens wilden de boot vaarklaar maken om ermee over de Franse rivieren te reizen en ik ben ze gaan helpen.“ Net als op het grote schip hebben op de *Mistral* volwassenen en kinderen dezelfde verantwoordelijkheden. Tijdens de reis koken ze gezamenlijk en doen om de beurt boodschappen. Ook werken ze samen aan het onderhoud van het schip en de motor. De deelnemers houden een dagboek bij en

elke avond praten ze in een kring over hun ervaringen en ideeën. Kinderen die al eens op het grote schip hebben gevaren, vertellen over het leven op *Karrek Ven*.

Ontdekkingsreizen

Hermesdorf: „De kinderen die zich aanmelden zijn vooral fantasierijk en creatief. Ze hebben dromen over verre ontdekkingsreizen en willen die bij *Ecole en Bateau* verwezenlijken. Ze zijn zo moedig dat ze uit hun vertrouwde situatie stappen en voor hun eigen opvoeding gaan zorgen. Hun ouders erkennen dat een grote reis een verrijking is voor de persoonlijke ontwikkeling van hun kind.“

Het blijkt dat vooral jongens de stap zetten. Vanaf 1983 zijn maar vijf meisjes meegeweest. Kennelijk vinden weinig ouders het een aantrekkelijke gedachte dat hun dochter zich in een avontuur stort dat zich afspeelt in de 'mannelijke' omgeving van havens en schepen, meent de school. De meisjes die zich er toe aangetrokken voelen, blijken echter prima te functioneren in de groep.

Liefdesaffaires doen zich tijdens de reis vrijwel niet voor, meldt de school. Door het avontuur en het groepsleven zouden de jongeren romantische verhoudingen uitstellen. Ook het aantal grote conflicten in al die jaren is volgens *Ecole en Bateau* op de vingers van één hand te tellen.

Hermesdorf: „Uit ervaring blijkt dat een 'puberteitscrisis' achterwege blijft. Die ontstaat volgens de school wanneer jongeren niet als volwaardige individuen in de maat-

schappij meedraaien. Op het schip is dat wel het geval omdat de verantwoordelijkheden worden gedeeld.“

De school werkt met verschillende ontspanningsmethoden. Wie lichamelijk ontspannen is voelt zich geestelijk ook meer op zijn gemak, is het uitgangspunt. Stagiaires en bewoners van de *Mistral* gaan samen in de sauna en geven elkaar massages. Door veel met elkaar te doen en veel te praten komen kandidaten er in de loop van de twee weken achter of ze iets voor deelname voelen.

Hermesdorf zelf besloot niet aan een reis deel te nemen. „Toen ik er was, hadden ze geen volwassenen meer nodig op het grote schip. Ze stopten met de expedities aan land en ik zag in dat ik het best kon meehelpen door te vertrekken, hoewel ik graag nog was gebleven.“

Geen leerplan

Ecole en Bateau kent geen leerplan met eindtermen zoals het gewone onderwijs. Aanvankelijk werden aan boord nog lessen gegeven, maar al na twee jaar is de school daarmee gestopt toen kinderen zich ertegen gingen verzetten. Nu leren de kinderen al doende de vaardigheden die nodig zijn om een schip te zeilen. Ze leren navigeren, ze lopen wacht en doen de technische kennis op die nodig is om het schip en de motor te onderhouden. Met zelf ontwikkelde spoedcursussen leren ze de talen van de landen waar het schip aanlegt. En als er expedities worden georganiseerd doen ze uitgebreide voorstudies. Zo hebben de kin-

VERVOLG TR 21

deren voordat ze naar Amerika zeilden, in Sevilla de geschiedenis van de Spaanse ontdekkingsreizigers bestudeerd. Ze spraken met specialisten en bestudeerden oude kaarten. Een vorm van projectonderwijs, opgezet door de kinderen zelf. Aanvankelijk gingen kinderen ongeveer drie maanden mee op reis. Later zijn groepen soms maandenlang op trektocht gegaan door Noord Afrika. Een groep van drie kinderen en een volwassene trok met een paar pakezels door de woestijn. Ze waren te gast bij nomaden en herders, leerden over hun leefwijze en maakten muziek met hen. Een andere groep werkte een tijdje in Frankrijk, kocht fietsen en trok door het Afrikaanse Savanne-gebied. Aan de monding van de Niger deden de kinderen hun fietsen van de hand en kochten een prauw. Daarmee peddelden ze de rivier op tot aan Timboektoe. Daar vandaan reisden ze terug naar Frankrijk.

In 1980 ontdekten de reizigers een verwaarloosde Bretonse vissersboot. Met behulp van geleend gereedschap en de medewerking van oude vissers die nog op vergelijkbare schepen hadden gevaren, werd het schip in de oorspronkelijke staat gebracht. Het schip kreeg haar oude Bretonse naam *Karrek Ven* (Witte Rots). In het nieuwe schip was plaats voor een aantal extra faciliteiten. De bibliotheek kon worden uitgebreid en de school kocht apparatuur, waarmee de kinderen films maakten over hun expeditie. Deze beeldverslagen zijn op het Franse televisiestation Antenne 2 uitgezonden.

Zelfstandig

Tegenwoordig reizen kinderen vaak jaren mee. De meesten zijn tien jaar wanneer ze aanmonsteren. Als ze vijftien of zestien zijn, gaan ze terug naar Frankrijk om hun examens te doen. Het is gebleken dat de jaren van zelfstudie op het schip hen goed hebben gedaan. De verantwoordelijkheden die ze op het schip kregen, hebben hen zelfstandig gemaakt. Wat ze gemist hebben aan schoolkennis, weten ze zelf aan te vullen. Sommigen gaan na de examens verder studeren.

Eén van de jongens die in 1970 pleitte voor het afschaffen van de lessen aan boord is inmiddels arts. Anderen keren na hun studie terug naar de school. Zij zijn zo geïnspireerd door *Ecole en Bateau* dat ze als volwassene hun ervaringen willen delen met nieuwe lichten kinderen. Andere mensen die zijn meegeweest, zijn zelf een reizende school begonnen. Zo trekken op dit moment in Europa verschillende groepen volwassenen en kinderen rond op woonboten, zeilschepen en zelfs met huifkarren. Lars Hermesdorf: „Vrijheid, gelijkheid en broederschap als pedagogisch principe.“

Pin Down Club op zoek naar een knop om mannen uit te draaien VK 13

„Vrouwen hebben niets tegen bloot, sex en erotiek, noch tegen het feit dat het op tv vertoond wordt, maar zij verafschuwden de vorm waarin het gegoten wordt.“ De Pin Down Club, opgericht als feministische tegenhanger van de Pin Up Club, verwoordt de „wijdvertakte en diepgewortelde boosheid“ van vrouwen. Volgens dames van Pin Down is tot nu toe vooral door mannen geageerd tegen erotische programma's op tv. Nu is de tijd gekomen om „als helft van de bevolking geen vuist, maar een vinger in de media-pap“ op te eisen. Volgens een woordvoerder gaan programma's als Club Verotique en de Pin Up Club uit van een „een vrouw als lichaam en niet als persoon“. De club

meent dat de invloed van de programma's verder reikt dan het bed. „De thuissituatie, de werksituatie, ontspanning, dit alles wordt weer tot jachtterrein voor mannen gemaakt.“ Die mannen gaan dan over tot „begluren, achtervolgen en seksueel belagen“ van vrouwen. Het is voor vrouwen onmogelijk zich aan de invloed van Pin Up Club en Verotique te onttrekken omdat het een „gezaghebbend fenomeen is op het gebied van erotische tv-programma's“. De woordvoerder denkt niet dat het voldoende is om je tv-toestel uit te zetten als het programma je ergert. „Je kunt ook de knop van zo'n man die ernaar kijkt niet omdraaien.“ Na een oproep in drie landelijke dagbladen ontving Pin Down ongeveer tweehonderd

reacties van boze vrouwen. Het is de bedoeling de brieven en handtekeningen aan te bieden op 29 maart tijdens een bijeenkomst van Groen Links over de erotische tv-programma's. Een woordvoerder van Groen Links laat weten dat de aangekondigde bijeenkomst misschien niet doorgaat. De partij kan nauwelijks mensen met „voldoende gewicht“ vinden die iets zinnigs willen zeggen. Groen Links wilde een maatschappelijke discussie beginnen, maar die is intussen al gevoerd en nu wil niemand meer reageren. Eind deze week besluit men of de bijeenkomst moet worden afgelast. Hans Siepel, woordvoerder van Groen Links, meent dat de maatschappelijke discussie al heeft plaatsgevonden, maar weet niet wat de uitkomst is. „Dat is moeilijk te peilen.“

Potenrammer krijgt 120 uur dienstverlening

ASSEN - De rechtbank in Assen heeft gisteren de 18-jarige A. G. N. uit Smilde wegens openlijke geweldpleging veroordeeld tot drie maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en 120 uur dienstverlening. De man had op 30 december vorig jaar samen met twee kennissen een man in het Asser Bos in elkaar geslagen. Het niets-vermoedende slachtoffer zat daar op een bankje en werd toegetakeld met stokken. Een getuige vertelde later dat de mannen het Asser Bos waren ingegaan 'om poten te rammen'.

N. werd gisteren vrijgesproken van een bedreiging op 29 april vorig jaar. Op die datum vielen N. en een aantal kennissen een groepje jongelui in Assen lastig. N. werd ervan verdacht dat hij een jongen had bedreigd met een mes. De rechtbank acht dit echter niet bewezen.

Twee weken geleden eiste officier van justitie mr. H.A. Marquart Scholtz voor beide feiten negen maanden gevangenisstraf, waarvan drie voorwaardelijk

N/V/N 30-3-90

gezondheidsgoeroes.

Het is volgens de twee niet toevallig dat in een tijd van toenemende milieuproblemen, oorlogen, stress en nucleaire problematiek het verschijnsel Aids de kop opstak. Sleutelbegrip bij hun uitleg van de ziekte is 'slachtofferbewustzijn'. Diegenen die zichzelf zien als slachtoffers van de hedendaagse problemen, zijn vatbaarder voor Aids. De mensen die daar weerstand tegen durven of kunnen bieden, zullen van de geseling worden gevrijwaard. In hun analyse van een aantal casestudies wordt op een ronduit smerige manier duidelijk wat dit allemaal betekent: homoseksuelen beschikken vrijwel allen over een groot 'slachtofferbewustzijn' omdat hun maatschappelijk gedrag onaanvaardbaar is, en gaan daarom voor de bijl.

Het is een zaak van transformatie, schrijft Myss, met haar volgens de flaptekst 'helderziende vermogens'. De slachtoffers moeten opnieuw in zichzelf gaan geloven (en niet zozeer de wereld veranderen). Dan komt alles goed. We mogen hopen dat Shealy en Myss in die transformatie enig geloof in zichzelf kwijt raken. Want dit boek is te eng om waar te zijn.

EVELYNE DE LEEUW

VK 3

Het kan echter nog erger, nog kwaadaardiger. In *AIDS. Doorbraak naar transformatie* berichten de Amerikanen Shealy en Myss over hun angstaanjagende beeld op het reilen en zeilen van de wereld en de plaats van Aids daarin. Ook die gesel hebben we aan onszelf te danken, vinden die crypto-neo-fascistoide

Jeanine van Belle: *Hoe ik mezelf van reuma genas door dieet* — Een natuurlijke en verantwoorde methode om zichzelf zonder medicijnen van reumatische pijnen te verlossen. VITA; f 17,00

C. Norman Shealy & Caroline M. Myss: *AIDS. Doorbraak naar transformatie*. Ankh-Hermes; f 19,50. ISBN 90 202 4729 8

Ongewenste intimiteiten en prikkelende ironie VK 13

De ambtenaren van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bezondigen zich niet aan ongewenste intimiteiten — denken ze zelf, en met hen het reclamebureau Nuyten, Apol & Associates. Op fonkelnieuwe posters slaat het bureau de ambtenaren met hun eigen veronderstelling om de oren. Het telefoonnummer voor klachten over ongewenste intimiteiten, zegt de poster met het beeld van een eenzaam telefoontoestel, zal op Sociale Zaken nooit worden gedraaid. Komen ongewenste intimiteiten daar niet voor? „Prikkelend ironisch“ noemt copywriter Bas van den Bosch van het reclamebureau de toonzetting van de voorlichtingscampagne over ongewenste intimiteiten. Hij en collega Krijn Verhoek kozen bewust voor de in drie verschil-

lende posters en een brochure gestopte aanpak. „Liever zo dan het wijzende vingertje. We richten ons tot volwassen mensen en die moet je op een volwassen manier benaderen. De ironische toon maakt het onderwerp misschien makkelijker bespreekbaar voor ambtenaren.“ De ambtenaren van Sociale Zaken kan het onderwerp niet vreemd zijn. Zij hebben de afgelopen jaren niet anders gedaan dan het Nederlandse volk bestoken met wetenswaardigheden over ongewenste intimiteiten op de werkvloer. Velen van hen achten een campagne in eigen kring „nuttig“. „Dat zegt toch wel iets“, vindt Van den Bosch die, niet ontbloeit van eigenbelang, hoopt dat Sociale Zaken een voorstellersrol vervult voor de overige twaalf departementen.

Zal wel nooit gedraaid worden.

Gay Students Have Lesson for Teachers

by John Zeh

Cincinnati - Some night off: City school teachers got together one evening late last year and found themselves subjected to the kind of treatment they dish out routinely to their minions -- a pop quiz and hard homework.

The "class" was a workshop run without official school sanction by peers who are lobbying Cincinnati Public Schools for in-service sensitization on problems and needs of students who are gay, lesbian, or confused about their sexual identity.

Teacher and union steward Dan Stephen assembled a panel of informed and involved presenters -- two recent high school graduates, a parent of three homosexuals, a youth worker, and a University of Cincinnati (UC) researcher. Their raw data documented what the "test" revealed.

"How many of you know what it feels like to be attracted to somebody?" quizzed Stephen, a special education teacher at Rosenberg Elementary School. "Very good: Think back to where you first were when you saw that person. How old were you?" he challenged the 35 participants.

"When you felt that attraction, was it something you consciously decided to feel, or something that just came to you? Did you decide to be attracted to that person, or was it a feeling that just came naturally?"

Nobody had to scratch their heads during the exercise, and everyone smiled when Stephen disclosed his lesson plan. "All of you now know what it feels like to be a lesbian or a gay man and feel an attraction of the same gender. It's not something anyone makes a conscious choice to do. It happens naturally. That's why sexual orientation is better term than sexual preference. Nobody chooses to be gay or lesbian. It just happens."

Facts of gay and lesbian life are what Stephen's group wanted Cincinnati Public Schools to include at its in-service training day in December, but School Superintendent Dr.

Lee Etta Powell vetoed the proposal.

"We're here to ask you to break the silence about gay and lesbian youth, (who) have been neglected for too long," Stephen said at his unsanctioned event. "We have to stop children from calling each other 'fags' and 'dykes' for the same reason we don't let them use" racial and ethnic slurs. "Don't let them do it in your classes," he assigned the teachers.

Martin Quinn, who celebrated his 18th birthday that night, criticized teachers at his alma mater for ignoring homosexuality and allowing students to be verbally abusive.

"In sex education class, there were five sentences in the whole health book about homosexuality," he said. "The teacher just skimmed over it, and said it had nothing to do with our studies. One student read the section out loud, substituting 'fag' and 'dyke.' When we learned CPR, a few students refuse to practice on a male dummy, and he said, 'Oh, it isn't gay.'"

It's really dangerous for young people not to know about their bodies, dangerous that gay sexual issues are skirted. It's very easy to get information about heterosexuality, but not homosexuality.

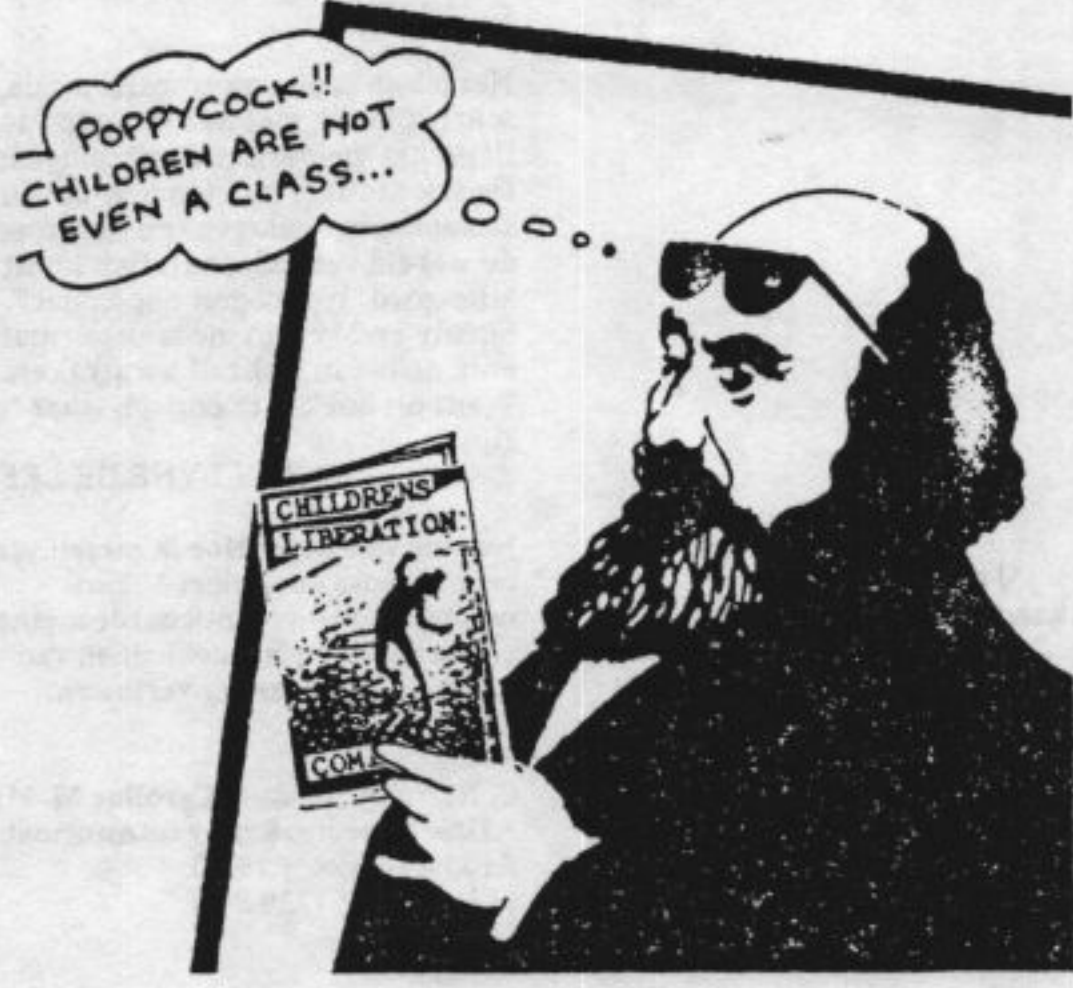
"I felt really bad because I couldn't do anything, because I was not comfortable with my sexuality yet," Quinn said. "I knew I was gay in the seventh grade, but it took me two years to admit it to myself."

"It's really dangerous for young people not to know about their bodies," said Todd Kamm, coordinator of Gay and Lesbian Youth Outreach. "Sexually-transmitted diseases among teens are way up (and) they're not getting it off toilet seats. It's dangerous that (gay sexual issues) are skirted. It's very easy to get information about heterosexuality, but not homosexuality."

Quinn's 12th grade English teacher assigned *Catcher in the Rye*, but called its homosexuality "not fit for discussion," he recalled. "Yet we read *Hamlet*, and he discussed all the incest possibilities between Hamlet and his mother -- openly!"

Wendy Tubbs, now a 20-year-old UC student, attended a small school run by the fundamentalist Assembly of God in Fairfield where the only H-word heard was during peers' name-calling.

"About my senior year, I became increasingly aware of the amount of animosity students displayed toward homosexuality," she said. "We had to give a speech on a controversial topic, so I chose homophobia, and shook up quite a few people, including the administration," she said. "And, of course, rumors got around that I was a little strange. I tried to make it clear that the things they said to each other were hurtful. I got a great deal of negative response from the teacher and students," although some skipped study hall to attend, Tubbs said.

page 10

When Quinn's parents found out he was gay they reacted "badly about it, almost to the point of excluding me out of the family. I started wearing a pink triangle (the Nazi's symbol for homosexuals in concentration camps) and displayed it proudly. Whenever someone would ask, I would explain it. I usually beat around the bush a little bit, but eventually I told them, if they persisted, he grinned.

Fear of expulsion and verbal abuse from peers prevented Tubbs from coming out. "I have no solutions for you" in such a setting she said, "but I think in public schools there can be a change, and it has started here tonight with you."

Panel members' experiences are not unique, said Dr. John Maddux, assistant professor of English at UC and president of the Greater Cincinnati Gay and Lesbian Coalition. "What is being said here tonight is not just the opinion of one person. It is researched and proven fact."

Dr. Maddux completed his doctoral thesis on "Attitudes of Pre-service Teachers Towards Lesbian and Gay Youth" at the University of Cincinnati in June 1988. "I was shocked to learn that it was the first time in the world" the thing had been studied, he said. He plans to publish an excerpt in the *Journal of Homosexuality* and other professional publications. His expertise helped him consult with school officials

redesigning sex education classes to be value-neutral about homosexuality.

"Teachers can assume that 10-15% of their (adolescent) students are either gay or lesbian, or are having trouble understanding their own sexual identity or orientation," he said; research has proven such "significant" population.

Another well-documented fact is that students who are gay- or lesbian-identified experience "severe, significant problems in school," he said. Teachers use pejorative language and humor, and express unwillingness to discourage both homophobia in class and verbal attacks at large, he charged.

Another reason he conducted his research was how school officials discipline homosexual students, citing "expulsion on trumped up charges, record-keeping and special surveillance."

"Academic dishonesty" has "censored" important news about homosexuals from inclusion in textbooks and curricula, he charged. "Teachers do not hesitate to discuss the home-, love-, and personal lives of heterosexuals, but gays and lesbian are never mentioned as being gay."

And students are not provided proper counseling and many (See School, page 17)

School

(from page 11)

report being sent to behavioral change therapists.

The affects of growing up under these limitations revealed by Dr. Maddux's research include:

- * Negative social stigma are reinforced and internalized.
- * Students are alienated and isolated from peers, school activities and society at large.
- * Attempted suicides, truancy, dropping out, substance abuse, poor health, and other behavioral problems increase.

Dr. Maddux had believed that research subjects whose parents had less education would be more homophobic than their peers whose parents had more schooling. It was the only hypothesis proven wrong, and was "startling," he said.

Correct assumptions his study demonstrated as true were:

- * A "statistically-significant portion," 75%, had moderate to high levels of homophobia toward teaching or working with gays or lesbians and the issue of homosexuality in general.
- * Fundamentalist religious backgrounds "correlated very directly to a high level of homophobic response -- an almost exact positive correlation, which, statistically, is alarming," Dr. Maddux said.
- * The more the subject knew about homosexuality, the less homophobic they were."
- * The degree of personal relationships with gay men or lesbians decreased the amount of homophobia, depending

on how well the two knew each other.

- * Women were far less homophobic than men.

CFT managed to insert a human rights policy that protects gay and lesbian teachers from discrimination in its contract with the City, but "very few school systems protect teachers and allow positive role models to happen," Dr. Maddux said.

Marian Weage, founder of the Queens City's Parents and Friends of Lesbians and Gays (PFLAG), said learning about homosexuality in high school would have helped her understand herself -- and her three children's homosexuality. "I wouldn't have had this intense fear and feeling of guilt (that) I had done something wrong. I plead for you to give children the realization that (homosexuality) is not abnormal. Even heterosexual children in your classes -- may some day have homosexual children, so give them a chance to understand."

"Challenge and correct children whenever you hear an anti-gay or anti-lesbian slur," Stephen said. "It's very important that word on this is communicated in all schools. There's an epidemic of mis-information. Teachers have a professional responsibility to let others know what the truth is."

(John Zeh got expelled from a northern Kentucky high school south of Cincinnati for being gay, but eventually graduated. He's covered gay news for nearly 20 years and now lives in Washington, D.C.) □

Squeal

(from page 9)

(NOW) don't do much on behalf of young people's rights to abortion or privacy because their whole strategy is to pressure the Democrats who are trying to outdo the Republicans in posing as the best defenders of the prototypical (white) American family. The NOW feminists are so lame they can barely say the word "abortion" with mealy-mouthed "pro-choicers" and deadly "pro-lifers" it's sometimes hard to remember who's on which side of the issue! Seventy percent of the "pro-choice" crowd is in favor of restricting abortion rights for teenagers -- in their eyes, a kid is just a parent's property.

Down with the reactionary age-of-consent laws! Free abortion on demand! There should be free distribution of all birth control information, free pills and devices on demand, including the "French abortion pill" RU 486. Squash the Squeal Rule!

(Reprinted from *Young Spartacus*, in *Workers Vanguard* 24 November 1989, p.6.) □

From the film *Sound and Fury*

Parents Bemoan School Paper's Report on Gay Teens

WILLIAMS BAY, Wisconsin -- Jennifer Knight and Ami Harper, co-editors of the student newspaper at Williams Bay High School, say this month's report on teenage homosexuality wasn't designed simply to create a stir. "We didn't intend for this to be shock journalism," Knight said. "This is a student newspaper; these are student issues. Our intention was to be informative. We weren't encouraging or promoting (homosexuality)." She responded after about a dozen area residents attended a School Board meeting to complain about the article in the December issue of the paper. One resident, Becky Hansing, whose children

attend the school, said she believes the issue was one that deserved attention and discussion, but may not have been appropriate for a school newspaper. The two-page center spread included an interview with an unnamed, homosexual graduate of Williams Bay High School, who recounted his experiences while growing up; material from the American Psychiatric Association and American Psychological Association concerning gays; an article saying there was a lack of counseling available for gay high school students and a story about a New York City high school for gays. Patrick Byrnes, Williams Bay school administrator, said he

received about a half-dozen calls about the spread and the callers were divided evenly over the articles. Byrnes said, however, no action was taken against the newspaper or its editors, nor was any contemplated. The student paper always has provided a forum for the students, -- not just about what goes on in school, but about what goes on in the community, the nation and the world, Byrnes said. School Board President David Weber said board members were concerned and thought the two-page center spread was "a little much." Knight said the Barker staff was justified in writing the articles. □

Prof. Imelman onderzoekt weerslag cultuurbeeld op pedagogiek

'Gewenste intimiteit' als maatschappelijk probleem

Grote pedagogen, vanaf Plato via Comenius tot en met Fröbel of Pestalozzi, hebben zich met cultuur-critische vragen beziggehouden. Er bestaat een relatie tussen cultuur en pedagogiek: in beide sectoren gaat het immers om de normatieve vraag: 'Wat wil je en wat wil je niet?' Dat is ook de vraag die dr Jan Dirk Imelman in zijn onderzoek wil behandelen: 'Wat heeft de cultuur het kind te bieden' en omgekeerd: 'Wat kan de samenleving van een sociale wetenschapper verlangen?' Vorig jaar werd Imelman bij de vakgroep Kinderstudies van de Sociale Faculteit aangesteld als hoogleraar grondslagen van de pedagogiek. Vrijdag 16 maart houdt hij zijn oratie over 'fictie en relativisme'.

Armand Heijnen

Tijdens een lezing van Germaine Greer in het Amsterdamse Paradiso stond vrij onverwacht een man op met een vraag: "Laatst lag ik in mijn bed toen mijn dochttertje van zes bij me kwam liggen met de mededeling: 'Ik wil met je neuken'. Wat moet ik nou met zo'n situatie?" Greer informeerde of de man een pyjama droeg en gaf vervolgens het advies dat kledingstuk voortaan toch vooral te dragen. In de berichtgeving in de pers werd bij de vraag geen enkele kanttekening gemaakt. Imelman, het verhaal in de krant lezend, heeft zich over dit voorval verbaasd. "Een normale reactie in zo'n situatie zou toch bij voorbeeld zijn, tegen je kind zeggen: 'Nee, dat doen vaders niet met hun dochttertje'. Misschien heeft dat kind het woord neuken voor het eerst van een vriendinnetje gehoord en wil het dat spannende of mooie woord eens gebruiken. Misschien is hier dus iets heel gewoons aan de hand, dat met incest nog absoluut niets te maken heeft."

Maar van een dergelijke vanzelfsprekende manier om met het voorval om te gaan, was geen sprake. Het thema 'intimiteiten tussen ouder en kind' is, mede onder druk van het feminisme, blijkbaar maatschappelijk dermate geproblematiseerd, dat de vader en *plein publique* het verhaal durft te vertellen, terwijl noch Greer, noch de pers er adequaat, cq 'normaal', op weten te reageren.

Het problematiseren van een thema als incest kan tot stemming-makerij leiden, is de les die Imelman uit het voorval trok. Iedere streling of kus van een ouder kan opgevat worden als intimiteit. Iedereen is wel eens tegen zijn zin gekoesterd. Heeft derhalve ook iedereen de ervaring van een ongewenste intimiteit tussen ouder en kind opgelopen? "Als we zo redeneren, waar zijn we dan mee bezig?", vraagt Imelman zich af. Het is een andere omschrijving van de eerder genoemde vraag die pedagogiek en cultuur verbindt: Wat wil je wel, en wat wil je niet met je opvoeding en je samenleving? "Voor een belangrijk deel zijn de sociale wetenschappen debet aan de modieuze problematisering van zaken die evengoed als 'normaal' of 'alledaags' gekwalificeerd zouden kunnen worden."

Bescheiden

Dat is wat Imelman bedoelt met het woordje 'fictie' in de titel van zijn Utrechtse *maiden speech*: het op voorhand problematiseren van wellicht alledaagse zaken en deze daardoor mystificeren. Het sociaal-wetenschappelijk jargon is zo opgenomen in onze borreltafelconversaties, dat alle betrekkelijkheid die dat jargon zou moeten omringen, uit het oog wordt verloren. En daarmee is het tweede woordje uit die titel verklaard: 'relativisme'. Want één ding is duidelijk: Imelman wil niet dat de beoefenaren van de sociale wetenschappen in het algemeen, en van de pedagogiek in het bijzonder voortgaan met het de wereld in sturen van hun onderzoeksresulta-

ten, als waren het keiharde feiten. 'Bescheidenheid siert de pedagoog', lijkt zijn motto. De betrekkelijkheid van hun wetenschappelijke uitspraken moet de sociale wetenschappers bekend zijn: Lakatos, Dewey, Popper en vele andere wetenschapsfilosofen hebben er tot vervelens toe op gehamerd. Iedere wetenschapsbeoefenaar weet dat de statistische norm nooit moet worden gepresenteerd als de norm voor Jantje of Mientje. Dat niettemin via Libelle of Ouders van Nu hardnekkig wordt gestrooid met ogenschijnlijk keiharde opvoedingstips, heeft volgens Imelman met maatschappelijke wenselijkheid te maken: de sociale wetenschappen geven de antwoorden waarnaar de samenleving vraagt en vooral, waarvoor ze wil betalen.

Bleef dertig jaar geleden de huilende baby nog in zijn bedje liggen omdat het kind anders 'verwend' zou worden, vijf jaar geleden was het *bon ton* om de baby op te pakken en te troosten, want hij huilde immers niet voor niets. Onlangs bracht echter een Leids pedagoog weer het advies uit de huilebalk toch te laten liggen om toekomstige, ongewenste gedragingen te voorkomen. Het voorbeeld maakt in ieder geval duidelijk dat het waarheidsgehalte van het pedagogisch advies toch zeer betrekkelijk is, maar tevens dat pedagogen er goed aan zouden doen hun bevindingen met de nodige omzichtigheid te ventileren, want ouders worden horendol en onzeker als ze hun baby dan weer moeten troosten en hem vervolgens moeten laten doorbleren. De pedagoog kan de vraag "Wat moet ik in deze of gene opvoedingssituatie doen of laten" dus niet beantwoorden. "Je kunt hooguit een advies geven in de geest van 'probeer dit eens'

of 'je zou dat kunnen doen'. Maar het veld, de opvoeders in de praktijk, de docent bij voorbeeld, mag een dergelijke vraag naar wat nu precies te doen of te laten eigenlijk ook helemaal niet stellen."

Dienstbaar

Maar waarom eigenlijk niet? De pedagogiek als wetenschap is er toch ter ondersteuning van de pedagogiek als praktische handeling. Mag je het veld uitsluitend met vaagheden sussen? Imelmans voorganger, prof.dr A. Beekman, hield in zijn proefschrift al een pleidooi voor een 'dienstbare' pedagogiek, die zich zou moeten opstellen in het verlengde van de belangen van de betrokkenen.

"Maar dat is te simpel gedacht", meent Imelman. "De betrokkene kan op de verkeerde weg zitten. Daar moet je hem met je dienstbaarheid niet in ondersteunen, maar hem er juist van af zien te brengen. Dat betekent dat je er achter moet proberen te komen, of zo'n opvoeder inderdaad op de verkeerde weg zit, hetgeen een zorgvuldige analyse vereist van de vooronderstellingen en de doelstellingen van die opvoeder."

Ten behoeve van die analyse brengt Imelman de 'cultuur' in zijn wetenschap. Daarmee wijkt hij af van de Utrechtse traditie. Aan die 'Utrechtse School' binnen de pedagogiek en de psychologie waren klinkende namen verbonden, zoals die van Langeveld, Buytendijk, Van Lennep, Linschoten of Beets. Deze sociale wetenschappers hielden zich enerzijds vooral bezig met de fenomenologische analy-

se van ervaringen en belevingen van kinderen, terwijl anderzijds de relatie tussen opvoeder en kind hun aandacht had.

De 'cultuur' als inhoud van opvoeding en onderwijs viel daarbij buiten de boot. Terwijl van oudsher, bij voorbeeld in de onderwijs-pedagogiek, werd uitgegaan van de trits opvoeding, pedagogische relatie en opvoedingsinhoud (wat de school betreft, respectievelijk de leerling, het onderwijzen en de onderwijshoud), richtte de Utrechtse School haar aandacht uitsluitend op de eerste twee aspecten.

Imelman hoopt dit manco, met zijn specifieke belangstelling voor de verhouding van het kind tot de cultuur, recht te kunnen breien: "Wat vinden opvoeders de moeite waard om op een kind over te dragen?"

Maar het begrip cultuur is nogal vaag, de cultuurinhoud is zéér veel omvattend en de persoonlijke, culturele voorkeuren zijn divers. Kun je zoiets vaags en uitgebreids helemaal wel in de opvoedingswetenschap betrekken? Zit je dan niet steeds met de onzekerheid: 'Is de hier door mij gepropageerde cultuurinhoud wel de juiste?'

"Natuurlijk", geeft de hoogleraar toe, "maar de rijkdom van de cultuur is groot genoeg om je vergissingen te kunnen permitteren. Opvoeden is nu eenmaal altijd een aan verkeerde beslissingen onderhevige bezigheid. Maar dat is reden te meer om de vooronderstellingen kritisch te analyseren."

Als voorbeeld noemt Imelman de Contourennota van de minister van Onderwijs in de jaren zeventig, J. van Kemenade. Kernbegrippen in deze nota waren 'ontplooiing' en 'gelijke kansen', begrippen die direct ontleend waren aan de sociale wetenschappen. Met een groot optimisme werden deze doelstellingen gepropageerd; statistisch onderzoek zou bovendien de haalbaarheid ervan hebben bewezen.

Jenaplan

Analyse van dat begrip 'ontplooiing' maakt echter duidelijk dat hier een mensbeeld aan ten grondslag ligt, waarbij het kind zich ten positieve ontwikkelt volgens een soort ingebouwd plan. Maar is realisering van die ontwikkeling altijd vooruitgang? Is het niet mogelijk dat er iets in die ontwikkeling degeneert, dat bepaalde talenten niet tot ontplooiing komen of door het onderwijs zelfs om zeep worden geholpen? Met andere woorden: ging de Contourennota niet te zeer uit van een 'omgevings-axioma', waarbij bij voorbeeld het 'erfelijkheidsdenken' volledig buiten beschouwing werd gelaten? Volgens Imelman is deze eenzijdigheid cultureel-ideologisch bepaald. De nota bevestigde de hooggespannen democratische verwachtingen die de gemeenschap in die dagen had en waarnaar ze dus ook vroeg.

"Dat de cultuur zo omvangrijk is, valt natuurlijk gedeeltelijk te ondervangen met een taakverdeling. Je kunt niet in je eentje alle onderzoek doen. Ik heb me zelf bij voorbeeld toegelegd op onderzoek naar de axioma's van onder meer het Jenaplan-onderwijs. Daarmee heb ik me nog bijna een proces wegens smaad op de hals gehaald, omdat ik aantoonde dat die uitgangspunten, die inmiddels al een vijftig jaar oud zijn, nog steeds een grotere rol in onderwijskundige discussies spelen, dan de *ins and outs* van die kwesties zelf."

"Na analyse van dat soort uitgangspunten zijn veel uitkomsten van veel sociaal wetenschappelijk onderzoek dan ook voorspelbaar, net zo goed als het antwoord voorspelbaar is van een lid van een zwarte-kousekerk op de vraag wat hij van zwemmen op zondag vindt", aldus Imelman. "Het gaat dan niet meer om de kwestie op zich, maar om het eigen gelijk, om de *Prinzipienreiterei*. Kritische studie naar dergelijke antropologische, filosofische uitgangspunten van cultuur-pedagogische thema's heeft in ieder geval een duidelijk praktische *impact*, waarmee je meer kunt dan met *freschwebend* geneuzel over dienstbaarheid."

De keiharde aanpak van een licht

In alle gevallen ging het om burgerambtenaren in dienst van defensie die werden verdacht van lichte vergrijpen als diefstal en fraude. Maar de marechaussee trad „keihard, intimiderend en met groot machtsvertoon” op. De AbvaKabo deponeerde afgelopen week een zwartboek met klachten bij de secretaris-generaal van Defensie. „Door de marechaussee werden opmerkingen gemaakt als: 'Je zult ook wel kinderporno in bezit hebben of ervan houden.' Dit werd door mij als zeer beledigend ervaren.”

door Theo Klein

Uit het verslag van de heer R. te W. over de manier waarop hij vorig jaar door de Koninklijke Marechaussee is behandeld: „De wijze waarop de marechaussee mij heeft benaderd tijdens de huiszoeking heeft mij bijzonder in verwarring gebracht. Het was namelijk zo, dat er bij ons nogal een vreemde lucht in de schuur hing. De betreffende marechaussee zei: 'Zeg, je moeder is toch twee jaar geleden overleden? Je hebt toch niets in de tuin begraven? Je weet wel wat ik bedoel.'”

De heer R. is een van de twaalf verdachten van de marechaussee die hun klachten over de militaire politie op papier hebben gezet. Zijn verslag is opgenomen in het zwartboek over de marechaussee dat de ambtenarenbond AbvaKabo deze week heeft aangeboden aan secretaris-generaal M. Patijn van het ministerie van Defensie.

„Keihard, intimiderend en misleidend”, noemt de AbvaKabo het optreden van de marechaussee bij de opsporing, aanhouding en het verhoor van burgerambtenaren in dienst van defensie. In alle gevallen ging het om mensen die werden verdacht van lichte vergrijpen als diefstal en fraude. Het oordeel van de AbvaKabo wordt onderschreven door de collega-bonden CFO, Ambtenarencentrum en CMHF.

Bij defensie werken in totaal 25 duizend burgers. Als zij worden verdacht van vergrijpen tegen hun bedrijf, krijgen ze te maken met de militaire politie. In 1988 en 1989 beklagden twintig bondsleden zich over de behandeling door de marechaussee. Twaalf durfden uiteindelijk incognito mee te werken aan het zwartboek.

De in het oog lopende kenmerken van veel klachten zijn volgens de AbvaKabo dat de marechaussee vaak met groot machtsvertoon opereert, overreageert op lichte, soms te verwaarlozen vergrijpen en dat haar korpsleden vaak, zonder enig invoelingsvermogen, een keiharde opstelling hebben.

De heer B. te W.: „Mijn klacht naar aanleiding van het onderzoek is dat ik onder druk werd gezet, omdat ik — zoals bleek bij de huiszoeking — sexfilms in huis had, hetgeen strikt prive is. Door de marechaussee werden opmerkingen gemaakt als: 'Je zult ook wel kinderporno in bezit hebben of ervan houden.' Dit werd door mij als zeer beledigend ervaren.”

De marechaussee sluit volgens AbvaKabo-bestuurder H. Schuurman verdachten dagenlang op, tot ze hebben „bekend”. In een aantal gevallen werd er druk op hen uitgeoefend en werden

ze niet op hun rechten gewezen, aldus de bond.

De heer R. te B.: „Bij een eerste verhoor werd gesuggereerd dat ik twee boormachines onttreemd zou hebben, behorende aan het ministerie van Defensie. Dat bleek later op geen enkele manier op waarheid te berusten. Er werd geen rekening gehouden met mijn psychische toestand. Ik was overspannen.”

„Integendeel, achteraf heb ik de stellige overtuiging dat hiervan gebruik is gemaakt om 'gelijk' te krijgen. Hoewel ik duidelijk kenbaar heb gemaakt dat mijn huisarts grote bezwaren had tegen verdere verhoren, werd er toch mee doorgegaan.”

In de helft van de gevallen bleek de verdachte bij nader inzien onschuldig. CFO-bestuurder J. van der Kooy beschikt over soortgelijke informatie. „Ik ken die verhalen ook van onze leden. Een vrouw is met de vuist op tafel tot een bekentenis gedwongen. Ik heb verslagen gehoord van CFO-leden die voor een kleine overtreding met groot machtsvertoon werden opgehaald. Stel je voor: dat gebeurt meestal in een dorpje op de Veluwe, waar iedereen elkaar kent. Dat is erg kwetsend.”

Van der Kooy heeft de indruk dat de militaire autoriteiten steeds minder rekening houden met de omstandigheden van burgerambtenaren bij defensie. In negen van de tien gevallen wordt een klein vergrijp bestraft met ontslag. „Vroeger werden die zaken vaker afgedaan met een strafoverplaatsing. Maar sinds er afgeslankt moet worden, verliezen de mensen snel hun baan.”

Hij beweert dat veel ambtenaren hun klachten tegen de marechaussee niet uiten uit angst voor hun baan. Van der Kooy: „Ze verkeren toch al in een zwakke positie. De meeste mensen vinden dat ze de politie beter niet tegen het hoofd kunnen stoten.”

De vakbonden vellen een hard oordeel over de Koninklijke Marechaussee.

Het is een gesloten gemeenschap, een eiland binnen de op zichzelf al geïsoleerde krijgsmacht. Schuurman: „De marechaussee is sterk in zichzelf gekeerd. Ze hanteert haar eigen waarden en normen over goed en slecht, strafbaar of niet.”

De burgerambtenaren bij defensie wantrouwen volgens de bonden de klachtprocedure bij de marechaussee. Ze kunnen zich wenden tot de commandant, de minister van Defensie of de

Bond komt met zwartboek over marechaussee

officier van justitie. Maar in alle gevallen wordt de klacht afgehandeld door de marechaussee. Tegen het oordeel van de korpsleiding kan beroep worden aangezet bij de Ombudsman.

De AbvaKabo vindt dat er een nieuwe klachtregeling moet komen, die los staat van de marechaussee. Ook moet de Raad van Toezicht op het functioneren van de marechaussee worden omgevormd tot een breed samengestelde instantie. Nu zitten er nog zeven generaals in.

Majoor Verboom, voorlichter van de Koninklijke Marechaussee, noemt de reactie van de bonden „op z'n minst overtrokken”. De dienst, met vijfduizend medewerkers, kan niet in dergelijke termen worden veroordeeld op grond van twaalf klachten, vindt hij.

Het korps gaat de bezwaren onderzoeken. „Maar we herkennen ons niet in de voorbeelden die de AbvaKabo noemt”, aldus Verboom. Er is volgens hem geen enkele reden om de klachtprocedure te wantrouwen. Er zijn voldoende waarborgen ingebouwd voor een zorgvuldige behandeling, zegt hij.

De Volkskrant VAN DONDERDAG 8 MAART 1990

'VDB' in rol van superboef

door Co Welgraven
BRUSSEL — Als er maar tien procent van alle verdachtmakingen, beschuldigingen, roddel en achterklap op waarheid berust, dan nog is Paul Vanden Boeynants de grootste boef die er ooit in België heeft rondgelopen.

De zeventigjarige oud-premier maakt barre tijden door. Er is een niet te stuiten geruchtenstroom op gang gekomen, gevoed door serieuze politici, waarin Vanden Boeynants de spil is van alle ophefmakende en nooit opgehelderde zaken van de afgelopen tien jaar. In het zwartste scenario is de Franstalige christen-democraat het brein achter de Bende van Nijvel, wilde hij aan het begin van de jaren tachtig een staatsgreep plegen, verdiende hij schatten met de handel in drugs (verstopt in bevroren vlees), streek hij als minister van defensie tientallen miljoenen guldens smeergeld op, wist hij justitiële onderzoeken naar zijn handel en wandel te stoppen, zette hij z'n ontvoering in scène, en deed hij uitbundig mee aan seksfeesten van de Brusselse jet set, waarbij VDB het vooral gemunt

Paul Vanden Boeynants

had op kleine jongetjes. Vandaag krijgt Vanden Boeynants ruimschoots de gelegenheid te ageren op alle aantijgingen. De politicus verschijnt voor de parlementaire onderzoekscommissie 'naar het banditisme en het terrorisme', in de wandeling 'de bende-commissie' genoemd. De elf parlementariërs gaan al jaren na wat er allemaal is misgelopen in het onderzoek naar de Bende van Nijvel, en dat is nauwelijks in kaart te brengen.

VDB zit er op eigen verzoek. Niet als verdachte, zoals vier jaar geleden toen hij wegens belastingfraude en valsheid in geschrifte tot een voorwaardelijke gevangenisstraf werd veroordeeld, maar als getuige. Hij gaat er, zo is de algemene verwachting, een grote show van maken. De talenten daarvoor heeft hij in overvloed: charme, welbespraaktheid, humor, onverschrokkenheid, altijd bereid de aanval te zoeken. Het wordt een waar VDB-spektakel daar in het Brussels parlementsgebouw.

Vanden Boeynants kreeg negen maanden geleden een rolberoerte toen een hoge rijkswacht-officier voor dezelfde bende-commissie tussen neus en lippen door vertelde dat hij in het begin van de jaren tachtig getipt werd over plannen tot een rechtse staatsgreep. Daarbij zou een gewezen minister betrokken zijn geweest. Namen wilde deze luitenant-kolonel Herman Vernailen in het openbaar niet noemen. Achter gesloten deuren liet hij de naam Vanden Boeynants vallen.

• Vervolg op pagina 5

Vorig jaar zijn door Nederlandse burgers in totaal 91 klachten tegen de marechaussee ingediend. Zestien daarvan werden gegrond verklaard.

Het is niet de eerste keer dat het optreden van de marechaussee aan kritiek onderhevig is. Vorig jaar werd de militaire politie discriminatie verweten bij de grenscontrole. De Ombudsman tikte de marechaussee bovendien al eens op de vingers wegens ongeoorloofde bemoeienis met „verdachte” boeken en brochures. Drie jaar geleden kwam de dienst in het nieuws nadat gegevens over een homofiele relatie van een Amerikaanse militair waren doorgespeeld aan het Amerikaanse leger.

Het zwartboek van de AbvaKabo komt voor de Koninklijke Marechaussee bijzonder ongelegen. De leiding van het korps vecht voor behoud van werkgelegenheid na het wegvallen van de controles aan de oostgrens. Er wordt compensatie gezocht op Schiphol en in het toezicht op vreemdelingen.

De marechaussee wil af van de reputatie dat zij vooral geschikt zijn voor acties waarbij harde klappen moeten vallen. Volgens Verboom is er geen enkel verschil in optreden tussen de civiele politie en de marechaussee. Militaire en burgeragenten verrichten hun werk op grond van hetzelfde Wetboek van Strafvordering.

K. Wilting, woordvoerder van de Amsterdamse politie, bevestigt de grote overeenkomst in het optreden van politie en marechaussee. In Amsterdam verleent de marechaussee al jaren bijstand aan de gemeentepolitie. „Het zijn perfecte collega's”, aldus Wilting, „hooguit wat meer gedisciplineerd.”

AbvaKabo-bestuurder Schuurman: „Het optreden van de marechaussee roept weerstanden op. Ze moet haar positie en werkwijze eens grondig evalueren. Het overdreven gedrag van de marechaussee doet vermoeden dat zij bang is anders niet serieus te worden genomen.”

COVER STORY

Chris Furth stars as Jack, the self-appointed chief of the island's rebel hunters in Harry Hook's version of "Lord of the Flies," the second adaptation for film of Sir William Golding's classic novel.

Danuel Pipoly portrays Piggy, the bespectacled intellectual who endures insensitive attacks by his peers.

It doesn't quite fly on film

Hook's 'Lord of the Flies' fails to develop fully

Ralph (Balthazar Getty) and his fellow cadets finally reach shore after their plane crashes in the Caribbean.

★★½ "The Lord of the Flies," with Balthazar Getty, Chris Furrh, Danuel Pipoly. Directed by Harry Hook, from a script by Sara Schiff. Uptown, Oak Tree, Lewis & Clark, Grand Cinemas Alderwood, SeaTac South. Rated "R," due to strong language.

by Michael Upchurch
Special to The Times

The Lord of the Flies" is back — in color, this time, and with an American accent.

Viewers familiar with director Peter Brook's 1963 black-and-white screen adaptation of Nobel laureate Sir William Golding's most famous book may have thought Brook left room for improvement.

Unfortunately, Harry Hook's 1990 version leaves one with a similar feeling.

It's difficult to understand why the 1954 novel should prove such a stumbling block to

Hook's 'Flies' doesn't fully develop

continued from page 3

rather than the drama itself.

Other more mysterious liberties have been taken with the book. The English schoolboys are now American military-school cadets, and their language has been dirtied up to such an extent that the film has an "R" rating. Golding's 1950s English schoolboy slang is a problem in 1990, but the solution isn't to be found in lines like: "Back off, man, I'm sick of your s--- and so is my gang."

Intriguingly, the boys have been left with an incapacitated adult survivor to care for. This works surprisingly well — the boys' uneasy helplessness around a possibly dying man is unsettling and convincing.

Other minor changes suggest

two such gifted filmmakers. Golding offers a powerful story, a striking setting, dramatic confrontations and some near-hallucinatory scenes that ought to strike a chord with any visual storyteller.

Hook, in fact, seems ideally suited to take on the project. His first film, "The Kitchen Toto" — about a young black boy caught in the political turmoil of Kenya's Mau Mau rebellion — showed he had a gift for working with children. It also demonstrated his talent for depicting escalating tribal animosity.

From the opening moments of the new film, it's clear, too, that he has an extraordinary cinematographer in Martin Fuhrer. An island paradise, filmed with near-IMAX clarity, has never looked this lush or claustrophobic. Ghostly birds soar out of palm-tree shadows like nightmare portents. Fiery sunrises don't look like daily affairs but fabulous renderings of the Dawn of Time.

nervous scriptwriters going for literal likelihood rather than imaginative impact. The replacement of Golding's "beast" (a dead pilot blown about the island by his still-attached parachute) with a far less photogenic "monster" is particularly unfortunate.

The screenplay goes most astray in downplaying the initial sense of fun and liberation, the "Coral Island" fantasy come true. Rather than drifting toward savagery, these boys run a bad-tempered relay race toward it almost as soon as they're on shore.

And surely it misses the point to portray Jack — the emergent villain — as having been a juvenile delinquent all along, rather than a bossy choirboy who discovers in himself a surprising taste for blood sports.

While none of the youngsters

embarrasses himself, their performances tend toward the shrill and two-dimensional. One exception is Badgett Dale. As Simon, the boy who isn't afraid to face the "monster," Dale provides the film's best quiet moments. The others aren't given room enough to work or range enough to play. It's easy enough to believe in their predicament, but it's difficult to believe in their inner world.

In the absence of a credible world, we've been given Philippe Sarde's score, which lifts whole passages from Stravinsky's "The Rite of Spring." Any time a director relies this heavily on music for emphasis, there's cause for worry.

Like its predecessor, this new screen version of the book may work well enough for those happy with a simple story, simply told.

But for Golding fans, it can only feel like another opportunity missed.

If it looks so good, why doesn't it feel so good?

One problem is the script by "Sara Schiff" — actually a collaboration by several writers, including Hook. Like Brook, the writers have trusted to the outline of the story rather than to its substance. Golding's fable-like tale, about a group of boys stranded without supervision on a remote island in the Pacific, works through the beauty of its prose (Hook has no problem finding that prose's visual counterpart) and through the intricate and often humorous powerplays among its young protagonists.

Those powerplays get short shrift here. Most of the movie's scenes are kept to a length of 60 seconds or less, almost as if the writers didn't quite trust their viewers' attention to last longer. That's not nearly enough time for characters to emerge, so all we're left with is a choppy, sketchy notion of personal drama

please turn to page 32

VV

DONDERDAG 15 MAART 1990

Scholieren ondervraagd over seksuele risico's

UTRECHT — Het afgelopen jaar zijn 12.000 scholieren in het voortgezet onderwijs ondervraagd over hoe zij omgaan met seksuele risico's, vooral wat betreft de ziekte Aids. Het groot-scheepse onderzoek, waarvan de uitkomsten in oktober worden gepubliceerd, moet duidelijk maken welke factoren meespelen bij seksueel veilig of onveilig gedrag. Dat heeft onderzoeker drs. T. Vogels van het Nederlands Instituut voor Preventieve Gezondheidszorg (NIPG/TNO) gisteren meege-deeld.

De onderzoekers hopen ook meer zicht te krijgen op de mate van verspreiding van seksueel overdraagbare aandoeningen onder scholieren. Daarbij is het vooral van belang te weten of er 'seksuele netwerken' bestaan, waarvan een van de leden contact heeft met risicogroepen als homoseksuelen of drugsgebruikers.

Het onderzoek moet leiden tot meer gerichte voorlichting over het voorkomen van risikant seksueel gedrag. Het is uitgevoerd in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek

(NISSO) en de Peilstations Jeugdgezondheidszorg, waarin de schoolartsendiensten zijn verenigd.

Het onderzoek is zo groot-schalig opgezet om een representatief beeld van de seksuele risico's te krijgen. De uitkomsten kunnen worden uitgesplitst naar onder meer leeftijdscategorie, schooltype, sociaal-economische groep en herkomst. Ook in een regionale onderverdeling (noord-, oost-, midden- en zuid-Nederland en de provincies Noord- en Zuid-Holland) is voorzien, omdat onderzoeken onder oudere groepen uitwijzen dat het beeld regionaal sterk kan verschillen.

Van de 12.000 scholieren heeft uiteindelijk 87 procent meegewerkt. De ouders zijn tevoren over de enquête ingelicht.

Volgens Vogels heeft slechts 7 procent geweigerd. Bij de benaderde scholen lag dat percentage aanzienlijk hoger. Van de 170 scholen viel 25 procent uit, veelal omdat de levensovertuiging zich niet zou verdragen met medewerking aan het onderzoek.

VV 14-03

Kind (9) baart kind

ANKARA — Een negen jaar oud meisje heeft in Afyon in het westen van Turkije het leven geschonken aan een gezond kind. Om het leven van de zeer jonge moeder niet in gevaar te brengen werd de baby met een keizersnede ter wereld gebracht. Het meisje was door een jongen in haar geboortedorp verleid.

Nederland levert ex-rechter niet uit aan Amerika

DEN HAAG, 27 maart — De Amerikaanse Elisabeth McCallister wordt niet uitgeleverd aan de Verenigde Staten. Dit heeft staatssecretaris A. Kosto vandaag beslist. De vrouw, die haar 7-jarige dochttertje onttrok aan de voogdij van haar man, vluchtte vorig jaar naar Nederland en werd hier gearresteerd. De rechtbank bepaalde dat uitlevering mag, maar van Kosto mag ze op humanitaire gronden blijven.

VK 10

└─ Kung-Fu Master! (Agnès Varda, 1988). Franse regisseuse liet veertigjarige Jane Birkin zonder gêne verliefd worden op vijftienjarige jongen. Intrigerend, maar je moet wel erg van Birkin houden om het te pruimen. Duitsland 2, 23.15 uur.

ESTHER KERKHOF

G.V.A.

Zaterdag 10 maart 1990

Verband met toerisme naar Derde-Wereldlanden

In Thailand zitten minstens 30.000 kinderen in de prostitutie

Van onze redacteur

Op 12-jarige leeftijd werd Porn door haar Thaise moeder voor 4.000 baht (ongeveer 8.000 fr.) verkocht aan de eigenaar van een restaurant in Korat. Het restaurant bleek uiteindelijk een bordeel te zijn en Porn was verplicht haar maagdelijkheid te verkopen aan een Westerse toerist voor 3.000 baht. Zelf kreeg ze 600 baht.

Dit is slechts één van de vele schrijnende verhalen die mevrouw Sudarat Srisang verzamelde voor haar onderzoek over kinderprostitutie en Derde Wereldtoerisme in Thailand, de Filippijnen en Sri Lanka. Zij was in Brussel op uitnodiging van Broederlijk Delen.

Prostitutie in het algemeen en kinderprostitutie in het bijzonder zijn de voorbije jaren sterk toegenomen in deze en andere Derde Wereldlanden. Hele vliegtuigladingen met Westere "toeristen" worden overgevlogen naar de Oosterse bordelen waar alles mag en alles kan. In Thailand alleen al lopen de schattingen over het aantal kinderprostituees uiteen van 30.000 tot 800.000. Thailand heeft 54 miljoen inwoners. De leeftijd van de betrokken kinderen varieert van 11 tot 16 jaar, maar er zijn enkele extreme gevallen bekend van een Filippijns meisje van 5 jaar en van een achtjarig Thais meisje in de prostitutie.

Toerisme

Volgens mevrouw Srisang is deze kinderprostitutie één van de hedendaagse vormen van slavernij die gecreëerd wordt door de Westerse toeristische industrie en oogluikend wordt toegestaan door de lokale overheden.

"Prostitutie is weliswaar verboden, maar de regeringen treden nauwelijks op tegen deze afschuwelijke misbruiken. De financiële belangen zijn blijkbaar te groot. Als de politie optreedt,

worden vaak alleen de prostituees gearresteerd. De pooiers en eigenaren van de seksclubs worden meestal ongemoeid gelaten", vertelt mevrouw Srisang. "De toenemende stroom toeristen stimuleert bij vele arme mensen ook een stijgend consumptiegedrag en een verlangen naar allerlei luxe-artikelen die ze enkel kunnen betalen door hun kinderen te verkopen of in de prostitutie te plaatsen. In Thailand mag een man bijvoorbeeld zelfs zijn vrouw of kinderen verkopen. De macht van de vader is enorm."

Door het groeiende toerisme en de toenemende emigratie van Oosterse prostituees naar het buitenland, stijgt de vraag naar prostituees op de binnenlandse markt. Om de gaten in de seksmarkt te vullen, wordt de leeftijd van de prostituees steeds meer verlaagd.

Kerk

Sudarat Srisang wijst ook op de twijfelachtige rol van de religieuze instellingen in de Filippijnen (Katholieke kerk), Thailand (Boedhisme) en Sri Lanka (Hindoeïsme). "Deze instellingen hebben te laat en te traag gereageerd tegen deze misbruiken. Soms profiteren zij zelfs van de opbrengst van kinderprostitutie om hun kerken of tempels rijkelijk te versieren."

"De gevolgen van deze toestand zijn voor de betrokken kinderen desastreus, zowel fysiek als psychologisch. Er zijn dodelijke slachtoffers geweest; de kinderen verliezen alle respect voor zichzelf; doordat ze geen opleiding en opvoeding krijgen kunnen ze nergens anders terecht dan in de criminele wereld."

"Hoefte het nog gezegd dat deze moderne slavernij met alle middelen moet worden bestreden, zowel in de Derde Wereldlanden, als in de landen van waaruit de sekstoeristen komen?"

M. Vdsm

Gewoon ophangen als viezerik opbelt

(Van de redactie Dwarsligger)
UTRECHT — De telefoon is een heel leuk apparaat, bijvoorbeeld om met lekker met vrienden en vriendinnen te kletsen. Jammer genoeg zijn er mensen die de telefoon gebruiken om anderen lastig te vallen. Meestal zijn het volwassenen die worden opgebeld door iemand die vreemde

praatjes heeft. Maar soms overkomt het kinderen. Iemand belt op naar huis en vraagt het kind aan de telefoon. Dan begint hij (het zijn bijna altijd mannen) vieze en rare dingen te vragen.
 Tja, dan schrik je wel even. Toch is er maar een ding dat je kunt doen: gewoon de hoorn er op gooien. Niemand dwingt je om naar rare mannen te luisteren.

ren. Soms beweert iemand van school te zijn of zelfs schoolarts. Als jij geen zin hebt in een telefoongesprek met zo iemand, hoeft dat beslissend niet. Gewoon ophangen.
 Misschien ben je zelf wel eens gebeld en vraag je je af hoe iemand aan jouw naam en telefoonnummer komt. Degene die wil bellen heeft het niet speciaal op jou gemunt. Hij wil al-

leen vieze pratjes vertellen en probeert op allerlei manieren om aan namen van kinderen te komen. Heel vervelend is dat zulke mannen soms namen uit de Dwarsligger halen. De redactie kan daar jammer genoeg niets aan doen. Namen van kinderen niet in de krant zetten, heeft helaas geen zin. Want daarmee laat je iemand niet stoppen met z'n rare

praatjes. Hij gaat namelijk op allerlei andere manieren namen van kinderen opzoeken. Uit schoolkranten of uit clubblaadjes bijvoorbeeld. Of van de lijst met uitslagen van een kleurwedstrijd.
 Het is daarom belangrijk om te weten dat het je altijd kan gebeuren. Dan ben je er op voorbereid. Je hoeft je er dus absoluut niet voor te schamen als je

door een viezerik wordt gebeld. Jij bent degene die een einde aan het gesprek kan maken door de hoorn er op te gooien.
 Als je erg geschrokken bent, moet je er niet mee blijven zitten. Het is beter om er met iemand over te praten. Met je ouders bijvoorbeeld, of met een leerkracht op school. Je kunt ook altijd Dwarsligger bellen.

In Japan gaan kinderen half naakt naar school

Tr 21-3

Of het nou vriest of niet, sommige Japanse kleuters gaan zowat in hun blootje naar school. Daar worden ze lekker hard van. Na drie jaar kippevel zijn de ukken veel gezonder en willen ze geen kleren meer aan.

Een superkort broekje en gympies is het schooluniform voor de kleuters van de Sunshine-school in de Japanse hoofdstad Tokyo. Lekker goedkoop, maar ook ijs- en ijskoud in de winter.

Tomoko Koizumi (6) kan er over meepraten. Ze loopt er al drie jaar zo bij en krijgt op school als eerste de felbegeerde 'naaktprijs'. De meeste kleuters zijn wel een keer gewicht voor een T-shirt met korte mouwen. Vaak omdat hun moeder dacht dat ze kou gevat hadden. Maar Tomoko beet door. Ook bij het sneeuwballen-gooien in de schoolpauzes.

In een artikel in de Amerikaanse krant de Washington Post onthult Tomoko haar geheim. Elke ochtend rent ze een paar straatjes om, krenten slakend als 'Vecht, o, vecht' en de kou doet haar niks meer. Al zijn haar armen soms bubbelig van de kippevel.

Slappelingen

„Door het naakt lopen weten de kinderen weer wat de natuur is”, zegt de directeur van de Sunshine-school. Want daar hebben ze in de volgebouwde buitenwijken van Tokyo geen idee meer van. De kinderen kunnen altijd weggroepen in lekker verwarmde kamers. „Daar kweek je slappelingen mee”, vindt de directeur.

Door deze vreemde kennismaking met de natuur worden de kinderen gehard. Na drie jaar kou lijden zijn ze veel gezonder. Ze worden superactief en zijn veel minder verlegen. „Dat komt doordat de kinderen zich veel vrijer voelen zonder kleren”, vertelt de directeur, die zelf een warme wollen trui aan heeft. Het duurt wel even voor de kinderen echt tegen de kou kunnen. De moeder van een halfbloot jongetje vertelt dat haar zoontje het in het begin soms zo koud had, dat hij keihard begon te huilen. Af en toe kreeg hij ook koortsaanvallen. „Maar in het derde jaar werd hij heel gezond”, zegt ze trots. „Als ik nu zeg dat hij beter een T-shirt kan aantrekken, dan wil mijn zoontje dat juist uit.”

Maar de meeste ouders in de buurt vinden het maar een raar gedoe op de Sunshine-school. Ze doen hun kind liever een paar straten verder op een school die wat minder spartaans is. Voorlopig ziet het er niet naar uit dat het een trend zal worden om Japannertjes te harden.

Nudisme

NKC 9
 KNOOP PAGINA CULT. SUPPL.

Er leefde in een ver verleden
 Een kind dat zich niet aan wou kleden.
 Ja, dat komt nu niet meer voor;
 't Was ook toen al zeldzaam, hoor.

Zijn moeder was totaal verslagen:
 Waarom wil jij geen kleren dragen?
 Wie moet er nu je broekjes wassen
 En straks je hempjes en je dassen?

Zijn vader wou hem overreden:
 Jij kleedt je aan en stante pede!
 't Is plicht je van je plicht te kwijten!
 Kleed je aan en kom ontbijten!

Maar dat kind had al ontbeten
 En wilde van geen kleren weten.
 Ik blijf liever in mijn blootje,
 Zei hij en nam nog een broodje.

Ik kan best naar school toe gaan
 Zonder al die kleren aan.
 Ik ben gezond van lijf en leden,
 Dus hoeft ik mij niet aan te kleden.

Ik kan ook zo wel op de fiets,
 En te wassen valt er niets.
 Ach ik ben niet zo betrokken
 Bij mijn hemd en bij mijn sokken.

Kijk maar hoe de dieren 't doen:
 Die dragen immers hemd noch schoen;
 En in de natuur is 't niets dan vrede,
 Nee, naakt zijn dat ligt in de rede.

Maar die jongen, vreemd was dat,
 Ging steeds meer lijken op een kat.
 Toen, na een koude najaarsnacht,
 Werd hij wakker met een vacht.

En de mensen die zeiden:
 Wat zien we daar rijden?
 Hoe vind je zoiets?
 Een poes op een fiets!

RUDY KOUSBROEK